

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_206225

UNIVERSAL
LIBRARY

Osmania University Library

Call No

T 491.2-4

Accession No.

P.G.T 114

P98T

Author

ప్రొ. ఎస్. కె. శర్మ - విద్యార్థి

Title

ప్రకృతి శాస్త్రము.

This book should be returned on or before the date last marked below

శ్రీ ర స్తు

శ్రీపురుషోత్తమదేవప్రణీత

త్రి కాండ శేషము

స టీ క ము.

Post Graduate Librar,
College of Arts & Commerce, O. U.

చెన్నపురి:

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్ వారిచే

బ్ర క టి త ము.

All Rights Reserved.

PRINTED BY
V. RAMASWAMY SASTRULU & SONS,
AT THE 'VAVILLA' PRESS,
Madras.

పీఠిక.

త్రైకాండ శేష మనుపేర నామలింగానుశాసనమున నుదాహరింపఁ బడనిపదములను సమకూర్చి యినిఘంటురాజమును రచించినమహా మహాఁడు పురుషోత్తమదేవుఁడు కృత్యాదియందుఁ దనపేరు పురు షోత్తముఁ డని గ్రంథాంతమునఁ దనగ్రంథనామము త్రైకాండశేష మనియు నీక్రిందివిధముగాఁ జెప్పినాఁడు:—

శ్లో “అరాకికత్వాదమరః స్వకోశే న యాని నామాని సముల్లిలేఖ,
విలోక్యతైరప్యధునా ప్రచారం అయం ప్రయత్నః పురుషోత్తమస్య.
గద్య. ఇతి శ్రీపురుషోత్తమదేవవిరచితశ్చైకాండశేషాభిధానకోశ
సమప్తః ”

ఈ పురుషోత్తమదేవుఁ డెవరో విచారింపవలసి యున్నది. ఉత్కల దేశప్రభువగు కపిలేంద్రగజపతికుమారుఁడు పురుషోత్తమదేవుఁడే ప్రస్తుతగ్రంథకర్త. ఈతఁడు మహావీరుఁ డని పేరొంది విద్యానగరమును ముట్టడించి సాళువసరసింహ రాయలను బంధించి యాతనివలన ఉదయ గిరిరాజ్యమును అపరాధదండనముగాఁ గైకొని విడిచిపెట్టినట్లు అనంత వరతామ్రశాసనమునందుఁ గలదు ఈగ్రంథకర్త కుమారుఁడగు ప్రతాప రుద్రగజపతివ్రాసిన సరస్వతీవిలాసమున నీతనివంశ మీవిధముగాఁ జెప్పబడినది.

కపిలేశ్వరగజపతిభార్య పార్వతీదేవి

*పురుషోత్తమగజపతిభార్య రూపాంబ

ప్రతాపరుద్రగజపతిభార్య మైలంబ

పురుషోత్తమ దేవుడు సాళువ నరసింహరాయని జయించినటుల
అనంతవరతామ్రశాసనములోఁ బేర్కొనబడినశ్లోక మిది:—

శ్లో. “యస్మై నిత్యతర ప్రతాపదహనజ్వాలాయమానధ్వజ
స్తంభాబద్ధకుసుంభర క్తచనచక్రేఽవైవిధగ్నద్విషే
సంధాయాభయ యాచనాంజలిమహోదర్శోదయాద్రింభయా
దాత్తానం ముముచే నృసింహనృపతిః కర్ణాట దేశాధిపః.”

ఈపురుషోత్తమ గజపతికుమారుడగు ప్రతాపరుద్రగజపతి తన
కుమారిత యగుభద్రను కృష్ణదేవరాయల కీర్చినటుల తమ్మరుసుమంత్రి
కృతమగు ప్రబోధచంద్రోదయవ్యాఖ్యలోని యీక్రిందిశ్లోకమునందుఁ
గలదు

శ్లో. ప్రతాపరుద్రస్య గజేశ్వరస్య పుత్రిం పవిత్రకృతభూతధాత్రిం,
ప్రత్యగ్రహీత్యః ప్రకటప్రతాపోభద్రాం సుభద్రామిమి పాండవేయః.

ఈసంబంధములనుబట్టి ప్రకృతగ్రంథకర్తయగు పురుషోత్తమ
గజపతి సాళువనరసింహరాయలకాలమునను ఆతని కుమారుడు కృష్ణ
దేవరాయల కాలమున నుండెననుట జరిత్రమునకు సరిపడియున్నది. పురు
షోత్తమగజపతి క్రీ. శ. 1462 మొదలు 1490 వఱకు రాజ్యము పరి
పాలించియుండును. కొండవీటిసీమలోఁ జిలుకయారిపేట చెంతనున్న
పురుషోత్తమపట్టణము కొండవీటిచెంతనున్న పురుషోత్తమపట్టణము
ఈతనిపేరుతోఁ గట్టబడినవి ఈకవి త్రికొండశేషమేగాక డొప్పభేది
ప్రకాశకమున్నగు చిహ్న గ్రంథముల రచించినాడు ప్రకృతగ్రంథ
రచనోద్దేశము కృత్యానిని ప్రస్తావించినాడుగాన నందుఁ దిలకింపనగు

మే మెరింగినంతలో సీత్రకొండశేషము తెలుగులో ముద్రి
తముగా లేదు. ఒకమాసపుత్రికలో నర్థముతో నొక్కపూర మెన్నఁదో

ముద్రింపఁబడినది. తరువాత నాపత్రికసంగతిగాని గ్రంథముసంగతిగాని తెలియరాదయ్యెను. క్రీ. శ 1854 ప్రాంతమున బొంబాయిపురమున ముద్రితమై సదాశివబజాబాశాస్త్రి అమరాపురకరవారిచే ప్రకటింపఁబడిన నాగరిలిపిమూలము నాధారముచేసికొని శ్రీవావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రి గారు వ్రాయించిన వ్రాతప్రతిని గైకొని యర్థములు వ్రాసితిమి. అర్థ నిర్ణయమున నాగరిలిపిమూలములో పుచ్చనోట్సులో నొసంగఁబడిన యర్థవివరణము చాలవఱకుఁ దోడ్పడినది కొన్నిచోట్లు నందును దోషములు కనిపించినవి హారావళి, మేదిని, ఏకాక్షరనిఘంటువు, శ్రీకాండ శీషములతోఁద్వాటుతో వ్రాయఁబడిన శ్రీమాన్ పరవస్తు శ్రీనివాసాచార్యులవారి సర్వశబ్దసంబోధిని యర్థనిర్ణయమునందు మూకెక్కుడు సాయపడినది మూలములోనిపాఠములోఁ గొన్నిదోషములు గోచరించెను. ఎంత యత్నించినను బ్రత్యంతరము లభింపక పోయెను ఇంక నాలసించిన యెడల నీయమూల్యగ్రంథము నాంధ్ర విద్యార్థిలోకమున కొసంగుటలో నాలస్యము జరుగునేమో యని శబ్దార్థకల్పతరువు, నానార్థరత్నమాల, ధనంజయనిఘంటువు, శబ్దకల్పద్రుమము, సర్వశబ్దసంబోధినీసహాయమున పాఠనిర్ణయము గావించికొని యత్ర శ్రమమీద వ్యాఖ్య వ్రాయగలిగితిమి. పునర్వ్యవస్థామును గావించు నప్పటికేని ప్రత్యంతరము లభించినచో నింక నీగ్రంథము సంస్కరింపఁ గలము ఇట్లే మేము వ్యాఖ్యలు వ్రాయుచున్న హారావళియు మేదినియు ఏకాక్షరనిఘంటువులగూడ నాంధ్రలోకమున కచిర కాలమునసమర్పింపఁ గలము ఎందేని ప్రమాదములున్న సుధీలోక మెఱింగించిన సంస్కరించు కొని కృతజ్ఞులమయ్యెదము నిఘంటురచనమున మాకుఁ దోడ్పాటు గావించిన తర్కవేదాంతశాస్త్ర విద్వాంసులగు శ్రీవైడిమణ్ణి చంద్రశేఖర శాస్త్రి గారిసహాయము మలువఁజాలము.

అమూల్యములగు సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములను వ్యయప్రయా
సలకోర్చి ముద్రించి ప్రకటించి భాషాదారిద్ర్యమువారించు బ్రహ్మశ్రీ,
వావిళ్ల వేంకటేశ్వరశాస్త్రిలుగారిమహోద్యమమునకుఁ గృతజ్ఞులమై
యీస్వల్పసేవఁ గావించి ధన్యులమైతిమి.

నందిగామ. }
1-5-28. }

ఇట్లు, నుభవిధేయులు,
శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు.

విషయసూచిక.

ప్రథమకాండము.

పుట.

	పుట.	నానార్థవర్ణము	పు	పుట.
స్వర్ణవర్ణము	1—16	"	జ	134—134
దిగ్గర్ణము	16—19	"	జ	131—136
కాలవర్ణము	20—22	"	ట	136—136
బుద్ధివర్ణము	22—22	"	త	136—140
వాగ్గర్ణము	22—23	"	డ	140—141
శబ్దాదివర్ణము	23—23	"	ఢ	141—143
సాట్వవర్ణము	23—27	"	ణ	143—143
పాతాళభోగివర్ణము	27—28	"	ణ	143—149
సరకవర్ణము	28—28	"	త	149—161
వారివర్ణము	28—34	"	ఢ	161—163
		"	ద	163—165

ద్వితీయకాండము.

భూమివర్ణము	35—39	"	ధ	166—168
పురవర్ణము	39—42	"	న	169—179
శైలవర్ణము	42—43	"	జ	179—181
వనోపవర్ణము	44—52	"	ఞ	181—181
సింహాదివర్ణము	52—59	"	ట	181—182
మనుష్యవర్ణము	59—68	"	భ	182—184
అహవర్ణము	68—75	"	మ	184—187
క్షత్రియవర్ణము	75—88	"	య	187—192
వైశ్యవర్ణము	88—96	"	ర	192—204
కూర్మవర్ణము	96—100	"	ల	204—212
		"	వ	212—215
		"	శ	215—217

తృతీయకాండము.

విశేష్యనిష్ఠువర్ణము	101—107	"	ష	217—219
సంకీర్ణవర్ణము	107—115	"	స	219—222
నానార్థవర్ణము — క	115—126	"	హ	222—224
" ఖ	126—127	"		
" గ	127—131	అవ్యయవర్ణము		224—226
" ఘ	132—132	లింగాదిసంగ్రహవర్ణము		226—230
" చ	132—134	శబ్దానుక్రమణిక		231—291

ఈ గ్రంథమునందు వాడబడిన
సాంకేతికాక్షరములు.

పులింగమునకు	పు
స్త్రీలింగమునకు	స్త్రీ.
నపుంసకలింగమునకు	న.
స్త్రీపులింగమునకు	ప్ర.
స్త్రీనపుంసకలింగమునకు	ప్ర.
పున్నపుంసకమునకు	ప్ర.
త్రిలింగమునకు	త్రి.
అవ్యయమునకు	అవ్య

శ్రీ ర స్తు త్రికాండ శేషము

స టీ క ము.

ప్ర థ మ కాం డ ము.

శ్లో. జయంతి సుతః కుశలం ప్రజానాం
నమో మునీంద్రాయ సురాః స్తుతాస్తథా,
స్తుతాసి వాద్దేవి దయస్వ మాతః
విధేహి విఘ్నాధిప మంగళాని.

౧

పండితులు జయము పొందుచున్నారు. ప్రజలకు ఔమమగుఁగాత. మునులకు నమస్కారము సురలు తలంపఁబడినవారైరి. సరస్వతి స్తుతిం పఁబడినది తల్లీ దయయుంచుము వినాయకా! శుభములఁ బ్రసాదింపుము.

శ్లో. అఘోరికత్వాదమరః స్వకోశే న యాని నామాని సముల్లిలేఖ,
విఘోక్య తైరప్యధునా ప్రచారం అయం ప్రయత్నః పురుషోత్తమస్య.

అమరకారుడు అఘోరికపదములని యేపదములను విడిచెనో వాని ప్రచారము నిప్పోకి ఁడుట జూచి పురుషోత్తముఁ డను నేనీ గ్రంథమును వ్రాయుచున్నాఁడను.

శ్లో. వర్గక్రమస్తథా నామలింగయో స్తూపదేశతా,
పరిభాషాదికం సర్వమత్రాప్యమరకోశవత్

3

వర్గము, క్రమము, నామములు, లింగములు, ఉపదేశమార్గము, పరిభాషాదులు ఈ గ్రంథమునందు అమరకోశమునందువలె సమకూర్చఁబడెను

—● స్వర్గవర్గము. ●—

స్వర్గోలో దేవలోకః స్వా ౧ స్వర్గోకః (పు), ౨ దేవలోకః, ౩
 త్ అవరోహః ఫలోదయః, అవరోహః, ౪ ఫలోదయః, ౫ మందరః,
 మందరః సైరిభః శక్రభవనం ౬ సైరిభః, ౭ శక్రభవనం (స), ౮ ఖం,
 ఖం దివం నభః ౯ దివం, ౧౦ నభః (స) ఇవి స్వర్గమునకు
 పేరులు

స్వాహాభుజస్తు వసులాః ౧ స్వాహాభుజః (పు) (జ్ఞే బ), ౨
 పూజితాశ్చ చిరాయుషః, వసులాః, ౩ పూజితాః, ౪ చిరాయుషః
 శౌభానిలింశాద్యుషదః స్వర్గి ౫ శౌభాః, ౬ నిలింశాః, ౭ ద్యుష
 ణశ్చ నభస్పదః ౮ నభస్పదః (న్), ౯ నభస్పదః
 (ద్) ఇవి దేవతలపేరులు. (అన్నియు ప్రథ
 మాబహువచనాంతములు)

ఋనామాత్వదితి దేవమా ౧ ఋనామా (న్ సీ), ౨ అదితిః, ౩
 తా స్వాదథ దేవమాతా (ఋ) ఇవి దేవమాతలపేరులు

పూర్వజాః, చంద్రగోశ్రస్థాః ౧ పూర్వజాః (పు), ౨ పిఠరః (ఋ),
 లస్థాః న్యస్తశస్త్రాః స్వధా ౩ చంద్రగోశ్రస్థాః, ౪ న్యస్తశస్త్రాః, ౫
 భుజః ౬ స్వధాభుజః (జ్ఞే) ఇవి పితృదేవతలపేర్లు (అ
 న్నియు ప్రథమాబహువచనాంతములు.)

కవ్యబాలాదయస్తే చ ౧ కవ్యబాలాదయః ఇది కవ్యబాలుః
 డు మొదలగు పితృదేవతల భేదము

దైత్యాస్తు ప్రఘసాః ఖ ౧ దైత్యాః (పు), ౨ ప్రఘసాః, ౩
 రాః, క్రతుద్విషశ్చేష్టిముషా ౪ ఖరాః, ౫ క్రతుద్విషః (ష్), ౬ ఇష్టి
 ముషః (ష్) ఇవి రాక్షసులపేరులు. (ప్ర.
 బహువచనాంతములు)

దైత్యమాతా దితిర్దనుః ౧ దైత్యమాతా (సీ) (ఋ), ౨ దితిః,
 ౩ దనుః ఇవి రాక్షసమాతనామములు

బుద్ధోకనిష్ఠగమహాముని ౧ బుద్ధః (పు), ౨ కనిష్ఠగః, ౩ మహా
 ధర్మచక్రరాగాశనిత్రిశరణాః మునిః, ౪ ధర్మచక్రః, ౫ రాగాశనిః (ఇ),
 ఖసమో దశార్హః, తాపీ గు ౬ త్రిశరణః, ౭ ఖసమః, ౮ దశార్హః, ౯
 తాపీ (న్), ౧౦ గుణాకరః, ౧౧ మహా

శ్రీ బలాసమజితారి సమంతభ
ద్రాః ౮ మహాబోధిర్ధర్మ
ధాతుః శ్వేతకేతుర్జిన్ ఖజిత్,
త్రిమూర్తిర్దశభూమిశః పంచ
చజ్ఞానో బహుత్వమః. ౯ సం
బుద్ధః కరుణాకూర్పుః సర్వదర్శి
మహాబలః, విశ్వబోధో ధర్మ
కాయః సంగుప్తో ర్హ్వానుని
శ్చిత్తః. ౧౦ వ్యోమాభో
ద్వాదశాఖ్యశ్చ వీతరాగః
సుభాషితః,

సర్వాధిస్థిస్తు మహాశ్ర
మణః కులిశాసనః. ౧౧ గో
పేశశ్చాధాస్య

యశోధరయో బాహు
లః సుతః,

దేవదత్తో నుజోధన్యుః

శ్రావకాః శిష్యసంజ్ఞనః.

ప్రత్యేకబుద్ధాః ఖడ్గాః స్వ
సుదంతాశ్చైకచారిణః, స్వ
యంభువోఽథ

మారీచీ త్రిముఖా వజ్ర
కాలికా. ౧౩ 'వికటావజ్ర
వారాహీగౌరీ పోత్రిరథాచ
సా,

సుఖః, ౧౨ వజ్రీ (న్), ౧౩ మైత్రీబలః,
౧౪ అసమః, ౧౫ జితారిః (ఇ), ౧౬ సమం
తభద్రః, ౧౭ మహాబోధిః (ఇ), ౧౮
ధర్మధాతుః (ఉ), ౧౯ శ్వేతకేతుః (ఉ),
౨౦ జిన్, ౨౧ ఖజిత్ (త్), ౨౨ త్రిమూ
ర్తిః (ఇ), ౨౩ దశభూమిశః, ౨౪ పంచ
జ్ఞానః, ౨౫ బహుత్వమః, ౨౬ సంబుద్ధః,
౨౭ కరుణాకూర్పుః, ౨౮ సర్వదర్శి (న్),
౨౯ మహాబలః, ౩౦ విశ్వబోధః, ౩౧ ధ
ర్మకాయః, ౩౨ సంగుప్తః, ౩౩ అర్హ్వాన్
(త్), ౩౪ సునిశ్చితః, ౩౫ వ్యోమాభః,
౩౬ ద్వాదశాఖ్యః, ౩౭ వీతరాగః, ౩౮
సుభాషితః. ఇవి బుద్ధదేవుని పేరులు.

౧ సర్వాధిస్థిః, ౨ మహాశ్రమణః, ౩
కులిశాసనః, ౪ గోపేశః. ఇవి శాక్యముని
పేరులు.

౧ యశోధరేయః, ౨ బాహులః. ఇవి
శాక్యముని కుమారుని పేరు.

౧ దేవదత్తః (పు) ఇది శాక్యముని
తమ్ముని పేరు

౧ శ్రావకాః (అ బ) బుద్ధశిష్యుల
పేరులు

౧ ప్రత్యేకబుద్ధాః (పు బ), ౨ ఖడ్గాః,
౩ సుదంతాః, ౪ ఏకచారిణః (న్. బ),
౫ స్వయంభువః (ఉ) ఇవి బుద్ధశిష్య భేద
ములు.

౧ మారీచీ (ఈ సీ), ౨ త్రిముఖా, ౩
వజ్రకాలికా, ౪ వికటా, ౫ వజ్రవారా
హీ, ౬ గౌరీపోత్రిః, ౭ రథాచసా. ఇవి
బుద్ధనితల్లి పేరులు.

లోకనాథస్తు లోకేశః స
రోజీ గుణసాగరః. ౧౪. లో
కేశ్వరః కృపాద్వైతః సుధా
వర్షి హలాహలః, సుఖావతీ
శ్వరః కన్యా రామోసితాభ్ర
శేఖరః. ౧౫. చింతామణిః ప
ద్మపాణిః బహురూపః ఖసర్ప
ణః, ఆనీచదర్శికారండవ్యూ
హః పోతలకప్రియః. ౧౬
జటాధరో మహావీర్యో వజ్ర
సూర్యోఽవలోకితః,

తారామహాశ్రీరోంకారా
స్వాహాశ్రీశ్చ మనోరమా.
౧౭. తారిణీ చ జయానంతా
శివా లోకేశ్వరాత్మజా, స్వ
దూరవాసినీ భద్రా వైశ్యా
నీలసరస్వతి. ౧౮. శంఖినీ చ
మహాతారా వసుధారాధనం
దదా, త్రిలోచనా లోచనా
స్యా

స్తటిభద్రస్తు జంభలః.
౧౯. పూర్వయతో జలేం
ద్రోఽథ

మంజుశ్రీ జ్ఞానదర్పణః,
మంజుభద్రో మంజుఘోషః
కుమారోఽష్టారచక్రవాన్.
౨౦. సిరచక్రో వజ్రధరః ప్రజ్ఞా
కాయశ్చ వాడిరాట్, నీలో
త్పలీమహారాజోనీలః శార్దూ
లవాహనః. ౨౧. ధియాం

౧ లోకనాథః (పు), ౨ లోకేశః, ౩
సరోజీ (న్), ౪ గుణసాగరః, ౫ లోకేశ్వ
రః, ౬ కృపాద్వైతః, ౭ సుధావర్షి (న్),
౮ హలాహలః, ౯ సుఖావతీశ్వరః, ౧౦
కన్యారామః, ౧౧ అసితాభ్ర శేఖరః, ౧౨
చింతామణిః, ౧౩ పద్మపాణిః, ౧౪ బహు
రూపః, ౧౫ ఖసర్పణః, ౧౬ ఆనీచదర్శి
(న్), ౧౭ కారండవ్యూహః, ౧౮ పోతల
కప్రియః, ౧౯ జటాధరః, ౨౦ మహావీర్యః,
౨౧ వజ్రసూర్యః, ౨౨ అవలోకితః. ఇవి
బుద్ధభేదములు.

౧ తారా (నీ), ౨ మహాశ్రీ, ౩ ఓం
కారా, ౪ స్వాహా, ౫ శ్రీః, ౬ మనోర
మా, ౭ తారిణీ, ౮ జయా, ౯ అనంతా,
౧౦ శివా, ౧౧ లోకేశ్వరాత్మజా, ౧౨
స్వదూరవాసినీ, ౧౩ భద్రా, ౧౪ వైశ్యా,
౧౫ నీలసరస్వతి, ౧౬ శంఖినీ, ౧౭ మహా
తారా, ౧౮ వసుధారా, ౧౯ ధనందదా,
౨౦ త్రిలోచనా, ౨౧ లోచనా. ఇవిబౌద్ధ
దేవీ భేదములు

౧ మణిభద్రః (పు), ౨ జంభలః, ౩
పూర్వయతః, ౪ జలేంద్రః. ఇవి జైనదేవ
తలపేరులు

౧ మంజుశ్రీః (ఈ పు), ౨ జ్ఞానదర్పణః
౩ మంజుభద్రః, ౪ మంజుఘోషః, ౫,
కుమారః, ౬ అష్టారచక్రవాన్, ౭ స్థిర
చక్రః, ౮ వజ్రధరః, ౯ ప్రజ్ఞాకాయః,
౧౦ వాడిరాట్ (జ్), ౧౧ నీలోత్పలీ
(న్), ౧౨ మహారాజః, ౧౩ నీలః, ౧౪ శా
ర్దూలవాహనః, ౧౫ ధియాంపతిః, ౧౬

పతిః పూర్వజినః ఖడ్గే దండ్రి
విభూషణః, బాలవ్రతః పంచ
వీరః సింహకేళిః శిఖాధరః.
౨౨. వాగీశ్వరోఽథ

హేరంబో హేరుకశ్చ
క్రసంవరః, దేవో వజ్రకపాల
చ నిశుంభీ శశశేఖరః
౨౩ వజ్రటీకోఽథ

మైత్రేయో యువరాజో
జితశ్చ సః,

చీవరీ శ్రమణో భిక్షుర్వ
ల్యశ్చైవ త్రోఽథ

చేలుకః ౨౪. శ్రమణేరః
ప్రవ్రజితో మహాపాసకగో
మనో,

అథ హంసరథో బ్రహ్మ
విరించోఽష్టశ్రవాః సనత్
౨౫. కంజః ప్రాణశ్చ వేదీశ
వేదగర్భపురాణగాః, అబ్జజో
విశ్వరేతాశ్చ కమలః ప్ర
తామహః. ౨౬. నాభిజన్వా
శతధృతిః

బ్రహ్మీ తు బ్రహ్మకన్యకా,
వాగ్దేవీ శారదా శుక్లా మహా
శ్వేతా సరస్వతీ. ౨౭

పూర్వజినః, ౧౭ ఖడ్గీ (న్), ౧౮ దండ్రి
(న్), ౧౯ విభూషణః, ౨౦ బాలవ్రతః,
౨౧ పంచవీరః, ౨౨ సింహకేళిః, ౨౩ శిఖా
ధరః, ౨౪ వాగీశ్వరః. ఇవి పూర్వజై న
విశేషముల పేరులు

౧ హేరంబః (పు), ౨ హేరుకః, ౩
చక్రసంవరః, ౪ దేవః, ౫ వజ్రకపాలీ
(న్), ౬ నిశుంభీ (న్), ౭ శశశేఖరః, ౮
వజ్రటీకః ఇవి బుద్ధవిశేషముల నామ
ములు.

౧ మైత్రేయః (పు), ౨ యువరాజః,
౩ జితః ఇవి బుద్ధమతోపాసకుల పేర్లు
(భావిబుద్ధుని పేర్లనికొందరు)

౧ చీవరీ (న్-పు), ౨ శ్రమణః, ౩
భిక్షుః, ౪ ఐల్యః, ౫ మైత్రే. ఇవి బౌద్ధ
భిక్షుకుల పేరులు.

౧ చేలుకః (పు), ౨ శ్రమణేరః, ౩
ప్రవ్రజితః, ౪ మహాపాసకః, ౫ గోమీ
(న్). ఇవి బుద్ధభిక్షుక శఘ్యుల పేరులు.

౧ హంసరథః (పు), ౨ బ్రహ్మ (న్),
౩ విరించః, ౪ అష్టశ్రవాః (న్), ౫ సనత్
(త్), ౬ కంజః, ౭ ప్రాణః. ౮ వేదీశః, ౯
వేదగర్భః, ౧౦ పురాణగః, ౧౧ అబ్జజః,
౧౨ విశ్వరేతాః (న్), ౧౩ కమలః, ౧౪
ప్రతామహః, ౧౫ నాభిజనా (న్), ౧౬
శతధృతిః. ఇవి బ్రహ్మపేర్లు.

౧ బ్రహ్మీ (ఈ-నీ), ౨ బ్రహ్మకన్యకా,
౩ వాగ్దేవీ, ౪ శారదా, ౫ శుక్లా, ౬
మహాశ్వేతా, ౭ సరస్వతీ ఇవి సరస్వతీ దేవి
పేరులు.

అథ హరిశతబిందుః శ్రీ
కరః శ్రీవరాహాజితపరపురుష
శ్రీగర్భపద్భింద్యనంతాః, నర
కజీవృతధామా కేశవో జన్మ
కీలః క్రతుపురుషనృసింహశ్రన్ధ
జహ్నుచ్చ దేవాః. ౧౦
కోకః పురాణపురుషో నలినే
శయశ్చ వాసుర్న రాయణపున
ర్వసువిశ్వరూపాః, అః శ్రీని
వాసధరణీధర వామనై కశృం
గాశ్చవృష్టివృష శత్రుదశావ
తారాః. ౨౯ సోమగర్భాది
దేవాదివరాహ స్వర్ణబిందుః,
గదాగ్రజో ముంజకేశీ సదా
యోగీ సనాతనః ౩౦ రంఠ
దేవశివకీర్తనోత్త్రపాత్ సోమ
సింధురపిరాహు మూర్ధభిత్,
కాలనేమియవనారి పాండవా
భీలసింధువృషకృష్ణకేశనః ౩౧
హేమశంఖః శతావర్తి మ
నుసాత్యతవారిశాః, వర్ధమా
నః శ్మతానందో జగన్నాథ
స్సయామునః ౩౨ పూత
నాధేనుకారిష్ట కేశీచాణూర
సూదనః,

౧ హరిః (పు), ౨ శతబిందుః, ౩ శ్రీ
కరః, ౪ శ్రీవరాహః, ౫ అజితః, ౬ పర
పురుషః, ౭ శ్రీగర్భః, ౮ పద్భిందుః, ౯
అనంతః, ౧౦ నరకజీత్ (త్), ౧౧ ఋత
ధామా, ౧౨ కేశవః, ౧౩ జన్మకీలః, ౧౪
క్రతుపురుషః, ౧౫ నృసింహః, ౧౬ శ్రన్ధః,
౧౭ జహ్నుః, ౧౮ ఉచ్చదేవః, ౧౯
కోకః, ౨౦ పురాణపురుషః, ౨౧ నలినే
శయః, ౨౨ వాసుః, ౨౩ నరాయణః,
౨౪ పునర్వసుః, ౨౫ విశ్వరూపః, ౨౬ అః,
౨౭ శ్రీనివాసః, ౨౮ ధరణీధరః, ౨౯
నామనః, ౩౦ ఏకశృంగః, ౩౧ వృష్టిః,
౩౨ వృషశత్రుః, ౩౩ దశావతారః, ౩౪
సోమగర్భః, ౩౫ ఆదిదేవః, ౩౬ ఆది
చరాహః, ౩౭ స్వర్ణబిందుః, ౩౮ గదా
గ్రజః, ౩౯ ముంజకేశీ (న్), ౪౦ సదా
యోగీ (న్), ౪౧ సనాతనః, ౪౨ రంఠ
దేవః, ౪౩ శివకీర్తనః, ౪౪ త్రిపాత్, (ద్)
౪౫ సోమసింధుః, ౪౬ రాహుమూర్ధ
భిత్ (ద్), ౪౭ కాలనేమియవనారి, ౪౮
పాండవాశీలః, ౪౯ సింధువృషః, ౫౦
కృష్ణః, ౫౧ కేశీ (న్), ౫౨ హేమశంఖః,
౫౩ శతావర్తి (న్), ౫౪ మనుః, ౫౫
సాత్యతః, ౫౬ వారిశః, ౫౭ వర్ధమానః,
౫౮ శ్మతానందః, ౫౯ జగన్నాథః, ౬౦
స్సయామునః, ౬౧ పూతనాధేనుకారిష్ట
కేశీచాణూరసూదనః ఇవి విష్ణుమూర్తి
పేరులు. | పూతనాధేనుకారిష్టకేశీచా
ణూరసూదనః, అను సమస్తపదమును
పూతనాసూదనః, ధేనుకసూదనః, అరిష్ట

సూదనః, కేశసూదనః, చాణూరసూదనః,
అని అయిదుపదములుగా విభజించుకొన
వలెను.]

భూకశ్యపస్త్వస్యపితౌ

౧ భూకశ్యపః (పు), దుందుః ౨
అస్య పితౌ ఇవి విష్ణుని తండ్రి పేరు.

దుందుఃక్షిత్యపితః ప్రసూః

౧ క్షిత్యాపితః (సీ), అస్య ప్రసూః.
ఇవి విష్ణుమూర్తి తల్లి పేరులు

స్యంగనస్తు శతానందః

౧ శతానందః (పు), అస్య స్యంగనః=
ఇది విష్ణుమూర్తిరథము పేరు.

సారథిశాన్వస్య దాసుకః,

౧ దాసుకః (పు), అస్యసారథిః ఇవి
విష్ణుమూర్తి సారథి పేరు

తురంగాః శైబ్యసుగ్రీవ
మేఘపుష్ప బృలాహకాః ౩౪

౧ శైబ్యః, ౨ సుగ్రీవః, ౩ మేఘపుష్పః,
౪ బృలాహకః. ఈ నాలుగు (అస్యతురంగాః)
ఈవిష్ణుమూర్తిగుఱ్ఱములు

ధ్వజో ధ్వజంగహః

౧ ధ్వజంగహః (. . పు), అస్యధ్వజః=
ఈవిష్ణుమూర్తిధ్వజము

మంత్రి పంచవ్యాధిర్భు
వః,

౧ పంచవ్యాధిః (ఇ), ౨ ఉద్ధవః=అస్య
మంత్రి ఈ అన్ను విష్ణుమూర్తిమంత్రి పేర్లు.

శైవేయస్తు శినేర్షస్తాయు
యుధానశ్చ సాత్యకిః. ౩౫

౧ శైవేయః (పు), ౨ శినేర్షస్తా, ౩
యుయుధానః, ౪ సాత్యకిః ఈ ౪
నాల్గుఱ్ఱ సాత్యకి పేర్లు

బలభద్రస్తు హాలస్యాత్
సౌనందీహాలతాలభృత్, సు
వర్తకో గుప్తచరో దుక్తిదా
ర్యేకకుండలః ౩౬. మధు
ప్రియోఽథ

౧ బలభద్రః (పు), ౨ హాలః, ౩ సౌ
నందీ(న్), ౪ తాలభృత్, ౫ తాలభృత్,
౬ సంవర్తకః, ౭ గుప్తచరః, ౮ దుక్తిదారి
(న్), ౯ ఏకకుండలః, ౧౦ మధుప్రియః.
బలరాముని పేరులు.

ప్రద్యుమ్నో జరాభీరు
శ్శమాంతకః, ప్రసూనాసమ
పంచేషుః కంజశో మధుసా
రథిః. ౩౭. రాగరజ్జుః కలా

౧ ప్రద్యుమ్నః (పు), ౨ జరాభీరుః,
౩ శమాంతకః, ౪ ప్రసూనేషుః, ౫ అస
మేషుః, ౬ పంచేషుః, ౭ కంజనః, ౮ మధు
సారథిః, ౯ రాగరజ్జుః, ౧౦ కలాకేలిః, ౧౧

కేలిమధువీపరవీషురః, ఇః కం
తుగ్ధక రాంకః సుకల్పభవోం
గజశ్చ రూపాస్త్రః. ౩౮ రణ
రణకో రతిరమణః సుసార
గురుర్తనోజన్తా, కార్తి

శ్వాస్యప్రియారాగలతా
కేలికలావతీ ౩౯. నేఃకేనతీ

చాస్య బాణా మోహనో
న్తావనౌ తథా, సుతాపనః
శోషణశ్చ నిశ్చేష్టాకరణోఽపి
చ. రం

సుతోఽ నిరుద్ధస్వాద్వి
శ్వకేతుః ప్రీతితృప్తః సుతః,

శ్రీశ్చలక్ష్మీ శ్చలా సామా
రమో జలధిజేందరా,

మణిః స్యమంతకో హస్తే

విష్ణోరురసి కౌస్తుభః.రం

తార్క్ష్యః శిలోకాః కా
మాయు రరుణావరజశ్చిరా
త్, పక్షిసింహఉన్నతీశో ప
జ్రతుండః సుధాహరః ౪౧.
స్వర్ణపక్షః సుముఖసూః శా
ల్మలీ భుజగాశనః,

మధువీపః, ౧౨ రవీషురః, ౧౩ ఇః, ౧౪
కంతుః, ౧౫ మకరాంకః, ౧౬ సుకల్పభవః,
౧౭ అంగజః, ౧౮ రూపాస్త్రః, ౧౯ రణ
రణకః, ౨౦ రతిరమణః, ౨౧ సుసార
గురుః, ౨౨ మనోజన్తా (న్), ౨౩
కార్తిః. ఈ ౨౩ మన్తధునిపేదులు.

౧ రాగలతా (సీ), ౨ కేలికలావతీ,
౩ నేః, ౪ కేనతీ, అస్యప్రియా = మన్తధుని
భార్యయగు రతీదేవి నామములు.

౧ మోహనః (పు), ౨ ఉన్తాదనః, ౩
సుతాపనః, ౪ శోషణః, ౫ నిశ్చేష్టాకరణః.
ఈ ౫ న్ను మన్తధునియొక్క పంచ
బాణములకు ప్రత్యేకనామములు

౧ అనిరుద్ధః (పు), ౨ విశ్వకేతుః (ఉ),
౩ ప్రీతితృప్తః సుతః (సుతః = స్వాత్) ఇవి
మన్తధునికొడుకు పేర్లు.

౧ శ్రీః (ఈ-సీ), ౨ లక్ష్మీః, ౩ చలా, ౪
మా, ౫ రమా, ౬ జలధిజా, ౭ ఇందిరా
ఈ ౭ న్ను లక్ష్మీదేవిపేర్లు.

౧ స్యమంతకః (పు) (హస్తే = మణిః) ఇది
హస్తమందలి మణిపేరు

౧ కౌస్తుభః (పు), విష్ణోః ఉరసి = విష్ణు
పుయొక్క వక్షఃస్థలమందు మణిపేరు.

౧ తార్క్ష్యః (పు), ౨ శిలోకాః (సీ), ౩
కామాయుః, ౪ (సీ పు) అరుణావరజః,
౫ చిరాత్ (త్. పు), ౬ పక్షిసింహః, ౭
ఉన్నతీశః, ౮ వజ్రతుండః, ౯ సుధాహ
రః, ౧౦ స్వర్ణపక్షః, ౧౧ సుముఖసూః,
(ఉ. పు), ౧౨ శాల్మలీ (న్), ౧౩ భుజ
గాశనః. ఈ ౧౩ న్ను గరుత్మంతునిపేర్లు.

శంభుర్భుగాలీ కపిశాంజన
శ్చ పీరః కటపుర్భురు రేరి
హాణౌ. ౪౩. పురారిపంచాన
నభైరవాద్రి హాసప్రహాసా
శ్చ ఖకుంతలశ్చ, కంఠేకాల
జయంత గుహ్యగురవోజో
టింగగోపాలకౌ పింగాక్షః
కఠ.౪౪. మర్దరై వతజటాటం
కాప్యయాకూటకృత్ చంద్రా
పీడమహానటా చ శమిరోహః
శైలధన్వాజటా, చీరోఽధర్వ
ణ నందివర్ధన గుడాకేశో
గ్రకాలంజరః ౪౫ మిహి
రాణో జగద్యోనిష్ఠంకటీకో
జ్జవాహనః, కృష్కరోవరవృ
ద్ధశ్చ సుప్రసాదోద్భుతశ్వనః
౪౬. ఉః స్థాణుః శిపివిష్టశ్చ
మఃకీలోధర్మవాహనః, విరూ
ప విషమ త్య్రీక్షుః సంధ్యా
నాటీ వృషాంచనః. ౪౭. ఏక
పా ద్భృతికోభద్రోర్ధ్వరేతః
పాంశుచందనః, అస్థిమాలీ
శివశ్చాస్య

ఖట్వాంగస్తు సుఖం ఘుణః.

౧ శంభుః (ఉ-పు), ౨ భగాలీ(న్), ౩
కపిశాంజనః, ౪ పీరకః, ౫ కటపుర్భు, ౬
(ఉ), ౭ భరుః, ౮ రేరిహాణః, ౯ పురా
రిః, (ఇ) ౧౦ పంచాననః, ౧౧ భైరవః, ౧౨
అద్రిహాసః, ౧౩ ప్రహాసః, ౧౪ ఖకుం
తలః, ౧౫ కంఠేకాలః, ౧౬ జయంతః,
౧౭ గుహ్యగురుః, (ఉ) ౧౮ జోటింగః,
౧౯ గోపాలకః, ౨౦ పింగాక్షః, ౨౧
కఠమర్దః, ౨౨ రై వతః, ౨౩ జటాటంకః,
౨౪ అశ్వయః, ౨౫ కూటకృత్, (త్) ౨౬
చంద్రాపీడః, ౨౭ మహానటః, ౨౮
శమిరోహః, ౨౯ శైలిధన్వా, (న్) ౩౦
జటాచీరః, ౩౧ అధర్వణః, ౩౨ నందివర్ధ
నః, ౩౩ గుడాకేశః, ౩౪ ఉగ్రః. ౩౫
కాలంజరః, ౩౬ మిహిరాణః, ౩౭ జగ
ద్యోనిః, (ఇ) ౩౮ టంకటీకః, ౩౯ అబ్జ
వాహనః, ౪౦ కృష్కరః, ౪౧ వరవృద్ధః,
౪౨ సుప్రసాదః, ౪౩ అద్భుతశ్వనః, ౪౪
ఉః, (ఉ) ౪౫ స్థాణుః, ౪౬ శిపివిష్టః, ౪౭
మః, ౪౮ కీలః, ౪౯ ధర్మవాహనః, ౫౦
విరూపాక్షః, ౫౧ విషమాక్షః, ౫౨
త్య్రీక్షుః, ౫౩ సంధ్యానాటీ, (న్) ౫౪
వృషాంచనః, ౫౫ ఏకపాత్ (త్) ౫౬
భృతికః, ౫౭ భద్రః, ౫౮ ఉర్ధ్వ
రేతః (౮) ౫౯ పాంశుచందనః, ౬౦
అస్థిమాలీ (౯) ౬౧ శివః. ఈ ౬౧ ని
శివుని పేరులు.

౧ సుఖం ఘుణః, (పు) అస్య ఖట్వాం
గః ఇది శివుని ఖట్వాంగమను నస్త్రము
పేరు.

అజీగవోఽజగావశ్య

వృషో భృంగీరిటిః త్వసా,

భృంగీరిటః శలోభృంగీ నా
డీదేహోఽస్థి విగ్రహః. ౮౯

మహాకాలో మహాభీమో
మహాకాయో వృషాణకః,
ద్వారస్థస్త

నందీ శాలంకాయన స్తాం
డవ తాలికః గిం స్యా న్నంది
కేశ్వరోఽ

ధార్యాహిండ్డిశిఖరవాసినీ,
శక్తిః సింహరథా గోలాసినీ
వాలీ దృషద్వతీ. ౧౧. సోః
కృష్ణ పింగళాలంబా శైలే
యీ గణనాయకా, వారాలి
కై కానంశాచ శివదూతీ య
మస్వసా. ౧౨. కోట్టవీ బాభ్ర
వీ కైటభీకేటభాయాదవీక
ర్భురీచేశ్వరీచేశ్వరా, భ్రామరీ
దక్షకన్యాచ బర్హి ధ్వజీనంద
పుత్రీ చ మారీచ కాలంజరీ.
౧౩. గౌతమీ తామసీషష్ఠీ
జయంతీ శూలదృక్సతీ,

సింహస్త్ర స్యా మనస్తాలః

౧ అజీగవః, (పు) ౨ అజగావః. ఈ
౨ న్ను శివుని విల్లుపేరులు.

౧ వృషః, (పు) ౨ భృంగీరిటిః. ఈ
౨ న్ను శివునియెద్దు.

౧ భృంగీరిటః, (పు) ౨ శలో, ౩ భృంగీ,
(న్) ౪ నాడీదేహః, ౫ అస్థివిగ్రహః. ఈ
౫ న్ను భృంగీశ్వరునికిపేరులు.

౧ మహాకాలః, (పు) ౨ మహాభీమః,
౩ మహాకాయః, ౪ వృషాణకః. ఈ ౪
న్ను శివుని ద్వారపాలకులపేరులు

౧ నందీ (న్. పు), ౨ శాలంకాయనః,
౩ తాండవతాలికః, ౪ నందికేశ్వరః. ఈ
౪ న్ను నందికేశ్వరునిపేరులు.

౧ ఆర్యా (సీ), ౨ హిండ్డి, (ఈ) ౩ శిఖ
రవాసినీ, ౪ శక్తిః, (ఇ) ౫ సింహరథా,
౬ గోలా, ౭ సినీవాలీ, ౮ దృషద్వతీ, ౯
సోః, ౧౦ (ఓ. సీ) కృష్ణపింగళా, ౧౧ లం
బా, ౧౨ శైలేయీ, ౧౩ గణనాయకా,
౧౪ వారాలికా, ౧౫ ఏకానంశా, ౧౬
శివదూతీ, ౧౭ యమస్వసా, ౧౮ (ఋ. సీ)
కోట్టవీ, ౧౯ బాభ్రవీ, ౨౦ కైటభీ, ౨౧
కేటభా, ౨౨ యాదవీ, ౨౩ కర్భురీ, ౨౪
ఈశ్వరీ, ౨౫ ఈశ్వరా, ౨౬ భ్రామరీ,
౨౭ దక్షకన్యా, ౨౮ బర్హిధ్వజీ, ౨౯ నం
దపుత్రీ, ౩౦ మారీ, ౩౧ కాలంజరీ, ౩౨
గౌతమీ, ౩౩ తామసీ, ౩౪ షష్ఠీ, ౩౫
జయంతీ, ౩౬ శూలదృక్, (హ. సీ) ౩౭
సతీ. ఈ ౩౭ న్ను పార్వతిదేవిపేరులు.

౧ మనస్తాలః, (పు) తస్యాః సింహః.
ఇది పార్వతిదేవి సింహముపేరు.

సఖ్యా చ విజయాజయే.

వజ్రతుండః కరిముఖః పృ
శ్చిశృంగో గణాగ్రణీః, త్రి
థాతు రేకదంతశ్చ ద్విదే
హో మూషికాంచనః. ౧౧
విఘ్నహరీ

కుమారస్తు స్వామీ ద్వా
దశలోచనః, బాలచర్యః సిద్ధ
నేనః కృకవాకుధ్వజశ్చసః.

దేవరాజస్తు లః కాశికా
సన్తహాబాహూదంతేయ దా
ల్మీవరాణో ౭ ద్రిభిత్, వజ్ర
పాణిర్మహేంద్రః సురగ్రామ
ణీర్భాగనేమిః ద్విపా నాక
నాథో హరిః. ౧౨. ప్రాచీన
బర్హిః ఖదిరః కపిలాశ్వో వర
క్రతుః, ప్రాచీవతిస్తవస్తంకః
పులోమారిశ్చమాహిరః. ౧౩
పృతనామాట్

ప్రియాత్వస్య చారుధారా
శతావరీ, శచీ

సుతా దేవసేనా

మాతలిస్తు హయంకషః.

౧ విజయా, ౨ జయా, సఖ్యాః = ఈ
౨ న్ను పార్వతీదేవి చెలికత్తెలు.

౧ వజ్రతుండః (పు), ౨ కరిముఖః, ౩
పృశ్చిశృంగః, ౪ గణాగ్రణీః (ఈ), ౫
త్రిథాతుః (ఉ), ౬ ఏకదంతః, ౭ ద్విదే
హః, ౮ మూషికాంచనః, ౯ విఘ్నహరీ
(న్). ఈ ౯ న్ని విఘ్నేశ్వరునికి పేర్లు.

౧ కుమారః (పు), ౨ స్వామీ (న్),
౩ ద్వాదశలోచనః, ౪ బాలచర్యః, ౫
సిద్ధనేనః, ౬ కృకవాకుధ్వజః. ఈ ౬ న్ను
కుమారస్వామి పేర్లు

౧ దేవరాజః (పు), ౨ లః, ౩ కాశికః,
౪ సక (త్), ౫ మహాబాహుః (ఉ), ౬
దంతేయః, ౭ దాల్మీ (న్), ౮ వరాణః,
౯ అద్రిభిత్ (ద్), ౧౦ వజ్రపాణిః (ఇ),
౧౧ మహేంద్రః ౧౨, సురగ్రామణీః (ఈ),
౧౩ యాగనేమిః ౧౪ వృషా, ౧౫ (న్)
నాకనాథః, ౧౬ హరిః, ౧౭ ప్రాచీనబర్హిః
(స్), ౧౮ ఖదిరః, ౧౯ కపిలాశ్వః, ౨౦
వరక్రతుః, ౨౧ ప్రాచీవతిః, ౨౨ తవస్తం
కః ౨౩, (తవస్తంకః ౨౪) పులోమారిః
౨౫, మహిరః ౨౬, పృతనామాట్ (హ).
ఈ ౨౬ న్ను ఇంద్రుని పేరులు.

౧ చారుధారా (సి), ౨ శతావరీ (ఈ)
౩ శచీ. ఈ ౩ న్ను ఇంద్రుని భార్య
పేరులు

౧ దేవసేనా (సీ) ఇది సుతా. ఇంద్రుని
బిడ్డ పేరు.

హయంకషః (పు) ౧, మాతలిః. ఇది
ఇంద్రుని సారథి పేరు.

ఉచ్చైశ్రవాః శ్వేతహ |
యో వృషణశ్వో

౭మరావతీ, వృషభాసాసు
రపురీ వనమైంద్రం

వృషణ్యసు. ౬౦. నందనం
కందసారం స్యాన్నిశ్రకా వ
నమిత్య పి,

హస్తిమల్ల శ్చతుర్దంతో
భద్రరేణు ర్నదాంవరః ౬౧.
శ్వేతద్వీపః సుదామాథ

వజ్రో౭స్త్రీగిరికంటకః, వజ్ర
శనిర్భిదుర్భద్రో జంభారి శ్రీ
దశాయుధమ్. ౬౨. శతథా
రం శతారంచా భోదిం భిత్త
రమంబుజం,

మార్జారకర్ణి చాముండా
కర్ణమోటిశ్చ చర్చికా. ౬౩

విద్యాధరో కామరూపీ ఖే
చర స్థిరయాచావనః,

స్పర్శా నందా రతిమదాప్స
రసః సుమదాత్మజాః. ౬౪

౧ ఉచ్చైశ్రవాః (న-పు), ౨ శ్వేత
హయః, ౩ వృషణశ్వః. ఈ ౩ న్ను
ఇంద్రుని అశ్వమునకు పేరులు.

౧ వృషభాసా (సీ-అ), ౨ సురపురీ.
ఈ ౨ న్ను (అమరావతీ) ఇంద్రుని
పట్టణము పేరులు.

౧ వృషణ్యసు (ఉ-న), ౨ నందనం,
౩ కందసారం, ౪ మిశ్రకావనం. ఈ
నాల్గున్ను ఇంద్రోద్వానమునకు పేరులు.

౧ హస్తిమల్లః (పు), ౨ చతుర్దంతః,
౩ భద్రరేణుః, ౪ ఉః, మదాంవరః, ౫
శ్వేతద్వీపః, ౬ సుదామా (న్). ఈ ౬న్ను
ఇంద్రుని ఏనుగుకు పేరులు.

౧ వజ్రః (పు), ౨ గిరికంటకః (పు),
౩ వజ్రశనిః, ౪ భిదుః (ఉ), ౫ భద్రః,
౬ జంభారిః, ౭ త్రిదశాయుధం (న), ౮
శతథారం, ౯ శతారం, ౧౦ అభోధ్రం,
౧౧ భిదిరం, ౧౨ అంబుజమ్. ఈ
౧౨ న్ను ఇంద్రుని వజ్రాయుధమునకు
పేరులు.

౧ మార్జారకర్ణి (సీ-ఈ), ౨ చాముం
డా, ౩ కర్ణమోటిః (ఇ-సీ), ౪ చర్చికా
ఈ ౪ న్ను చాముండా దేవికి పేరులు.

౧ విద్యాధరః (పు), ౨ కామరూపీ
(న్), ౩ ఖేచరః, ౪ స్థిరయాచావనః. ఈ ౪
న్ను విద్యాధరుల పేరులు.

౧ స్పర్శానందా (సీ), ౨ రతిమదా
౩ అప్సరసః (న్-బ), ౪ సుమదాత్మజాః
ఈ ౪ న్ను అప్సరసులకు పేరులు.

దేవోద్యానాని వైభ్రజం
మిశ్రకం సిద్ధకారణం, చైత్ర
రథం

చ నాసిక్యాముజౌ దస్త్రా
గదాగదా. ౬౬.

శుష్కఘాసీ సధయోంచ తద్దు
హూవాణ ఈషిరతుషగ్రహా
శిరాః, ఛాగవాహనసృదాకు
బర్హిషః స్వర్గసప్తఘృతమం
త్రదీధితిః ౬౭ పర్వతీక హస
సీమణిపీథాసప్తజిహ్వాసమిథా
వసితార్హిః, నాచికేత భుజి
భారత విశ్వస్యః శుచిః పచి
సమంతభుజౌ చ. ౬౮

వడవాగ్నోతు సలిలేంధన
స్వాద్వద్వడవాముఖమ్, కాక
ధ్వజో వాణిజశ్చ స్కంధా
గ్నిస్తృణకాఘృధృక్. ౬౯

ఛాగణస్తు కరీషాగ్ని

స్తృణాగ్ని స్యాత్తు వత్సలః,

తుమానలః కుకూలః స్యాత్
ముర్దురోఽథా

౧వైభ్రజం (న), ౨ మిశ్రకం, ౩ సిద్ధ
కారణం, ౪ చైత్రరథం. ఈ ౪ స్తు
(దేవోద్యానాని) దేవోద్యానములు.

౧ నాసిక్యా (పు-ద్వి), ౨ యుజౌ=(అ-
ని-ద్వి), ౩ దస్త్రా, ౪ గదాగదా. ఈ
౪ స్తు స్వవైద్యులు.

౧ శుష్కః (పు), ౨ ఘాసీః (ఇ), ౩ సధిః,
౪ అంచతిః, ౫ జుహూవాణః, ౬ ఈషి
రః, ౭ తుషాగ్రహః, ౮ ఆశిరః, ౯ ఛాగ
వాహనః, ౧౦ సృదాకుః (ఉ), ౧౧ బర్హిః
(స), ౧౨ స్వర్గదీధితిః (ఇ), (౧౩ సప్తదీ
ధితిః, ౧౪ ఘృతదీధితిః, ౧౫ మంత్రదీధి
తిః, ౧౬ పర్వతీకః, ౧౭ హససీమణిః, ౧౮
పీథః, ౧౯ సప్తజిహ్వాః, ౨౦ సమిథః, ౨౧
అసితార్హిః (స), ౨౨ నాచికేతః, ౨౩ భు
జిః, ౨౪ భారతః, ౨౫ విశ్వస్యః, ౨౬
శుచిః, ౨౭ పచిః, ౨౮ సమంతభుక్.
ఈ ౨౮ స్తు అగ్నిహోత్రునికి పేర్లు.

౧ సలిలేంధనః (పు), ౨ వడవాముఖం
(న), ౩ కాకధ్వజః, ౪ వాణిజః, ౫ స్కం
ధాగ్నిః (ఇ), ౬ తృణధృక్ (హ), ౭
కాఘృధృక్. ఈ ౭ స్తు బడబాగ్నికి
పేర్లు.

౧ ఛాగణః (పు), ౨ కరీషాగ్నిః. ఈ
౨ స్తు పిడకనిప్పు పేర్లు.

౧ తృణాగ్నిః (పు), ౨ వత్సలః. ఈ
౨ స్తు గడ్డినిప్పు పేర్లు.

౧ తుమానలః (పు), ౨ కుకూలః, ౩
ముర్దురః. ఈ ౩ స్తు ఊకనిప్పు పేర్లు.

గ్ని కుక్కుటా. ౨౦. సంకి
లో దహనో ల్కా,

స్వా దంగా రే కోకిలాజ్ఘ
రా

ధూమమంభోమరుద్వాహ
ఖతమాల శిఖిధ్వజాః. ౨౧
అగ్నివాహ స్తరిః

స్వాహ త్వగ్నాయీ దహ
నప్రియా

జీవితేశో యమః శీర్ణ పాద
శ్చ మహిషధ్వజః, మందో

౭స్య కాంతా ధూమోర్ధా

చిత్రగుప్తస్తు లేఖకః. ౨౨

భృత్యో చండమహాచండౌ

కాలీచీ తు విచారభూః,

పంజికా త్వగ్రసంధానీ

నృచక్షుస్తు ఖిసాత్మజః కీలా
లపాః పలాశచ క్షపాటో నర
విష్వణాః. ౨౩. సంధ్యా బలో
రాత్రిమటో హనూష శ్శమ
నీషదః పలాశో విఖురః శంకుః

౧ అగ్ని కుక్కుటః (పు), ౨ సంకిలిః
దహనోల్కా (సీ) ఇవి అగ్ని కణము
పేరులు.

౧ అంగారః (పు), ౨ కోకిలః, ౩ అజ్ఘ
లః ఇవి నిష్పలు (లేక బొగ్గుల) పేరులు.

౧ ధూమః, ౨ మంభః, ౩ మరుద్వాహః,
౪ ఖతమాలః, ౫ శిఖిధ్వజః, ౬ అగ్ని వా
హః, ౭ తరిః ౮ (ఈ పు) ఇవి పొగపేర్లు

౧ స్వాహ (ఆ సీ), ౨ అగ్నాయీ, ౩
దహనప్రియా ౩ ఇవి అగ్నిహోత్రుని
భార్య పేరులు.

౧ జీవితేశః (పు) ౨ యమః, ౩ శీర్ణ
పాదః, ౪ మహిషధ్వజః, ౫ మందః ౬
ఇవి యముని పేరులు.

౧ ధూమోర్ధా (సీ) యముని భార్య
పేరు.

౧ చిత్రగుప్తః యముని లేఖకుని
పేరు.

౧ చండః, ౨ మహాచండః ఇవి యమ
భటుల పేరులు.

౧ కాలీచీ (ఈ సీ) ఇది విచారభూః=
యముని కొలువునాడ పేరు.

౧ పంజికా (సీ), ౨ అగ్రసంధానీ (ఈ సీ)
ఇవి యముని పంచాయితీ సంఘము పేరు.

౧ నృచక్షుః (స పు), ౨ ఖిసాత్మజః,
౩ కీలాలపాః, ౪ పలాశీ (సీ), ౫ క్షపా
టః, ౬ నరవిష్వణాః, ౭ సంధ్యాబలః, ౮
రాత్రిమటః, ౯ హనూషః, ౧౦ శమనీ
షదః, ౧౧ పలాశః, ౧౨ విఖురః, ౧౩
శంకుః ఇవి యమదూతల పేరులు.

కాపిశేయస్తు పిండకః, పి
శాచో

మేఘనాదస్తు వరుణోవః ప
రంజయః. ౭౪. దైత్యదేవశ్చ

వాతస్తు నభఃప్రాణో జగ
ద్భులః భోగికాంతః కంపలక్ష్మో
పశ్చధారావనిశ్చ సః, ఖశ్వా
సః ఊపణుర్ధాలిధ్వజః సరయు
రంకతిః.

వాతులో వాతగుల్మః స్యా

చురవాయు ర్నిదాఘజః,
ఝంఝానిలః ప్రాప్తపిబో

వాసంతో మలయానిలః.

శ్రీద ధనకేలిమనురాట్ శ్వే
తోదరరత్నగర్భనిధినాథాః,
కుతసుకుహేఛాపస వః పిశా
చకీ సత్యసంగర త్రిశిరాః.

అస్త్రీ పద్మో మహాపద్మః శం
ఖో మకరకచ్ఛపౌ ముకుంద
కుంద నీలాశ్చ చర్పా స్యుర్ని
ధయో నవ.

సుతోఽస్య మాయురాజః
స్యాత్తథా వర్ణకవిర్నిధౌ,

౧ కాపిశేయః, ౨ పిండకః, ౩ పిశాచః
ఇవి పిశాచములపేరులు.

౧ మేఘనాదః, ౨ వరుణః, ౩ వః, ౪
పరంజయః, ౫ దైత్యదేవః ఇవి వరుణ
దేవునిపేరులు.

౧ వాతః, ౨ నభఃప్రాణః, ౩ జగద్భు
లః, ౪ భోగికాంతః, ౫ కంపలక్ష్మ (స్),
౬ పః, ౭ ధారావనిః, ౮ సః, ౯ ఖశ్వాసః,
౧౦ ఊపణుః, ౧౧ ధూలిధ్వజః, ౧౨ సర
యుః, ౧౩ అంకతిః. ఇవి వాయుదేవుని
పేరులు.

౧ వాతులః, ౨ వాతగుల్మః, ఇవి
గాలిదుమారముపేళ్లు.

౧ చరవాయుః ఇది వేసవిగాడ్పుపేరు.
౧ ఝంఝానిలః, ఇవి వానకాలపు
గాలిపేరు.

౧ మలయానిలః, ఇది వసంతర్తువునం
దలి గాలిపేరు.

౧ శ్రీదః, ౨ ధనకేలిః, ౩ మనురాట్
(జ్), ౪ శ్వేతోదరః, ౫ రత్నగర్భః, ౬
నిధినాథః, ౭ కుతనుః (ఉ), ౮ కుహః, ౯
ఇచ్ఛాపనుః, ౧౦ పిశాచకీ (స్), ౧౧
సత్యసంగరః, ౧౨ త్రిశిరాః (స్), ఇవి
కుజేరునిపేరులు.

౧ పద్మః (ప్మ), ౨ మహాపద్మః, ౩
శంఖః, ౪ మకరః, ౫ కచ్ఛపః, ౬ ముకుం
దః, ౭ కుందః, ౮ నీలః, ౯ చర్పా (సీ)
ఇవి నవనిఘలపేళ్లు.

౧ మాయురాజః, ౨ వర్ణకవిః, ౩ నిధిః,
ఇవి నలకూబరునిపేరులు.

ఆసంగినీ చ వాతాలి స్యా
ద్వాత్యా వాతమండల. ౭౯

ఇతి స్వర్గవర్గః

కునాభిః స్యా ద్విహాయస్తు
ఖం మరున్తేఘవర్త చ, అక్షరం
చాథ

పాథోదః ఖతమాలో గ
దాంవరః. ౮౦. మదయిత్తు
ర్వాయుదారు రోవ్యమధూ
మో నభోగజః, గాడబః
కంధరో వాతరథో వారిమసి
శ్రీయామ్. ౮౧

కరకా స్యాత్ ఘనకుగోపీ
జోదక మిరాచరం, మేఘాస్తి
వర్షణం తు స్యాత్ గోఘృ
తం చ పరామృతమ్ ౮౨

సౌదామ్నా త్వశనిర్విద్య
దణుభావా చిరద్యుతిః

తిథిప్రణీ ర్ధర్మవిపన్ని శామ
ణి శ్రీనేత్రచూడామణి ర
త్రినేత్రభూః, సుధాంగమా
ద్వా మృగపిప్లుపక్షజౌ దశా
శ్వసిప్రప్రహణేమి చందిరాః.
౮౩. ఛాయామృగధరో
రాజా మాఃపరిజ్ఞోఽవలక్ష
గుః, ద్విజదాక్షిణ్యణీ తుంగీ

౧ ఆసంగినీ (సీ), ౨ వాతాలీ, ౩ వా
త్యా ర వాతమండల (ఈ సీ) ఇవి సుడి
గాలి పేరులు.

ఇది స్వర్గవర్గము.

౧ కునాభిః, ౨ విహాయః (స్), ౩
ఖం ర మరుత్ (త్) గి మేఘవర్తా (న్)
౬ అక్షరం (న్) ఇవి ఆకాశమునకు
పేరులు.

౧ పాథోదః, ౨ ఖతమాలః, ౩ గదాం
వరః, ౪ మదయిత్తుః, ౫ వాయుదారుః,
౬ రోవ్యమధూమః, ౭ నభోగజః, ౮ గా
డబః, ౯ కంధరః, ౧౦ వాతరథః, ౧౧
వారిమసి (సీ) ఇవి మేఘముపేరులు

౧ కరకా, ౨ ఘనకుకః, ౩ బీజోద
కం, ౪ ఇరాచరం, ౫ మేఘాస్తి,
౬ వర్షణం, ౭ గోఘృతం, ౮ పరామృతం,
ఇవి వడగండ్లపేరులు.

౧ సౌదామ్నా (ఈ సీ), ౨ అశనిః,
౩ విద్యుత్, ౪ అణుభావః, ౫ అచిర
ద్యుతిః, ఇవి మెలుపుపేరులు.

౧ తిథిప్రణీః (ఈ పు), ౨ దర్శవిపత్ (ద్),
౩ నిశామణిః, ౪ త్రినేత్రచూడామణిః,
౫ అత్రినేత్రభూః (ఊ), ౬ సుధాంగః,
౭ మః, ౮ మృగపిప్లు, ౯ పక్షజః, ౧౦ ద
శాశ్వః, ౧౧ సిప్రః, ౧౨ ప్రహణేమిః,
౧౩ చందిరః, ౧౪ ఛాయామృగధరః
౧౫ రాజా (న్), ౧౬ మాః (స్), ౧౭
పరిజ్ఞః, ౧౮ అవలక్షగుః, ద్విజపతిః, ౧౯

రోహిణీ యజ్ఞవాంపతిః. ఉ
దుపః పర్వధిక్లేదు ర్జయంత స్త
పసో హరిః, తారాపీడిః స్వచ
మసో వికసః సింధునందనః.

చంద్రికా చంద్ర శాలా
స్యా

నీహరిః ఖనిశాజలం ౮౭.
శీతంతు శీతలం

పత్రహిమం తుహినదుర్ది
నమ్,

కుజ్ఞుట ధూమమహిషీ
రతాంధ్రీ చ కుహాలికా ౮౮
ధూమికా చ నభోరేణు

రథాగస్త్యాగ్ని మారుతీ, స
త్యాగ్ని ర్వారుణిర్వింధ్య
కూటో వాతాపిసూదనః.

౮౯. దీప్తాగ్ని రౌర్వశేయశ్చ
సముద్ర చులకోఽ

స్యతు ప్రియా కాషీతకీ
లోపాముద్రాఖ్యా చ వివ
ర్భజా. ౯౦

ప్రాక్ఫాల్లనేయస్తు తథ్యా
నుజః పారుష్యగోరథా, ౯౧
ద్వాదశకర శ్చయః సురగురు
ర్గురుః ౯౨

౨౦ దాయాయణీవతిః, ౨౧ తుంగీవతిః,
౨౨ రోహిణీవతిః, ౨౩ యజ్ఞవతిః, ౨౪
ఉదుపః, ౨౫ పర్వధిః, ౨౬ క్లేదుః, ౨౭
జయంతః, ౨౮ తపసః (అ), ౨౯ హరిః,
౩౦ తారాపీడిః, ౩౧ స్వచమసః, ౩౨
వికసః, ౩౩ సింధునందనః ఇవి చంద్రుని
పేరులు

౧ చంద్రికా, (నీ) ౨ చంద్రశాలా ఇవి
వెన్నెలపేరులు

౧ నీహరిః, ౨ ఖనిశాజలం ఇవిమంచుపేళ్లు.

౧ శీతం, ౨ శీతలం ఇవి చల్లదనము
పేరులు.

౧ పత్రహిమం, ౨ తుహినదుర్దినం
ఇవి గూడమంచుపేళ్లు.

౧ కుజ్ఞుట, ౨ ధూమమహిషీ, ౩ ర
తాంధ్రీ, ౪ కుహాలికా, ౫ ధూమికా,
౬ నభోరేణుః ఇవి పొగమంచుపేళ్లు.

౧ అగస్త్యః, (పు) ౨ అగ్నిమారుతీ,
౩ సత్యాగ్నిః, ౪ వారుణిః, ౫ వింధ్యకూ
టః, ౬ వాతాపిసూదనః, ౭ దీప్తాగ్నిః, ౮
బౌర్వశేయః, ౯ సముద్రచులకః రతా
న్ని అగస్త్యునిపేరులు

౧ కాషీతకీ, (ఈ నీ) ౨ లోపాముద్రా
ఖ్యా, ౩ వివర్భజా ఈ ౩ స్తు అగ
స్త్యుని భార్యపేరులు.

౧ ప్రాక్ఫాల్లనేయః, (పు) ౨ తథ్యాను
జః, ౩ పారుష్యః, ౪ గోరథః, ౫ దిదివిః
(ఇ) ౬ ద్వాదశకరః, ౭ చయః, ౮ సుర
గురుః, (ఉ) ౯ గురుః ఈ ౯ ని బృహ
స్పతిపేరులు.

శుక్రో భః శతపర్వేశో మ
ఘాధూ ర్భ్రగు రాస్ఫుజిత్,
పోడశార్చి

ర్న వార్చిస్తు మంగళః భో
ల్లుకః కుజః.

బుధో హేమా రాజపుత్ర
ఏక దేహః ప్రహర్షణః, స్యా
త్పంచార్చి శ్రవిష్ఠాజ శ్యా
మాంగై కాంగరోధనాః ౯౩

శనై శ్చరో నీలవాసా మం
దశ్చాయాత్త జః శనిః

రాహుస్తు గ్రహకల్లోలోఽ
భృషిశాచోఽప్యథ
ఆహికః ౯౪. కేతు

జ్యోతిరథస్తు స్యాత్ గ
హాథారో ధ్రువశ్చ సః,
తత్త ణం సూర్యముక్తాది గ్భృ
ధై రంగారిణీ స్పృలా. ౯౫
ఆసన్నా స్తమయా ధీరై రు
చ్యతే చోపధూపితా,
సునీతి ధ్రువమాతా స్యా
న్తాతా దక్షస్య మారిషా,
ఛాయాపథో దేవపథః
సోమథారా నభస్సరిత్,

౧ శుక్రః, (పు) ౨ భః, ౩ శతపర్వేశో
శః, ౪ మఘాధూః, (ఉ) ౫ భృగుః, ౬
ఆస్ఫుజిత్, (త్) ౭ పోడశార్చిః (న్) ఈ
౭ న్ను శుక్రుని పేరులు.

౧ నవార్చిః (న్. పు), ౨ మంగళః, ౩
భోల్లుకః, ౪ కుజః ఈ ౪ న్ను అంగార
కునిపేరులు

౧ బుధః (పు), ౨ హేమా (న్), ౩
రాజపుత్రః, ౪ ఏక దేహః, ౫ ప్రహర్షణః,
౬ పంచార్చిః (న్. పు), ౭ శ్రవిష్ఠాజః, ౮
శ్యామాంగః, ౯ ఏకాంగః, ౧౦ రోధనః
ఈ ౧౦ న్ని బుధునికి పేరులు.

౧ శనై శ్చరః (పు), ౨ నీలవాసాః,
(న్) ౩ మందః, ౪ ఛాయాత్త జః, ౫ శనిః
శనిగ్రహము పేరులు.

౧ రాహుః, ౨ గ్రహకల్లోలః, ౩ అ
భృషిశాచః ఇవి రాహువు పేళ్లు.

౧ ఆహికః, ౨ కేతుః ఇవి కేతువు
పేళ్లు.

౧ జ్యోతిరథః, ౨ గ్రహాథారః, ౩
ధ్రువః ఇవి ధ్రువుని పేళ్లు

౧ అంగారిణీ అప్పడే సూర్యునిచే విడి
చి పెట్టబడిన దిక్కు పేరు.

౧ ఉపధూపితా సూర్యుడ స్తమింప
సిద్ధుడై యున్న దిక్కు పేరు.

౧ సునీతిః (సీ) ధ్రువుని తల్లి పేరు.

మారిషా (ఆ. సీ) దక్షుని తల్లి పేరు.

౧ ఛాయాపథః, ౨ దేవపథః, ౩ సోమ
థారా ౪ నభస్సరిత్ (త్) ఇవి దేవ
మార్గము పేరు.

దినప్రణీ స్త్యవ్యధిషో భానే
మిరపరవ్రతః గభ స్తిహస్తోఽం
శుధరః ఖరాంశుర్భరవిర్భ
గః, వేదోదయః ప్రతిదివా
భానుః పీతు స్తమోపహః ౯గి
దినమణి హరిహేలిబ్రధ్నభా
కోషభాసూదరధి ఖగవతంగే
నాద్రయః సప్తసప్తిః, మిహిర
మహిరపీథాః కాలకృత్పద్మ
పాణిః ఖమణరరుణశూరావం
శుమానంశుమాలీ. ౯౬

ఛాయా స్యాత్తపతీమంద
జననీ భూమయీచరి,

సంజ్ఞాతు యమకాలిందీ ర
వంతమనుదస్త్రసూః ౯౭. త్ర
సరేణు ర్మహావీర్యాస్వాతీసూ
ర్యా సువర్చలా, స్వరేణు ద్యు
మయీత్వాష్ట్రీ ప్రియాచైతే
వివస్వతః ౯౮

అశ్వనో రమణో ఽనూరు

ర్జటాయు స్త్వరుణాత్తజః.

ఇతి దిగ్వర్ణః

౧ దినప్రణీ, (ఈ. పు) ౨ అవ్యధిషః,
౩ భానేమి, ౪ అపరవ్రతః, ౫ గభ స్తిహ
స్తః, ౬ అంశుధరః, ౭ ఖరాంశుః, ౮ భాః,
(స) ౯ రవిః, ౧౦ భగః, ౧౧ వేదోదయః,
౧౨ ప్రతిదివా, (న్) ౧౩ భాతుః, ౧౪
పీతుః, ౧౫ తమోపహః, ౧౬ దినమణిః,
౧౭ హరిః ౧౮, హేలిః, ౧౯ బ్రధ్నః,
౨౦ భాకోషః, ౨౧ భానుః, ౨౨ ఉద
రధిః, ౨౩ ఖగః, ౨౪ పతంగః, ఇనః, ౨౫
౨౬ అద్రిః, (ఇ. పు) ౨౭ సప్తగుప్తిః,
౨౮ మిహిరః, ౨౯ మహిరః, ౩౦ పీథః,
౩౧ కాలకృత్ (త్), ౩౨ పద్మపాణిః, ౩౩
ఖమణిః, ౩౪ అరుణః, ౩౫ శూరః, ౩౬
అంశుమార్ (త్), ౩౭ అంశుమాలీ (న్)
ఇవి సూర్యుని పేరులు

౧ ఛాయా, (సీ) ౨ తపతీ, ౩ మందజననీ,
౪ భూమయీ, ౫ చరి ఇవి శనితల్లి పేరులు.

౧ సంజ్ఞా, ౨ యమసూః, ౩ రేవంత
సూః, ౪ మనుసూః, ౫ దస్త్రసూః, ౬ త్రస
రేణుః, ౭ మహావీర్యా, ౮ స్వాతీః, ౯
సూర్యా, ౧౦ సువర్చలా, ౧౧ స్వరేణుః,
౧౨ ద్యుమయీ, ౧౩ త్వాష్ట్రీ, వివస్వతః
౧౪ ప్రియా ఇవి సూర్యుని భార్యయముని
తల్లి పేరులు.

౧ అశ్వనః, ౨ రమణః ౩ అనూరుః
ఇవి అనూరుని పేర్లు

౧ జటాయుః, ౨ అరుణాత్తజః ఇవి
జటాయువు పేరులు.

ఇతి దిగ్వర్ణము.

కాల స్వప్నప్రజ్ఞాకో భ
సంతో భస దిత్వపి. పీథః పీ
యు స్తిథశ్చుథ

వాస్తోప్యప్రాంశకే దినమ్,

ఉమా ప్రభాతం

గోసర్గః సాయోత్సవోవికా
లకే. ౧౦౦

రాత్రి రక్షోజననీ శత్వరీ
చక్రభేదినీ ఘోరా, శ్వా
మా యామ్యా దోషా తుం
గీ భాతీ శతాక్షీ చ ౧౦౧
వాస్తవోయానిశాఖ్యా చ
వాసతేయీ తమానిశో,

యస్యాం మత్తాని నిశ్వాసః
శ్వనిశం శ్వనిశాచ సా. ౧౦౨
నిస్సంపాతోఽర్ధరాత్రస్యా
త్సర్వావసర ఇత్వపి,

ఉచ్చంద్రావరరాత్రో ద్వా

దర్శోఽమామావసీచ సా

భూతః కృష్ణచతుర్దశ్యాం
పౌర్ణమ్యాం ధర్మవాసరః,

శక్రోత్సవో ధ్వజోత్థానం

౧ కాలః, ౨ అపప్యః, ౩ జహకః, ౪
భసంతః, ౫ భసత్, (౬) ౬ పీథః, ౭
పీయుః, (౮) ౮ తీథః ఇవి కాలము పేరులు.

౧ వాస్తః, ౨ వ్యప్తం, (౩) ౩ అంశ
కం, ౪ దినం ఇవి దినము పేరులు.

౧ ఉమా, ౨ ప్రభాతం ఇవి ప్రాతఃకాల
ముపేళ్లు.

౧ గోసర్గః, ౨ సాయోత్సవః, ౩ వికా
లకః ఇవి అసమయము (విరుద్ధకాలము)
పేరులు

౧ రాత్రి, (ఈ సీ) ౨ రక్షోజననీ,
౩ శత్వరీ, ౪ చక్రభేదినీ, ౫ ఘోరా,
౬ శ్వామా, ౭ యామ్యా, ౮ దోషా,
౯ తుంగీ, ౧౦ భాతీ, ౧౧ శతాక్షీ, ౧౨
వాస్తవోయా, ౧౩ నిశాఖ్యా, ౧౪ వాస
తేయీ, ౧౫ తమా, ౧౬ నిశా (శీ-
సీ) ఇవి రాత్రి పేరులు.

౧ శ్వనిశం, ౨ శ్వనికా ఇవి కుక్కలు
మత్తుగొనియున్న రాత్రి పేళ్లు

౧ నిస్సంపాతః, ౨ అర్ధరాత్రః, ౩ స
ర్వావసరః ఇవి అర్ధరాత్రి పేళ్లు.

౧ ఉచ్చంద్రః, ౨ అపరరాత్రః ఇవి
అపరరాత్రి పేరులు.

౧ దర్శః, ౨ అమా, (ఆ సీ) ౩ అమా
వసీ (ఈ సీ) ఇవి అమావాస్య పేళ్లు.

౧ భూతః శవలశచతుర్దశపేరు.

౧ ధర్మవాసరః, ౨ పౌర్ణమీ ఇవి
పూర్ణిమ పేళ్లు.

౧ శక్రోత్సవః, ౨ ధ్వజోత్థానం ఇవి
చంద్రోత్సవము పేరు.

శారదీ ద్యౌతపూర్ణిమా.
౧౦౮. కోజాగరః శరత్పర్వ
కౌముదీ చారమస్త్రీయాం,

యక్షరాత్రిస్తు దీపాలీ

చైత్రవల్యాం మధూత్సవ
౧౦౯. సువసంతః కామమ
హావాసంతి కర్దమీస్త్రీయా

శ్రామస్తు మనో వర్షాంశో

పత్సరస్తు యుగాంశకః
౧౧౦. ఋతువృత్తిర్మాసమానః
స్యాత్కాలగ్రంథిరుర్వటః
కాలప్రభాతం శరదా

ప్రావృషా తు జలార్ణవః

కౌముదః కార్తికోమానః,

ఫాల్గునాలస్తు ఫాల్గునః,

జ్యేష్ఠామూలీయ మిచ్ఛంతి
మాసమాషాఢపూర్వజమ్.

కృతిం సత్యయుగం

త్రేతాగ్నాయా

౧ శారదీ, ౨ ద్యౌతపూర్ణిమా, ౩
కోజాగరః, ౪ శరత్పర్వ (న్), ౫ కౌము
దీచారం (స్తు) ఇవి శరత్కాల పూర్ణిమ
పేరు.

౧ యక్షరాత్రిః, ౨ దీపాలీ ఇవి దీపా
నళ పండుగుపేళ్లు.

౧ చైత్రపక్షః, ౨ మధూత్సవః, ౩
సువసంతః, ౪ కామమహా, (౫) ౫ వా
సంతి, (సీ) కర్దమీ (సీ) ౬ ఇవి చైత్రపూ
ర్ణిమ (వసంతోత్సవము) పేళ్లు.

౧ శ్రామః, ౨ మానః, ౩ వర్షాంశః
ఇవి నెలపేళ్లు.

౧ పత్సరః, ౨ యుగాంశకః, ౩ ఋతు
వృత్తిః, ౪ మాసమానః, ౫ కాలగ్రంథిః,
ఉర్వటః ౬ ఇవి సంవత్సరముపేరులు.

౧ కాలప్రభాతం, ౨ శరదా (సీ)
ఇవి శరదృతువుపేళ్లు

౧ ప్రావృషా, ౨ జలార్ణవః ఇవి వర్ష
ర్తువుపేరు

౧ కౌముదః ఇది కార్తికమాసము
పేరు

౧ ఫాల్గునాలః ఇది ఫాల్గునమాసము
పేరు

౧ జ్యేష్ఠామూలీయం ఇది జ్యేష్ఠమా
సముపేరు.

౧ సత్యయుగం ఇది కృతయుగము
పేరు

౧ అగ్నాయా ఇది త్రేతాయుగము
పేరు.

ద్వాపరయజ్ఞయా,

కలిర్ఘర్షరకః కర్తయుగం

పాపం తు పాతకమ్. ౧౦౯
శల్యం తూస్తం చ కల్మష-౨౬
భద్రం మల్లం శవం తథా,
శశుభం చావ్యయే

థాత్తా జీవః పురుషముద్గ
లా. ౧౧౦ అంతర్యామిశ్వర

శ్చాంతఃకరణం తు మనోని
గుః

ఇతి కాలవర్గః.

బుద్ధిః పండా విదాచార్వీ
విచారే

తర్కనిర్ణయా. ౧౧౧. గుం
జా చ ర్చాప

సిద్ధాంతోత్తరపక్షసమాధయః

ఇతి బుద్ధివర్గః.

కృతాంతః పూర్వపక్షస్తు
చోద్యం

గీర్భణితిర్గి రా. ౧౧౧. వాచా

చ్ఛందస్తు నిగమః

సామ్యైక్యం స్వరపత్తనమ్.

౧ యజ్ఞయః ఇది ద్వాపరయుగము
పేరు.

౧ ఝర్షరకః, ౨ కర్తయుగం ఇవి
కలియుగముపేరు.

౧ పాపం, ౨ పాతకం, ౩ శల్యం,
౪ తూస్తం, ౫ కల్మః ఇవి పాపముపేరులు.

౧ భద్రం, ౨ మల్లం, ౩ శివం, ౪ శం,
౫ శుభం ఇవి శుభముపేరులు.

౧ ఆత్మా, (న పు) ౨ జీవః, ౩ పురు
షః, ౪ ముద్గలః, ౫ అంతర్యామి, (న)
౬ ఈశ్వరః ఇవి జీవునిపేరులు.

౧ అంతఃకరణం, ౨ మనః, (స. న),
౩ నిగుః అంతఃకరణము పేరు

ఇతి కాలవర్గము.

౧ బుద్ధిః, (ఇ. సీ) ౨ పండా, ౩ విదా,
౪ చార్వీ ఇవి బుద్ధిపేరులు.

౧ తర్కః, ౨ నిర్ణయః, ౩ గుంజా, ౪
చర్చా ఇవి విచారణముపేరులు.

౧ సిద్ధాంతః, ౨ ఉత్తరపక్షః, ౩ సమా
ధిః, ౪ కృతాంతః ఇవి సిద్ధాంతముపేర్లు.

ఇది బుద్ధివర్గము.

౧ పూర్వపక్షః, ౨ చోద్యం ఇవి పూ
ర్వపక్షముపేర్లు

౧ గీః, (ర్) ౨ ఘణితిః, ౩ గిరా,
౪ వాచా ఇవి వాక్కునకుపేర్లు.

౧ ఛందః, (స్) ౨ నిగమః ఇవి వేద
ముపేర్లు.

౧ సామ్యా, ౨ ఉక్థం, ౩ స్వరపత్త
నం సామవేదముపేర్లు.

బ్రహ్మాక్షరం స్యాదోంకారః
ప్రశ్నదూతీ ప్రహేళికా.

సంజ్ఞాధివచనం సద్యఃకృతం
లక్షణనామని వ్యపదేశః

ప్రసిద్ధిస్తు టంకారోఽథ

నవస్తవః ౧౧౮

ఇతి వాగ్వర్తః.

శబ్దాభిలాపాత్వభిధాభిధా
నం వాచకోధ్వనిః, హ్రస్వః
కుహరితం

చాథ మన్తనో గర్గదధ్వ
నా. ౧౧౯

ఇతి శబ్దాదివర్తః

తూరంతుతూర్యం స్యాత్తా
ద్యమానాస్తు పటహంచయః,

కరణ్ఠిః కరతాలీ స్యా

ధ్వనినాలా తు కాహలా

మద్దుకో మర్దనో మేంద్రో

౧ బ్రహ్మాక్షరం ఓంకారము పేరు
౧ ప్రహేళికా, ౨ ప్రశ్నదూతీ ఇవి
గూఢార్థకావ్యము పేరు.

౧ సంజ్ఞా, (సీ) ౨ అర్థవచనం,
౩ సద్యఃకృతం, ౪ లక్షణం, ౫ నామ,
(న్) వ్యపదేశః ౬, ఇవి నామధేయము
పేర్లు.

౧ ప్రసిద్ధి, (సీ) ౨ టంకారః ఇవి
ప్రసిద్ధికి పేరులు.

౧ నవః, (పు) ౨ స్తవః ఇవి స్తోత్రము
నకు పేరులు

ఇతి వాగ్వర్తము

౧ శబ్దః, (పు) ౨ అభిలాపః, ౩ అభి
ధా, (సీ) ౪ అభిధానం, (న) ౫ వాచకః,
(పు) ౬ ధ్వనిః, ౭ హ్రస్వః, ౮ కుహరితం
ఇవి ధ్వనిపేరులు.

౧ మన్తనః, (పు) ౨ గర్గదధ్వనిః గర్గ
దధ్వని పేరులు.

ఇతి శబ్దాదివర్తము

౧ తూరం, (న) ౨ తూర్యం తప్పెట
మొదలగు వాయిద్యముల చప్పుడు పేర్లని
కొందరు. కొట్టబడిన తప్పెట వాయిద్యము
పేరులు.

౧ కరణ్ఠి, (సీ) ౨ కరతాలీ కరతాల
మునకు పేరులు.

౧ ధ్వనినాలా, (సీ), ౨ కాహలా
కాహల వాయిద్యము.

౧ మద్దుకః, (పు), ౨ మర్దనః, ౩
మేంద్రః మృదంగము పేరులు.

ధక్కా విజయమర్దలః,	౧ ధక్కా (సీ) ౨ విజయమర్దలః విజయధక్కా-పేరులు
ద్రగడః ప్రతిపత్తూర్యం	౧ ద్రగడః (పు), ౨ ప్రతిపత్తూర్యం (న) ద్రగడవాయిద్యముపేరులు.
డమరుః సూత్రకోణకః	౧ డమరుః, ౨ సూత్రకోణకః డమరువాయిద్యముపేరులు.
నాల్గిఘటి యామనాల్గి చండ	౧ నాల్గి (సీ), ౨ ఘటి, ౩ యామనాల్గి, ౪ చండధక్కా, ౫ యమేరుకా, ౬ యామఘోషా చండధక్కా యనే వాయిద్యముపేరులు.
ధక్కా యమేరుకా, యామఘోషోఽధ	
తామ్రా స్యాన్తానరంధ్రావికాలికా.	౧ తామ్రా (సీ), ౨ మానరంధ్రా, ౩ వికాలికా మానరంధ్రయను వాయిద్యవిశేషముపేరులు.
భవరుత్ప్రేతపటహో మృత్యుభంగురకశ్చ సః,	౧ భవరుత్, (ద్. సీ) ౨ ప్రేతపటహః, (పు) ౩ మృత్యుభంగరుకః ప్రేతపటహవాయిద్యముపేర్లు (చాపుతప్పెట)
రణతూర్యం తు సంగ్రామపటహో భయడిండిమః ౧౧౯	౧ రణతూర్యం, (న) ౨ సంగ్రామపటహః, (పు) ౩ భయడిండిమః యుద్ధవాయిద్యముపేరులు.
భక్తతూర్యం నృపాభారం	౧ భక్తతూర్యం, (న) ౨ నృపాభారం భోజనకాలవాయిద్యముపేరులు.
మల్లతూర్యం మహాస్వనః,	౧ మల్లతూర్యం, (న) ౨ మహాస్వనః (పు) మల్ల వాయిద్యముపేరులు
ముఖవాద్యం వక్త్రనాలం	౧ ముఖవాద్యం, (న) ౨ వక్త్రనాలం, ౩ ముఖవాయిద్యముపేరులు
వేణౌ వివరనాలికా. ౧౨౦	౧ వేణుః, (ఉ. పు.) ౨ వివరనాలికా వేణువాయిద్యముపేరులు.
వారవాణిః ప్రణేతా స్యాః	౧ వారవాణిః, (ఇ పు) ౨ వేణువు వాయించువానిపేరు
కథకై కనటా సమా,	౧ కథకః, ౨ ఏకనటః పౌరాణికునిపేర్లు.

సర్వవేశీ లయారంభః స్యా
తాలావచరో నటః ౧౨౧
లయపుత్రీ నటీ నర్తూః ఖడ్గ
ధారాది నర్తకే,
స్లవకః కేలకశ్చాభ

భండః శ్చాటువటుస్సమా.

గాయనే గాథక
స్త్రీణాం హస్తీషం సహనర్త
సం

వాత్సల్యశాంతౌ తు రసౌ

శృంగారః కాశికః స్తుతః

సంభోగో విప్రలంభశ్చ త
ద్భేదౌ

వర్ణికామసీ, మసిర్న

వ్యామనంతు స్యాద్వామౌ

వజ్రా తు పాంసనం. ౧౨౪

డమరుస్తు చమత్కారః

ప్రాధిస్తుకియదేహికా,

నృపదః ప్రస్రవణం సిప్రో
ద్వయౌ

ర్యీడో నటాంధికా ౧౨౫

త్రికాండ—4

౧ సర్వవేశీ (న్. పు), ౨ లయారంభః
3 తాలావచరః, ౫ నటః నటునిపేరులు.
౧ లయపుత్రీ, (ఈ. సీ), ౨ నటీ, 3
నర్తూః. నర్తకురాలిపేరులు
౧ స్లవకః, ౨ కేలకః కత్తివాయిపై
ఆడెడువానిపేళ్లు.

౧ భండః, ౨ చాటునటుః ఆకతాయి
పేళ్లు

౧ గాథకః గానముచేయువానిపేరు.
౧ హస్తీషం స్త్రీలతోఁగలసిచేయునా
ట్యముపేరు

౧ వాత్సల్యః, ౨ శాంతః రసభేదము
లపేరులు.

౧ శృంగారః, ౨ కాశికః శృంగార
రసముపేళ్లు

౧ సంభోగః, ౨ విప్రలంభః శృంగా
రరసభేదముపేరులు

౧ వర్ణికా, ౨ మసీ (సీ), 3 మసిః
(పు). మసిపేరులు (సిరా)

౧ వ్యామనం, ౨ వ్యామః సందిలి
మధ్యకు పేళ్లు

౧ అవజ్ఞా, ౨ పాంసనం తిరస్కారము
పేళ్లు

౧ డమరుః ౨ చమత్కారః చమ
త్కారము పేళ్లు.

౧ ప్రాధిః, ౨ కియదేహికా సామర్థ్య
ముపేళ్లు.

౧ నృపదః, ౨ ప్రస్రవణం, 3 సిప్రః
(ప్స) చెమటపేళ్లు.

౧ న్రిడః, ౨ నటాంధికాలజ్ఞకుపేళ్లు.

భామః క్రోధో
నిశ్శమస్తు శోకే
వీర్యం శుటీరతా,

ఫలం మిషం చ
వైదగ్ధీ భంగిశ్చేభనిమీ
లికా. ౧౨౬

స్యా చ్చింతా చింత

యాథోద్వాహనం రణర
ణం చ తత్,
పరిహాసః కేలిముఖః

కేలి దేవన నర్తణీ. ౧౨౭

రోమోద్భేదస్తుపులక స్వ
క్పుష్పం చ త్వంగకురః,

స్వదోషగూహనం వ్రుక్షో

రాగసంగౌతు గృధ్నుతా.

కాప్యకారః సయచ్చిత్తేపా
పమాధాయ శంసనం,

కౌక్యత్యం విప్రతీసారో

విబాధాతు విహేతనమ్.

దుఃఖం లోకో భవశ్చైవ
సంసారః కష్టకారకః,

౧ భామః, ౨ క్రోధః క్రోధముపేళ్లు.
౧ నిశ్శమః, ౨ శోకః చింతపేరులు.
౧ వీర్యం, ౨ శుటీరతా పరాక్రమ
ముపేరు.

౧ ఫలం, ౨ మిషం నెపమునకుపేళ్లు.
౧ వైదగ్ధీ, ౨ భంగిః, ౩ ఇభనిమీలి
కా నేర్పరితనమునకు జేళ్లు.

౧ చింతా, ౨ చింతయా విచారము
పేళ్లు

౧ ఉద్వాహనం, ౨ రణరణం పెండ్లికి
పేళ్లు.

౧ పరిహాసః, ౨ కేలిముఖః పరిహాసము
పేరులు.

౧ కేలిః, ౨ దేవనం, ౩ నర్త (న)
క్రీడపేళ్లు.

౧ రోమోద్భేదః, ౨ పులకః, ౩ త్వ
క్పుష్పం, ౪ త్వంగకురః రోమాంచము
పేళ్లు.

౧ స్వదోషగూహనం, ౨ వ్రుక్షః తన
దోషము మరుగుపఱచుటకు జేరు.

౧ రాగసంగః, ౨ గృధ్నుతా (నీ).
అనురాగముపేళ్లు

౧ కాప్యకారః మనస్సులో పాపముం
చి మాటలాడువానిపేరు.

౧ కౌక్యత్యం, ౨ విప్రతీసారః
దుష్కృత్యముపేరు.

౧ విబాధా (నీ), ౨ విహేతనం హిం
సపేళ్లు.

౧ దుఃఖం, ౨ లోకః, ౩ భవః, ౪ సం
సారః ౫ కష్టకారకః సంసారముపేరులు.

నిర్వాణమస్తుకో మోక్షః
శీతీభావః శమోఽమృతమ్.

ఇతి నాట్యవర్గః

అథోఽవ్యయం స్యాత్పా
తాలే

విరోకం శ్వభ్ర మశ్రియా

తమసంతు నిశాచర్త నీలపం
కం రజోబలమ్. ౧౩౧ దినాం
తకోవియద్భూతిః ఖలు గ్వృ
త్రోఽథ

నాగభృత్, డుండుః స్త్రీ
స్యా
దులూతాజగరావథ

హలాహలః. ౧౩౨. బ్రహ్మ
సర్వోఽశ్వలాలా చ
ద్విముఖారహీరణిః, రాజా
హి

రలగర్దస్తు కాలసర్వో మ
హావిషః ౧౩౩
భాండపుష్ప స్తు భుజగో
భవేత్

కౌక్కుటకందలః, గోనాస
గోనసా

హాలాహలం హాలహలం వి
షమ్. ౧౩౪

౧ నిర్వాణం, ౨ మస్తుకః, ౩ మో
క్షః ౪ శీతీభావః ౫ శమః ౬ అమృతం
మోక్షముపేరులు.

ఇది నాట్యవర్గము.

౧ అథః (అవ్య), ౨ పాతాలం
పాతాలలోకముపేరు.

౧ విరోకం (స్న), ౨ శ్వభ్రం రంధ్ర
ము పేరులు.

౧ తమసం, ౨ నిశాచర్త (న), ౩ నీల
పంకం, ౪ రజోబలం, ౫ దినాంతకః, ౬
వియద్భూతిః, ౭ ఖలుక్, ౮ వృత్తః అం
ధకారముపేర్లు.

౧ నాగభృత్ (త్), ౨ డుండుః ౩
రెండుతలల పాముపేరు

౧ డూతా, ౨ అజగరః పెనుబాము
పేరులు.

౧ హలాహలః, ౨ బ్రహ్మసర్పః, ౩
అశ్వలాలా నల్లకండ్లపాముపేర్లు.

౧ ద్విముఖా, ౨ హిరహీరణిః, ౩
రాజాహిః ఇవి రెండుతలలుగల పాము
పేరులు.

౧ అలగర్దః, ౨ కాలసర్పః ౩ మహా
విషః నల్లత్రాచుబాముపేరు.

౧ భాండపుష్పః, ౨ భుజగః పాము
పేరులు.

౧ కౌక్కుటకందలః, ౨ గోనాసః ౩
గోనసః కొండచిలువపేరు.

౧ హాలాహలం, ౨ హాలహలం హాలా
హలవిషముపేరులు.

అథాచ్ఛతో ద్వీరసనః సమ
కోలశ్చ భేకభుక్, కుంభీనసో
మండలీ చ

గరళం జంగమం విషం.

అనంతో వాసుకిః పద్మో
మహాపద్మోఽపితక్షకః, కర్కో
టః కులికః శంఖ ఇత్యష్టౌ నా
గనాయకాః. ౧౩౬

పురీ భోగవతి చైషాం
భోగిన్యో నాగకన్యకాః,

ఇతి పాతాళభోగివర్గః

అకం దుఃఖ మఘం

చైంద్రీతల్పక్షిః కాలకర్ణి కా

ఇతి నరకవర్గః.

పాథోధి సింధు మకరాల
య వారింశి గంగాధ రేందు
జనకా స్తిమరూర్తి మాలి,
వార్ధి ర్నితద్రు తిమికోష మ
హాశయాశ్చ క్లీబం చ శైల
శిబిరం ధరణీప్లవశ్చ ౧౩౮.
పుమాన్ క చంగలోవాంకః
కూలంకష పరాంగవౌ, త
రంతో దారదః పేరుః మహా
స్రాచీర మద్వియోః ౧౩౯
నదీ నశ్చాథ

౧ అృక్షః, ౨ ద్వీరసనః, ౩ సమకోలః
౪ భేకభుక్ (జ్), ౫ కుంభీనసః, ౬ సా
మాన్యసర్పము పేరులు.

౧ గరళం, ౨ జంగమం, ౩ విషం
పామువిషము పేరులు.

౧ అనంతః, ౨ వాసుకిః ౩ పద్మః, ౪
మహాపద్మః, ౫ తక్షకః, ౬ కర్కోటః, ౭
కులికః, ౮ శంఖః సర్పనాయకుల పేరులు.

౧ భోగవతి (ఈ-నీ), సర్పపురము పేళ్లు.
౧ భోగిని (ఈ-నీ), ౨ నాగకన్యకా
సర్పకాంతల పేరులు.

ఇది పాతాళభోగివర్గము.

౧ అకం (న), ౨ దుఃఖం, ౩ అఘం.
దుఃఖము పేరులు.

౧ చైంద్రీ, ౨ అలక్షి, ౩ కాలకర్ణి కా
ఇవి అలక్షికి (శ్వేతాదేవికి) పేళ్లు
ఇవి నరకవర్గము.

౧ పాథోధిః, ౨ సింధుః, ౩ మకరా
లయః, ౪ వారిరాశిః, ౫ గంగాధరః, ౬
ఇందు జనకః, ౭ తిమిః, ౮ డార్ధిమాలీ
(న్-పు), ౯ వార్ధిః, ౧౦ మితద్రుః, ౧౧
తిమికోషః, ౧౨ మహాశయః, ౧౩ శైల
శిబిరం (న), ౧౪ ధరణీప్లవః, (పు) ౧౫
కచంగలః, ౧౬ వాంకః, ౧౭ మూలంకషః,
౧౮ పరాంగవౌ, ౧౯ తరంతః, ౨౦ దార
దః, ౨౧ పేరుః, ౨౨ మహాస్రాచీరం (న),
౨౩ నదీనః. సముద్రుని పేళ్లు.

కమలం నీరం నారాః శ్రీ
యామిరా, కందకం జలమ

స్థాయ మగాధే

థాంభసాం భ్రమః గరం
తానూరో వాయుగుల్మశ్చ
కణలాభః కలంకురః, పురో
టిః పత్రయుంకారో వదాలః
హులహండకః గరగ

చులుకో ఘన జంబాలే

దలాఢ్యే పంకకర్వటః,

తరణో భేలకే

వారిరథోనౌ స్థరికః ప్లవః

హోడస్తరాంధుర్వహనం

వహిత్రం వార్వటం పు
మాన్,

పాదారక స్యా తోప్లిందః

పత్రబాలే తులాధటః.

సముద్రకఫ హిందీర జల
హాసాస్తు ఘనకే,

కైవర్తే జాలికః ఛోటీ కు
పనీ స్వాదథ

గ కమలం (న), ౨ నీరం, ౩ నారః,
౪ ఇరా (నీ), ౫ కందకం, ౬ జలం నీరు
పేర్లు

గ అస్థాయం, ౨ అగాధం లోతు
పేరులు.

గ అంభసాంభ్రమః, ౨ తానూరః,
౩ వాయుగుల్మః, ౪ కణలాభః, ౫ కలం
కురః, ౬ పురోటిః, ౭ పత్రయుంకారః,
౮ వదాలః, ౯ కులహండకః. సుడిగుండ
ముపేరులు

గ చులకః, ౨ ఘనజంబాలః గొప్ప
బురదపేరులు

గ దలాఢ్యః, ౨ పంకకర్వటః నీటితో
నుండు బురదపేరు.

గ తరణః, ౨ భేలకః తెప్పకొయ్య
పేరు.

గ వారిరథః, ౨ నౌః (బే. నీ), ౩
తరికః, ౪ ప్లవః పడవపేరులు.

గ హోడః, ౨ తరాంధుః, ౩ వహనం
నౌకావిశేషముపేరు.

గ వహిత్రం, ౨ వార్వటః తెప్పపేరు.

గ పాదారకః, ౨ పోలిందః పడవ
చుక్కానిపేరులు.

గ పత్రబాలః, ౨ తులాధటః పడవ
నడిపడి తెడ్డుకు బేరులు

గ సముద్రకఫః, ౨ హిందీరః, ౩ జల
హాసః, ౪ ఘనకః నీటినురుగుపేరు.

గ కైవర్తః, ౨ జాలికః, ౩ ఛోటీ
(న్), ౪ కుపనీ (న్) పడవనడుపువానిపేరు.

స్లవః. ౧౮౮. పలవః పంజ
రాభేటః

కరండీతుజలేశయః, ఆత్తాశీ
శంబరో మూఱో

౭నిమేషో వల్క-వానపి.
౧౮౯. మినే

పదాలః పాతీనో

మత్స్యరాజస్తు రోహితః,
భాలాంకశ్చాథ

కులిశం కంటకాష్టీలఞ్చత్యసి.

ఫలకీ స్యా చిత్రఫలీ

రాజగ్రీవో మదార్తదః

కవయీ క్రకచపుష్టీ

కంకత్రోటో జలవ్యధః.

శఫరః శ్వేతకోలః స్యాత్

ఖశేటస్తు ఖలేశయః,

ఇల్లీశవారికర్పూర గాంగే
య శఫరాధిపాః. ౧౮౮

జలతాలోఽవ్యథ

చలత్ పూర్ణిమా చంద్ర
చంచలే,

౧ స్లవః, ౨ పలవః, ౩ పంజరాభేటః
చేపలబట్టు సాధనముపేరు.

౧ కరండీ (న్), ౨ జలేశయః, ౩ ఆ
ఆత్తాశీ (న్), ౪ శంబరః, ౫ మూకః మ
త్స్యభేదముపేరులు.

౧ అనిమేషః, ౨ వల్క-వాక్ (త్), ౩
మినః సామాన్య మత్స్యముపేరులు.

౧ పదాలః, ౨ పాతినః వేయికోటల
చేపపేరు.

౧ మత్స్యరాజః, ౨ రోహితః, ౩ భా
లాంకః ఎఱ్ఱమీనుపేరు

౧ కులిశం, ౨ కంటకాష్టీలః మత్స్య
విశేషము పేరు.

౧ ఫలకీ (ఈ. సీ), ౨ చిత్రఫలీ (న్)
నడగడ్డిలోని చేపపేరు.

౧ రాజగ్రీవః, ౨ మదార్తదః ఫలక
మత్స్యముపేరులు.

౧ కవయీ (న్), ౨ క్రకచపుష్టీ (న్)
సొటచేపపేరు.

౧ కంకత్రోటః, ౨ జలవ్యధః కంక
త్రోటమత్స్యముపేరులు.

౧ శఫరః (పు), ౨ శ్వేతకోలః ఎగిసి
పడెడు మత్స్యముపేర్లు.

౧ ఖశేటః (పు), ౨ ఖలేశయః ఖలిశ
మత్స్యముపేరులు.

౧ ఇల్లీశః (పు), ౨ వారికర్పూరః, ౩
గాంగేయః, ౪ శఫరాధిపః, ౫ జలతాలః
ఇల్లీశ మత్స్యముపేర్లు.

౧ చలత్పూర్ణిమా (సీ), ౨ చంద్రచం
చలా చంద్రకమత్స్యము.

జలవృశ్చిక ఇంచాకే	౧ జలవృశికః (పు), ౨ ఇంచాకః రె య్యచేపపేరులు
గంగాతేయో గలానిలః.	౧ గంగాతేయః (పు), ౨ గలానిలః మత్స్యవిశేషముపేరులు
శాలః శకులగండస్య	౧ శాలః, ౨ శకులగండః ఉరుజమీను పేరులు.
దంధాహిః కుచికా ద్వ యోః,	౧ అంధాహిః (పు), ౨ కుచికా మత్స్య విశేషముపేరులు.
బ్రాహ్మీతు పంకగడకో	౧ బ్రాహ్మీ (సీ), ౨ పంకగడకః (పంక గడకమత్స్యము) బురదమట్ట అను మత్స్య ముపేరులు.
లఘుగర్గ త్రికంటకః. ౧౫౦	౧ లఘుగర్గః (పు), ౨ త్రికంటకః త్రికంటమను మత్స్యముపేరులు.
తిర్యగ్యానః కులీరస్యాత్ ముఖాస్త్రో హరిలాంఛనః, వ హిః కుటీచరః	౧ తిర్యగ్యానః (పు), ౨ కులీరః, ౩ ముఖాస్త్రః, ౪ హరిలాంఛనః, ౫ వహిః, ౬ కుటీచరః యంద్రకాయపేరులు
ప్రోతాధానం తు స్యా జ్జ లాండకమ్ ౧౫౧	౧ ప్రోతాధానం (న), ౨ జలాండకం చిటుమీనుకదుపుపేరులు.
జలరూపస్థ మకరో మరో లి రసిదంష్ట్రకః, మీనర	౧ జలరూపః, ౨ మకరః, ౩ మరోలిః, ౪ అసిదంష్ట్రకః, ౫ మీనరః మొసలి పేరులు
స్తంతు నాగస్తు నక్రవాడ వహరకః. ౧౫౨	౧ తంతునాగః (పు), ౨ నక్రవాట్ (హ్), ౩ అవహరకః గుట్టపుమూతి మీనుపేరులు.
నక్రస్తు వార్భటః స్యాథాం బుకిరాటోఽంబుకంటకః,	౧ నక్రః (పు), ౨ వార్భటః, ౩ అం బుకిరాటః, ౪ అంబుకంటకః కాటుమొస లిపేరులు
జలశూకరమాయాద ఝ షాశన హ్రదగ్రహః ౧౫౩	౧ జలశూకరః, ౨ మాయాదః, ౩ ఝషాశనః, ౪ హ్రదగ్రహః విడకమొసలి పిల్లపేరులు.

జలకూర్చ స్వంబుకీశో వ
సాధ్యః శిశుకశ్చసః,

ఉద్రస్తు జలమూర్జార జలా
ఖు నకులప్లవాః. ౧౫౪

మృత్కిరా ఘుష్ఠరీ

వారి క్రిమిస్తు జలమూక్షీ
కా,

పటాలుకా జలౌకాంబు స
ర్పిణీ వేణివేధినీ. ౧౫౫

వ్యంగస్తు నందకోభేకో
గూఢవర్చాః కృతాలయః, రే
కోజిహ్వాదధ

పంచాంగగు ప్తేక్రోడాంఘ్రి
కచ్చపా. ౧౫౬

గడుః కించులుకో

థాంధు ర్వికిర శ్చూడకశ్చ
సః, చుంటాలుటీ చ చూడా

థాంధకూపః కర్కరాంధు
కః. ౧౫౭

పల్వలం దీర్ఘి కా మీనగో
ధికా,

అవఘట్టావటౌ తుల్యౌ

౧ జలకూర్చః (పు), ౨ అంబుకీశః, ౩
అవసాధ్యః, ౪ శిశుకః ఉలచమీను
పేరులు.

౧ ఉద్రః, ౨ జలమూర్జారః, ౩ జలా
ఖుః (ఉ), ౪ నకులప్లవః నీటిపిల్లి
పేరులు.

౧ మృత్కిరా (ఆ సీ), ౨ ఘుష్ఠరీ
ఘుష్ఠరీయను జలజంతువు పేరులు

౧ వారిక్రిమిః (సీ), ౨ జలమూక్షీ
జలగ పేరులు.

౧ పటాలుకా (సీ), ౨ జలౌకా, ౩
అంబుసర్పిణీ, ౪ వేణివేధినీ జలగభేదము
పేరులు.

౧ వ్యంగః (పు), ౨ నందకః, ౩ భేకః
౪ గూఢవర్చాః (స్), ౫ కృతాలయః, ౬
రేకః, ౭ అజిహ్వాః కప్ప పేరులు.

౧ పంచాంగగుప్తః (పు), ౨ క్రోడాం
ఘ్రిః, ౩ కచ్చపః తాబేలు పేరులు.

౧ గడుః (పు) ౨ కించులుకః ఎలు
పేరులు.

౧ అంధుః (పు), ౨ వికిరః, ౩ చూడ
కః, ౪ చుంటా (సీ), ౫ చుంటీ, ౬ చూ
డా, కూపమునకు పేరులు.

౧ అంధకూపః (పు), ౨ కర్కరాంధు
కః, పాడుబావి పేర్లు.

౧ పల్వలం (న), ౨ దీర్ఘి కా (సీ), ౩
వాపీ, ౪ యష్టికా, ౫ మీనగోధికా నడ
బావికి పేరులు.

౧ అవఘట్టః (పు), ౨ అవటః గొయ్యి
పేరులు.

తల్లం విల్లం తలంచ తత్.
గిగిగిద్విజప్రపాలవాలంస్యా

౧ తల్ల (న), ౨ విల్లం, ౩ తలం, ౪
ద్విజప్రపా (నీ), ౫ ఆలవాలం (న). పాదు
పేరులు.

తేదారః పాంశుమర్దనః,

౧ కేదారః (పు), ౨ పాంశుమర్దనః.
వరిమాగాణపేరులు.

నదీ నిర్ఘ్ని రోధోవక్త్రా
సాగరగామినీ గిగితలోదా
చాంపిలా సింధు ఋషికుల్యా
వహః చ సా,

౧ నదీ (నీ), ౨ నిర్ఘ్ని, ౩ రోధో
వక్త్రా, ౪ సాగరగామినీ, ౫ తలోదా, ౬
చాంపిలా, ౭ సింధుః, ౮ ఋషికుల్యా,
౯ వహః. నదికిపేరులు.

అధ్వగా గాధినీ గంగా
హైమవత్యుగ్ర శేఖరాగ్రం
ధర్మద్రవీ సిద్ధసింధు

౧ అధ్వగా (నీ), ౨ గాధినీ, ౩ గం
గా, ౪ హైమవతీ, ౫ ఉగ్రశేఖరా, ౬
ధర్మద్రవీ, ౭ సిద్ధసింధుః గంగానది
పేరులు.

స్తాపీతు యమునా యమీ,

౧ తాపీ (నీ), ౨ యమునా, ౩ య
మీ. యమునానదిపేరులు.

రేవాతు పూర్వగంగాస్యా

౧ రేవా (నీ), ౨ పూర్వగా. రేవా
నదిపేరులు.

మృరలాతు మురందలాస్యా.

౧ మురలా (నీ), ౨ మురందలా. ముర
లానదిపేరులు

దర్ధగంగా కావేరీ

౧ అర్ధగంగా, ౨ కావేరీ. కావేరికి
పేరులు

వాసిష్ఠీ గోమతీ సమే, అథ

౧ వాసిష్ఠీ (నీ), ౨ గోమతీ. గోమతీ
నదికిపేరులు.

గోదావరీ గోలా

౧ గోదావరీ, ౨ గోలా. గోదావరికి
పేరులు

కువలం తూత్పలం కువం.

౧ కువలం (న), ౨ ఉత్పలం, ౩ కువం.
నల్లకలువకుపేరులు

౧౬౨

కైరవం గంధసోమం స్యా
త్కంటోటశ్చ నిశాహసః,
శ్రీకరం కృష్ణకందం చ

౧ కైరవం (న), ౨ గంధసోమం, ౩
కంటోటః, ౪ నిశాహసః, ౫ శ్రీకరం(న),
౬ కృష్ణకందం. తెల్లకలువపేరులు.

రక్షోత్పలమలిప్రియమ్.
లక్ష్మీగృహం కుముచ్చాప

శాలూకః పంకసూరణః,

పృశ్నీతు కుంభికా వారి
మూలిపల్ల్యా ఖమూలికా.

౧౬౮ స్యాద్వారిచత్వరో

థాంబుతాలః సలిలకుంత

లః, శైవలో హతపర్ణస్త్రీ

కావారం వారిచామరమ్.

పద్మే కవారం పంకేజం

భిసనాభిస్తు పద్మినీ, పుట కి
న్యేవ

మేవాన్యః కుముదిన్యన్త్రా
నినీ ముఖాః. ౧౬౯

భిసంతు తంతులం భిసం

శృంగాటో వారికుబ్జకః.

ఇతి వారివర్గః.

౧ రక్షోత్పలం (న), ౨ అలిప్రియం,
౨ లక్ష్మీగృహం, ౪ కుముత్ (ద్-పు),
కోకనదముపేరులు. (ఎట్టకలువ)

౧ శాలూకః, ౨ పంకసూరణః. వీట్ల
గడ్డపేరులు.

౧ పృశ్నీ (సీ), ౨ కుంభికా, ౩ వారి
మూలి, ౪ శర్ణి, ౫ ఖమూలికా, ౬ వారి
చత్వరః (పు), తూటికూరపేరులు.

౧ అంబుతాలః, (పు) ౨ సలిలకుంతలః,
౩ శైవలః, ౪ హతపర్ణి (సీ), ౫ కావరం
(న), ౬ వారిచామరం. నాచుపేరులు.

౧ పద్మం (న), ౨ కవారం, ౩ పంకే
జం. కమలము పేరులు.

౧ భిసనాభిః, ౨ పద్మినీ, ౩ పుటకినీ
కమలలతపేరులు.

౧ కుముదినీ, ౨ అన్త్రానినీ. కుముదినీ
మొదలగు తీగపేరులు.

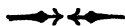
౧ భిసం (న), ౨ తంతులం, ౩ భిసం.
తామరతూడుపేరులు.

౧ శృంగాటః, ౨ వారికుబ్జకః పరికె
గెడ్డ.

ఇది వారివర్గము.

త్రికాండశేషము - ప్రథమకాండము

సంపూర్ణము.

శ్రీ రస్తు.

త్రి కాం డ శేషము

స టీ క ము.

ద్వి తీ య కాం డ ము.

భూతాధిపతి శ్రీ గిరికర్ణి
కాభిద్వీపా సముద్రాంబరమే
ఖలాహః, ఊమాద్రికీలా చ
జగద్వహః చ పుంసి స్థితౌ
మధ్యమలోకమర్త్యై. ౧
మహాకాంతా గంధవతీ రత్న
గర్భా చ మేదినీ, స్వస్థనీ

భారతాఖ్యం తు వర్షం హై
మవతం విదుః. ౨

భారతం నరభూః కింపూ
రుషం హరివర్షం తతః, భద్రా
శ్వ ముత్తరకురు ర్హిరణ్య
మిలావృతమ్ ౩. కేతుమాల
మమూని స్యుర్భువో వర్షాణి
వై నవ,

జంబుష్ట కుశక్రాంచ శాక
శాల్మలి పుష్కరాః. ర. ద్వీపాః
సప్తాథ

౧ భూః (ఊ.నీ), ౨ భూతాధిపతి, ౩
గిరికర్ణికా, ౪ అభిద్వీపా, ౫ సముద్రాంబర
మేఖలా, ౬ కూః, ౭ ఊమా, ౮
అద్రికీలా, ౯ జగద్వహః, ౧౦ మధ్యమ
లోకః (పు), ౧౧ మర్త్యః, ౧౨ మహా
కాంతా, ౧౩ గంధవతీ, ౧౪ రత్నగ
ర్భా, ౧౫ మేదినీ, ౧౬ స్వస్థనీ. భూమి
పేరులు.

౧ భారతాఖ్యం (న), ౨ హైమవతం
భారతవర్షముపేర్లు.

౧ భారతం (న), ౨ నరభూః (ఊ.నీ),
౩ కింపూరుషం (న), ౪ హరివర్షం, ౫
భద్రాశ్వం, ౬ ఉత్తరకురుః (పు), ౭ హిర
ణ్యయం (న), ౮ ఇలావృతం, ౯ కేతుమా
లం. క్రమముగా భూమియొక్క నవవర్ష
ములపేరులు.

౧ జంబుః (ఊ), ౨ ప్లక్షః, ౩ కుశః, ౪
క్రాంచః, ౫ శాకః, ౬ శాల్మలిః, ౭
పుష్కరః. క్రమముగా ఏడు ద్వీపముల
పేరు.

సప్తైవ సముద్రా అపి కీర్తి
తాః, లవణేతు సురా సర్పి
ర్దధిదుగ్ధజలాంతకాః. ౫

౧ లవణార్ణవః, ౨ ఇక్ష్వర్ణవః, ౩ సు
రార్ణవః, ౪ సర్పిరర్ణవః, ౫ దధ్యర్ణవః, ౬
దుగ్ధార్ణవః, ౭ జలార్ణవః. సప్తసముద్ర
ములపేరులు. ఇట్లుకొందరందురు.

౧ లవణః (పు), ౨ ఇతుః, ౩ సురా(సీ),
౪ సర్పిః, (స-న). దధి, ౬ దుగ్ధం, ౭ జలం.
క్రమముగా సప్తసముద్రములపేరులు.

౧ లవణాకరః, ౨ ఇక్ష్వాకరః, ౩ సు
రాకరః, ౪ సర్పిరాకరః, ౫ దధ్యాకరః, ౬
దుగ్ధాకరః, ౭ జలాకరః. సప్తసముద్రము
పేరులు. ఇట్లు కొందరందురు.

ఉషరం తూషవా నూషా

౧ ఉషరం (న), ౨ ఉషవా, ౩
ఉషః. చవిటి (భూమి) పాలముపేరు.

బ్రహ్మవర్తః తపోవటః,

౧ బ్రహ్మవర్తః, ౨ తపోవటః. బ్రహ్మ
వర్తదేశముపేర్లు

కురుక్షేత్రం ప్రయాగం చ
హిమాద్రిం వింధ్యమంతరా.
౬. మధ్యదేశోఽథ

౧ మధ్యదేశః, ౨ కురుక్షేత్రం, ౩
ప్రయాగం, ౪ హిమాద్రిం, వింధ్యం అం
తరా ఈనాల్గింటి మధ్యభాగము మధ్య
దేశము.

ఘండ్రస్య ర్వరేందీ గౌడ
నీవృతి,

౧ ఘండ్రః, ౨ వరేంద్రీ, ౩ (సీ),
గౌడనీవృత్ (త-పు), గౌడదేశము
పేరులు.

ప్రభాసః సోమతీర్థం స్యా

౧ ప్రభాసః, ౨ సోమతీర్థం (న) ప్రభా
సక్షేత్రముపేరులు.

దంతర్వేదీ కుశస్థలీ. ౭

౧ అంతర్వేదీ (సీ), ౨ కుశస్థలీ అంత
ర్వేది క్షేత్రముపేర్లు.

ప్రాజ్యోతిషః కామరూపే

౧ ప్రాజ్యోతిషః, ౨ కామరూపః. కా
మరూపదేశముపేర్లు.

తీరభుక్తి స్తు నిచ్చవిః, విదే
హాఞ్చాథ కాశ్మీరే

౧ తీరభుక్తిః (ఇ-పు), ౨ నిచ్చవిః, ౩
విదేహా తీరభుక్తియను దేశవిశేషము.

కీరాస్యశ్శాస్త్రశిల్పినః. ౮

౧ కీరాః (అ. పు. బ), ౨ కాశ్శీరాః, ౩ శాస్త్రశిల్పినః (న్-బ) కాశ్శీరదేశము పేరులు.

తురుష్కాః ఖశయష్ట్రస్మా బాష్ఠీకాశ్చ త్రిగర్త కాః, దాశేరకా మరుభుపూ మాలవా స్యురవంతయః. ౯

౧ తురుష్కాః (పు-బ), ౨ ఖశయష్ట్రస్మా, ౩ బాష్ఠీకాః, ౪ త్రిగర్తకాః, ౫ దాశేరకాః, ౬ మరుభుపః (సీ-బ), ౭ మాలవాః (పు. బ), ౮ అవంతయః. దేశభేదములపేరులు.

డాహలాఽఽచ్చేదయశ్చైద్యాః

౧ డాహలాః (పు-బ), ౨ చేదయః (ఇ-బ), ౩ చైద్యాః. చేది దేశములకు పేరులు.

కారూషాస్తు బృహద్గుహాః,

౧ కారూషాః (అ. పు. బ), ౨ బృహద్గుహాః కారూషదేశములకు పేరులు.

యదపస్తు దశార్వాఃస్యూసా శ్వతాః కుక్కురాశ్చ తే ౧౦

౧ యదవః (ఉ. పు. బ), ౨ దశార్వాః, ౩ సాత్వతాః, ౪ కుక్కురాః. దశార్వాదేశముల పేరులు.

ఓధ్రా ఉత్కలనామానో

౧ ఓధ్రాః (పు బ), ౨ ఉత్కలనామానః (ఉత్కలాః) (న్. పు. బ) ఓధ్రదేశమునకు పేరులు.

మగధాః కీకటా మతాః,

౧ మగధాః (పు. బ), ౨ కీకటాః. మగధదేశముపేరులు.

వేలాహులం తామలిష్ఠం తామలిష్ఠీ తమాలికా ౧౧

౧ వేలాహులం (ద), ౨ తామలిష్ఠం, ౩ తామలిష్ఠీ (సీ), ౪ తమాలికా. తామలిష్ఠదేశమునకు పేరులు.

ఏకచక్రం హరిగృహం శుంభపుర్యధ

౧ ఏకచక్రం (న), ౨ హరిగృహం, ౩ శుంభపురీ (సీ). శుంభపురికిపేరులు.

వర్తనిః, పూర్వదేశో ౭ ధ

౧ వర్తనిః (పు), ౨ పూర్వదేశః. పూర్వదేశముపేరులు

సాకేత మయోధ్యోత్తర కోశలా. ౧౨

౧ సాకేతం (న), ౨ అయోధ్యా, ౩ ఉత్తరకోశలా. అయోధ్యకుపేరులు.

కుశస్థలం కాన్యకుబ్జం

౧ కుశస్థలం (న), ౨ కాన్యకుబ్జం. కాన్యకుబ్జమునకు పేరులు.

నాగాహ్వం హస్తినాపురం, గజాశ్వం హస్తినం చాథ

౧ నాగాహ్వం (న), ౨ హస్తినాపురం, ౩ గజాశ్వం, ౪ హస్తినం. హస్తినాపురమునకు పేరులు.

శ్రావంతీ ధర్మపత్తనమ్. ౧౩

౧ శ్రావంతీ (సీ), ౨ ధర్మపత్తనం. ధర్మపురికి పేరులు.

కురుక్షేత్రం వినశనం

౧ కురుక్షేత్రం (న), ౨ వినశనం. కురుక్షేత్రము పేరులు.

కౌశాంబీ వత్సపత్తనం,

౧ కౌశాంబీ (సీ), ౨ వత్సపత్తనం (న) కౌశాంబీ దేశము పేరులు.

ప్రాజాపత్యః ప్రయాగః స్యా

౧ ప్రాజాపత్యః, ౨ ప్రయాగః. ప్రయాగ పేరులు.

ద్వారకా వనమాలినీ. ౧౪. ద్వారవత్యభిగరి విదేహా మిథిలే సమే,

౧ ద్వారకా, ౨ వనమాలినీ, ౩ ద్వారవతీ, ౪ అభిగరి ద్వారకకు పేరులు. ౧ విదేహా, ౨ మిథిలా. మిథిలాపురము నకు పేరులు.

మధురా తు మధూపఘ్నం

౧ మధురా, ౨ మధూపఘ్నం. మధురకు పేరులు.

జిత్వరీతు తపస్థలీ. ౧౫. వారణాసీ తీర్థరాజీ విశాలోజ్జయినీ సమే,

౧ జిత్వరీ (సీ), ౨ తపస్థలీ, ౩ వారణాసీ, ౪ తీర్థరాజీ కాశికి పేరులు. ౧ విశాలా, ౨ ఉజ్జయినీ. ఉజ్జయినీకి పేరులు.

చంపాతు మాలినీ పుష్పా

౧ చంపా, ౨ మాలినీ, ౩ పుష్పా. కర్ణునిపట్టము పేరులు.

పురం పాటలిపుత్రకమ్. ౧౬

౧ పురం, ౨ పాటలిపుత్రకం. పాటలిపుత్రము పేరులు.

దేవీకోటా బాణపురం కోటివర్ష ముషాఢనం, స్యాచోఽణితపురం చాథ

౧ దేవీకోటా, ౨ బాణపురం (న), ౩ కోటివర్షం, ౪ ఉషాఢనం, ౫ శోణితపురం. శోణితపురము పేరులు.

యోజనం మార్గధేనుకమ్.

క్రిమిశైలస్తు వల్క్రికః శక్ర
మూర్ధాధ

సంచరః ధరణః పిండిలః సేతుః

పంథా స్తు ఖుల్లమోవహః
౧౮. వాటః పథశ్చ మార్గశ్చ

ఖపురం తూర్ధ్వగం పురం,

హరిశ్చంద్రపురం శౌభ

ముద్రంగః ప్రతిమార్గకః
౧౯. త్రంగా త్రంగో

నిర్దుట స్తు పణ్యాజీవకచం
గలే, పుంసి

హట్టక్రయారోహజన్యం
గ్రామముఖం చ తత్. ౨౦

ఇతి భూమివర్గః

స్యా దభిస్యందిరమణం శా
ఖానగరమిత్యపి,

శాసనం ధర్మ కీలః స్యాత్

౧ యోజనం (న), ౨ మార్గధేనుకం
ఆమడపేరులు. (నాల్గుకోసులు)

౧ క్రిమిశైలః, ౨ వల్క్రికః, ౩ శక్ర
మూర్ధా. పుట్టకుపేరులు.

౧ సంచరః, ౨ ధరణః, ౩ పిండిలః,
౪ సేతుః (ఉ). సేతువుకుపేరులు

౧ పంథాః (న్ పు), ౨ ఖుల్లమః, ౩
వహః, ౪ వాటః, ౫ పథః, ౬ మార్గః.
మార్గముపేరులు.

౧ ఖపురం (న) పై కిపోయె పట్టణము
పేరులు.

౧ శౌభం (న), ౨ హరిశ్చంద్రపురం
(సీ). హరిశ్చంద్రపురముపేరులు. (కొం
నరు శోభపురమందురు)

౧ ఉద్రంగః, ౨ ప్రతిమార్గకః, ౩
త్రంగా (సీ). త్రంగః ప్రతిమార్గపురము
నకుపేరులు

౧ నిర్దుటః, ౨ పణ్యాజీవకం, ౩ చం
గలం. పన్ను లేని అంగడివీధిపేరులు. (క్ర
యవిక్రయాదుల జేయువారని కొందరం
దురు.

౧ హట్టః, ౨ క్రయారోహః, ౩ జన్యం
(న), ౪ గ్రామముఖం. అంగళ్లబజారు
పేరులు ఈ ౪ న్ను. అంగళ్లవీధి.

ఇది భూమివర్గము.

౧ అభిస్యందిరమణం (న), ౨ శాఖా
నగరం. పేటపేరులు.

౧ శాసనం, ౨ ధర్మకీలః (పు). రాజ
శాసనముపేరులు,

మకుతిః శూద్రశాసనమ్.

పట్టాలికా క్షృప్త కీలా

పాంశుకూలం న కస్యచిత్,
షడ్భిర్యవైః స్యా
దంగుష్ఠ వత్తై ద్వాదశభిర్భ
వేత్. ౨౨

వివస్తిః స్యా దతో ద్వా
భ్యాం

హస్తఃస్యాత్తచ్చతుష్టయమ్,

దండో ధన్వంతరం తస్య

సహస్రద్వితయేన తు. ౨౩
క్రోశస్తా భ్యాం తు
గవ్యూతి స్తద్వయం

యోజనం మతం,

చతురష్ట శతగ్రామాంతః
ద్రోణముఖకర్వటా. ౨౪

౧ మకుతిః (సీ), ౨ శూద్రశాసనం.
శూద్రశాసనము పేరు.

౧ పట్టాలికా, ౨ క్షృప్తకీలా. పట్టా
పేరులు.

౧ పాంశుకూలం (న) పేరులేని పట్టా
పేరు. (పొరంబోకు)

౧ అంగుష్ఠః. షడ్భిర్యవైః స్యాత్ ఆరు
యవల ప్రమాణముపేరు. (అనగా అంగు
ళము)

౧ వివస్తిః (సీ). వత్తైః ద్వాదశభిః
భవేత్ పంచైండు అంగుష్ఠముల ప్రమా
ణము. (అడుగు అని చెప్పబడును.)

౧ హస్తః. అతోద్వాభ్యాంస్యాత్, రెం
డువితస్తుల ప్రమాణము (అనగామూర.)

౧ దండః, ౨ ధన్వంతరం. తచ్చతుష్ట
యం నాలుగుమూరలు ప్రమాణము
(బారెడు అని అందురు.)

౧ క్రోశః తస్య. సహస్రద్వితయేన
రెండువేల దండముల ప్రమాణముపేరు.

౧ గవ్యూతిః (సీ). రెండుక్రోసుల ప్ర
మాణముపేరు.

౧ యోజనం (న). తద్వయం రెండు
గవ్యూతుల ప్రమాణముపేరు అనగా ఆ
మడ అని చెప్పుదురు.

౧ ద్రోణముఖం (న), ౨ కర్వటః చతు
రష్టశతగ్రామాంతః (౮౦౪ గ్రామములలో
ముఖ్యగ్రామమని కొందఱు) ద్రోణముఖం
నాల్గువందలగ్రామములలో సుందరమగు
గ్రామము, కర్వటః, రెండువందల గ్రామ
ములో సుందరగ్రామమని కొందఱుందురు.

గర్భాగారాపవరకే	౧ గర్భాగారం (న), ౨ అపవరకం. పడకటింటిపేరులు.
వాస్తుః స్యాద్గృహపాతకః,	౧ వాస్తుః (ఉ-పు), ౨ గృహపాతకః గృహవిశేషముపేరు. (లేక గృహవాస్తువు పేరులు.)
ఓకో గృహం	౧ ఓకః (న్-న), ౨ గృహం. ఇంటికి పేరులు.
పిటం చాలో	౧ పిటం (న), ౨ చాలః. గృహాచ్ఛాదనవిశేషముపేరులు.
వేడభీ చంద్రశాలికా ౨౫.	౧ వేడభీ (సీ), ౨ చంద్రశాలికా, ౩ కూటాగారం. ఇంటికప్పుపేరులు
కూటాగారం	౧ కపిశీర్షం (న), ౨ ఖోడకశీర్షకం, ౩ క్రమశీర్షం స్రాకారగ్రహమునకుపేర్లు.
చాతకపిశీర్షం ఖోడకశీర్షకం, క్రమశీర్షం చాథ	౧ ఖరకుటీ (సీ), ౨ నాపితశాలికా మంగలింటిపేరులు.
ఖరకుటీనాపితశాలికా. ౨౬	
కులాయికా పక్షిశాలా	౧ కులాయికా, ౨ పక్షిశాలా. పక్షి గూటికిపేరులు.
కారావేశ్చ బధాంగకం,	౧ కారావేశ్చ (న్-న), ౨ బధాంగకం. బంధిఖానాపేరులు
కాయమానం తృణకుటీ	౧ కాయమానం, ౨ తృణకుటీ. పూరి గుడిసెపేరులు.
దర్భటం నిభృతం గృహమ్.	౧ దర్భటం, ౨ నిభృతం, ౩ గృహం. రహస్యగృహముపేరు.
కుద్రం కోద్ధాటపితరం	౧ కుద్రం, ౨ కోద్ధాటః, ౩ పితరః; క్రమముగా గృహభేదములపేరులు.
ఇంద్రకోషస్తు మంచకః,	౧ ఇంద్రకోషః, ౨ మంచకః మంచ పేరులు
వాసాగారం భోగగృహం	౧ వాసాగారం, ౨ భోగగృహం, ౩ కన్యాటః, ౪ పల్యాటః, ౫ నిష్కుటః. నివాసగృహముపేరులు.
కన్యాపల్యాట నిష్కుటః	

శివస్య వృషమండప్యాంబు
ధైర్గోపుటకం స్మృతం,

వాతాయనం గృహాక్షః
స్యాద్వధూటశయనం తథా.
ఉపశలోపకం తే ద్వే

కపాటో ద్వారకంటకః,
కవాట శ్చరరం
కంఠావాటః ప్రాకారిత్య
పి. 30

ఇతి పురవర్గః.

శైల స్థావర థాతుభృద్ధర
కుశలో వ్యంగకః సానుమా
న్, జీమూతః పృథుశేఖరశ్చ
కటకీ దంతీ నగో నిర్ఘ్రి,
కుట్టారోఽథ

హిమాలయో నగపతి ర్దేనా
ధవోమాగురూ,

కైలాసో గణపర్వతశ్చ రజ
తప్రస్థః కుబేరాచలః. 30

హిరణ్యనాభమైనాక సునా
భాహిమవత్సుతే,

శైలాగ్రే శిఖరం శృంగం దం
తః ప్రాగ్భార ఇత్యపి. 31

౧ గోపుటం (న), శివస్య వృషమండ
ప్యాం=శివునియొక్క వృషభముయొక్క
మంటపము పేరని, బుధైః స్మృతం = వి
ద్వాంసులచే జెప్పబడెను.

౧ వాతాయనం, ౨ గృహాక్షః, 3
వధూటశయనం. గవాటులపేరులు.

౧ ఉపశల్యం, ౨ ఉపకంతం. గ్రామాం
తముపేరులు.

౧ కపాటః, ౨ ద్వారకంటకః, 3 క
వాటః, ౪ అరరం. కవాటముపేరులు.

౧ కంఠావాటః, ౨ ప్రాకారః ప్రావర
ణమునకు పేరులు.

ఇతి పురవర్గము.

౧ శైలః (పు), ౨ స్థావరః, 3 థాతు
భృత్ (త్), ౪ ధరః, ౫ కుశీలః, ౬ వ్యం
గకః, ౭ సానుమాన్ (త్), ౮ జీమూతః,
౯ పృథుశేఖరః, ౧౦ కటకీ, ౧౧ దంతీ,
౧౨ నగః, ౧౩ నిర్ఘ్రి, ౧౪ కుట్టారః.
పర్వతముపేరులు.

౧ హిమాలయః, ౨ నగపతిః, 3
మేనాధవః, ౪ ఉమాగురుః. హిమాలయ
ముపేరులు.

౧ కైలాసః, ౨ గణపర్వతః, 3 రజత
ప్రస్థః, ౪ కుబేరాచలః. కైలాసపర్వతము
పేరులు.

౧ హిరణ్యనాభః, ౨ మైనాకః, 3 సు
నాభాః. మైనాకపర్వతముపేరులు.

౧ శైలాగ్రం, ౨ శిఖరం, 3 శృంగం, ౪
దంతః, ౫ పాగ్భారః. శిఖరమునకుపేర్లు.

పూర్వాద్విద్ధినమూర్థాస్యా

౧ పూర్వాద్వి: (పు), ౨ దినమూర్థా (న్). ఉదయపర్వతము పేరులు.

దస్తాద్వి శ్చరమాచలః,

౧ అస్తాద్వి: ౨ చరమాచలః. అస్తాది పేరులు.

చందనాద్రిస్తు మలయః

౧ చందనాద్రి: ౨ మలయః. మలయ పర్వతము పేరులు.

కౌంచః కౌంచశ్చ మా
ల్యవాన్. 33

౧ కౌంచః, ౨ కౌంచః, 3 మాల్య వాన్ (త్). మాల్యపర్వతము పేరులు.

మహేంద్రో మలయస్స
హ్యః శక్తిమాన్ గంధమా
దనః, వింధ్యశ్చ పారియాత్ర
శ్చ సప్తై తే చ కులూచలాః.

౧ మహేంద్రః, ౨ మలయః, 3 స హ్యః, ౪ శక్తిమాన్, ౫ గంధమాదనః, ౬ వింధ్యః, ౭ పారియాత్రః. వరుసగా ఏడు కులపర్వతము పేరులు.

అశ్వాపవారుకః కాతః పార
టీటశ్చ మృన్తరుః,

౧ అశ్వా (న్-పు), ౨ అపవారుకః, 3 కాతః, ౪ పారటీటః, ౫ మృన్తరుః. పాపాణము పేరులు.

ఘర్షణాలః శిలాపుత్రో

౧ ఘర్షణాలః, ౨ శిలాపుత్రః. గుండ్రాయి పేరులు.

గృహాశ్వాగృహకచ్ఛపః. 34

౧ గృహాశ్వా (న్-పు), ౨ గృహకచ్ఛపః. సన్నె కల్లు పేరులు

గైరికంతు వనాలక్తం రక్త
ధాతుగవేరుకం ప్రత్యశ్వాగిరి
మృచ్ఛాఫ

౧ గైరికం (న), ౨ వనాలక్తం, 3 రక్తధాతుః, ౪ గవేరుకం, ౫ ప్రత్యశ్వా (న్-పు), ౬ గిరిమృత్ (ద్-నీ). గైరికాదిధాతువుకు పేర్లు. (జేగురు అని చెప్పుదురు.)

శిలాధాతు స్థితోపలః, మ
ఘోలో

౧ శిలాధాతుః (పు-ఉ), ౨ స్థితోపలః, 3 మఘోలః. శిలాధాతువు పేరులు. (గైరికాదివిశేషము)

వర్ణలేఖా చ కఠినీ కక్షటీ
ఖటీ. 3౬

౧ వర్ణలేఖా, ౨ కఠినీ, 3 కక్షటీ, ౪ ఖటీ. రంగులు వేయుకుం చె పేరులు.

ఇతి శైలవర్ణః.

ఇది శైలవర్ణము.

వార్తం వనం తలం తల్కం
గుహీనం సమజం త్రసం,

లీలోద్యానం దేవనం స్యా

ద్వింజోలీ పజ్జిరావలీ.

వృక్షః కారస్కరో గచ్ఛః
పలాశీ విష్ఠరః స్థిరః

చైత్యో దేవతరుద్దేవావా
సః కరిభకుంజరౌ. 3౮

ఛాయాతరుః స్థిరచ్ఛాయో

వందా కాకరుహః స్మృతా,

వనస్పతిర్నిర్మటః

స్యాత్ఫుల్లోన్నిద్రవికస్వ
రాః. ౩౯. స్థితాన్తుద్రౌ

కిలింజస్తు సూక్ష్మదార్వభ

పల్లవః, విసలం కిసలం చా

దోత్కలికాంగారితే సమే.

౧ వార్తం (న), ౨ వనం, ౩ తలం,
౪ తల్కం, ౫ గుహీనం, ౬ సమజం, ౭
త్రసం. వనముపేరులు.

౧ లీలోద్యానం, ౨ దేవనం. లీలో
ద్యానముపేరులు.

౧ వింజోలీ (సీ), ౨ పజ్జిః, ౩ ఆవ
లిః. పంక్తిపేరులు.

౧ వృక్షః, ౨ కారస్కరః, ౩ గచ్ఛః,
౪ పలాశీ (న్), ౫ విష్ఠరః, ౬ స్థిరః. వృక్ష
ముపేరులు

౧ చైత్యః, ౨ దేవతరుః (ఉ), ౩ దే
వావాసః, ౪ కరిభః, ౫ కుంజరః. రచ్చ
చెట్టు. (రావిచెట్టుపేళ్లందురు)

౧ ఛాయాతరుః (ఉ), ౨ స్థిరచ్ఛాయః.
సురపొన్న పేరులు

౧ వందా (సీ), ౨ కాకరుహః. బదనిక
పేరులు

౧ వనస్పతిః, ౨ నిర్మటః. మేడిచెట్టు
పేరులు

౧ ఫుల్లః, ౨ ఉన్నిద్రః, ౩ వికస్వరః,
౪ స్థితః, ౫ ఉన్తుద్రః. వికసించినపూలు
మొదలగువాటి పేరులు.

౧ కిలింజః, ౨ సూక్ష్మదారుః (ఉ). సూ
క్ష్మదారుపుకు పేరులు

౧ పల్లవః, ౨ విసలం (న), ౩ కిసలం.
చిగురుటాకు పేరులు.

౧ ఉత్కలికా, ౨ అంగారితం మో
దుగుచెట్టు మొగ్గతొడగడము అంగారిత
మనుపదమునకు అర్థము. మొగ్గలపేర్లని
కొందఱుందురు.

గుఱ్ఱో గులుచ్చుః టేపః
స్యా

చ్చమరీ మంజరంననా,
మంజిశ్చ

కంటకే పత్రసూచి ద్రునఖ
వంకిలాః

పిప్పలా వాదరంగః స్యా
చైత్యద్రుః కేశవాలయః,

యక్షోదుంబరికం త్వస్య ఫ
లే

ధ గ్రహనాశనః, ర. ౧. దేవ
వృక్షోదలేగంధిః సప్తవర్ణః
శిరోరుజా,

దంతహర్షణజంబీరౌ

కతకోఽంబుప్రసాదనే ర. ౩

వరుణ స్త్వశ్శరీఘ్నో

థాధ్వగభోగ్యో మధుద్రు
మః, కపిచూతోఽమ్రాతకస్య
ఫలే

పశుహరీతకీ. ర. ౪

పికబంధుస్తు చూతస్సా
స్త్రీప్రియః షట్పదాతీధిః,
మధుదూతో వసంతద్రు

ర్షహాకాలోరుకాలికా. ర. ౫

౧ గుచ్చుః, ౨ గులుచ్చుః, ౩ టేపః.
గుత్తులపేరులు.

౧ చమరీ (సీ), ౨ మంజరం (స్నీ), ౩
మంజి. పూగుత్తులపేరులు.

౧ కంటకః (పు), ౨ పత్రసూచిః, ౩
ద్రునఖః, ౪ వంకిలః. ముల్లుపేరులు.

౧ పిప్పలా (సీ), ౨ వాదరంగః, ౩
చైత్యద్రుః, ౪ కేశవాలయః. రావి
చెట్టు

౧ యక్షోదుంబరికం (న). అస్యఫలే
రావిచెట్టుపండుపేరు.

౧ గ్రహనాశనః, ౨ దేవవృక్షః, ౩
దలేగంధిః, ౪ సప్తవర్ణః, ౫ శిరోరుజా.
ఏడాకుల అరటిపేరులు.

౧ దంతహర్షణః, ౨ జంబీరః నిమ్మ
చెట్టుపేరులు.

౧ కతకః, ౨ అంబుప్రసాదనః చిల్ల
చెట్టుపేరులు

౧ వరుణః, ౨ అశ్వరీఘ్నః. ఉలిమిడి
చెట్టుపేరులు.

౧ అధ్వగభోగ్యః, ౨ మధుద్రుమః, ౩
కపిచూతః. ఇప్పచెట్టుపేరులు.

౧ పశుహరీతకీ. ఇప్పచెట్టు పండు
పేరు.

౧ పికబంధుః (ఉ), ౨ చూతః, ౩ స్త్రీ
ప్రియః, ౪ షట్పదాతీధిః, ౫ మధుదూ
తః, ౬ వసంతద్రుః. మామిడి పేరులు.

౧ మహాకాలః, ౨ ఉరుకాలికః. విష
ముష్టి చెట్టుపేరులు.

శోభాంజనస్తు స్త్రీచిత్తహారి
విద్రధినాశనః, ప్రభాంజనోఽ
థ

ప్రాచీనపనసోగోహరీతకీ. ర౬.
మహాకపిత్థో బిల్వశ్చ

కోలిర్గృధ్రనఖిస్తృతా, స్యా
త్పిచ్చులదలాస్వాదుఫలాఘో

నాగరంగకే. ర౭. చక్రాధి
వాసీ నారంగః కిమీరస్త్య
క్కుగంధకః, స్యా ధర్మణః
పిచ్చిలత్వక్

ధవస్తు మధురత్వచః. ర౮.
పిశాచద్రుః పీతఫలః

శాకోటః కర్కశచ్ఛదః,

అర్శోహితస్తు రక్షోఘ్నో
భల్లాతకృథ

శాల్మలీ. ర౯. దురారోహః
స్తృతా

పిండితగరః కఫవర్ధనః,

కాకచించి తులావీజం

ఖదిరో బాలపత్రకః. ౧౦.
యూపద్రుః కుష్ఠవృచ్చాఘ

కరంజో ధృతపూర్ణకః,

౧ శోభాంజనః, ౨ స్త్రీచిత్తహారి (న్),
౩ విద్రధినాశనః, ౪ ప్రభాంజనః. మునగ
చెట్టుపేరులు.

౧ ప్రాచీనపనసః, ౨ గోహరీతకీ, ౩
మహాకపిత్థః, ౪ బిల్వః. మారేడుచెట్టు
పేరులు.

౧ కోలిః (సీ), ౨ గృధ్రనఖి, ౩ పిచ్చ
లదలా, ౪ స్వాదుఫలా. రెగుచెట్టు.

౧ నాగరంగకః (పు), ౨ చక్రాధివాసీ
(), ౩ నాగరంగః, ౪ కిమీరః, ౫ త్వక్కు
గంధకః, ౬ ధర్మణః, ౭ పిచ్చిలత్వక్ (చ్)
నారింజచెట్టు పేరులు.

౧ ధవః, ౨ మధురత్వచః, ౩ పిశాచ
ద్రుః, ౪ పీతఫలః. నారింజ విశేషము
పేరులు

౧ శాకోటః, ౨ కర్కశచ్ఛదః. పెద్ద
తేకుచెట్టు పేరులు.

౧ అర్శోహితః, ౨ రక్షోఘ్నః, ౩ భ
ల్లాతకీ. జిడిచెట్టు పేరులు.

౧ శాల్మలీ (సీ), ౨ దురారోహః.
బూరుగచెట్టు పేరులు.

౧ పిండితగరః, ౨ కఫవర్ధనః. పిండితగ
ర వృక్షముపేరులు.

౧ కాకచించి (సీ), ౨ తులావీజం. గు
రివెండతీగపేరులు.

౧ ఖదిరః, ౨ బాలపత్రకః, ౩ యూ
పద్రుః (ఉ), ౪ కుష్ఠవృచ్చా (ద్). చండ్ర
చెట్టుపేరులు.

౧ కరంజః, ౨ ధృతపూర్ణకః. కానుగ
చెట్టుపేరులు.

రసాయనఫలాపఖ్యా శక్ర
సృష్టాసుధోద్భవా. ౧౧

౧ రసాయనఫలా, ౨ పఖ్యా, ౩ శక్ర
సృష్టా, ౪ సుధోద్భవా. కరక్కాయచెట్టు
పేరులు.

సరలోధూపవృక్షః స్యాత్

౧ సరలః, ౨ ధూపవృక్షః దేవదారు
వృక్షముపేరులు.

శోణకో న్యంకుమూరుహః,

౧ శోణకః, ౨ న్యంకుమూరుహః. దుం
దిలపుచెట్టుపేరులు

చంపకోల్వస్తు మురజఫల
స్సాన్యత్పనశ్చ సః. ౧౨

౧ చంపకోల్వః, ౨ మురజఫలః, ౩ ప
నసః పనసపేరులు.

డవః టుద్రాంబువనసో

౧ డవః, ౨ టుద్రాంబువనసః, ౩ టు
ద్రాన్లువనసః. (పాతాన్తదం) నిమ్మచెట్టు
పేరులు

నిచులో రక్తమంజరః,

౧ నిచులః, ౨ రక్తమంజరః. నీటి
ప్రబృలిచెట్టుపేరులు. నీటి గన్నేరుపేరిని
చెప్పదురు.

నింబోఽర్కపాదపః

౧ నింబః, ౨ అర్కపాదపః. వేపచెట్టు
పేరులు. (నిచులశబ్దముమొదలు నాల్గున్న
వేపకు పేరులు అని పుష్పణియందున్నది.)

పుణ్యగంధస్తు కుసుమాధి
రాత్. ౧౩. చంపకోవరలబ్ధశ్చ

౧ పుణ్యగంధః, ౨ కుసుమాధిరాత్,
౩ (జ్) చంపకః, ౪ వరలబ్ధః చంపక
వృక్షముపేరులు.

వకులః సింహకేసరః, శీఘ్ర
గంధోఽథ

౧ వకులః, ౨ సింహకేసరః, ౩ శీఘ్ర
గంధః. బొగడచెట్టుపేరులు.

కంకోళిర్నటః కాంతాంఘ్రి
దోహదః. ౧౪. అశోకః

౧ కంకోళిః, ౨ నటః, ౩ కాంతాం
ఘ్రిదోహదః, ౪ అశోకః. అశోకవృక్షము
పేరులు.

పిండపుష్పస్తు దాడిమః ఫల
శాడబః, దాడింబః పర్వరుట్ట
స్సాన్యత్పద్యః శుకవల్లభః.
౧౫. పిండిరోఽథ

౧ పిండపుష్పః, ౨ దాడిమః, ౩ ఫల
శాడబః, ౪ దాడింబః, ౫ పర్వరుట్ట (హ్),
౬ సాన్యత్పద్యః, ౭ శుకవల్లభః, ౮ పిం
డీరః. దానిమ్మపేరులు.

సుపర్ణేభనాగాఖ్యో నాగ
కేసరః, స్యాత్పుష్పరోచన
శ్వాపి,

చూర్ణం తస్య హరిద్రవః

నిశిపుష్పా తు శేఫాలీ

కుటజః పాండురద్రుమః,

లతాశంకుతరుః సాలో

నీపా ధారాకదంబకః. ౫౭

కటంకశేరీహరిద్రా

శింశపాగురుపత్రికా,

పాటోలం స్యాద్రాజఫలం

తస్యమూలేతు రమ్యకం.

సూత్రపుష్పస్తు కార్పాసే

జీర్ణవర్ణం కదంబకం,

ప్రహసంతీ నియూఖీ స్యా
ద్దమనః పుష్పచామరః. ౫౮

మాలతీపుష్పకలికాం సా
మనస్యాయనీం విదుః,

౧ సుపర్ణాఖ్యః, ౨ ఇభాఖ్యః, ౩ నా
గాఖ్యః, ౪ నాగకేసరః, ౫ పుష్పరోచనః.
నాగకేసరవృక్షముపేరులు.

౧ హరిద్రవః. తస్యచూర్ణం=నాగకేసర
చూర్ణముపేరు.

౧ నిశిపుష్పా, ౨ శేఫాలీ. నల్లవావిలి
పేరులు.

౧ కుటజః, పాండురద్రుమః. కొడిసె
చెట్టుపేరులు.

౧ లతాశంకుతరుః, ౨ సాలః. ఏపె
చెట్టుపేరులు

౧ నీపః, ౨ ధారాకదంబకః. మొగు
లుకడిమిచెట్టు.

౧ కటంకశేరీ (నీ), ౨ హరిద్రా. మ్రా
నిపసుపుపేరులు.

౧ శింశపా (నీ), ౨ అగురుపుత్రికా.
ఇరుగుదుచెట్టుపేర్లు

౧ పాటోలం (న), ౨ రాజఫలం. పొ
ట్లపేరులు.

౧ రమ్యకం (న) తస్యమూలే=ఆపొట్ల
పేరుపేరు.

౧ సూత్రపుష్పః, ౨ కార్పాసః. ప్ర
త్తిచెట్టుపేరులు.

౧ జీర్ణవర్ణం, ౨ కదంబకం. కడిమిచెట్టు
పేరులు. [పేరులు.

౧ ప్రహసంతీ, ౨ నియూఖీ. అడవిమొల్ల
౧ దమనః, ౨ పుష్పచామరః. దవ
నముపేరులు.

౧ సామనస్యాయనీ (నీ). మాలతీ
పుష్పకలికాం=సన్నజాజుల మొగ్గపేరు.

కుందే స్యాద్వోరటః పుంసి |
కైష్ఠీ తు నవమాలికా.

౧ కుందః, ౨ వోరటః. మొల్లపేరులు.
౧ కైష్ఠీ (సీ), ౨ నవమాలికా. విర
జాజిపేరులు.

రక్తపిండస్తోధ్రపుష్పంస్యా

౧ రక్తపిండః, ౨ టోధ్రపుష్పం (న).
దాసనపువ్వుపేరులు.

దమ్మానః కురంటకః. ౬౦
కందళశిలీంధ్రపుష్పే

౧ అమ్మానః, ౨ కురంటకః గోరంట.
౧ కందళం, ౨ శిలీంధ్రపుష్పం కుక్క
గొడుగుపేరులు

శ్లేష్మఘ్నా త్రిపుర మల్లికా
స్తోక్తా,
వీరండహస్తికర్ణా

౧ శ్లేష్మఘ్నా, ౨ త్రిపురమల్లికా త్రి
పురమల్లికయను మల్లికా విశేషము.
౧ వీరండః, ౨ హస్తికర్ణః. వీరండ
వృక్షముపేరులు

ప్రాచీనామలక వారిబదరే
ద్యే. ౬౧

౧ ప్రాచీనామలకం, ౨ వారిబదరా.
రాచడిసిరికపేరులు.

బృహత్పాటలిధూస్తూరా

౧ బృహత్పాటలిః, ౨ ధూస్తూరః.
ఉమ్మెత్తపేరులు

కదలీత్వాయశచ్చదా, స్యా
త్తంతువిగ్రహ మంజిఫలా
వారణవల్లభా,

కదళి (సీ), ౨ ఆయతచదా, ౩ తంతు
విగ్రహ, ౪ మంజిఫలా, ౫ వారణవల్లభా.
అరటిపేరులు.

వాతింగణస్తు వార్తాకుర్వా
తుకిః శాకబిందకః. ౬౩ క్లీబే
వంగం చ వార్తాకీ స్యాన్తహ
బృహతీత్యసి,

౧ వాతింగణః, ౨ వార్తాకుః (ఉ), ౩
వాతుకి, ౪ శాకబిందకః, ౫ వంగం (న),
౬ వార్తాకీ ౭ మహాబృహతీ. వంగచెట్టు
పేరులు

కుష్ఠం గదాహ్వాయం మూ
లం త్వస్య

౧ కుష్ఠం (న), ౨ గదాహ్వాయం.
చెంగల్వకోష్ఠుపేరులు.

పుష్కరమూలకమ్ ౬౪

౧ పుష్కరమూలకం (న), ౨ అస్య
మూలం. చెంగల్వకోష్ఠుపేరు.

నంకసేన స్త్వగస్తిద్రుశుక
నాసో మునిద్రుమః, అనలిః
కునలీ

౧ నంకసేనః, ౨ అగస్తిద్రుః, ౩ శుక
నాసః, ౪ మునిద్రుమః, ౫ అనలిః, ౬
కునలీ (న్), అగిసెచెట్టుపేర్లు.

పుత్రం జీవస్తుశ్శీపదాపహః.	౧ పుత్రంజీవః, ౨ శ్శీపదాపహః. పుత్ర జీవకవృక్షము.
ఛత్రకో మల్లిపత్రం స్యా	౧ ఛత్రకః, ౨ మల్లిపత్రం (న). గౌ డుగుగడ్డిపేరులు.
త్కుబ్జకో వారికంటకః,	౧ కుబ్జకః, ౨ వారికంటకః. నెమ్మి చెట్టుపేరులు.
వాస్తూకప్తక దేశీయః	౧ వాస్తూకః, ౨ టక్కదేశీయః. శాక విశేషము (అగబచ్చలి)
శాకవీరో ఘనామలః. ౬౬.	౧ శాకవీరః, ౨ ఘనామలః, ౩ శోధ జిత్ (త్). తెల్లగజ్జేరు.
శోధజి	౧ గరహ (న్), ౨ కాలశాకః. కరి వేపచెట్టు.
ద్గరహ కాలశాకోఽప్యథ	౧ మహశాషధీ (సీ), ౨ మహావిషఘ్నీ, ౩ చక్రాంగీ. కటకరోహిణి.
మహశాషధీ, మహావిషఘ్నీ	౧ మత్స్యక్షీ, ౨ హిలమోచికా, ౩ చక్రాంగీ. కటకరోహిణి.
చక్రాంగీ	౧ మత్స్యక్షీ, ౨ హిలమోచికా, ౩ జలబ్రహ్మీ. పొన్నగంటికూర.
మత్స్యక్షీ హిలమోచికా.	౧ శాలించః, ౨ పత్తూగః, ౩ లోహ మూరకః. మయూరబర్హి చెట్టు
౬౭. జలబ్రహ్మీ చ	౧ కేచుకం (న), ౨ పేచుల (సీ), ౩ పేచుః, (ఉ), ౪ నాడీచః, ౫ విశ్వరోచ నః. నాడీచశాకవిశేషము. (దీనినే పేచుక శాకమందురు).
శాలించః పత్తూరో లోహ	౧ కేశరాజః, ౨ నాగమారః, ౩ వప రుః, ౪ భృంగసోదరః. కేశరాజిశాకము.
మూరకః,	౧ సునిషణ్ణం (న), ౨ చుచుః (పు) సునిషణ్ణశాకము.
కేచుకం పేచులీ పేచు	౧ ఛత్రపత్రం, (న), ౨ తమాలకం, ౩ స్థలపద్మం. మెట్టదామర.
ర్నాడీచో విశ్వరోచనః. ౬౮	౧ దేవఫలీ (సీ), ౨ మధ్వాలుకం. కంద విశేషము.
కేశరాజో నాగమారః వప	
రుః భృంగసోదరః,	
సునిషణ్ణం చుచుః పుంసి	
ఛత్రపత్రం తమాలకమ్.	
౬౯. స్థలపద్మమథో	
దేవఫలీ మధ్వాలుకం వి	
దుః,	

ఫలపుచ్చోవరండాలుఃస్యా

౧ ఫలపుచ్చః, ౨ వరండాలుః. వరండా
వృక్షవిశేషము.

ద్రంగేష్టాలుకం తు యత్.
శ్రీమస్తకః స్వస్తికస్యాత్
రాహూచ్ఛిష్టో రసోనకః,

౧ రంగేష్టాలుకం, ౨ శ్రీమస్తకః, ౩
స్వస్తికః. చెంచలికూరపేరులు.

౧ రాహూచ్ఛిష్టః, ౨ రసోనకః. తెల్ల
ఉల్లి.

కూష్మాండ స్తు ఘృణావాస
స్తిమిహో గ్రామ్యకర్కటీ. ౭౧

౧ కూష్మాండః, ౨ ఘృణావాసః,
౩ తిమిషః, ౪ గ్రామ్యకర్కటీ. గుమ్మడి
పేరులు.

వాలుకీ కర్కటీర్వారు ర్హృ
త్రలా రోమశాచసా,

౧ వాలుకీ (నీ), ౨ కర్కటీ, ౩ ఇర్వారు
రుః (ఉ), మూత్రలా, ౪ రోమశా. దోస
పేరులు.

స్యాచ్చేలాలః చిత్రఫలఃసు
ఖాశోరాజతేమిషః. ౭౨

౧ చేలాలః, ౨ చిత్రఫలః, ౩ సుఖా
శః, ౪ రాజతేమిషః, ౫ లతాపనసః, ౬
నాటామ్రః, ౭ నేదుః ఉలిమిడిచెట్టు.

లతాపనసనాటామ్రా నేదు
రూర్ధ్వాసితస్తు యః, పవా
రుః కారవేల్లో౭సా

౧ రూర్ధ్వాసితః, ౨ పవారుః, ౩ కార
వేల్లః. కాకరచెట్టుపేరులు.

గోడుంబా గజచిర్భటః. ౭౩

౧ గోడుంబా (నీ), ౨ గజచిర్భటః.
వెద్దపాపరచెట్టు.

మృత్యువీజస్తు వంశః స్వా
త్కేతకః క్రకచచ్ఛదః,

౧ మృత్యువీజః, ౨ వంశః. వెదుర.

౧ కేతకః, ౨ క్రకచచ్ఛదః మొగలి.

దృక్కటో బహుమూల

౧ దృక్కటః, బహుమూలః.

స్యాత్

కరీరే వేణుకర్కరః. ౭౪

౧ కరీరం, ౨ వేణుకర్కరః. వెదురు
మొలక. (వెలుతురు చెట్టుని కొంద
ఱందురు)

కాశో౭శ్వవాలః కాకేయు
ర్వనహాశ్చ జంతులా,

౧ కాశః, ౨ అశ్వవాలః, ౩ కాకే
యుః (ఉ), ౪ వనహాశః, ౫ జంతులా. రె
ల్లుపేరులు.

గుడదారు ర్మధుత్పణంస్యా
దిక్షురసిపత్రకః. ౭౫

ఖానోదకో నారికేలః కర
కాంభః శిరఃఫలః,

సురంజనో గోపదలో రా
జతాలచ్చటాఫలః. ౭౬

కరమట్టస్తంతుసారో గువా
కో కోట ఇత్యపి,

రామపూగస్తు కామీనో
మునిపూగస్తు రేవటః. ౭౭

పూగవోటస్తు హింతాలః
క్షీబం

కిరీటితత్ఫలం,
ఘనామయఃస్యా తద్భూరో

ద్వాతు
కాచిమభంజరూ ౭౮. త

రా దేవకులోద్భూతే

దూర్వాతు హరితాలికా.

ఇతి వనౌషధివర్గః.

సింహః కంఠీరవో భీమ వి
క్రాంతః కరిమాచలః, పంచ
శిఖిశ్చ శైలాటః పారీంద్రః
శ్వేతపింగళః. ౮౦. మరుత్ప
వశ్చ నాదోఽస్య

చుక్కారః క్షేపిణిం చ
తత్,

ఉత్పాదకస్తు శిరభః శా
ర్ధూలోఽష్టాపదశ్చ సః ౮౧

౧ గుడదారుః (ఉ), ౨ మధుత్పణం,
౩ ఇతుః, ౩ అసిపత్రకః. చెఱకుపేర్లు.

౧ ఖానోదకః, ౨ నారికేలః, ౩ కర
కాంభః, ౪ శిరఃఫలః. కొబ్బరిచెట్టు.

౧ సురంజనః, ౨ గోపదలః, ౩ రా
జతాలః, ౪ ఛటాఫలః, ౫ కరమట్టః, ౬
తంతుసారః, ౭ గువాకః, ౮ కోటః.
పోకచెట్టు.

౧ రామపూగః, ౨ కామీనః, ౩ ముని
పూగః, ౪ రేవటః పోకచెట్టు విశేషము.

౧ పూగవోటః, ౨ హింతాలః, హిం
తాలవృక్షము.

౧ కిరీట (ఇ-న). హింతాలఫలము.

౧ ఘనామయః, ౨ తద్భూరః. తద్భూర
వృక్షము

౧ కాచిమః (పు), ౨ భంజరః (ఉ).
దేవకులోద్భూతే తరా = దేవకులమందు
పుట్టిన తరువుపేరు.

౧ దూర్వా, ౨ హరితాలికా. గణిక
ఇది వనౌషధివర్గము

౧ సింహః, ౨ కంఠీరవః, ౩ భీమవి
క్రాంతః, ౪ కరిమాచలః, ౫ పంచశిఖి,
౬ శైలాటః, ౭ పారీంద్రః, ౮ శ్వేతపిం
గళః, ౯ మరుత్పవః. సింహముపేరులు.

౧ చుక్కారః, ౨ క్షేపిణిం (న).
సింహనాదము.

౧ ఉత్పాదకః, ౨ శిరభః ౩ శార్దూ
లః, ౪ అష్టాపదః. శిరభమృగము.

అథ హింస్రపశుర్యాడః
శ్వాపదః శిబి రిత్యపి,
బాధీనసన్త్యేకచరో గణో
త్సాహశ్చ గండకః. ౮౨
హింసారుః శ్వాపదో వ్యా
ఘోః

మహిషస్తు రజస్వలః, దం
శభీరు ర్జరంతశ్చ నాలికో య
మవాహనః. ౮౩. అథ

శూక ర వనాహిర దంతా
యుధ చక్రవజ్ర దీర్ఘరదాః,
సూచీరోమా బహుసూ రాఘ
నిక స్థూలనాసికో భూషీత్.

ఏణః కురంగమోరిశ్యః సా
దృశ్య శ్చారులోచనః,

గోలాంగులే కపిత్థాస్య దధి
శోణ నగాటనాః ౮౪. కిఖిశ్చ

హూరు వస్తుస్యాత్ శృగా
లో ఘోరరాసనః, లోపా
కోమృతమత్తశ్చ వనశ్వాథ
సృగాలికా. ౮౬. లోమా
శికా దీప్తజిహ్వ కిఖిరుల్కా
ముఖీ చ సా,

బిడాలః కుండమోన క్తచా
రీ దీప్తాక్ష జాహకౌ ౮౭

శశకస్తు వనాఘః స్యాత్

ఖట్వాశ పూతిశారిజా,

౧ హింస్రపశుః, ౨ వ్యాడః, ౩ శ్వా
పదః, ౪ శిబిః. క్రూరపశువు.

౧ బాధీనసః, ౨ ఏకచరః, ౩ గణో
త్సాహః, ౪ గండకః. గండకమృగము.

౧ హింసారుః, ౨ శ్వాపదః, ౩ వ్యా
ఘః వ్యాఘ్రము.

౧ మహిషః, ౨ రజస్వలః, ౩ దంశభీ
రుః (ఉ), ౪ జరంతః, ౫ నాలికః, ౬ య
మవాహనః దున్నపోతు.

౧ శూకరః, ౨ వనాహిరః, ౩ దంతా
యుధః, ౪ చక్రవజ్రః, ౫ దీర్ఘరదః, ౬
సూచీరోమా (న్), ౭ బహుసూః (ఉ),
౮ ఆఖనికః, ౯ స్థూలనాసికః, ౧౦ భూషీ
త్. పందిపేరులు.

౧ ఏణః, ౨ కురంగమః, ౩ రిశ్యః, ౪
సాదృశ్యః, ౫ చారులోచనః. లేడిపేరులు.

౧ గోలాంగులః, ౨ కపిత్థాస్యః, ౩
దధిశోణః, ౪ నగాటనః, ౫ కిఖిః. కోడి
పేరులు.

౧ హూరవః, ౨ శృగాలః, ౩ ఘో
రరాసనః, ౪ లోపాకః, ౫ మృతమత్తః,
౬ వనశ్వా. నక్కపేరులు.

౧ సృగాలికా, ౨ లోమాశికా, ౩
దీప్తజిహ్వ, ౪ కిఖిః, ౫ ఉల్కాముఖి.
ఆడునక్క.

౧ బిడాలః, ౨ కుండమః, ౩ నక్తచారి
(న్), దీప్తాక్షః, ౫ జాహకః. పిల్లి పేరులు.

౧ శశకః, ౨ వనాఘః. కుందేలు.

౧ ఖట్వాశీ, ౨ పూతిశారిజా. ఆడవన
జంతువిశేషము.

గవయస్తు గవాలూక	౧ గవయః, ౨ గవాలూకః. గవయ మృగము.
ఏడకః శిశువాహ్యకః. ౮౮. వనఛాగోఽథ	౧ ఏడకః, ౨ శిశువాహ్యకః, ౩ వన ఛాగః. పౌష్టేలు.
గంధౌతుః ఖట్టాశో వనవా సనః,	౧ గంధౌతుః (ఉ. పు), ౨ ఖట్టాశః, ౩ వనవాసనః ఖట్టాశమను మగవన జంతువు (దీనినే పునుగుపిల్లిఅందురు)
ఉందురు స్తుటుమో రంధ్ర బభ్రు	౧ ఉందురుః (ఉ. పు), ౨ తుటుమః, ౩ రంధ్రబభ్రుః. మగయెలుకపేరులు.
ద్దినాతు మూషికా. ౮౯	౧ దినా, ౨ మూషికా. అడవియెలుక పేరులు.
స్వా చ్చికో వేశ్వనకులః పుంవృషో గంధమూషికః,	౧ చికః, ౨ వేశ్వనకులః, ౩ పుంవృషః, ౪ గంధమూషికః. చుంచు ఎలుకపేరులు
స్వా ద్వేదారః క్రకచపా తక్రా కలాశ స్తృణాంజనః ౯౦. ప్రతిసూర్యోఽ	౧ వేదారః, ౨ క్రకచపాత్ (ద్), ౩ కృకలాశః, ౪ తృణాంజనః, ౫ ప్రతి సూర్యః. తొండపేరులు.
ప్యంజనస్తు చిత్రకో లోహ లాహలః,	౧ అంజనః, ౨ చిత్రకః, ౩ లోహ లాహలః. (కొండలు చిలుతపులి పేర్లం దురు.)
కారస్కరాటికా కర్ణజలౌ కా స్వాదభో	౧ కారస్కరాటికా, ౨ కర్ణజలౌకా. నల్లజెట్టి.
వటిః ౯౧. ఉపాదికో దేహి కా స్వా	౧ వటిః (ఇ సీ), ౨ ఉపాదికః, ౩ దే హికా. చెట్టున తెట్టెబెట్టు నల్లచీమలు.
దప్టపాదస్తు కింతనుః	౧ అప్టపాదః, ౨ కింతనుః. (అనఁగా శరభమందురు) ఎనిమిది పాదములుగల మెకము.)
ప్రసాదకుక్కుటో ఝిల్లీ కంతో గృహకపోతకః ౯౨. పారావతోఽథ	౧ ప్రసాదకుక్కుటః, ౨ ఝిల్లీకంతః, ౩ గృహకపోతకః, ౪ పారావతః. పావు రముపేరులు.

శక్రాఖ్యో దివాంధో వక్ర
సాసికః, హరినేత్రో దివాభీ
తో నఖాశీ పీయు ఘర్ఘరా.
౯౩. కాకభీరు ర్నక్తచారీ,

కణాటీనస్తు ఖంజనః, కాక
చదిః స్వంజభేలస్తా తనో ము
నిపుత్రకః. ౯౪ భద్రనామా
రతనిధిః

కాష్ఠకుట్టః శతచ్ఛదే, దీర్ఘ
పాదస్తు కంకః స్యాత్

గలేగండస్తు మర్కటః. ౯౫

చాతకే బభ్రువాపీహ ఘన
తోల త్రిశంకవః, వర్షప్రి
యోఽథ

మేధావీచిరిః కీరః ఫలాశనః.

కుక్కుటస్తు వివృతాక్షో
రాత్రివేదీ కలావికః, ఉమాక
లోఽథ

తామ్రాక్షః కాకపుష్టః కు
హూముఖః. ౯౬ మధుకం
ఠో ఘోషయిత్నుః కామ
తాలః సుతర్దనః,

కాణో రతజ్వరః సూత్రీ
శ్రావణో గూఢమైథునః. ౯౭.
కారవః పరమృత్యుశ్చ లుం
టాణో మాధ్యలిద్వికః, శక్ర

౧ శక్రాఖ్యః, ౨ దివాంధః, ౩
వక్రనాసికః, ౪ హరినేత్రః, ౫ దివాభీ
తః, ౬ నఖాశీ (న్), ౭ పీయుః, ౮ ఘర్ఘ
రః, ౯ కాకభీరుః, ౧౦ నక్తచారీ. గుడ్డ
గూబ.

౧ కణాటీనః, ౨ ఖంజనః, ౩ కాక
చదిః, ౪ స్వంజభేలః, ౫ తాతనః, ౬
మునిపుత్రకః, ౭ భద్రనామా (న్), ౮
రతనిధిః. కాటుకపిట్ట.

౧ కాష్ఠకుట్టః, ౨ శతచ్ఛదః, ౩ దీర్ఘ
పాదః, ౪ కంకః. (ముక్కుతో చెట్లకు
తొట్టజేయు పక్షివిశేషము)

౧ గలేగండః, ౨ మర్కటః, ౩ గలగండ
పక్షి.

౧ చాతకః, ౨ బభ్రుః (ఉ), ౩ వాపీ
హః, ౪ ఘనతోలః, ౫ త్రిశంకుః, ౬ వర్ష
ప్రియః. చాతకపక్షి

౧ మేధావీ (న్), ౨ చిరిః, ౩ కీరః,
౪ ఫలాశనః, ౫ చిలుకపేరులు

౧ కుక్కుటః, ౨ వివృతాక్షః, ౩ రాత్రి
వేదీ (న్), ౪ కలావికః, ౫ ఉమాకలః.
కోడిపేరులు.

౧ తామ్రాక్షః, ౨ కాకపుష్టః, ౩
కుహూముఖః, ౪ మధుకంఠః, ౫ ఘోష
యిత్నుః, ౬ కామతులః, ౭ సుతర్దనః.
కోకిలపేరులు.

౧ కాకః, ౨ రతజ్వరః, ౩ సూత్రీ
(న్), ౪ శ్రావణః, ౫ గూఢమైథునః, ౬
కారవః, ౭ పరమృత్యుః, ౮ లుంటాకః,
౯ మాధ్యలిః, ౧౦ ద్వికః, ౧౧ శక్రజః,

జః సత్యవాక్కాణో ఽపకృ
ష్టో నగరీబకః. ౯౯. ఐంద్రిశ్చ
నాడీజంఘోఽథ

గృధ్రః స్యాద్దూరదర్శిని,

శితికంఠస్తు దాత్యూహః
కాకమద్భుః కచాటురః ౧౦౦

చిరంభణస్తు చిల్లఃస్యాత్
భ్రాంతిః కంఠనీడకః,

సూక్తా మదనశలాకా చి
త్రాక్ష శారికా వచండా చ,

శకునజ్ఞా తు జ్యేష్ఠా గృ
హ్లోలికాటట్టసీ మూలీ

దీర్ఘజంఘో నిశైతః స్యా
ద్భక్తోటః శుల్కవాయసః
౧౦౧. కంకేరుద్వారవలిభుక్
శిఖీ చంద్రవిహంగమః

బకేరుకా బలాకా స్యాత్

కురరో మత్స్యనాశనః.

ద్వంద్వచారీ చక్రవాకః

సారసస్తు కలాంకురః, గోమ
ర్ద

శ్చిత్రపక్షస్తు తిత్తిరిః స్యా
త్కపింజలః. ౧౦౨ లఘు
మాంసో

౧౨ సత్యవాక్ (చ్), ౧౩ కాణః, ౧౪
అపకృష్టః, ౧౫ నగరీబకః, ౧౬ ఐంద్రిః,
౧౭ నాడీజంఘః. కాకిపేరులు.

౧ గృధ్రః, ౨ దూరదర్శి (న్) గర్జ
పేరులు.

౧ శితికఠః, ౨ దాత్యూహః, ౩ కాక
మద్భుః, ౪ కచాటురః. మాలకాకి.

౧ చిరంభణః, ౨ చిల్లః, ౩ భ్రాంతిః,
౪ కంఠనీడకః చిందపిట్ట.

౧ సూక్తా, ౨ మదనశలాకా, ౩ చి
త్రాక్షీ, ౪ శారికా, ౫ వచండా. గోరు
వంకపక్షి.

౧ శకునజ్ఞా (సీ), ౨ జ్యేష్ఠా, ౩
గృహ్లోలికా, ౪ టట్టసీమూలీ. బల్లి
పేరులు.

౧ దీర్ఘజంఘః, ౨ నిశైతః, ౩ బకోటః,
౪ శుల్కవాయసః, ౫ కంకేరుట్ (హ),
౬ ద్వారబలిభుక్ (జ్), ౭ శిఖీ (న్), ౮
చంద్రవిహంగమః. కొంగపేల్లు.

౧ బకేరుకా (సీ), ౨ బలాకా తెల్ల
కొక్కెరపేరులు

౧ కురరః, ౨ మత్స్యనాశనః. పెన్నడ
పులుగు పేరులు.

౧ ద్వంద్వచారీ, ౨ (న్. పు) చక్ర
వాకః. చక్రవాకము పేరులు

౧ సారసః, ౨ కలాంకురః, ౩ గోమద్భుః.
బెగ్గురుపక్షి పేరులు.

౧ చిత్రపక్షః, ౨ తిత్తిరిః, ౩ కపిం
జలః, ౪ లఘుమాంసః తిత్తిరపక్షి పేరులు.
(తీతువు)

మయూరస్తు చంద్రకీచిత్ర
మేఖలః, ప్రచలాకీ సితాపాం
గశిఖాచల గలవ్రతాః ౧౦౫
మార్జారకశ్చాఽథ

తీలమయూరః స్యాద్ధురం
టకః,

మల్వాశనో మీనరంకో

నాసాచ్ఛిన్నీ తు పూర్ణికా.

పిపీలికా తు హోరా స్యా
ద్యమకీటస్తు ఘుర్ఘురః,

స్యా న్మర్కటస్తు శలక

ఆశాబంధోఽస్య జాలకే

ఫాలఖేలా గరుద్యోధీ భా
రతీ వ్యోమనాసికా,

చంచీసూచిస్తు సుగృహః
పీతతుండోఽథ.

సర్వపీ. ౧౦౮. హాపుత్రికా
ఖంజనికా తులికా స్ఫోటికే
సమే,

కరేటవ్యా ధనచూఢాః స్యా
త్

తరుకూణిస్తు వాగ్మదః.

౧ మయూరః, ౨ చంద్రకీ. (న్-పు), ౩
చిత్రమేఖలః, ౪ ప్రచలాకీ (న్), ౫ సితా
పాంగః, ౬ శిఖాచలః, ౭ గలవ్రతః, ౮
మార్జారకః. నెమలిపేరులు.

౧ తీలమయూరః, ౨ గురుంటకః. తీల
మయూరము పేరులు.

౨ మల్వాశనః, ౩ మీనరంకః. మ
త్స్యరంగపక్షి పేరులు.

౧ నాసాచ్ఛిన్నీ, ౨ పూర్ణికా. ఈ
రెండు ముక్కుపుటకు పేరులు.

౧ పిపీలికా, ౨ హోరా. చీమలపేర్లు.

౧ యమకీటః, ౨ ఘుర్ఘురః. ఘుర్ఘుర
మనుపుర్వు.

౧ మర్కటః, ౨ శలకః. సాలెపురుగు
పేరులు.

౧ ఆశాబంధః, సాలెపురుగు అల్లువల
లేక సాలెపట్టు.

౧ పాలఖేలా, ౨ గరుద్యోధీ, ౩
భారతీ, ౪ వ్యోమనాసికా. భారతపక్షి
పేర్లు.

౧ చంచీసూచిః, ౨ సుగృహః, ౩ పీత
తుండః. కారండవపక్షి లేక కన్నె లేడిపక్షి
పేరులు.

౧ సర్వపీ, ౨ హాపుత్రికా, ౩ ఖంజని
కా, ౪ తులికా, ౫ స్ఫోటికా, ౬ హా
పుత్రికా అనేపక్షి పేరులు.

౧ కరేటవ్యా, ౨ ధనచూఢః, (డొ-నీ),
కరేటుపక్షి పేరులు.

౧ తరుకూణిః, ౨ వాగ్మదః వాగ్మద
పక్షి పేరులు.

వర్తికా విష్ణులింగీ స్యా

ల్లావకో లఘుజంగళః,

సరఃకాక స్తు హంసః స్యాత్
జాలపా త్పురదంశకః. ౧౧౦

గోభండీరః పంకకీరః కోయ
ష్టే ర్జలకుక్కుభః,

జీవంజీవో విషమృత్యు ర్జీవ
జీవో

౭భమక్షికా. ౧౧౧. మాచి
కా భంమరాళీ చ

దంశః స్యా ద్భంమృరాలికా,
భంకారి

చర్తచట్యాంతు జతునీ గృ
హమాచికా. ౧౧౨

విషసృక్కా భృంగరోలో
వరోల స్తృణషట్పదః,

వరటీ తు వరాళీ స్యాత్
బ్రహ్మణ్యథ

తమోమణిః. ౧౧౩. ధ్వాం
తో న్నేషశ్చ ఖద్యోతోజ్యో
తిర్భీజం నిమేషరుక్,

భ్రమగశ్చంచరీకః స్యాత్ రో
లంబో మధుసూదనః. ౧౧౪.
ఇందిందిరః పుష్పకీటోమధుద్రో
మధుకేశటః, రేణువాసో ౭భ

౧ వర్తికా (సీ), ౨ విష్ణులింగీ (సీ).
మీలవల్లకిపిట్ట పేరులు.

౧ లావకః, ౨ లఘుజంగళః. లావుక
పిట్ట పేరులు.

౧ సరఃకాకః ౨ హంసః, ౩ జాల
పాత్ (ద), ౪ పురుదంశకః హంస
పేరులు.

౧ గోభండీరః, ౨ పంకకీరః ౩ కోయ
షి, ౪ జలకుక్కుభః. నీటిలోనుండు
బెళగువ్వపక్షి, గుడ్డికొంగు అనియందురు.

౧ జీవంజీవః, ౨ విషమృత్యుః, ౩ జీవ
జీవః. చకోరపక్షి.

౧ మక్షికా, ౨ మాచికా, ౩ భంమ
రాళీ. ఈగ పేరులు.

౧ దంశః, ౨ భంమరాళికా (సీ), ౩
భంకారి. అడవియీగ.

౧ చర్తచటీ, (సీ), ౨ జతునీ, ౩ గృ
హమాచికా. రాత్రితిరుగుపక్షి విశేషము.

౧ విషసృక్కా (సీ), ౨ భృంగరోలః
(పు), ౩ వరోలః, ౪ తృణషట్పదః. కందు
రీగ పేరులు.

౧ వరటీ (ఈ. సీ), ౨ వరాళీ, ౩
బ్రహ్మణీ. ఇవి ఆడుహంస పేరులు.

౧ తమోమణిః, ౨ ధ్వాంతోన్దేషః,
౩ ఖద్యోతః, ౪ జ్యోతిర్భీజం, ౫ నిమే
షరుక్, (చ). ఇవి మిణుగురుపురుగు పేరు.

౧ భ్రమరః, ౨ చంచరీకః, ౩ రోలం
బః, ౪ మధుసూదనః, ౫ ఇందిందిరః, ౬
పుష్పకీటః, ౭ మధుద్రః, ౮ మధుకేశటః,
౯ రేణువాసః. ఇవి తుమ్మెద పేరులు.

మశకో ఘోషో రణరణశ్చ
సః. ౧౧౫

పక్షీతు నాడీచరణః స్వా
చ్చంచుభృదనేకజః, స్వః
ఖగో త్పతవారంక కంఠాన్ని
ర్యోమచారిణః. ౧౧౬

యుగల ద్వంద్వ యుగ్తాని
యుగం యమలయామలే.

ఇతి సింహాదివర్ణః

స్త్రీ వధూ ర్యోషితా గా
మా మండయంతివధూజనః,

కన్యకాలకనందా సా

భూషితాధర్మ కారిణీ. ౧౧౭
సన్వేదా చాథ

తరుణీ దిక్కరీధనికాచసా,

మరుండోచ్చలలాటా స్వా

త్పశ్యశ్రు ర్నరమానినీ.

స్నుషా వధూటీ

మధురనిస్వనాహంసగద్గదా,

క్రోధనా భామినీ చండీ

౧ మశకః, ౨ ఘోషః, ౩ రణరణః.
ఇవి దోమపేరులు.

౧ పక్షీ (న్), ౨ నాడీచరణః, ౩ చం
చుభృత్ (త్), ౪ అనేకజః, ౫ ఖగః, ౬
ఉత్పతః, ౭ వారంకః, ౮ కంఠాన్నిః, ౯
వ్యోమచారీ (న్), ఇవి పక్షి పేరులు.

౧ యుగలం (న), ౨ ద్వంద్వం, ౩
యుగ్తం, ౪ యుగం, ౫ యమలం, ౬
యామలం ఇవి జంటపేరులు.

ఇది సింహాదివర్ణము.

౧ స్త్రీ (ఈసీ), ౨ వధూః ౩ యోషి
తా, ౪ రామా, ౫ మండయంతీ, ౬
వధూజనః. ఇవి స్త్రీ పేరులు.

౧ కన్యకా, ౨ అలకనందా. ఇవి కన్య
క పేరులు

౧ భూషితా, ౨ ధర్మ కారిణీ, ౩ సన్వే
దా. ఇవి దోషరహితురాలగు స్త్రీ పేరులు.

౧ తరుణీ (ఈసీ), ౨ దిక్కరీ, ౩ ధని
కా. ఇవి యువతికి పేరులు.

౧ మరుండా, ౨ ఉచ్చలలాటా ఎత్తై
ననాసలుకలదాని పేరులు.

౧ సత్పశ్యః, ౨ నరమానినీ. ఇవి
గడ్డము మీసముగల స్త్రీ పేరులు.

౧ స్నుషా, ౨ వధూటీ. ఇవి కోడలి
పేరులు.

౧ మధురనిస్వనా, ౨ హంసగద్గదా.
మధురస్వరముగల స్త్రీ పేరులు.

౧ క్రోధనా, ౨ భామినీ, ౩ చండీ
(ఈసీ). కోపవతి పేరులు.

దారుస్త్రీ సాలభంజికా.

విరక్తా దుర్భగా

సప్తపుత్రసూః సుతవస్కరా

పతివ్రతైకపత్నీ స్యా

ద్విధవా జాలికా మతా.

౧౨౦. విశ్వస్తా

వాంఛినీ తు స్యా ల్లంజికా
కలతూలికా,

వేశ్యా శూలా వారవాణి
ఝర్మరాప్యథ

కుట్టనీ ౧౨౧. ఇజ్యా స్యా
ద్రతతాళీ చ ఘటదాసీ గణే
రుకా,

మలిష్ఠా సరజాః

షాణ్డాతురదై వ్వామాతురౌ
సమా. ౧౨౨

సమదు ద్దహితా

పుత్రో ద్వితీయః కులధార
కః,

పితౌ జనయితా వస్తా

శిశుకః క్షీరకంఠకః. ౧౨౩.

బాలో ముష్టింధయశ్చాపథ

శ్యాలికా కేలికుంచికా,

౧ దారుస్త్రీ, ౨ సాలభంజికా. కొయ్య
బొమ్మపేరులు.

౧ విరక్తా, ౨ దుర్భగా. దౌర్భాగ్య
స్త్రీపేరులు.

౧ సప్తపుత్రసూః, ౧ సుతవస్కరా.
ఏడుగురుకొడుకులతల్లి పేరులు.

౧ పతివ్రతా, ౨ ఏకపత్నీ. పతివ్రతపేర్లు.

౧ విధవా, ౨ జాలికా, ౩ విశ్వస్తా.
వితంతువుపేరులు.

౧ వాంఛినీ (ఈ-నీ), ౨ లంజికా, ౩
కలతూలికా. వ్యభిచారిణిపేరులు.

౧ వేశ్యా, ౨ శూలా, ౩ వారవాణి,
౪ ఝర్మరా. ఇవి వేశ్యపేరులు.

౧ కుట్టనీ, ౨ ఇజ్యా, ౩ రతతాళీ, ౪
ఘటదాసీ, ౫ గణేరుకా. తార్కుకతై
పేరులు.

౧ మలిష్ఠా, ౨ సరజా. రజస్వలయైన
స్త్రీ పేరులు.

౧ షాణ్డాతురః, ౨ వ్వామాతురః.
ఇద్దఱుతల్లులుగలవాడు

౧ సమదుః (ఉ-నీ), ౨ దుహితా (బు)
కూతురిపేరులు

౧ పుత్రః, ౨ ద్వితీయః, ౩ కులధార
కః. ఇవి కొడుకుపేరులు.

౧ పితౌ (బు-పు), ౨ జనయితా ౩
వస్తా తండ్రిపేరులు.

౧ శిశుకః, ౨ క్షీరకంఠకః, ౩ బాలః,
౪ ముష్టింధయః. ఇవి బాలునిపేరులు.

౧ శ్యాలికా, ౨ కేలికుంచికా. భార్య
తోబుట్టువుపేరులు.

నాగరో దేవరః	౧ నాగరః, ౨ దేవరః. మఱచి పేరులు.
శ్యాలో వారకీరోఽథ	౧ శ్యాళః, ౨ వారకీరః. భార్యతోఁ బుట్టువు పేరు.
సాశ్రుధీః. ౧౨౪. శ్వశ్రూ	౧ సాశ్రుధీః, ౨ శ్వశ్రూః. అత్త పేరులు
ర్వృద్ధః శతానీకో జరంతః స్య	౧ వృద్ధః, ౨ శతానీకః, ౩ జరంతః. వృద్ధుని పేళ్లు.
దథాంశకః, సగంధజ్ఞాతిదా యాదౌ	౧ అంశకః, ౨ సగంధః, ౩ జ్ఞాతిః, ౪ దాయాదః. ఇది దాయాది పేరులు.
మాతులో మాతృకేశటః.	౧ మాతులః, ౨ మాతృకేశటః మేన మామ పేళ్లు.
భర్తా భరుర్నర్మకీలః ప్రాణ నాభస్సుఖోత్సవః, హృదయే శో రతగురు	౧ భర్తా (ఋ. పు), ౨ భరుః, ౩ నర్మకీలః, ౪ ప్రాణనాథః, ౫ సుఖోత్సవః, ౬ హృదయేశః, ౭ రతగురుః. ఇవి భర్త పేరులు.
జ్ఞారః పాపపతిః సమా.	౧ జారః, ౨ పాపపతిః. మిండమగని పేళ్లు.
కుమారభృత్యా స్యాద్భా లతంత్రం గర్భిణ్యవేక్షణం,	౧ కుమారభృత్యా, ౨ బాలతంత్రం, ౩ గర్భిణ్యవేక్షణం. గర్భిణీస్త్రీచర్య పేరులు.
గర్భాష్టమో దేవమాసో	౧ గర్భాష్టమః, ౨ దేవమాసః. ఎనిమిదవ నెలలోఁ బుట్టిన బాలుని పేళ్లు.
నాభినాలామలా స్మృతా.	౧ నాభినాలా, ౨ మలా. బొడ్డు పేరులు.
ఆధానికం పుంసవనం సీమం తోన్నయనం చ తత్,	౧ ఆధానికం, ౨ పుంసవనం, ౩ సీమంతోన్నయనం. ఇవి ఆయా పేరులుగల ఉత్సవముల పేరులు.
ఖల్లీధః ఖలితిః	౧ ఖల్లీధః, ౨ ఖలితిః. బట్టతలవాని పేరులు.

కల్లో బధిరః
ఖోరఖంజకౌ.

౧౨౮

దోర్గడుర్బాహుకుంతఃస్యా

దౌషధం తు భిషగ్జితం,

శ్వక్ష్మష్పికాకిలాసంస్యాత్

శ్లీపదం పాదగండిరః. ౧౨౯

యోన్యర్కః కందసంజ్ఞం
స్యా త్కణ శుష్కప్ర
ణోఽపి చ,

అజీర్ణోవాయుగండోంతర్వ
మిశ్చపలతాశయః. ౧౩౦

పాపరోగో రక్తవటీ మసూ
ర్యథ

తమోవ్రణః, వల్చీకోఽథా

తిసారోఽన్నగంధిస్స్యా దు
దరామయః. ౧౩౧

కురండవృద్ధౌసింఘాణశేటౌ

స్కందనరేచనే,

గర్భండో నాభిగుడకోఽ

౧ కల్లః, ౨ బధిరః చెవిటివానిపేరులు.

౧ ఖోరః, ౨ ఖంజకః. కుంటివాని
పేరులు.

౧ దోర్గడు, ౨ బాహుకుంతః. మొండి
చేతివాని పేరులు.

౧ దౌషధం, ౨ భిషగ్జితం. దౌషధము
పేరులు.

౧ త్వక్ష్మష్పికా (ఆ. సీ), ౨ కిలాసం.
శోభిపేరులు.

౧ శ్లీపదం, ౨ పాదగండిరః. ఏనుగు
కాలుపేరులు

౧ యోన్యర్కః ౨ కందసంజ్ఞః, ౩ కిణః,
౪ శుష్కప్రణః. ఇవి యోన్యర్కమను
మూలవ్యాధిపేరులు.

౧ అజీర్ణః, ౨ వాయుగండః, ౩ అం
తర్వమి, ౪ చపలతాశయః. అజీర్ణవ్యాధి
పేరులు.

౧ పాపరోగః, ౨ రక్తవటీ, ౩ మసూ
రీ ఇవి సోఫటకవ్యాధిపేరు (వసంతరోగ
మని కొందరు.)

౧ తమోవ్రణః, ౨ వల్చీకః. మాద
రోగముపేళ్లు.

౧ అతిసారః, ౨ అన్నగంధిః, ౩ ఉద
రామయః. అతిసారవ్యాధిపేరులు.

(?)

౧ స్కందనం, ౨ రేచనం. విరేచనము
పేరులు.

౧ గర్భండః, ౨ నాభిగుడకః. కాయ
బొడ్డుపేరులు.

భిమంధో లోచనామయే.

౧ అభిమంధః, ౨ లోచనామయః. నే
త్ర రోగముపేరు.

యువగండోఽవగండఃస్యా

౧ యువగండః, ౨ అవగండః. మొటి
మలపేరులు.

త్పిత్రం మాయుఃఫలంకరః,

౧ పిత్రం, ౨ మాయుః, ౩ ఫలంకరః
పై త్య్రోగముపేరులు.

శ్లేష్ఠావలాశో

౧ శ్లేష్ఠా (న్-పు), ౨ అవలాశః. శ్లేష్ఠ
వ్యాధిపేరులు.

మాంసం తు జరూథమథ

౧ మాంసం, ౨ జరూథం. మాంసము
పేర్లు.

శోణితమ్. ౧౩౩. పలతౌ
రోఽథ

౧ శోణితం, ౨ పలతౌరః. రక్తము
పేరులు.

మస్తిష్కమస్తులింగోఽప్యథ

౧ మస్తిష్కః, ౨ మస్తులింగః. మెద
డుపేరులు.

స్నసా వస్నసాథోఽ

౧ స్నసా, ౨ వస్నసా. నరముపేరులు.

ధరమధు క్లీబే వక్త్రాసహః పు
మాణ. ౧౩౪

౧ అధరమధు (న), ౨ వక్త్రాసహః.
మోవిలేనేపేరులు

జిహ్వమలం తు కులుకం

౧ జిహ్వమలం, ౨ కులుకం నాలుక
పై నిపాచిపేరులు.

పిప్పికా దంతజే మలే,

౧ పిప్పికా, ౨ పండ్లపాచిపేరు. (దంత
మాలిన్యము)

పిండోఽస్త్రీయాం కులం
క్షేత్రం శరీరం స్కందపంజ
రా. ౧౩౫. శస్త్రం వపుః

౧ పిండః (పు), ౨ కులం, ౩ క్షేత్రం
౪ శరీరం, ౫ స్కందః, ౬ పంజరః. సామా
న్యదేహముపేరులు.

పుద్గలం స్యా

౧ పుద్గలం ప్రశస్తదేహముపేరులు.

దాంగమంగంతు కోమలం,

౧ ఆంగం. కోమలమగు అంగముపేరు.

పాయుస్తనుహ్రదో మార్గ

౧ పాయుః, ౨ తనుహ్రదః, ౩ మార్గః.
గుదస్థానముపేరులు.

ఉచ్చారస్తు పురీషణః. ౧౩౬

౧ ఉచ్చారః, ౨ పురీషణః. అమేధ్య
ముపేర్లు.

భగం గుహ్యం వరాంగం
చ కళత్రం జన్మవర్త్య చ, స్త
రాగారం రతిగృహం అథో
ధస్థాపిహ్యయే. ౧౩౭. నా
సుధిరధరోఽవాచ్య దేశశ్చ
స్తరకూపకః, సంసారమార్గశ్చ
రతికుహరః ప్రకృతిః త్రి
యామ్. ౧౩౮. పుష్పాపత్య
పథౌ చాథ

నితంబః స్వాత్కటీరకః
లింగం తు లాంగలం శేఫః
సాధనం మదనాంకుశః. ౧౩౯
స్తరస్తంభశ్చ కందర్పముస
లో ధ్వజ ఇత్యపి, త్రియాం
నాగలతా

చాండకోశస్తు ఫలకోశకః.

నాభిర్వయో స్తుందకూపీ
తుందిస్తుందికరః పుమాన్,

అథోమర్తశక్పద్వారమూ

రుసక్తి చ జాఘనీ. ౧౪౧

భుజాబాహు చ బాహుసా

త్కులిర్హస్తో భుజాదలః,

కుచౌ వక్షోరుహే ప్రోక్తౌ

౧ భగం, ౨ గుహ్యం, ౩ వరాంగం,
౪ కళత్రం, ౫ జన్మవర్త్య (న్-న), ౬ స్తరా
గారం, ౭ రతిగృహం, ౮ అథః (అవ్య),
౯ అధస్థాత్ (అవ్య), ౧౦ నాసంధిః, ౧౧
అధరః, ౧౨ అవాచ్యదేశః, ౧౩ స్తరకూ
పకః, ౧౪ సంసారమార్గః, ౧౫ ప్రకృతిః,
(ఇ. నీ), ౧౬ పుష్పపథః, ౧౭ అపత్యపథః.
ఇవి భగముపేరులు.

౧నితంబః, ౨కటీరకః. విరుదులపేరులు.
౧ లింగం, ౨ లాంగలం, ౩ శేఫః, ౪
సాధనం, ౫ మదనాంకుశః, ౬ స్తరస్తం
భః, ౭ కందర్పముసలః, ౮ ధ్వజః, ౯ నా
గలతా (నీ). ఇవి శిశ్నముపేరులు.

౧ అండకోశః, ౨ ఫలకోశకః. వృష
ణములపేరులు.

౧ నాభిః (పు), ౨ తుందకూపీ (ఈ.
నీ), ౩ తుందిః, ౪ తుందికరః. ఇవి బొడ్డు
పేరులు.

౧ అథోమర్త (న్-న), ౨ శక్పద్వార
ం. ఇవి మలద్వారముపేరులు.

౧ ఊరుః (పు), ౨ సక్తి (ఇ. న), ౩
జాఘనీ (ఈ. నీ). తొడపేరులు.

౧ భుజా (ఆ. నీ), ౨ బాహు, ౩ బా
హుః. ఇవి భుజములపేరులు.

౧ కులిః, ౨ హస్తః, ౩ భుజాదలః.
చేయిపేరులు.

౧ కుచః, ౨ వక్షోరుహః. స్తనముల
పేరులు.

హస్తపుచ్చం తు కల్తపమ్.

౧ హస్తపుచ్చం, ౨ కల్తపం. చేతికొన పేరులు.

నఖః పునర్భవః కామాంకు
శః స్యాత్కరకంటకః, కరే
టుః కరశూకశ్చ

౧ నఖః, ౨ పునర్భవః, ౩ కామాం
కుశః, ౪ కరకంటకః, ౫ కరేటుః, ౬ కర
శూకః. ఇవి గోళ్ల పేరులు.

పుచ్చట్యంగుళిమోటనమ్.

౧ పుచ్చటిః, ౨ అంగుళిమోటనం.
మెటకలు విటచుట పేరులు.

స్యాత్కాలం కంఠమణి

౧ కాకాలం, ౨ కంఠమణిః మెడపీక
పేరు.

ర్షసా నస్యా చ నాసికా,
గంధనాలీ చ నాసిక్యాం

౧ నసా, ౨ నస్యా, ౩ నాసికా, ౪
గంధనాల (ఈ-సీ), ౫ నాసిక్యం. నాసిక
పేరులు.

వాద్దలం దంతవాససి. ౧రర

౧ వాద్దలం, ౨ దంతవాసః (స-న).
వెదవి పేరులు.

దంతః ఖరుర్వక్త్రకురో జు
భో హానుర్ద్విజస్తథా,

౧ దంతః, ౨ ఖరుః, ౩ వక్త్రకురః, ౪
జంభః, ౫ హానుః, ౬ ద్విజః. ఇది దంత
ముల పేరులు.

రాజదంతాస్తు చత్వారో
దశనానాం పురస్థితాః. ౧రగి
గోధిభాశా మహాశంఖం

౧ రాజదంతాః. ముందటి నాలుగు పండ్ల
పేరులు.

౧ గోధిః, ౨ భాలః, ౩ మహాశంఖం.
నొసలు పేరులు.

దై వదీపస్తు లోచనం, అంబ
కం చాథ

౧ దై వదీపః, ౨ లోచనం, ౩ అంబకం.
ఇవి నేత్రము పేరులు.

నేత్రాంబుబాహ్వ నాలేతమ
స్త్రియామ్.

౧ నేత్రాంబు, ౨ బాహ్వః, నాలేతం
(ప్రు). కన్నీరు పేరులు.

కటాక్ష కాక్షౌ

౧ కటాక్షః, ౨ కాక్షః. ఇవి కడకంటి
చూపు పేరులు.

కాకుస్తు జిహ్వ స్యాత్ప్రతి
జిహ్వికా. ౧ర౬. సుధాశ్ర
వాచ

౧ కాకుః, ౨ జిహ్వ, ౩ ప్రతిజిహ్వి
కా, ౪ సుధాశ్రవా (ఆ-సీ). నాలుక
పేరులు.

కర్ణస్తు శ్రోతః క్షీణేధ్వని
గ్రహః, స్యాచ్ఛబ్దాధిష్ఠానమ
థ

కబరః కేశగర్భకః. ౧౪౭.

కబరీ కూటశ్చాథ

కోటిరః స్యాజ్జటా సటా,

క గారోటోఽంగుళీటః

స్యాత్తాడంకః కర్ణదర్పణః

అందుకః పాదకటకో

౭భిషేకస్నానమిత్యపి,

పటచ్చరం జీర్ణవస్త్రం

సిచయ ప్రోథ శాటకాః.

పటవాసః పటమయం దూ
ష్యం వస్త్రగృహం స్థలం.

ఖరగ్రహః ఖరగృహం

కుంబాతు స్థూలశాటకః.

చోలోండుకః శిరోవేష్టే

విరింగిన్యసగుంతికా, పాతీ
యవనికా

౧ కర్ణః. ౨ శ్రోతః (నస్), ౩
ధ్వనిగ్రహః, ౪ శబ్దాధిష్ఠానం. చెవుల
పేరులు.

౧ కబరః, ౨ కేశగర్భకః, ౩ కబరీ
(ఈ-సీ), ౪ కూటకః. ఇవి కొప్పుపేరులు.

౧ కోటిరః, ౨ జటా, ౩ సటా ఇవి
జడలపేరులు.

౧ క గారోటః, ౨ అంగుళీటః. ఉంగ
రముపేరులు.

౧ తాడంకః, ౨ కర్ణదర్పణః. కమ్మల
పేరులు.

౧ అందుకః, ౨ పాదకటకః. కాలికడి
యములపేరులు.

౧ అభిషేకః, ౨ స్నానం. స్నానము
పేరులు.

పటచ్చరం, ౨ జీర్ణవస్త్రం. చినిగినగుడ్డ
పేరులు.

౧ సిచయః, ౨ ప్రోథః, ౩ శాటకః.
వస్త్రముపేరులు.

౧ పటవాసః, ౧ పటమయం, ౩
దూష్యం, ౪ వస్త్రగృహం, ౫ స్థలం. డేరా
పేరులు.

౧ ఖరగ్రహః, ౨ ఖరగృహం. మంగలి
ఇల్లుపేరు.

౧ కుంబా, ౨ స్థూలశాటకః. దుప్పటి
పేరులు.

౧ చోలోండుకః, ౨ శిరోవేష్టః. తల
పాగ పేర్లు

౧ విరింగిణి, ౨ అవగుంతికా, ౩ పాతీ,
౪ యవనికా. తెఱుపేరులు.

సూర్యరక్తసంజ్ఞం తు కుం
కుమమ్. ౧గి. జాగుడం
దీపనం ఘస్రం సౌరభంఘుస్ప
ణం చ తత్,

స్వాద్రంగమాతృకా లా
క్షా

గంధకాష్ఠం తుజోంగకమ్.

కపిచంచలత్రైలాఖ్యః సిల్హో

౭థ సరలద్రవః, దధిక్షీర
ఘృతాఙ్గ-స్యాత్

ధూనకో వహ్నివల్లభః.

శాలవేప్తః సర్జమణిః

కస్తూరీ గంధచలికా, మదా
హ్వాశ్చాథ

సంచారి ధూపో గంధపిశా
చికా ౧గి.ర

రేణుసారస్తు కర్పూరశ్చం
ద్రభస్మహిమాహ్వాయః, వేధ
కో

మాలయస్తు స్యాచ్ఛ్రీఖం
డో రౌహిణశ్చ సః. ౧గి.గి

విచ్ఛిత్తిస్తు కషాయః స్వా
త్సమాలంభనమిత్యపి,
లలాటికా శంఖచరీ

౧ సూర్యరక్తసంజ్ఞం, ౨ కుంకుమం,
3 జాగుడం, ౪ దీపనం, ౫ ఘస్రం, ౬
సౌరభం, ౭ ఘుస్పణం. కుంకుమపేరులు.

౧ రంగమాతృకా, ౨ లాక్షా. లత్తుక
పేరు

౧ గంధకాష్ఠం, ౨ జోంగకం. అగరు
కడ్డీ పేరులు.

౧ కపిచం, ౨ చలత్రైలాఖ్యః, 3 సిల్హః.
ఇవి ధూపద్రవ్యముపేరులు.

౧ సరలద్రవః, ౨ దధ్యంకః, 3
క్షీరాంకః, ౪ ఘృతాంకః పాలమడ్డి
పేరులు

౧ ధూనకః, ౨ వహ్నివల్లభః. వేగిన
బంకపేరులు

౧ శాలవేప్తః, ౨ సర్జమణిః. అందుగ
బంకపేరు.

౧ కస్తూరీ, ౨ గంధచలికా, 3 మదా
హ్వాః. కస్తూరిపేరులు.

౧ సంచారి (న్-సీ), ౨ ధూపః, 3
గంధపిశాచికా. ధూపముపేరులు.

౧ రేణుసారః, ౨ కర్పూరః, 3 చంద్ర
భస్మ (న్-న), ౪ హిమాహ్వాయః, ౫ వేధ
కః. కర్పూరముపేరులు

౧ మాలయః, ౨ శ్రీఖండః, 3 రౌహి
ణః. ఇవి మంచిగండముపేరులు.

౧ విచ్ఛిత్తిః, ౨ కషాయః, 3 సమా
లభనం. కుంకుమాదివిలేపనము పేర్లు.

౧ లలాటికా, ౨ శంఖచరీ. పాపట
బొట్టుపేరులు.

విష్ణురః పీఠమశ్రీయాం.

నిషద్యా ఖట్టికా సందీ

చాతురస్తు మసూరకః,

ప్రతియత్నస్తు రచనా

కటకోలః పతద్గ్రహః. ౧౫౭
పూగపీఠం చ

దీపస్తు స్నేహశః కజ్జలధ్వజః,
దశేంధనో గృహమణిర్దోషాతిలక ఇత్యపి. ౧౫౮

శిఖాతరుద్దీపవృక్షో జ్యోత్స్నావృక్షోఽథ లోచకః,

కజ్జలే స్యాదిరిపకే కందుకశోదనాగుడః. ౧౫౯

నిశ్చుక్వణం దంతశాణం

పిష్టాంతో ధూళిగుచ్ఛకః.

ఇతి మనుష్యవర్గః.

వంశ్యః కుల్యశ్చ బీజ్యః
స్యాత్

బ్రహ్మచారి వటుః సమా,

స్వాధ్యటూకరణం తూపనయనం

౧ విష్ణురః, ౨ పీఠం (పు). పీఠము పేరు.

౧ నిషద్యా, ౨ ఖట్టికా, ౩ సందీ. మంచముపేరులు.

౧ చాతురః, ౨ మసూరకః. దిండు పేరులు.

౧ ప్రతియత్నః, ౨ రచనా. అలంకారాదిరచనముపేరులు.

౧ కటకోలః, ౨ పతద్గ్రహః, ౩ పూగపీఠం. తెవ్వుపడియ పేరులు.

౧ దీపః, ౨ స్నేహశః, ౩ కజ్జలధ్వజః, ౪ దశేంధనః, ౫ గృహమణిః. ౬ దోషాతిలకః ఇవి దీపముపేరులు.

౧ శిఖాతరుః, ౨ దీపవృక్షః, ౩ జ్యోత్స్నావృక్షః, ౪ లోచకః. దీపస్తంభము పేరులు

౧ కజ్జలః, ౨ ఇరిపకః, ౩ కందుకశోదనాగుడః. బంతిపేరులు.

౧ నిశ్చుక్వణం, ౨ దంతశాణం. పండ్లపొడి పేరులు

౧ పిష్టాంతః, ౨ ధూళిగుచ్ఛః. బుక్కా పేరులు.

ఇతి మనుష్యవర్గము

౧ వంశ్యః, ౨ కుల్యః, ౩ బీజ్యః. వంశమందుపుట్టినవాడు.

౧ బ్రహ్మచారి (పున్), ౨ వటుః. బ్రహ్మచారి పేరులు.

౧ బటూకరణం; ౨ ఉపనయనం. ఉపనయనముపేర్లు.

గృహమేధిని. ౧౬౧. జ్యేష్ఠా
శ్రమి గృహః

వానప్రస్థో వైఖానసోఽ
గృహః,

వక్త్రజన్తనమో విప్రో వ
ర్ణజ్యేష్ఠః కఠో ద్విజః. ౧౬౨
మైత్రః పునరుక్తజన్తా స్యాద
థ

బ్రహ్మణాయనః, శుద్ధసంతా
నజో విప్రః

శ్రౌతం శ్రోత్రీయతాంవిదుః

స్వాదక్షరముఖః కాలాక్ష
రికః శిక్షితాక్షరః, కావ్యస్య
కర్తా

భవినీగుణనీశీలనంస్తృతమ్.

క్రియాకారో నవచ్ఛాత్రః

కార్పటికః స మర్తవిత్,

పార్వత్పరిషదోగోష్ఠీ

రాజసూయో నృపాధ్వరః.
౧౬౩. క్రతూత్తమశ్చాథ

చాంద్రాయణమిందువ్రతం
స్తృతం,

౧ గృహమేధీ, (న్-పు). ౨ జ్యేష్ఠా
శ్రమి, ౩ గృహీ (న్-పు), గృహస్థుని
పేర్లు.

౧ వానప్రస్థః, (అ-పు), ౨ వైఖానసః,
౩ అగృహః వానప్రస్థునిపేర్లు.

౧ వక్త్రజః (అ. పు), ౨ అనమః, ౩
విప్రః, ౪ వర్ణజ్యేష్ఠః, ౫ కఠః, ౬ ద్విజః,
౭ మైత్రః, ౮ పునరుక్తజన్తా (న్-పు).
బ్రహ్మణుని పేరులు.

౧ బ్రహ్మణాయనః (అ. పు). పరిశుద్ధ
పంశమునందుఁ బుట్టినబ్రహ్మణునిపేరు.

౧ శ్రౌతం (అ. న), ౨ శ్రోత్రీయతా
(అ. సీ). శ్రోత్రీయత్వముపేరులు.

౧ అక్షరముఖః (అ. పు), ౨ కాలాక్ష
రికః (అ. పు), ౩ శిక్షితాక్షరః (అ. పు),
౪ కావ్యకర్తా కావ్యకర్తాపేరులు.

౧ భవినీ (ఈ. సీ), ౨ గుణనీ (ఈ.
సీ), ౩ శీలనం (అ. న). పాఠనిశ్చయము
పేరులు.

౧ క్రియాకారః (అ. పు), ౨ నవ
చ్ఛాత్రః (అ. పు). నవీనవిద్యార్థిపేరులు.

౧ కార్పటికః (అ. పు). మర్తవేత్తయ
యిన నవీనశిష్యునిపేరు.

౧ పార్వత్ (తీ-సీ). సభాగోష్ఠిపేరు.

౧ రాజసూయః (అ. పు), ౨ నృపా
ధ్వరః (అ. పు), ౩ క్రతూత్తమః (అ. పు).
రాజసూయముపేరులు.

౧ చంద్రాయణం (అ. న), ౨ ఇందు
వ్రతం (అ. న) చాంద్రాయణమను పేరు
గల వ్రతముపేరులు.

హవనీ హోమకుండం స్యా	౧ హవనీ. (ఈ-సీ), ౨ హోమకుండం (అ. న). హోమముచేయు గుండము పేరులు.
నహావీరో మఖానలః ౧౬౬	౧ మహావీరః (అ. పు), ౨ మఖానిలః (అ. పు) యజ్ఞాగ్ని పేరులు.
హోమధూమస్తు నిగణో	౧ హోమధూమః (అ. పు), ౨ నిగణః, (అ. పు). హోమసంబంధమయిన పొగ పేరులు
హోమభస్మతు వైష్ణుభం,	౧ హోమభస్మ (న్-న), ౨ వైష్ణుభం (అ. న). హోమభస్మముపేరులు
ఆర్యకం పిండపాత్రాదిపితృ కార్యమథో	౧ ఆర్యకం (అ. న). పిండపాత్రాది రూపమైన పితృకార్యముపేరు.
హవిః. ౧౬౭ హోత్రం హ విష్యం సాన్నాయ్యం	౧ హవిః (అ-న), ౨ హోత్రం (అ. న), ౩ హవిష్యం (అ. న), ౪ సాన్నాయ్యం (అ. న). హవిస్సు పేరులు.
పాతకో ధర్మభాణకః,	౧ పాతకః (అ. పు), ౨ ధర్మభాణకః (అ. పు) పాతకునిపేరులు.
సభ్యాస్తు ప్రాశ్నీకో	౧ సభ్యాః (అ. పు). ౨ ప్రాశ్నీకః (అ. పు). సభ్యులపేరులు
దేవద్రోణీ యాత్రా దివాక సామ్ ౧౬౮	౧ దేవద్రోణీ (ఈ-సీ) దేవతలయొక్క గమనముపేరు.
ఇష్టాపూర్తం తదేకోక్త్యా యాగఖాతాదికర్తయత్,	౧ ఇష్టాపూర్తం (అ. న). యజ్ఞము హుపతటాకాదుల నిర్మాణముల పేరులు.
యజ్ఞద్రవ్యంతుపాత్రీయం	౧ యజ్ఞద్రవ్యం (అ. న), ౨ పాత్రీయం (అ. న) యజ్ఞద్రవ్యము పేరులు.
ప్రాఘుణిస్త్యతిధిర్ద్వయోః	౧ ప్రాఘుణిః (ఇ. పు), ౨ అతిధిః (ఇ. పు). అతిధిపేరులు.
కాశలీ కుశలప్రశ్నః	౧ కాశలీ (ఈ. సీ), ౨ కుశలప్రశ్నః (అ. పు). కుశలప్రశ్న పేరులు.

సమీచీ వందనా మతా,	౧ సమీచీ (ఈ. నీ), ౨ వందనా ఆ. నీ) నమస్కారము పేరులు.
ఉపోషణం తూపవాసో రో గాదై య	౧ ఉపోషణం (అ. న), ౨ ఉపవాసః అ పు) ఉపవాసము పేరులు
ర్లంఘనం చ తత్ ౧౭౦.	౧ లంఘన్యం (అ న) రోగాదులచే చేయబడిన ఉపవాసము పేరు
ద్విత్తిరాత్ర్యంతరే భుక్తమా హుః	
పష్టాలుకాలకం, రాధం సి ధమభో	౧ పష్టాలుకాలకం (అ న), ౨ రాధం (అ న), ౩ సద్దం (అ. న) రెండుమూడు రోజులతర్వాత చేయబడిన భోజనము పేరులు.
చారువ్రతామాసోపవాసినీ	౧ చారువ్రతా (ఆ నీ), ౨ మాసోప వాసినీ (ఈ. నీ) మాసపర్యంతము ఉప వసించు స్త్రీ పేరులు.
స్వాధ్యాయస్త్రి తు సావిత్రి	౧ గాయత్రి (ఈ నీ), ౨ సావిత్రి (ఈ నీ). గాయత్రి పేరులు.
బ్రహ్మరణ్యం తు పాతభూః,	౧ బ్రహ్మరణ్యం (అ. న), ౨ పాత భూః (ఈ. నీ). వేదపాతముజరుగుచోటు పేరులు
పవిత్రం యజ్ఞోపవీతం బ్ర హ్మసూత్రం ద్విజాయనీ	౧ పవిత్రం (అ న), ౨ యజ్ఞోపవీతం (అ న), ౩ బ్రహ్మసూత్రం (అ న), ౪ ద్విజా యనీ (ఈ నీ). యజ్ఞోపవీతము పేరులు.
కచ్చా కచ్చు' కాకయ' ధటీ కాపీనమిత్యపి,	౧ కచ్చా (ఆ నీ), ౨ కచ్చు' కా (ఆ. నీ), ౩ కయ' (ఆ, నీ), ౪ ధటీ (ఈ. నీ), ౫ కాపీనం (అ న) గోచిపేరులు.
బై డాలవ్రతకః సర్వాభి సంధీ ఛత్తతాపసః. ౧౭౩	౧ బై డాలవ్రతకః (అ. పు), ౨ స ర్వాభిసంధీ (న్-పు), ౩ ఛత్తతాపసః (అ. పు) కపటతపస్వి పేరులు.
కమండలుశ్చైత్యముఖో	౧ కమండలుః (ఉ. పు), ౨ చైత్య ముఖః (అ. పు). కమండలు పేరులు,

జోటింగస్తు మహావ్రతీ, ఉ
రస్కటః పంచవటో బాలయ
జ్ఞోపవీతకం. ౧౭౮

భాలే తిస్తో భస్మరేఖా త్రి
పుండ్రకమథ

ర్షయః, శాపాస్త్ర్యః సత్య
వచసో

వ్యాసాద్యాస్తుమహర్షయః

పరమర్షయస్తు భేలాద్యా

దేవర్షయః కణాదయః,

బ్రహ్మర్యో వసిష్ఠాద్యా
సుశ్రుతాద్యా శ్రుతర్షయః
ఋతుపర్ణాదయో రాజర్ష
యః

కాండర్షయ స్త్వమీ, జై
మిన్యాద్యా

నారదస్తు కపివక్త్రో విధాతృ
భూః. ౧౭౯

దేవబ్రహ్మ దేవలశ్చ

దుర్వాసాస్తు కుశారణః,

ప్రాచేతసస్తు వాల్మీకిః కవి
జ్యేష్ఠః కుశీవశః. ౧౮౦. అపి
వల్మీకవాల్మీకా

౧ జోటింగః (అ. పు), ౨ మహావ్రతీ
(నౌ-పు), ౩ ఉరస్కటః (అ. పు), ౪ పంచ
వటః (అ. పు), ౫ బాలయజ్ఞోపవీతకః.
మహావ్రతిపేరులు.

౧ త్రిపుండ్రకం (అ. న). ఫాల
ప్రదేశమందుండు మూడు భస్మరేఖల
పేరు.

౧ ఋషిః, ౨ శాపాస్త్ర్యః, ౩ సత్యవ
చాః (నౌ-పు) ఇవి ఋషులకు పేరులు.

౧ మహర్షిః. వ్యాసాదిమహర్షులపేరు.

౧ పరమర్షిః. భేలుడు మొదలగు పర
మర్షులపేరు.

౧ దేవర్షిః. కణుడు మొదలగు దేవ
ర్షులపేరు

౧ బ్రహ్మరిః వసిష్ఠాదిఋషులపేరులు.

౧ శ్రుతర్షిః. సుశ్రుతాదులపేరు.

౧ రాజర్షిః. ఋతుపర్ణుడు మొదలగు
వారిపేరు.

౧ కాండర్షిః జై మిని మొదలగు
ఋషులపేరు

౧ నారదః, ౨ కపివక్త్రః, ౩ విధాతృ
భూః (ఉ. పు) నారదమునిపేరులు.

౧ దేవబ్రహ్మ (నౌ-పు), ౨ దేవలః.
దేవలమునిపేరు.

౧ దుర్వాసాః (నౌ-పు), ౨ కుశారణిః
(ఇ. పు). దుర్వాసమహర్షి పేరు.

౧ ప్రాచేతసః, ౨ వాల్మీకిః, ౩ కవిజ్యే
ష్ఠః, ౪ కుశీవశః, ౫ వల్మీకః, ౬ వాల్మీకః.
ఇవి వాల్మీకిపేరులు.

కృతకోటిస్తు కాశ్యపః,

కృష్ణద్వైపాయనో వేద
వ్యాసః స్యా తస్యత్యభారతః.
౧౭౯. పారాశరిః సాత్యవతో
మాంశరో బాదరాయణః,
వసిష్ఠో అరుంధతీనాథో

విశ్వామిత్ర స్తు గాధిజః.

గౌతమ స్తు శతానందః

కణాదః కాశ్యపః సమా,

ధన్వంతరి ర్దివోదాసః

కాశి రాజః సుధోద్భవః.

పాలకాఖ్యా గణవతీ

క రేణు రుచిరాసుతః,

విష్ణుగుప్త స్తు కౌండిన్య

శృణుకోద్ద్రోమిణో అంశు
లః. ౧౮౨. వాత్స్యాయనో
మందనాగః పక్షిలస్వామినా
వపి

ఉపవర్షో హలభృతః కృత
కోటి రయోచితః. ౧౮౩

౧ కృతకోటిః, ౨ కాశ్యపః. కాశ్యప
మునిపేళ్లు.

౧ కృష్ణద్వైపాయనః, ౨ వేదవ్యాసః,
౩ సత్యభారతః, ౪ పారాశరిః, ౫ సాత్య
వతః, ౬ మాంశరః, ౭ బాదరాయణః.
వ్యాసమహర్షి పేళ్లు.

౧ వసిష్ఠః, ౨ అరుంధతీనాథః. వసిష్ఠుని
పేళ్లు.

౧ విశ్వామిత్రః, ౨ గాధిజః. విశ్వా
మిత్రుని పేళ్లు.

౧ గౌతమః, ౨ శతానందః. గౌతముని
పేళ్లు.

౧ కణాదః, ౨ కాశ్యపః, కణాదుని
పేళ్లు.

౧ ధన్వంతరిః, ౨ దివోదాసః. ధన్వం
తరి పేళ్లు.

౧ కాశి రాజః, ౨ సుధోద్భవః. కాశి
రాజును ఋషి పేర్లు.

౧ పాలకాఖ్యా, ౨ గణవతీ (ఈస్త్రీ),
ధన్వంతరి తల్లి పేరు.

౧ క రేణుః, ౨ రుచిరాసుతః. కరేణు
మహర్షి పేళ్లు.

౧ విష్ణుగుప్తః, ౨ కౌండిన్యః. కౌండి
న్యమునిపేరులు.

౧ చాణక్యః, ౨ ద్రోమిణః, ౩ అంశు
లః, ౪ వాత్స్యాయనః, ౫ మందనాగః,
౬ పక్షిలః, ౭ స్వామి (న్. పు) చాణ
క్యనకుపేరులు.

౧ ఉపవర్షః, ౨ హలభృతః, ౩ కృత
కోటిః. ఉపవర్షమహామునిపేరులు.

పాణినిస్త్యాహికే దాక్షీపు
త్రః శాలంకిపాణినా, శాణో
త్తరీయః ౨౬౧

వ్యాడిర్వింధ్యస్థో నందినీసు
తః. మేధావీ

చాథ మేధాజిత్ కాత్యః
కాత్యాయనశ్చ సః, పునర్వ
సుర్వరరుచి

గోనర్దీయః పతంజలిః, చూ
ర్ణికృద్భాష్యకారశ్చ

హరిభర్తృహరిః స్మృతః,

రఘుకారః కాళిదాసో మే
ధారుద్రశ్చ కోటిజిత్. ౧౮౬

భారవిః శతపుష్పః స్యా

భవభూతిస్తు విస్తృతః,
భూగర్భో ౨ వ్యేధయః

ప్రాతః స్మర్యతే శుభకామ్య
యా. ౧౮౭. స్వస్వగృహీత
నామా స్యా

ప్రైండిన్యం భైక్షజీవికా

పాపండుకాలికో

ఖంజనరతం యతిమైథునే,

౧ పాణినిః, ౨ ఆహికః, ౩ దాక్షీపు
త్రః, ౪ శాలంకిః, ౫ పాణినః, ౬ శాణో
త్తరీయః. ఇవి పాణినిపేర్లు.

౧ వ్యాడిః, ౨ వింధ్యస్థః, ౩ నందినీ
సుతః, ౪ మేధావీ (న్-పు). వ్యాడిమహ
ర్షి పేరులు.

౧ మేధాజిత్ (త్-పు), ౨ కాత్యః,
౩ కాత్యాయనః, ౪ పునర్వసుః, ౫ వర
రుచిః. వరరుచిమహర్షి పేరులు.

౧ గోనర్దీయః, ౨ పతంజలిః, ౩ చూ
ర్ణికృత్ (త్-పు), ౪ భాష్యకారః. పతం
జలిపేరులు

౧ హరిః, ౨ భర్తృహరిః. భర్తృహరి
పేరులు.

౧ రఘుకారః, ౨ కాళిదాసః, ౩ మే
ధారుద్రః, ౪ కోటిజిత్ (త్-పు). కాళి
దాసకవిపేరులు.

౧ భారవిః, ౨ శతపుష్పః. భారవికవి
పేరులు.

౧ భవభూతిః, ౨ విస్తృతః ౩ భూ
గర్భః. భవభూతికవిపేరులు.

౧ స్వస్వగృహీతనామా (న్-పు), ప్రా
తఃకాలమున శుభార్థమై స్మరింపబడు
మునీంద్రునిపేరు.

౧ ప్రైండిన్యం, ౨ భైక్షజీవికా. బిచ్చ
మెత్తుకొని బ్రదుకుటపేరులు

౧ పాంషడః ౨ కాలికః. పాపండుని
పేరులు

౧ ఖంజనతరం, ౨ యతిమైథునం.
మునులు చేయుసంభోగముపేరులు.

అభావాదంగ నాత్యాగస్తు
రగ బ్రహ్మచర్యకం,
ముఖఘంటా హులహులీ

నాగవీటస్తుటాంకరః.౧౮౯.
ఖటకస్త్ర్యక్షరశ్చాథ
దారకర్తగ్రహఃవాధుక్యం
చ వివాహే స్యా

కుహలిః పూగపుష్పికా

నాందీస్తోరణస్తంభ

సురతం త్వభిభానితం ధర్మ
తం సంప్రయోగో నారతం
చాబ్రహ్మచర్యకం ౧౯౧ ఉప
సృష్టం త్రిభద్రం చ క్రీడా
రత్నం మహాసుఖం

ఇతి బ్రహ్మవర్గః.

ద్విజలింగీ నృపః క్షత్రః క్ష
త్రియోఽథ

ప్రజేశ్వరః, రాజాధిపా

మండలేశ ఏకజన్తా భయా
పహః. ౧౯౨

౧ తురగ బ్రహ్మచర్యకం. అభావముచే
బ్రహ్మచర్యము వహించుటపేరు.

౧ ముఖఘంటా (ఆ. సీ), ౨ హుల
హులీ. స్త్రీలచే జెప్పబడుమంగళ శబ్ద
ములపేరులు.

౧ నాగవీటః, ౨ టాంకరః, ౩ ఖటకః
౪ త్ర్యక్షరః. మనువుకుదుర్చువానిపేరులు.

౧ దారకర్త (న్ - న), ౨ కర
గ్రహః, ౩ వాధుక్యం, ౪ వివాహః. పెండ్లి
పేరులు.

౧ కుహలిః, ౨ పూగపుష్పికా. వివా
హ సంబంధమగు పుష్ప తాంబూలము
పేరులు.

౧ నాందీకః, ౨ తోరణస్తంభః. తోర
ణముకట్టుస్తంభముపేరులు.

౧ సురతం, ౨ అభిభానితం, ౩ ధర్మ
తం, ౪ సంప్రయోగః, ౫ రతం, ౬ అబ్ర
హ్మచర్యకం, ౭ ఉపసృష్టం, ౮ త్రిభద్రం,
౯ క్రీడారత్నం. మహాసుఖంగా సంభోగ
ముపేరులు.

ఇది బ్రహ్మవర్గము.

౧ ద్విజలింగ (న్-పు), ౨ నృపః, ౩
క్షత్రః, ౪ క్షత్రియః. ఇవి క్షత్రియుని
పేరులు.

౧ ప్రజేశ్వరః, ౨ రాజా (న్-పు), ౩
అధిపః. రాజుపేరులు.

౧ మండలేశః, ౨ ఏకజన్తా (న్-పు),
౩ భయాపహః. ఇవి మండలేశ్వరుని
పేరులు.

స్కంధావారః స్యా త్క
లకః

శిబిరంతు బలస్థితిః,

ఆదిరాజః పృథురై వ్యసన్యః

కాకుత్స్థస్త్తు పురంజయః

యాపనాశ్వస్త్తు మాంధా
తా

ఖట్వాంగస్త్తు దిలీపరాట్

రామోదాశరధిః కౌసల్యా
జనిర్దశకంఠజిత్. ౧౯౮

మైథిలీ జానకీ సీతా వై దే
హీ భూమిజా చ సా,

రామపుత్రౌ కుశలవౌ ఏక
యోక్త్యా కుశీలవౌ. ౧౯౯

సౌమిత్రి ర్లక్ష్మణో మేఘ
నాదజిచ్ఛాధ

రావణః, రాక్షసేంద్రో దశ
ముఖో లంకేశో ధనదాసుజః.
౧౯౯. మందోదరీశః పౌల
స్త్యో

మేఘనాద స్త్తు శక్రజిత్

హనూమాన్వసుమా నాం
జనేయో యోగచరానిలీ.

౧ స్కంధావారః, ౨ కటకః. నేన
పేరులు.

౧ శిబిరం, ౨ బలస్థితిః. నేనాస్థానము
పేరులు.

౧ ఆదిరాజః, ౨ పృథుః, ౩ వైస్యః.
పృథుచక్రవర్తిపేరులు

౧ కాకుత్స్థః ౨ పురంజయః కాకు
త్స్థుని పేరు.

౧ యాపనాశ్వః, ౨ మాంధాతా
(ఋ-పు) మాంధాతాపేరులు.

౧ ఖట్వాంగః, ౨ దిలీపరాట్ (జ-పు)
దిలీపునిపేరులు

౧ రామః, ౨ దాశరధిః, ౩ కౌస
ల్యాజనిః, ౪ దశకంఠజిత్ (త్ - పు)
రామునిపేరులు

౧ మైథిలీ (ఈ-సీ), ౨ జానకీ, ౩
సీతా, ౪ వైదేహీ, ౫ భూమిజా సీతా
దేవిపేరులు

౧ రామపుత్రౌ, ౨ కుశలవౌ, ౩
కుశీలవౌ ఏకోక్తిచే కుశలపులపేరులు.

౧ సౌమిత్రిః, ౨ లక్ష్మణః, ౩ మేఘ
నాదజిత్ (త్-పు). లక్ష్మణునిపేరులు

౧ రావణః, ౨ రాక్షసేంద్రః, ౩ దశ
ముఖః, ౪ లంకేశః, ౫ ధనదాసుజః ౬
మందోదరీశః, ౭ పౌలస్త్యః. రావణుని
పేరులు.

౧ మేఘనాదః, ౨ శక్రజిత్ (త్-పు).
శక్రజిత్తుపేరులు.

౧ హనూమాన్ (త్-పు), ౨ హను
మాన్, ౩ ఆంజనేయః, ౪ యోగచరః,

౧౯౭. హిడింబా రమణో ౫ అనిలీ (న్-పు), ౬ హిడింబారమణః, ౭ రామదూతః, ౮ అర్జునధ్వజః. ఆంజనేయునిపేరులు.

ఐంద్రిస్తు వాలీ వాలిశ్చ ౧ ఐంద్రిః, ౨ వాలీ (న్-పు), ౩ వాలిః (ఇ పు). వాలిపేరులు.

సుగ్రీవో రవినందనః. ౧ సుగ్రీవః, ౨ రవినందనః సుగ్రీవుని పేరులు

ఐలః పురూరవా బౌధి రూ ౧ ఐలః, ౨ పురూరవాః (న్-పు), ౩ బౌధిః, ౪ ఊర్వశీవలభః. పురూరవునిపేరులు.

యయాతీ రాహుషి ౧ యయాతీః, ౨ నాహుషిః యయాతీ పేరులు.

శాకుంతలేయో భరతః స్త్వ ౧ శాకుంతలేయః, ౨ భరతః, ౩ దౌష్వంతిః, ౪ సర్వరమణః భరతునిపేర్లు.

దమనో ౧ అర్జునః, ౨ బాహుసహస్రభృత్ (త్-పు), ౩ హైహయః, ౪ కార్తవీర్యః. కార్తవీర్యార్జునునిపేరులు.

పుణ్యశ్లోక స్తు బాహుకః ౧ పుణ్యశ్లోకః, ౨ బాహుకః, ౩ నలః, ౪ అశ్వవిత్ (ద్), ౫ నైషధః. నలుని పేరులు

మహాభష్ట స్సుశంతనుః, ప్ర ౧ మహాభష్టః, ౨ శంతనుః (ఉ-పు), ౩ ప్రతీపః శంతనునిపేరులు.

తీపో స్య ప్రియా ౧ కాలీ, ౨ దాసేయీ, ౩ ఝషోదరీ, ౪ విచిత్రవీర్యసూః, ౫ చిత్రాంగదసూః, ౬ యోజనగంధికా, ౭ వ్యాసమాతా (ఋ. సీ), ౮ సత్యవతి (ఈ. సీ). శంతను భార్యపేరులు

గాంగేయో గాంధినీ సుతః. ౧ గాంగేయః, ౨ గాంధినీసుతః, ౩ దేవవ్రతః, ౪ శాంతనవః, ౫ గాంగః, ౬ గాంగాయనిః, ౭ భిష్మః, ౮ కౌణపదం

౨౦౨. దేవవ్రతః శాంతనవో గాంగో గాంగాయనిశ్చసః,

భీష్మః కౌణపదంతశ్చ స్వే
చ్ఛామృత్యుః పురావసుః.

ధృతరాష్ట్ర స్వాంబికేయః

పాండుర్దాద్రీపుథావతిః,

దుర్యోధనస్తు కురురాడ్ధాం
ధారేయః సుయోధనః.

ధర్మపుత్రోఽజమిథ స్సా
త్ కర్ణానుజ యుధిష్ఠిరౌ, అ
జాతశత్రుః కంకోఽథ

భీమసేనః కటవ్రణః. ౨౦౫.
వీరరేణు ర్నాగబలో గుణ
కారో వృకోదరః, బక కీచక
కిర్తిరజరాసంధ హిడింబజిత్.

పార్థః కిరీటీ గాండీవీ గుడా
కేశో బృహన్నలః, అర్జునః ఫా
ల్గునో జిష్ణు ర్విజయశ్చ ధనం
జయః. ౨౦౬. సవ్యసాచీ సు
భద్రేశః శబ్దభేదీ కపిధ్వజః,
వార్త్రఘ్న శ్చాప బీభత్సుః

ద్రౌపదీ పాండుశర్మిల.
౨౦౮. పాంచాలీ పార్వతీ
కృష్ణావేదిజా నిత్యయావనా,
యాజ్ఞ సేన్యథ

రాధేయోవసుషేణోఽర్క
నందనః. ౨౦౯. ఘటోత్క

తః, ౯ స్వేచ్ఛామృత్యుః, ౧౦ పురావసుః.
భీష్మునిపేరులు.

౧ ధృతరాష్ట్రః, ౨ ఆంబికేయః. ధృత
రాష్ట్రునిపేరులు.

౧ పాండుః, ౨ మాద్రీవతిః, ౩ పృథా
వతిః. పాండురాజుపేరులు.

౧ దుర్యోధనః, ౨ కురురాట్ (క్ష-
పు), ౩ గాంధారేయః, ౪ సుయోధనః.
దుర్యోధనునిపేరులు.

౧ ధర్మపుత్రః, ౨ అజమిథః, ౩ కర్ణా
నుజః, ౪ యుధిష్ఠిరః, ౫ అజాతశత్రుః, ౬
కంకః ధర్మరాజుపేరులు.

౧ భీమసేనః, ౨ కటవ్రణః, ౩ వీరరే
ణుః, ౪ నాగబలః, ౫ గుణకారః, ౬ వృ
కోదరః, ౭ బకజిత్ (త్-పు), ౮ కీచక
జిత్, ౯ కిర్తిరజిత్, ౧౦ జరాసంధజిత్,
౧౧ హిడింబజిత్ భీమసేనునిపేరులు

౧ పార్థః, ౨ కిరీటీ (న్-పు), ౩ గాం
డీవీ (న్-పు), ౪ గుడాకేశః, ౫ బృహన్న
లః, ౬ అర్జునః, ౭ ఫాల్గునః, ౮ జిష్ణుః, ౯
విజయః, ౧౦ ధనంజయః, ౧౧ సవ్యసాచీ
(న్-పు), ౧౨ సుభద్రేశః, ౧౩ శబ్దభేదీ
(న్-పు), ౧౪ కపిధ్వజః, ౧౫ వార్త్రఘ్నః,
౧౬ బీభత్సుః అర్జునునిపేరులు.

౧ ద్రౌపదీ (క్ష. సీ), ౨ పాండుశర్మి
లా, ౩ పాంచాలీ, ౪ పార్వతీ, ౫ కృష్ణా,
౬ వేదిజా, ౭ నిత్యయావనా, ౮ యాజ్ఞ
సేనీ. ద్రౌపదిపేరులు

౧ రాధేయః, ౨ వసుషేణః, ౩ అర్క
నందనః, ౪ ఘటోత్కచాంతకః, ౫ కర్ణః,

చాంతకః కర్ణః చంపేశఃసూతపుత్రకః,

ద్రోణస్తుగురురాచార్యో

అశ్వత్థామా తు కృపీసుతః.
౨౦౦. ద్రాణాయనోఽథ

రాజర్షిర్జనమేజయసంజ్ఞకః,
పారీక్షితోఽప్యథ

జరత్కారుర్యాయావరో
మతః ౨౦౧

ప్రియాస్య మనసాదేవీ జరత్కారురదైతయోః,

ఆస్తీక నామా తనయో

విరోచనసుతో బలిః ౨౦౨

బాణో వింధ్యాపళీపుత్ర

స్తాష్ట్రోపుత్రోఽప్యహిశ్వు
సః,

దమఘోషసుతః శైబ్యః
శ్చేదిరాట్ శిశుపాలకః.

బార్హద్రథిర్జరాసంధః

కంసస్వాదుగ్రనేనజః, కర్ణీసుతో మూలదేవో మూలభద్రః కలాంకురః. ౨౦౪

౬ చంపేశః, ౭ సూతపుత్రకః. కర్ణుని పేరులు

౧ ద్రోణః, ౨ గురుః, ౩ ఆచార్యః. ద్రోణాచార్యుని పేరులు.

౧ అశ్వత్థామా (న్-పు), ౨ కృపీసుతః, ౩ ద్రాణాయనః అశ్వత్థామ పేరులు.

౧ రాజర్షిః, ౨ జనమేజయసంజ్ఞకః, ౩ పారీక్షితః జనమేజయుని పేరులు.

౧ జరత్కారుః, ౨ యాయావరః జరత్కారుడను రాజు పేరులు.

౧ మనసాదేవీ (ఈ. సీ), ౨ జరత్కారుః (ఉ. సీ). జరత్కారుని భార్య పేరులు.

౧ ఆస్తీకనామా (న్-సీ) జరత్కారు పుత్రి పేరు.

౧ విరోచనసుతః, ౨ బలిః బలిచక్రవర్తి పేరులు.

౧ బాణః, ౨ వింధ్యాపళీపుత్రః. బాణుని పేరులు

౧ తాష్ట్రః, ౨ పుత్రః, ౩ అహిః. పుత్రాసురుని పేరులు.

౧ దమఘోషసుతః, ౨ శైబ్యః, ౩ చేదిరాట్ (జ్-పు), ౪ శిశుపాలకః. శిశుపాలుని పేరులు

౧ బార్హద్రథిః, ౨ జరాసంధః. జరాసంధుని పేరులు

౧ కంసః, ౨ ఉగ్రనేనః, ౩ కర్ణీసుతః, ౪ మూలదేవః, ౫ మూలభద్రః, ౬ కలాంకురః. కంసుని పేరులు.

మంత్ర గ్రంథహరోఽమా
త్యో

ద్వాస్థితో వేత్రధారకః,
దాస్సాధికో వర్తరూకో గ

ర్వాటో దండవాసిని ౨౧౫
సహపాంశుకిలః స్నేహీ వ

యస్యోఽ
ప్యథవార్తికః, వార్తాయనః
ప్రవృత్తజ్ఞో

మహాపూర్తో దైవలేఖకః

చిత్తోక్తిః పుష్పశకటీ దైవ
ప్రశ్న ఉపశ్రుతిః,

లేఖకో మసిహ్యః స్యా
ద్ధోరకః కిరికోఽపి సః. ౨౧౭

మాసీధానీ మసిమణి మే
లాంధు ర్వర్ణకూపికా,

మసీజలం తు మేలా స్యా

త్పరాంజన మసి ర్ద్వయోః.

లేఖనీ వర్ణతూల స్యా

ల్లేఖో వాచికహారకః, వర్ణ
దూతః స్వస్తిముఖః

కచేలం తన్ని బంధనం. ౨౧౯

లేఖ్యస్థానం గ్రంథకూటా

౧ మంత్ర (న్-పు), ౨ గ్రంథహరః,
౩ అమాత్యః. మంత్రపేరులు.

౧ ద్వాస్థితః, ౨ వేత్రధారకః, ౩ దా
స్సాధికః, ౪ వర్తరూకః, ౫ గర్వాటః, ౬
దండవాసీ (న్-పు) ద్వాపరపాలకునిపేరులు

౧ సహపాంశుకిలః, ౨ స్నేహీ (న్-పు),
౩ వయస్యః. స్నేహితునిపేరులు.

౧ వార్తికః, ౨ వార్తాయనః, ౩ ప్ర
వృత్తజ్ఞః. దూతునిపేరులు.

౧ మహాపూర్తః, ౨ దైవలేఖకః జ్యో
తిష్కునిపేరులు.

౧ చిత్తోక్తిః (సీ), ౨ పుష్పశకటీ (ఈ.
సీ), ౩ దైవప్రశ్నః, ౪ ఉపశ్రుతిః (ఇ సీ).
ఉపశ్రుతిపేరులు.

౧ లేఖకః, ౨ మసిహ్యః, ౩ ఘోర
కః, ౪ కిరికః లేఖకునిపేరులు

౧ మాసీధానీ (ఈ. సీ), ౨ మసిమణి,
౩ మేలాంధుః, ౪ వర్ణకూపికా. సిరాబుడ్డి
పేరులు.

౧ మసీజలం, ౨ మేలా (ఆ సీ). సిరా
పేరులు.

౧ పరాంజనం, ౨ అసిః (పు). కాటుక
పేరులు.

౧ లేఖనీ (ఈ. సీ), ౨ వర్ణతూలీ
(ఈ. సీ). కలముపేరులు.

౧ లేఖః, ౨ వాచికహారకః, ౩ వర్ణ
దూతః, ౪ స్వస్తిముఖః. జాబుపేరులు.

౧ కచేలం. జాబువెట్టుసంచిపేరు.

౧ లేఖ్యస్థానం, ౨ గ్రంథకూటః.
టప్పాకచ్చేరిపేరులు.

ముద్రా ప్రత్యయకారిణీ,	౧ ముద్రా, ౨ ప్రత్యయకారిణీ.
యాతుర్గంతు శ్చ పథికో	౧ యాతుః, ౨ గంతుః, ౩ పథికః.
హారిః పథికసంతతిః ౨౨౦	౧ హారిః, ౨ పథికసంతతిః. బాటసారులు
సందేశః ప్రాభృతం కాశ	౧ సందేశః, ౨ ప్రాభృతం, ౩ కాశలీ
ల్యుతోఽచ స్తూపదానకం,	(ఈ-నీ) వర్తమానము పేరులు.
జనాంతికం త్వప్ర కాశో	౧ ఉతోఽచః, ౨ ఉపదానకం. కానుక
లుండీ స్యాన్న్యాయసారిణీ.	పేరులు.
తాంబూలదో వాగ్దులికో	౧ జనాంతికం, ౨ అప్ర కాశః. చాటు
సంవాహణో లంగమర్దకః,	గా మాటలాడుట పేరులు.
చామరం రోమగుత్సం చ	౧ లుండీ (ఈ-నీ), ౨ న్యాయసారిణీ.
కేశరంచాపచూలకమ్ ౨౨౨	యుక్తిగాఁ బని చేయునట్టిస్త్రీ పేరులు.
కు లేరు మంధరు	౧ తాంబూలదః, ౨ వాగ్దులికః. తాం
ప్రోతోత్సాదనం వస్త్రకుట్టి	బూలమిచ్చువాని పేరులు.
మం, ఛత్రం పుటోటజం	౧ సంవాహకః, ౨ అంగమర్దకః. దే
రాజశృంగం కనకదండకే	హము పిసుకువాని పేరులు.
హస్తీ మహామృగః పీలుః	౧ చామరం, ౨ రోమగుత్సం, ౩ కేశ
సింధురో దీర్ఘమాచుతః, రాజీ	రం, ౪ అపచూలకం. చామరము పేరులు.
వో జలకాంక్షశ్చ నిర్ఘరః	౧ క లేరు, ౨ మంధరుః. చామరపు
	గాలి పేరులు
	౧ ప్రోతోత్సాదనం, ౨ వస్త్రకుట్టిమం,
	౩ ఛత్రం, ౪ పుటోటజం. గొడుగు
	పేరులు
	౧ రాజశృంగం, ౨ కనకదండకం.
	బంగారు కట్టలుగల గొడుగు పేరులు.
	౧ హస్తీ (న్-పు), ౨ మహామృగః,
	౩ పీలుః, ౪ సింధురః, ౫ దీర్ఘమాచుతః,
	౬ రాజీవః, ౭ జలకాంక్షః, ౮ నిర్ఘరః,

కరటి కటి. ౨౨౪. విలోమ
జిహ్వంతఃస్వేద పిండపాదల
తాలకాః, వరాంగః పుష్కరీ
శూర్పకర్ణ సామజ పేచిలః.

కరిణీ వాసితా

గంభీరవే ద్యంకుశదుర్ధరః,
చాలకౌ వ్యాలకౌ

రాజవాహ్యో విజయకుంజ
రః. ౨౨౬

ఈశాదంతో మహాదంతః

కర్ణాస్ఫలై ఝలఝ్వులా,

మదప్రయోగో వ్యస్తార

విక్రస్తు కరిశాబకః. ౨౨౭

ఆరక్షః కుంభసంధిః స్యా

త్సందానోష్ఠీవతోధరః,

నాసాపూర్వం స్థూలహస్తం

దంతమూలే కరీరికా ౨౨౮

శంఖకట్యో దంతమధ్యః

కరటి (న్-పు), ౧౦ కటి, ౧౧ విలోమ
జిహ్వః, ౧౨ అంతస్వేదః, ౧౩ పిండ
పాదః, ౧౪ లతాలకః, ౧౫ వరాంగః,
౧౬ పుష్కరీ (న్. పు), ౧౭ శూర్పకర్ణః
౧౮ సామజః, ౧౯ పేచిలః ఏనుఁగుపేరులు.

౧ కరిణీ, (ఈ. సీ), ౨ వాసితా. ఆఁడు
ఏనుఁగుపేరులు.

౧ గంభీరవేదీ (న్-పు), ౨ అంకుశదు
ర్ధరః, ౩ చాలకః, ౪ వ్యాలకః. మదపు
టేనుఁగుపేర్లు.

౧ రాజవాహ్యః, ౨ విజయకుంజరః.
పట్టపుగజముపేరులు.

౧ ఈశాదంతః, ౨ మహాదంతః. ఏనుఁగు
దంతముపేరులు.

౧ కర్ణాస్ఫలః, ౨ ఝలఝ్వులా. ఏనుఁ
గు చెవికొట్టుటపేరులు.

౧ మదప్రయోగః, ౨ వ్యస్తారః
ఏనుఁగునకు మదము కలిగించుటపేరులు.

౧ విక్రః, ౨ కరిశాబకః. ఏనుఁగు
గున్నపేరులు.

౧ ఆరక్షః, ౨ కుంభసంధిః. కుంభస్థల
ముల సంధిప్రదేశముపేర్లు.

౧ సందానః. ఏనుఁగుమోకాలుక్రింది
చోటుపేరు.

౧ నాసాపూర్వం, ౨ స్థూలహస్తం.
తుండముమొగటిపేరులు.

౧ దంతమూలం, ౨ కరీరికా (ఆ. సీ).
ఏనుఁగు దంతములమొదలుపేరులు.

౧ శంఖః, ౨ కటః, ౩ దంతమధ్యః.
దంతముల మధ్యభాగముపేరులు.

ప్రవేష్టః పృష్టతల్పనే,

ఆయస్కారః ప్రజంఘాగ్రే

ప్రోహ శ్చరణపర్వణి. ౨౨౯

ననా గాత్రా వరై

నీలీ కర్ణారా కర్ణవేధనీ,

ఆలానం శంకురక్షోభః ప్రా
రభి ర్గజబంధనీ. ౨౩౦

పారీతు శృంఖలా హింజీ
రోఽస్త్రీస్యా

దంకుశశ్చసః,

పిత్తజ్వరః పాకలోఽస్య
కూటపూర్వ త్రిదోషజః

అశ్వకిల్బీ హరిక్రాంతః శా
లిహోత్రశ్చ ముద్గభుక్, శ్రీ
పుత్ర శ్చామరీ హేష్ఠీ రంజ
స్కంధో మరుద్రథః ౨౩౧.
వాతాయనశ్చైకశఫోయస్తు

౧ ప్రవేష్టః, ౨ పృష్టతల్పనం. ఏనుఁగు
వెన్నెముకయందలి మాంసముపేరులు.

౧ ఆయస్కారః, ౨ ప్రజంఘాగ్రం.
మోకాలిమొదలిపేరులు.

౧ ప్రోహః, ౨ చరణపర్వ (న్-న).
ఏనుఁగు కాలికణుపులపేరులు

౧ గాత్రం (స్త్రీ), ౨ అవరం. (ఏనుఁగు
యొక్క ముందరకాళ్లు మొదలుగాగల
భాగముగాత్రము వెనుకటికాళ్లు మొద
లగుగాగలభాగము అవరమనిక్రమముగా
జెప్పబడును). ముందటివెనుకటి ఏనుఁగు
కాళ్లు పక్కలకు పేరులు.

౧ నీల (నీ), ౨ కర్ణారా, ౩ కర్ణ వేధనీ.
ఏనుఁగుచెవుకుట్టు కఠాణి పేరులు.

౧ ఆలానం (న), ౨ శంకుః (పు),
౩ అక్షోభః, ౪ ప్రారభిః (నీ), ౫ గజ
బంధనీ, ౬ ఏనుఁగును కట్టుకొయ్య
(స్తంభము) పేరులు

౧ వారీ (నీ), ౨ శృంఖలా, ౩ హిం
జీరః, ఏనుఁగుకట్టు గొలుసుపేరులు.

౧ అంకుశః, (పు) అంకుశమునకుపేర్లు.
౧ పిత్తజ్వరః, ౨ పాకలః, ౩ కూట
పూర్వః, ౪ త్రిదోషజః. ఏనుఁగుల
యొక్క త్రిదోషజనిత జ్వరముపేరులు.

౧ అశ్వః, ౨ కిల్బీ (ఇ-పు) ౩ హరి
క్రాంతః, ౪ శాలిహోత్రః, ౫ ముద్గభుక్
(జ్ఞ), ౬ శ్రీపుత్రః, ౭ చామరీ, ౮ హే
ష్ఠీ, ౯ రాజస్కంధః, ౧౦ మరుద్రథః.
౧౧ వాతాయనః, ౧౨ ఏకశఫః. గుఱ్ఱము
పేరులు.

పంచాంగపుష్పితః, స పంచ
భద్రః సూర్యాశ్వ
వాతాట హరితౌ సమా.

యాయాచరోఽశ్వమేధీయః

పారసీకః పరాదనః, ఆపట్ట
జశ్చ

చోస్కస్త్రు సింధువారోహ
యోత్తమః ౨౩౪

వాతాశ్వజాత్యాజానేయా

వేశరోఽశ్వతరః ఖరః,

శ్రీవృక్షకో హృదావర్తో

రోచమానో గళోద్భవః.

ఊర్ధ్వస్థితః పురుషికం

విక్రాంతిస్తు పలాయితం,

పులాసన్నాహప్రఖరౌ

కవియంకవికోచ్యతే. ౨౩౬

గ్రీవాఘంటాఘర్షరా స్యా

ద్రశ్శిః ప్రవయణం చ తత్,
ప్రతోదోఽథ

౧ పంచాంగపుష్పితః, ౨ పంచభద్రః.
పంచకళ్యాణిగుట్టము పేరులు.

౧ వాతాటః, ౨ హరితః. సూర్యుని
గుట్టము పేరులు.

౧ యాయాచరః, ౨ అశ్వమేధీయః.
అశ్వమేధముకు ఉపయోగించు గుట్టము
పేరులు.

౧ పారసీకః, ౨ పరాదనః, ౩ ఆప
ట్టజః పారసీకాశ్వము పేరులు.

౧ చోస్కః, ౨ సింధువారః. సింధు
దేశాశ్వము పేరులు.

౧ వాతాశ్వః, ౨ జాత్యః, ౩ ఆజా
నేయః ఉత్తమాశ్వము పేరులు.

౧ వేశరః, ౨ అశ్వతరః, ౩ ఖరః.
కంచరగాడిర పేరులు.

౧ శ్రీవృక్షకః, ౨ హృదావర్తః శ్రీ
వృక్షమను సుడి పేరులు

౧ రోచమానః, ౨ గళోద్భవః. గుట్ట
ము మెడమీఁది సుడి పేరులు

౧ ఊర్ధ్వస్థితః, ౨ పురుషికం. మెడకు
పై నుండు సుడి పేరులు

౧ విక్రాంతిః, ౨ పలాయితం. అశ్వగతి
పేరులు.

౧ పులా (ఆ-సీ), ౨ సన్నాహః, ౩
ప్రఖరః. గుట్టపుకవచము పేరులు.

౧ కవియం, ౨ కవికః కల్లెము పేళ్లు.

౧ గ్రీవాఘంటా, ౨ ఘర్షరా గుట్టపు
మెడగంట పేరులు

౧ రశ్శిః (ఇ-పు), ౨ ప్రవయణః, ౩
ప్రతోదః. కొరడా పేరులు.

ఖురో వింఖః పుటో	౧ ఖురః, ౨ వింఖః, ౩ పుటః. గుట్టపు డెక్కలపేరులు.
లుతనవేల్లనే. ౨౩౭	౧ లుతనం, ౨ వేల్లనం. గుట్టము పొద్దుటపేరు.
వల్లా దంతాలికా	౧ వల్లా, ౨ దంతాలికా. గుట్టపుకల్లె పువాగెపేరు.
పల్యయనం పర్యాణమస్య తు, వంకాగ్రభాగః స్యా దశ్వవారో వల్లభపాలకః	౧ పల్యయనం, ౨ పర్యాణం, ౩ వంకాగ్రభాగం. గుట్టము పల్లముపేరు. ౧ అశ్వవారః, ౨ వల్లభపాలకః. గుట్టపు గాపువానిపేరు.
నందిఘోషోఽర్జునరథో నీతిఘోషస్తు గీష్పతేః, చంకురం ధోరణం యాన మాత్రే	౧ నందిఘోషః. అర్జునరథముపేరు. ౧ నీతిఘోషః. బృహస్పతిరథముపేరు. ౧ చంకురం, ౨ ధోరణం. గుట్టపు నడకపేరు.
చక్రం త్వరిస్తస్పృతం. ౨౩౯	౧ చక్రం, ౨ అరి (న) చక్రము పేరులు.
లఘ్వీ త్వాష్ఠీ రథీ	౧ లఘ్వీ, ౨ త్వాష్ఠీ, ౩ రథీ. తేలిక గాఁబోవు రథముపేరులు.
కాలవలనం త్వంకపర్తణీ,	౧ కాలవలనం, ౨ అంకం, ౩ వర్త (న్-న) కవచముపేరు.
మేరో మేండాో హస్తీవకే	౧ మేతః, ౨ మేండః. ఏనుఁగును కాయువానిపేరు.
జంఘాత్రాణంతుమంఖుణం	౧ జంఘాత్రాణం, ౨ మంఖుణం ఏనుఁగుపిక్కవెంట నుండువానిపేరు.
స్యాన్నాయకాగ్రేసరకానా సీరం	౧ నాసీరం (న) నాయకునిముందు నడచు సేనపేరు
దర్ప ఊష్ణణి,	౧ దర్పః, ౨ ఊష్ణ (న్-న) గర్వము పేరులు.
శస్త్రమాయుధముద్ఘాతః	౧ శస్త్రం, ౨ ఆయుధం, ౩ ఉద్ఘాతః. శస్త్రముపేరులు.

స్థావరం తు ధనుర్ధణి. ౨౮౧
శరావాహా ధనుస్త్రీస్యాత్తు
ణతా త్రిణతాపి చ,

వ్యధ్యస్తు ప్రతికాయఃస్యా
జీవాస్యా భారవం గుణః.

శస్త్రాభ్యాసశ్చ ఖురలీ
బాణస్యావస్త్రకంటకః, స్థూ
లక్షేడో విపాతశ్చ చిత్రపుం
ఖః శరస్సరః ౨౮౩. పత్ర
వాహా వికరో౨. ధ
తీరం విజ్జలశాయకే

లోహనాశస్తు నారాచః
ప్రసరః కాండగోచరః. ౨౮౪

ఋషిః ఖడ్గః తరవారిః శస్త్రో
భద్రాత్తజశ్చ సః, ధారావి
షో విశసనో

న్యబ్జఖడ్గః కటితలః. ౨౮౫
స్యాదట్టనం చక్రఫలం

పర్ముః పరశురిత్యపి,

దీర్ఘాయుధః శలః కుంతః శ
ల్యః శంకుర్విషాంకురః ౨౮౬

శ్రీలో౨ స్త్రీ సీసకం

౧ స్థావరం, ౨ ధనుః (స్-న), ౩ గు
ణి (స్-పు), ౪ శరావాహః, ౫ ధనుః (స్-
సీ), ౬ తృణతా, ౭ త్రిణతా. ధనుస్సు
పేరులు.

౧ వ్యధ్యః, ౨ ప్రతికాయః, ౩ జీవా,
౪ ఆస్యా, ౫ భారవం, ౬ గుణః. అల్లె
త్రాటిపేరులు.

౧ ఖురలీ. శస్త్రాభ్యాసముపేరు.

౧ బాణః, ౨ అస్త్రకంటకః, ౩ స్థూల
క్షేడః, ౪ విపాతః, ౫ చిత్రపుంఖః, ౬
శరః, ౭ సరః, ౮ పత్రవాహః, ౯ వికర్షః.
బాణముపేరులు.

౧ తీరం, ౨ విజ్జలం, ౩ శాయకం. బా
ణవిశేషముపేరులు.

౧ లోహనాశః, ౨ నారాచః, ౩ ప్ర
సరః, ౪ కాండగోచరః. ఇనుపచువ్వగల
బాణముపేరులు

౧ ఋషిః, ౨ ఖడ్గః, ౩ తరవారిః, ౪
శస్త్రః, ౫ భద్రాత్తజః, ౬ ధారావిషః, ౭
విశసనః. ఇవి ఖడ్గముపేరులు.

౧ న్యబ్జఖడ్గః, ౨ కటితలః బాకుపేరులు.
౧ అట్టనం, ౨ చక్రఫలం బాణవిశేష
ముపేరులు.

౧ పర్ముః, ౨ పరశుః గండ్రగొడ్డలి
పేరులు.

౧ దీర్ఘాయుధః, ౨ శలః, ౩ కుంతః,
౪ శల్యః, ౫ శంకుః, ౬ విషాంకురః. ఇవి
బల్లెముపేరులు

౧ శ్రీలః (స్ను), ౨ సీసకం. శూలము
పేరులు.

లగ్నః ప్రాతర్గేయా స్తుతి
వ్రతః,

భోగావలీ వందిపాఠో

వసుకీటస్తు యాచితః. ౨౪౭

వాతకేతుః క్షితికణః స్యా
త్పాంశుర్దేవినీద్రవః,
సంభారస్వర్ణపూర్ణత్వం

పతాకావ్యో మమంజర
మ్. ౨౪౮. కదలీ కందలీ చీన

మక్షవాటస్తు మల్లభూః,

భీరుస్తు భేలో హరిణహృద
యం స్యాత్పలంకటః ౨౪౯
విద్రవస్తు శృగాలీ స్యా

దాఘాతస్తు నధస్థలీ,

కదనం మారణం మంధః

సౌప్తికం రాత్రిమారణం.

నిపాతో భూమిలాభశ్చ
మృత్యురవ్యథ

మారకః, మరణో మారిరు
త్పాతః

౧ లగ్నః, ౨ ప్రాతర్గేయః, ౩ స్తుతి
వ్రతః స్తుతిపాఠకులపేరులు.

౧ భోగావలీ (ఈ. నీ), ౨ వందిపాఠః.
స్తోత్రగ్రంథముపేరులు.

౧ వసుకీటః, ౨ యాచితః యాచకుని
పేరులు.

౧ వాతకేతుః, ౨ క్షితికణః, ౩ పాం
శుః, ౪ మేదినీద్రవః. దుష్టుపేరులు.

౧ సంభారః, ౨ సర్వపూర్ణత్వం. అన్ని
యు నిండియుండుటపేరు

౧ పతాకా, ౨ వ్యోమమంజరం,
౩ కదలీ, ౪ కందలీ, ౫ చీనం. జెండా
పేరులు.

౧ అక్షవాటః, ౨ మల్లభూః మల్ల
యుద్ధస్థలముపేరు.

౧ భీరుః, ౨ భేలః, ౩ హరిణహృదయః,
౪ పలంకటః భయపడువానిపేరులు

౧ విద్రవః, ౨ శృగాలీ. పారిపోవుట
పేరులు.

౧ ఆఘాతః, ౨ వధస్థలీ. వధ్యభూమి
పేరులు.

౧ కదనం, ౨ మారణః, ౩ మంధః.
చంపుటపేరులు.

౧ సౌప్తికం, ౨ రాత్రిమారణం. రా
త్రులలోఁ జంపుటపేరు

౧ నిపాతః, ౨ భూమిలాభః, ౩ మృ
త్యుః మరణముపేరులు

౧ మారకః, ౨ మరణః, ౩ మారిః,
౪ ఉత్పాతః. మారణము గావించుదాని
పేరులు.

శవస్తు ఊతివర్ధనః ౨౫౧.
పంచావస్థః కటః స్థాగః
శ్శశానం తు శతానకం, రు
ద్రాక్రీడో దాహసరః
సంస్క్రియా సత్క్రియా
సమే. ౨౫౨

చితా కాష్ఠమతీ చైత్యం
చితాచూడకమిష్యతే, చిత్తం
చా

థాంతశయ్యాం ఖట్టి
ర్వారుత ఇత్యపి. ౨౫౩
ఉపగ్రహస్తు గ్రాహః స్యా
ద్భందీ కరమరీత్యపి ౨౫౪

ఇతి ఊత్రియవర్గః.

తృష్టా ధనపిశాచీ స్యా

ద్వాధ్యష్యం ధాన్యవర్ధనీ,

ప్రామీత్య మృణమథానాం
ప్రయోగస్యా
త్కలాంబికా. ౨౫౫

ఋణము క్షిర్విగణనం

క్షేత్రే వారటముచ్యతే,

౧ శవః, ౨ ఊతివర్ధనః, ౩ పంచావస్థః,
౪ కటః, ౫ స్థాగః. శవముపేరులు.

౧ శ్శశానం, ౨ శతానకం, ౩ రుద్రా
క్రీడః, ౪ దాహసరః. శ్శశానవాటికపేరు.
౧ సంస్క్రియా, ౨ సత్క్రియా. శవ
సంస్కారముపేరులు.

౧ చితా, ౨ కాష్ఠమతీ, ౩ చైత్యం,
౪ చితాచూడకం, ౫ చిత్తం కాష్ఠము
పేరులు.

౧ అంతశయ్యా, ౨ ఖట్టిః, ౩ వారు
తః. పాడెపేరులు.

౧ ఉపగ్రహః, ౨ గ్రాహః, ౩ భందీ,
౪ కరమరీ (న్-పు) కైదుచేయుటపేరులు.
(చెఱసాలయని కొందలు)

ఇతి ఊత్రియవర్గము.

౧-తృష్టా (నీ), ౨ ధనపిశాచీ (ఈ).
ఆశపేరులు.

౧ వాధ్యష్యం (న), ౨ ధాన్యవర్ధనీ
నాగులు పెచ్చులు మొదలగు వడ్డీవర్త
కము పేరులు.

౧ ప్రామీత్యం, ౨ ఋణం. ఋణము
పేరులు

౧ కలాంబికా, ౨ (అథానాం ప్రయో
గః=ద్రవ్యము పెట్టుబడి మొదలగు వడ్డీ
వర్తకముపేరులు.

౧ ఋణము క్షిః (నీ), ౨ విగణనం. ఋ
ణముదీర్చుటపేరులు.

౧ క్షేత్రం, ౨ వారటం. వ్యవసాయ
భూమిపేరులు.

హలిర్బహుధలే

౧ హలిః (నీ), ౨ బృహద్ధలం. గౌర్తి
నాఁగలిపేరులు.

ముద్గో హరినామా వనా
ఖుకః. ౨౫౬. వాసంతశ్చాథ

౧ ముద్గః (పు), ౨ హరినామా (న్),
౩ వనాఖుకః, ౪ వాసంతః ముద్గము
లకుపేర్లు. (పెసలు)

మధురో మసూరో ప్రీహి
కాంచనః,

౧ మధురః, ౨ మసూరః, ౩ ప్రీహి
కాంచనః. చిటుసెనగలు.

సర్షపః స్యాత్సరిషపః కటు
స్నేహో చ తంతుభః. ౨౫౭
ప్రవేటః శితశూకః స్యా

౧ సర్షపః, ౨ సరిషపః, ౩ కటుస్నేహో,
౪ తంతుభః. ఆవాలపేరులు.

౧ ప్రవేటః, ౨ శితశూకః. యవధా
న్యముపేరులు.

ద్గోధూమోమేచ్ఛభోజనః,

౧ గోధూమః, ౨ మేచ్ఛభోజనః.
గోధుమపేరులు.

తామ్రవృత్తః కులత్థఃస్యా

౧ తామ్రవృత్తః, ౨ కులత్థః. ఉలవల
పేరులు.

న్నిస్నేహశ్చండికాతనీ

౧ నిస్నేహః, ౨ చండికా (నీ), ౩
అతనీ. అగినెలపేరులు.

మూర్ఖః పురీషమో మాషో

౧ మూర్ఖః, ౨ పురీషమః, ౩ మాషః.
మిచుములపేరులు.

రాజమాషస్తు బర్బటః,

౧ రాజమాషః, ౨ బర్బటః. అలచం
దలపేరులు.

ఘల్లఫాలః శూర్పవాతే న
త్రీ

౧ ఘల్లఫాలః, ౨ శూర్పవాతః. చాట
గాలిపేర్లు.

తతడ చాలనీ. ౨౫౮

౧ తతడః (పు డ), ౨ చాలనీ (నీ).
జల్లెడపేరులు

కండన్యదూఖలం

౧ కండనీ (నీ), ౨ ఉదూఖలం. రోలు
పేరులు

ప్రథః పాలిః సూదః ప్రచే
లుకః,

౧ ప్రథః, ౨ పాలిః (ప్ప), ౩ సూదః,
౪ ప్రచేలుకః కుంచెడు మొదలగు
(కొలత) మానవిశేషముపేరులు.

కుసూలో వ్రీహ్యగారం
స్యా
తక్రండురగ్నిష్ఠ ఉచ్చతే.

అలింజరోనానందాస్త్రీ
మృత్వాన్ని భాండకముష్టి
కా,
వారాసనం వాఃసదనం

క్వణనో హండికాసుతః.

కలసీ గర్గరీ తుల్యా స్యా

చ్చరావస్తు మార్తికః, శా
లాజరః పార్థివశ్చ మృత్కాం
శ్యమథ

లోహికా. ౨౬౨ ఖరసోం
దః ఖరపాత్రం
శింఘాణం కాచభాజనం,

కాష్ఠలోహీ తు వాతర్థి

జీరకో దీప్యకః స్తృతః.
కటభంగస్తు శుంతీ స్యా
త్కాంజికం తు తుషోదకం,
గృహాఘ్నం సిద్ధసలిలం రక్షో
ఘ్నం ధాతు నాశనం ౨౬౪.
గృహిణీ మధురా

౧ కుసూలః, ౨ వ్రీహ్యగారం. ధాన్య
ముంచుగరిసె పాణకమొదలగునవి.

౧ కందుః, (ఉ. పు). ౨ అగ్నిష్ఠః
పెనముపేరులు.

౧ అలింజరః, ౨ నందా. బానపేర్లు.
౧ మృత్వాన్ని భాండం (న), ఉష్ణీ కా.
కుండ మొదలగు మృద్వాఘ్నం విశేషము.
౧ వారాసనం (న), ౨ వాస్పదనం.
నీళ్ల తొట్టిపేరులు.

౧ క్వణనః, ౨ హండికాసుతః. చిన్న
కుండపేరులు అటక అని యందురు.

౧ కలసీ (సీ), ౨ గర్గరీ. పెరుగుచిలి
కెడుకుండ.

౧ శరావః, ౨ మార్తికః, ౩ శాలా
జరః, ౪ పార్థివః, ౫ మృత్కాంశ్యం.
మట్టిమూకుడుపేరులు.

౧ లోహికా, ౨ ఖరసోందః, ౩ ఖర
పాత్రం. లోహపాత్రముపేరులు.

౧ శింఘాణం (న), ౨ కాచభాజనం
గాజపాత్ర పేరులు

౧ కాష్ఠలోహీ (న్), ౨ వాతర్థిః
లోహము కూడుకున్న ముద్గరము (అన
గా కురచయినపదుద్దు అందురు)

౧ జీరకః, ౨ దీప్యకః. జీలకఱ్ఱపేరు.

౧ కటభంగః, ౨ శుంతీ(సీ) శుంతిపేరు

౧ కాంజికం (న), ౨ తుషోదకం, ౩
గృహాఘ్నం, ౪ సిద్ధసలిలం, ౫ రక్షో
ఘ్నం, ౬ ధాతునాశనం, ౭ గృహిణీ, ౮ మధు
రా (తండులోదకము) అనగా పులిగడు
గుపేరులు.

హింగుశూలహృత్సూపధూ
పనం,

ఘర్షణీ హామరాగిణ్యాం
హరిద్రా పీతవాలుకా. ౨౬౫
గండోలం స్వాద్దుడః స్వా
దుః

పిప్పటా గుడశర్కరా,

మహాశ్వేతా తు మధుజా

ప్రయస్తం స్యాత్సుసంస్కృ
తమ్. ౨౬౬

చిపిటో ధాన్యచమస

శ్చిత్రాపూపశ్చరువ్రణః,

ఆలింపనాతర్పణా

దీపనంమండోదకం చతత్.

వటకః పిష్ఠపూరస్సాస్య

ద్వితోపాయన వాయనే,
ప్రహేణకం చాథ

పోలీ పూపాలీ చర్పటీ చ
సా. ౨౬౮

సక్తుశ్చూర్ణక

౧ హింగు (న), ౨ శూలహృత్ (త్),
౩ సూపధూపనం. ఇంగువపేరులు.

౧ ఘర్షణీ (నీ) ౨ హేమరాగిణీ, ౩
హరిద్రా, ౪ పీతవాలుకా. పసుపుపేరులు.
౧ గండోలం (న), ౨ గుడః (పు), ౩
స్వాదుః (ఉ). బెల్లముపేరులు.

౧ పిప్పటా, ౨ గుడశర్కరా. బెల్ల
ముతోనిర్మించిన చక్కెర.

౧ మహాశ్వేతా, ౨ మధుజా. తెల్ల
చక్కెరపేరులు

౧ ప్రయస్తం (న), ౨ సుసంస్కృతం.
తైలాభిఘాతాదులచే సంస్కరింపబడిన
శాకాదులపేరులు

౧ చిపిటః, ౨ ధాన్యచమసః. అటు
కులపేరులు.

౧ చిత్రాపూపః, ౨ చరువ్రణః చిత్ర
మగు అపూపవిశేషముపేరులు.

౧ ఆలింపనా (నీ) ౨ తర్పణా. తృప్తి
పేరులు.

౧ దీపనం (న), ౨ మండోదకం. కుం
కుమాదిచిత్ర రాగము.

౧ వటకః, ౨ పిష్ఠపూరః వడియము
పేరులు.

౧ వ్రతోపాయనం (న), ౨ వాయ
నం, ౩ ప్రహేణకం (న). వాయనము
కొరకుఈయబడుపిష్టాదులపేరులు.

౧ పోలీ (నీ), ౨ పూపాలీ, ౩ చర్పటీ
పోలీలను పిండివంటకముపేరులు.

౧ సక్తుః (ఉ. పు), ౨ చూర్ణకః. పేల
పిండి (సత్తుపిండి).

ఆపూష్య భ క్తం క్రూరః
ప్రసాదనః,
మండో జ్యేష్ఠాంబు

ఖనికా లాజాః

పారీతు దోహనీ. ౨౬౯. ని
పానం స్త్రీ గవీ తుంబా నిలిం
పా రోహిణీ చ నా,

గవ్యం శ్రేష్ఠం పుంసవనం
న్యాయోహాపనయః పుమాన్

అవదోహః పయః క్షీరం

ప్రాగాటం చాఘనం దధి,

కద్వరం తు దధిన్నేహా

జగిర్భజనభక్షణే ౨౭౧
దేహయాత్రా విష్వణనం భు
క్తం ప్రత్యవసానవత్.

కల్యవర్తః ప్రాతరాశో ప్రాత
రోభజనమిత్యపి. ౨౭౨

అనద్వాక్ శాంకరో గంధ
మైథునశక్కరిర్వృషః, కుకు
ద్వాన్ముగవశ్చృధ

కంతాలా జాలగోణికా.

౧ ఆపూష్యః, ౨ భ క్తం, ౩ క్రూరః,
౪ ప్రసాదనః అన్నముపేరులు.

౧ మండః, ౨ జ్యేష్ఠాంబు (ఉ. న)
గంజిపేరులు.

౧ ఖనికా (సీ), ౨ లాజాః. (పు-బ).
వేలాలపేరులు.

౧ పారీ (సీ), ౨ దోహనీ, ౩ నిపానం,
(న), ౪ గవీ (సీ), ౫ తుంబా, ౬ నిలింపా,
౭ రోహిణీ పాలుపితుకుచెంబు.

౧ గవ్యం, ౨ శ్రేష్ఠం, ౩ పుంసవనం,
౪ దోహాపనయః క్షీరాదిగోజన్యవస్తువుల
పేరులు.

౧ అవదోహః, ౨ పయః (౧-న), ౩
క్షీరం. పాలపేరులు.

౧ ప్రాగాటం చిక్కగా పేరుకొనిన
పెరుగు.

౧ కద్వరం, ౨ దధిన్నేహా. పెరుగు
పై నుండుచమురుపేరు

౧ జగ్ధిః, ౨ భోజనం, ౩ భక్ష
ణం, ౪ దేహయాత్రా, ౫ విష్వణనం,
౬ భుక్తం, ౭ ప్రత్యవసానం. భోజనము
పేరులు.

౧ కల్యవర్తః, ౨ ప్రాతరాశః, ౩ ప్రాత
రోభజనం చ్చదిన్నముపేరులు

౧ అనద్వాక్ (హ. పు) ౨ శాంకరః,
౩ గంధమైథునః, ౪ శక్కరిః (ఇ-పు), ౫
వృషః, ౬ కకుద్వాక్ (త్-పు), ౭ ముగ
వః. ఇవి వృషభముపేరులు.

౧ కంతాలా, ౨ జాలగోణికా. పెరుగు
తటచుభాండముపేరు.

దోడ్డా శకృత్కరి ర్వత్స
స్తేషా

మాటికనం క్రమః, గవాది
కం

జీవధనం

పలిక్ష్మీ బాలగర్భిణీ. ౨౭౪

కరకం గోమయఛత్రే

గోగ్రంథిః శుష్కగోమయం

కరీషశ్చగణా

హంభౌ రేభణం చ గవాం
ధ్వనౌ ౨౭౫

నైచికం గోః ౪రోదేశో

పందసీయా తు రోచనా,

మంథాన మంథతక్రాటా
స్యా

దుష్ప్రీః కంఠకాశనః. ౨౭౬.
లంబౌష్ఠాధ్వగవాసంతకులనా
శమధుద్విపాః, భోలిర్బహు
కరో వక్రగ్రీవా

మేషస్తు రోమశః. ౨౭౭.
సంస్థాలహుడుభేద్రాశ్చ

మేష స్వాజ్జాలకిన్యపిః,

వర్కరస్తు లంబకర్ణశ్చాగో
బస్తః శవాప్రియః. ౨౭౮.

౧ దోడ్డా, ౨ శకృత్కరి, ౩ వత్సః
లేగపేరులు.

౧ ఆటికనం. లేగలగమనముపేరు.

౧ జీవధనం గోధనముపేరు.

౧ పలిక్ష్మీ (ఈసీ), ౨ బాలగర్భిణీ తొ
లిచూచి ఆవు పెయ్యపేరు.

౧ కరకం, ౨ గోమయఛత్రం కుక్క
గొడుగుపేరులు

౧ గోగ్రంథిః, ౨ శుష్కగోమయం.
ఎండిన ఆవు పేడపేరు.

౧ కరీషః, ౨ ఛగణః. పిడకలపేరులు.

౧ హంభౌ, ౨ రేభణం. ఆవులఅటవు
పేరులు.

౧ నైచికం. గోవులశరఃప్రదేశము
పేరు.

౧ పందసీయా, ౨ రోచనా. గోరో
జనముపేరులు.

౧ మంథానః, ౨ మంథః, ౩ తక్రాటః.
కవ్వముపేరులు.

౧ ఉష్ప్రీః, ౨ కంఠకాశనః, ౩ లంబౌ
ష్ఠః, ౪ అధ్వగః, ౫ వాసంతః, ౬ కుల
నాశః, ౭ మధుద్విపః, ౮ భోలిః, ౯ బహు
కరః, ౧౦. వక్రగ్రీవః. ఒంటపేరులు.

౧ మేషః, ౨ రోమశః, ౩ సంస్థాలః,
౪ హుడుః, ౫ భేద్రః మగగొట్టెపేరులు.

౧ మేష (ఈసీ), ౨ జాలకినీ, ౩ అ
విః. ఆడుగొట్టెపేరులు

౧ వర్కరః, ౨ లంబకర్ణః, ౩ ఛాగః,
౪ బస్తః, ౫ శవాప్రియః, ౬ అల్పాయుః,

అల్పాయుర్లఘుకాయశ్చ మే
నాదః పర్ణభోజనః, పరిక్రమ
సహా బుక్కో దేవానాంప్రి
య ఇత్యపి ౨౭౯

ఛాగీ సంజాచులుంపా

స్వాచ్ఛంకుకర్ణస్తు గర్దభః,
స్తరస్తర్యశ్చరమేహి గ్రామ్యా
శ్వో రేణురూషితః. ౨౮౦
పశుశ్చరిః శుద్ధజంఘో

రత్నం చారుశిలా మణిః

స్వాధ్యాయీ పత్తనవణి

ఘోడావుక్కో౭శ్వ విక్ర
యీ. ౨౮౧

సర్వమూల్యం ద్యూతబీజం
హారణ్యం చ కపర్దకే, వరాట
కః ఫణాస్థి స్వా

ద్భాసురః స్ఫటికోపలః
౨౮౨ శాలిషిష్టం ధౌతశిలం

గల్వర్కశ్చ సుసారవత్, అ
శ్చసారస్త్వింద్రనీలో

వైడూర్యం బాలవాయజం.
౨౮౩. బాలసూర్యమఘో

రక్తకందలో విద్రుమశ్చ
సః, లతామణిః ప్రవాళః స్వాత్

౭ లఘుకాయః, ౮ మేనాదః, ౯ పర్ణభో
జనః, ౧౦ పరిక్రమసహా, ౧౧ బుక్కః,
౧౨ దేవానాంప్రియః. మేఽకపోతు
పేరులు.

౨ ఛాగీ (ఈ. సీ), ౨ సంజాచులుం
పా (ఆ. సీ) ఆడుమేఽకపేరులు.

౧ శంకుకర్ణః, ౨ గర్దభః, ౩ స్తరస్త
ర్యః, ౪ చిరమేహి (న్-పు), ౫ గ్రామ్యా
శ్వః, ౬ రేణురూషితః, ౭ పశుః, ౮ చరిః,
౯ శుద్ధజంఘః ఇవి గాడిద పేరులు.

౧ రత్నం, ౨ చారుశిలా, ౩ మణిః.
రత్నము పేరులు.

౧ స్వాధ్యాయీ (న్-పు), ౨ పత్తన
వణిక్ (జ్-పు). నగరములోని వర్తకుల
పేరులు.

౧ ఘోడావుక్కః, ౨ అశ్వవిక్రయీ
(న్-పు) గుట్టుములను విక్రయించువాని
పేరులు.

౧ సర్వమూల్యం, ౨ ద్యూతబీజం,
౩ హారణ్యం, ౪ కపర్దకః, ౫ వరాటకః,
౬ ఫణాస్థి (న్-న). గవ్వల పేరులు.

౧ భాసురః, ౨ స్ఫటికోపలః, ౩
శాలిషిష్టం, ౪ ధౌతశిలం. స్ఫటికము
పేరులు.

౧ గల్వర్కః, ౨ సుసారః, ౩ అశ్చ
సారః, ౪ ఇంద్రనీలః. ఇంద్రనీలము పేరులు.

౧ వైడూర్యం, ౨ బాలవాయజం, ౩
బాలసూర్యం. వైడూర్యమణి పేరులు.

౧ రక్తకందలః, ౨ విద్రుమః, ౩ లతా
మణిః, ౪ ప్రవాళః. పగడము పేరులు.

రాజపట్టో విరాటజః ౨౮౮	౧ రాజపట్టః, ౨ విరాటజః రాజపట్టమను మణివిశేషము.
కురువిల్లః పన్నరాగో	౧ కురువిల్లః, ౨ పన్నరాగః. పన్నరాగముపేరులు.
దధీచ్యస్థి తు హీరకమ్,	౧ దధీచ్యస్థి (న్-న), ౨ హీరకమ్. వజ్రముపేరులు.
స్వర్ణం లోహవరం చాగ్ని బీజం చాం పేయమిత్యపి.	౧ స్వర్ణం, ౨ లోహవరం, ౩ అగ్నిబీజం, ౪ చాం పేయం బంగారముపేరులు.
రూప్యే శ్వేతం రంగబీజ	౧ రూప్యం, ౨ శ్వేతం, ౩ రంగబీజం వెండిపేరులు.
మిందుకాంతే మణీచకం,	౧ ఇందుకాంతం, ౨ మణీచకం. చంద్రవర్ణమగు (చాందినీ) వెండిపేరు.
తామ్రకంతు లోహితాయ సూర్యాహ్వాం మునిపిత్తలమ్.	౧ తామ్రకం, ౨ లోహితాయః, ౩ సూర్యాహ్వాం, ౪ మునిపిత్తలం. రాగిపేరులు.
కంసేతు కాంస్యకంసాస్థి తామ్రార్థ మథ మాక్షికం, రసోపలం శుక్తిబీజం సిందూరం రక్తవాలుకం.	౧ కంసః, ౨ కాంస్యం, ౩ కంసాస్థి (న్-న), ౪ తామ్రార్థం. కంచుపేరులు. ౧ మాక్షికం, ౨ రసోపలం, ౩ శుక్తిబీజం ముత్యాలపేరులు ౧ సిందూరం, ౨ రక్తవాలుకం. సిందూరముపేరులు
పారదః సిద్ధధాతుః స్యాద్ధర బీజం చ సూతకం, రంగం సురేఫం మృద్వంగం	౧ పారదః, ౨ సిద్ధధాతుః, ౩ హరబీజం, ౪ సూతకం పాదరసముపేరులు. ౧ రంగం, ౨ సురేఫం, ౩ మృద్వంగం. ఇవి తగరముపేరులు.
కుసుంభం గ్రామ్యకుంకుమ మ్. ౨౮౯ హరితాలే తు కర్పూరం	౧ కుసుంభం, ౨ గ్రామ్యకుంకుమం. కుసుంబాపూపురంగుపేరు ౧ హరితాలం, ౨ కర్పూరం. అరదళముపేరులు.

గోదంతో నటసంజ్ఞకః,

దారదం తు హింగుళఃస్యా
ద్ధింగుళం రక్తపారదం ౨౮౯

రసగంధో గంధరసో గాం
ధారం మసివర్ధనం

క్షౌరం తు స్యాద్యవక్షారో
యవశూకశ్చ రేచకః ౨౯౦
శిలాజతు శిలావ్యాధిః

తృఫలా త్రిఫలాపి చ,

ఇతి వై శ్యవర్గః.

శూద్రః స్యాత్పాదజోదా
సో

గ్రామకూటో మహత్తరః,

మాలికః పుష్పలావః స్యా

త్కుంభకారస్తుమృత్కురః
దండభృ

త్పలగండస్తు సుథాజీవీ చ
లేపకః,

కాయస్థే కూటకృత్పంజీ
కరా

౧ గోదంతః, ౨ నటసంజ్ఞకః. హరి
తాళభేదము.

౧ దారదం, ౨ హింగుళః, ౩ హిం
గుళం, ౪ రక్తపారదం. ఇంగిలీకము
పేరులు.

౧ రసగంధః, ౨ గంధరసః, ౩ గాం
ధారం, ౪ మసివర్ధనం బాలింతబోలు
పేరులు.

౧ క్షౌరం, ౨ యవక్షారః, ౩ యవ
శూకః, ౪ రేచకః. యవక్షారముపేరులు.

౧ శిలాజితుః, ౨ శిలావ్యాధిః. శిలా
జిత్తుపేరులు.

౧ తృఫలా, ౨ త్రిఫలా, కరక, తాడి,
ఉసిరికలను త్రిఫలములపేరులు.

ఇది వై శ్యవర్గము.

౧ శూద్రః, ౨ పాదజః, ౩ దాసః
శూద్రునిపేరులు.

౧ గ్రామకూటః, ౨ మహత్తరః. పెద్ద
కాపువానిపేరు

౧ మాలికః, ౨ పుష్పలావః. పూలదం
డలన్మువానిపేరు.

౧ కుంభకారః, ౨ మృత్కురః, ౩
దండభృత్ (త్-పు). కున్నరవానిపేరులు.

౧ పలగండః, ౨ సుథాజీవీ (న్-పు),
౩ లేపకః. సున్నము మొదలగు రంగులు
వేయువాడు

౧ కాయస్థః, ౨ కూటకృత్ (త్-పు),
౩ పంజీకరః. లెక్కలువ్రాయు (కరణము)
పేరు.

చిత్రకరే కృణుః. ౨౯౨	చిత్రకరః, ౨ కృణుః. చిత్రకాదుని పేరులు.
చర్మరుః కురటః పాదుకృ	౧ చర్మరుః, ౨ కురటః, ౩ పాదుకృత్ (త్-పు). చెప్పలుకుట్టువానిపేరులు.
తల్లాదస్తు గౌంజికః, నా	౧ కలాదః, ౨ గౌంజికః, ౩ నాడింధ
డింధమః స్వర్ణకారో	మః, ౪ స్వర్ణకారః కంసాలిషేర్లు.
వాతీసృతస్తు నాపితః.	౧ వాతీసృతః, ౨ నాపితః, ౩ చంద్రి
౨౯౩ చంద్రిలో నఖకుట్టశ్చ	లః, ౪ నఖకుట్టః. మంగలిపేరులు.
రజకః కర్తకీలకః,	౧ రజకః, ౨ కర్తకీలకః. చాకలి పేరులు.
కన్యాపాలః పాలవణి	కన్యాపాలః, ౨ పాలవణిక్ (జ్-పు). శూద్రజాతివిశేషముపేరులు.
ద్వేవల స్త్యమరద్విజః. ౨౯౪	౧ ద్వేవలః, ౨ అమరద్విజః. పూజారి పేరులు.
అజాజీవస్తు జాబాలో	౧ అజాజీవః, ౨ జాబాలః. కురమగొల్ల వాడుపేరులు. [పేరులు.
నిమ్కః చండాలు ఉచ్యతే,	౧ నిమ్కః, ౨ చండాలుః. చండాలుని
కుక్కురే దీర్ఘసురతవాం	౧ కుక్కురః, ౨ దీర్ఘసురతః, ౩ వాం
తాదో రసనాలిహః. ౨౯౫.	తాదః, ౪ రసనాలిత్ (హ-పు), ౫ రత
రతవ్రణో గ్రామమృగస్తథేం	వ్రణః, ౬ గ్రామమృగః, ౭ ఇంద్రమహా
ద్రమహాకాముకః, కపిలో	కాముకః, ౮ కపిలః, ౯ వక్రపుచ్ఛః, ౧౦
వక్రపుచ్ఛశ్చ శయాలురరత	శయాలుః, ౧౧ అరతత్రపః. ఇవి కుక్కకు
త్రపః. ౨౯౬	పేరులు.
శున్యాశున్యం శునీరం స్యా	౧ శున్యా, ౨ శున్యం, ౩ శునీరం. కుక్కలగుంపునకుపేరులు.
చ్చౌరః శంకితవర్ణకః, స్యా	౧ చౌరః, ౨ శంకితవర్ణకః, ౩ కుంభి
త్కుంభిలశ్చ ప్రచురపురుషో	లః, ౪ ప్రచురపురుషః. దొంగపేరులు.
౭౪	
కుజంభిరః. ౨౯౭. సురంగా	౧ కుజంభిరః, ౨ సురంగాహిః, ౩ వధ
హివధశ్చౌరే	చౌరః. కన్నపుదొంగపేరు.

బందీకాలస్తు మాచలః, ప్ర
సహ్య చౌరశ్చిల్లాభః

స్త్రీచోరో రతహిండకః.

కావ్యచౌరశ్చంద్రరేణుః

కుడ్యచ్ఛేద్యంతు ఖానికం,

సంధిస్సురంగాత ద్భేదాః

శ్రీవత్సో గోముఖాదయః

కపాలనాలికా తర్కు

స్తర్కుశానస్తు సామకః,

వర్తనీ తర్కుపీఠీ స్యా

త్పింజనం తూలకార్దుకమ్.

తూలః పిచుః పిచుతూలం

పింజికా తూలనాసికా,

తంత్రకాష్ఠం తురీ స్త్రీ స్యా

ద్గ్రీష్ఠహసేంద్రతూలికే.

పన్నంధ్రీ పాదుకాప్రాణిహితా
పదరథీత్యపి,

౧ బందీకాలః, ౨ మాచలః, ౩ ప్రసహ్యచౌరః, ౪ చిల్లాభః. బలాత్కృతిగదొంగలించువానిపేరులు.

౧ స్త్రీచోరః, ౨ రతహిండకః. స్త్రీలను రతార్థము దొంగలించువానిపేరు.

౧ కావ్యచౌరః, ౨ చంద్రరేణుః. కావ్యచోరునిపేరులు.

౧ కుడ్యచ్ఛేద్యం, ౨ ఖానికం. కన్నపుకత్తిపేరులు.

౧ సంధిః, ౨ సురంగా (ఆ. సీ) కన్నముపేరులు.

౧ శ్రీవత్సః, ౨ గోముఖః. కన్నములోనిభేదములపేరులు.

౧ కపాలనాలికా, ౨ తర్కుః. కదురుపేరులు.

౧ తర్కుశానః, ౨ సామకః. కదురునూరేసానపేరులు.

౧ వర్తనీ, ౨ తర్కుపీఠీ. రాటపుచెవులపేరులు.

౧ పింజనం, ౨ తూలకార్దుకం. దూదియేకువిల్లుపేరు.

౧ తూలః, ౨ పిచుః, ౩ పిచుతూలం. దూదిపేరులు.

౧ పింజికా, ౨ తూలనాసికా. ఏకుపేర్లు.

౧ తంత్రకాష్ఠం, ౨ తురీ (ఈ. సీ). నేయునట్టినాడిపేరు.

౧ గ్రీష్ఠహసం, ౨ ఇంద్రతూలికా. దూదిప్రాగుపేరు.

౧ పన్నంధ్రీ, ౨ పాదుకా, ౩ ప్రాణిహితా, ౪ పాదరథీ. పాదుకలపేరులు.

కావారీ జంగమకుటీ భ్రమ
తుక్కుట్యథ

ఖర్పరః 30౨. వారిత్రా
మూర్ధఖోలశ్చ నైవ పత్రపి
శాచికా,

వాసీ తు తత్క్షణీ న స్త్రీ

క్రకచః పత్రదారకః 3౦౩

మద్యంతర్విష్టం మైరేయం
కత్తోయం కాపిశాయనం,
మాధ్వీ చ మధు మాధ్వీకం
కపిశీకాచమలికా. 3౦౪.
వీరాదైత్యా ప్రసన్నా చ
మాధవీ గంధమాదనీ,
గౌడీ చ వాల్మలీ

మధ్వాసపయక్షరసౌనరి.

నలినీ నారికేళస్యసురా

తాలస్య తాలతీ, స్తరాసవో
ముఖసురం

పారిః స్యాత్పానభాజనమ్.

శుండాపానం మదస్థానం

ద్యౌతకృత్కృష్ణకోహళః,

దేవసభ్యస్తు సభికో

౧ కావారీ (ఈ. నీ), ౨ జంగమకుటీ,
౩ భ్రమతుక్కుటీ. ఆకులగొడుగుపేరులు.

౧ ఖర్పరః, ౨ వారిత్రా, ౩ మూర్ధ
ఖోలః, ౪ పత్రపిశాచికా. గొడుగు
పేరులు

౧ వాసీ (ఈ. నీ), ౨ తత్క్షణీ. బాడిసె
పేళ్లు.

౧ క్రకచః (పు), ౨ పత్రదారకః.
అంపముపేరులు.

౧ మద్యం, ౨ అరిష్టం, ౩ మైరేయం,
౪ కత్తోయం, ౫ కాపిశాయనం, ౬ మా
ధ్వీ (ఈ. నీ), ౭ మధు (ఉ. న), ౮ మాధ్వీ
కం, ౯ కపిశీకా, ౧౦ మాలికా, ౧౧
వీరా, ౧౨ దైత్యా, ౧౩ ప్రసన్నా, ౧౪
మాధవీ. ౧౫ గంధమాదనీ. కల్లుపేరులు.

౧ గౌడీ, ౨ వాల్మల. ఆరపూపు
సారాయి పేరు.

౧ మధ్వాసపః, ౨ యక్షరసః. పుష్ప
రసపు సారాయిపేరులు.

౧ నలినీ. కొబ్బరిచెట్టుకల్లుపేరు.

౧ తాలతీ, ౨ స్తరాసపః, ౩ ముఖసు
రం. తాటిచెట్టుకల్లుపేరులు.

౧ పారిః, ౨ పానభాజనం. కల్లుముం
త పేరులు.

౧ శుండాపానం, ౨ మదస్థానం. కల్లు
త్రాగుతావుచోటు.

౧ ద్యౌతకృత్ (తే. పు), ౨ కృష్ణకో
హళః. జూదమాడువాండ్రు

౧ దేవసభ్యః, ౨ సభికః. జూదమా
డించువానిపేరులు.

లగ్న క స్త్రణమత్కృణః.

౧ లగ్న కః, ౨ త్రణమత్కృణః. జూద
ములోజమానతు ఇచ్చువానిపేరులు.

చుంచురీ తింతిడీ ద్యూతే

౧ చుంచురీ, ౨ తింతిడీ (ఈసీ), ౩
ద్యూతః. ద్యూతముపేరులు.

పంచాలీ శారిశృంఖలా

౧ పంచాలీ (ఈ సీ), ౨ శారిశృంఖ
లా. పాచికలపేరులు.

అష్టకాంగం నయవీతి

౧ అష్టకాంగం, ౨ నయవీతి. జూదపు
పలకపేరు.

నయస్తు జతుపుత్ర కః.

౧ నయః, ౨ జతుపుత్ర కః. పాచికల
ఆటలో జూదపుపలకపయిపెట్టు ఆటవస్తు
వులపేరులు. (సోగటాలు)

ఇతి శూద్రవర్గః.

ఇది శూద్రవర్గము.

త్రి కాం డ శే ష ము-ద్వితీయ కాం డ ము,

సంపూర్ణ ము

శ్రీ రస్తు.

త్రికాండశేషము

స టీ క ము.

తృ తీ య కాం డ ము.

క్షేమంకరోఽరిష్టతాతఃస్యా
న్తంద్రంకర శంకరౌ,
ఆముష్యాయణ విజ్ఞాతౌ

౧ క్షేమంకరః, ౨ అరిష్టతాతః, ౩ మం
ద్రంకరః, ౪ శంకరః క్షేమముజేయవాఁడు.
౧ ఆముష్యాయణః, ౨ విజ్ఞాతః. సత్కు
లజానిపేరులు.

పుత్రాన్నాదః కుటీచకః. ౧

౧ పుత్రాన్నాదః, ౨ కుటీచకః. పుత్రా
న్నముచే జీవించువాఁడు.

స్థఫుటో విషమసంచారజీవీ

౧ స్థఫుటః విషమసంచారముచే జీవిం
చువానిపేరు.

శరణార్పకః, అభిపన్నః శర
ణార్థి

౧ శరణార్పకః, ౨ అభిపన్నః, ౩ శర
ణార్థి (న్-పు) శరణార్థిపేరులు

పాండుపుష్టస్వలక్ష్మణః ౨

౧ పాండుపుష్టః, ౨ అలక్ష్మణః. దుర్ల
క్షణములు గలవానిపేరులు.

ఉద్భటోద్ధామరోత్తాల

౧ ఉద్భటః, ౨ ఉద్ధామరః, ౩ ఉత్తా
లః పనియందు నేర్పరిపేరులు

మావిష్టః ప్రేతవాహితః,

౧ ఆవిష్టః, ౨ ప్రేతవాహితః. ఇవి భూ
తావిష్టునిపేరులు

ప్రేంఖోలిత స్తరలిత

౧ ప్రేంఖోలితః, ౨ తరలితః. ఊగింపఁ
బడినది.

స్తృషిత స్తర్షితః సత్పత్. ౩

౧ తృషితః, ౨ తర్షితః, ౩ సత్పత్
(ష-పు). దప్పిగొన్నవాఁడు.

ఊర్ధ్వస్థోర్ధ్వంధమాతుల్య	౧ ఊర్ధ్వస్థః, ౨ ఊర్ధ్వంధమః. నిలుచున్నవాడు.
గ్రామ్యో గ్రామేయకః స్త్రుతః,	౧ గ్రామ్యః, ౨ గ్రామేయకః. పల్లెటూరివానిపేరు.
పరాచీనం ప్రతీపం స్యా	౧ పరాచీనం, ౨ ప్రతీపం. ప్రతికూలమైనదానిపేరులు.
త్సమీచీనం సమంజసమ్ ర	౧ సమీచీనం, ౨ సమంజసం. యుక్తమైన పనిపేరులు.
స్వస్థానస్థః పరా ద్వేష్టియః	౧ గోష్ఠశ్వః. స్వస్థానమునందుండి పరులను ద్వేషించువానిపేరు.
స గోష్ఠశ్వ ఉచ్యతే,	౧ దాతా (బు-పు), ౨ దారుః, ౩ ముచిరః. దాతపేరులు
దాతాతు దారుర్దుచిరః స్యా	౧ విదగ్ధః, ౨ నాగరః. నేర్పరిపేరులు.
ద్విదగ్ధస్తు నాగరః. ౫	౧ షిడ్ఘః, ౨ చ్యలీకః, ౩ షట్ప్రజ్ఞః, ౪ కామకేలి, ౫ విదూషకః, ౬ వీరకేలిః, ౭ వీరమర్దః, ౮ భవిలః, ౯ చిదురః, ౧౦ విటః. విటునిపేరులు.
షిడ్ఘో చ్యలీకః షట్ప్రజ్ఞః	౧ ప్రఘటావిత్ (ద్-పు), ౨ శాస్త్రగండః. శాస్త్రమునందు నేర్పరిపేరులు.
కామకేలి ర్విదూషకః, వీరకేలిః	౧ మేఢావీ (న్-పు), ౨ మేధిరః. బుద్ధిశాలిపేరులు.
వీరమర్దో భవిలః చిదురో విటః. ౬	౧ యుక్తం, ౨ పరిమితం. పరిమితపేరులు
ప్రఘటావిచ్ఛాస్త్రగండో	౧ భీమం, ౨ ఆభీలం. భయంకరమైనది.
మేఢావీ మేధిరః సమా,	౧ ప్రశ్లఘః, ౨ శ్లఘః, ౩ శిథిలః. శిథిలమైనదానిపేరులు.
యుక్తం పరిమితే	౧ వోదః, ౨ ఆర్ద్రః. తడిసినదానిపేరులు.
భీమం త్వాభీలే	
ప్రశ్లఘః శ్లఘః ౭. శిథిలో	
వోద ఆర్ద్రః స్యా	

చిరస్థో నాయకః స్మృతః,	౧ చిరస్థః, ౨ నాయకః. నాయకుని పేరులు.
స్వాదాయశూలికం తీక్ష్ణ కర్తా	౧ ఆయశూలికః, ౨ తీక్ష్ణకర్తా (న్-పు) తీక్ష్ణమగు కర్తృగలవానిపేరులు.
శౌచోఽనహంకృతిః. ౮	౧ శౌచః, ౨ అనహంకృతిః. అహంకారరహితునిపేరులు.
కుసృత్యావిభవాన్వేషీ పార్శ్వకః సంధిజీవకః,	౧ పార్శ్వకః, ౨ సంధిజీవకః. దుష్టవృత్తిచే సంపద నార్జించువాడు
వాక్యాభిధాయీ పురుషః పృష్ఠమాంసాద ఉచ్యతే. ౯	౧ పృష్ఠమాంసాదః మాటలు చెప్పువానిపేరు.
భార్యాటః స్వప్రియో దా తా అన్నార్థం	౧ భార్యాటః. తనస్త్రీని అన్నము కొఱకు పరులకు ఇచ్చువానిపేరులు.
దూషకపాంసనౌ,	౧ దూషకః, ౨ పాంసనః. నిందించువానిపేరులు.
ధృష్టః ధృష్ణద్ధృద్ధృష్టో	౧ ధృష్టః, ౨ ధృష్ణక్ (జ్-పు), ౩ దధృక్ (శ్-పు), ౪ ధృష్టః లజ్జావిహీనుని పేరులు (శృంగారనాయకుడు)
దశేరః సత్తఘాతకః. ౧౦	౧ దశేరః, ౨ సత్తఘాతకః. హింసకుని పేరులు.
దేశకః శాసితా శాస్తా శి ష్కు రవ్యవసాయవాక్,	౧ దేశకః, ౨ శాసితా (ఋ. పు), ౩ శాస్తా (ఋ. పు), ౪ శిష్కుః, ౫ అవ్యవసాయవాన్ (త్-పు) ప్రయత్నము చేయనివానిపేరులు.
చకితః శంకితో భీతః	౧ చకితః, ౨ శంకితః, ౩ భీతః. భయపడినవానిపేరులు.
ప్రతియత్నః ప్రయత్నవాన్,	౧ ప్రతియత్నః, ౨ ప్రయత్నవాన్ (త్-పు). ప్రయత్నముగలవానిపేరు.
ఆధార్తికోఽధార్తికః స్వా త్	౧ ఆధార్తికః, ౨ అధార్తికః. ధర్మబుద్ధిలేనివానిపేరులు.

ప్రమృతాంతరితౌ సమా

కృపణో దృఢముష్టిః స్యా
ద్దేవయు ధార్మికః సుకృత్.

మన ఆపో మనోజ్ఞ స్యా

చ్ఛతుష్యః ప్రియదర్శనః,

లఖండం భద్రకం న్యుంఖం
లడహం చారుబంధురః. ౧౩

భట్టారో భగవాన్పూజ్యః

శక్త ప్రతిబలౌ సమా,

పటుః పాటవికోధూర్తఃస్థగ

స్తీక్షుస్తు రాజఘః. ౧౪

సంబంధీ గుణవాన్ సంయు
జ్జిత్రయు ర్జిత్రవత్సలః,

ధర్తార్థ కామమోక్షేషులో
కతత్త్వార్థయోరసి. ౧౫. పట్న
ప్రజ్ఞాస్థియస్యోచైః పట్న
జ్ఞ ఇతి సః స్మృతః,

మధ్యస్థస్థు నిశ్చప్తః స్యా

౧ ప్రమృతః, ౨ అంతరితః. నశించిన
దానిపేరులు.

౧ కృపణః, ౨ దృఢముష్టిః. లోభిపేరులు.
౧ దేవాయుః (ష-పు), ౨ ధార్మికః,
౩ సుకృత్ (త్-పు). సత్కార్యములను
జేయువాడు.

౧ మనఆపః, ౨ మనోజ్ఞః. మనోహర
మైనదాని పేరులు.

౧ చతుష్యః, ౨ ప్రియదర్శనః. కంటి
కంటె నదానిపేరులు.

౧ లఖండం, ౨ భద్రకం, ౩ న్యుం
ఖం, ౪ లడహం, ౫ చారు (ఉ-న), ౬
బంధురః. ఇంపితమైన దానిపేరులు

౧ భట్టారః, ౨ భగవాన్ (త్-పు), ౩
పూజ్యః. పూజింపఁదగినవానిపేరులు.

౧ శక్తః, ౨ ప్రతిబలః. సమానబల
శాలిపేరులు.

౧ పటుః, ౨ పాటవికః, ౩ ధూర్తః,
౪ స్థగః. వంచకునిపేరులు.

౧ తీక్ష్ణః, ౨ రాజగః. తీవ్రభావుని
పేరులు

౧ సంబంధీ (న్-పు), ౨ గుణవాన్
(త్-పు), ౩ సంయుక్ (జ్-పు), ౪ మి
త్రయుః, ౫ మిత్రవత్సలః. మిత్రులయెడఁ
ప్రీతిగలవానిపేరులు.

౧ పట్నజ్ఞః. ధర్మము, అర్థము, కా
మము, మోక్షము, లోకము, తత్త్వార్థ
ములలోఁ బ్రజ్ఞకలవానిపేరులు.

౧ మధ్యస్థః, ౨ నిశ్చప్తః. మధ్యవ ర్తిపేరు.

దృగ్గుప్తస్థ స్తు సంముఖః.	౧ భగ్గుప్తస్థః, ౨ సముఖః. ఎదురైన వానిపేరులు.
స్యా త్కథంకథికః ప్రప్టా	౧ కథంకథికః, ౨ ప్రప్టా (ఋ-పు). అడిగెడువానిపేరులు.
విచక్షు ర్విమనాః స్త్రుతః,	౧ విచక్షుః, ౨ విమనః (స్-పు) విమనస్కునిపేరులు.
ప్రతారితో వ్యంసితః స్యా	౧ ప్రతారితః, ౨ వ్యంసితః. వంచింపబడినవానిపేరులు.
తోవ్రీధస్త ప్రథితో మ	౧ ప్రోథః, ౨ ప్రథితః. ప్రసిద్ధుని పేరులు.
తః. ౧౭	
మాశబ్దికః ప్రతిషేధా	౧ మాశబ్దికః, ౨ ప్రతిషేధా (ఋ.పు) ఆటంకపఱచువానిపేరులు.
జడమాత్మముఖౌ సమా,	౧ జడః, ౨ మాత్మముఖః. మందమతి పేరులు.
ప్రీణం పురాణం	౧ ప్రీణం, ౨ పురాణం. ప్రాతదాని పేరులు.
భిన్నం స్యాత్ వ్యవచ్ఛిన్న విశేషితం. ౧౮. వినాకృతం విరహితం	౧ భిన్నం, ౨ వ్యవచ్ఛిన్నం, ౩ విశేషితం, ౪ వినాకృతం ౫ విరహితం. విరహమునొందినదానిపేరు
త్యక్తే నిర్వాహ ఉచ్యతే,	౧ త్యక్తః, ౨ నిర్వాహః. విడువబడినదానిపేరులు.
తిక్తః కషాయస్సరభిః	౧ తిక్తః, ౨ కషాయః, ౩ సురభిః. సుగంధముగలదానిపేరులు.
కక్ఫటో నిర్వహోదృఢః ౧౯ నిస్సంధిశ్చ నివాతశ్చ	౧ కక్ఫటః, ౨ నిర్వహః, ౩ దృఢః, ౪ నిస్సంధిః, ౫ నివాతః. దృఢమైనదాని పేరులు.
సమూఢం శోధితం సమే,	౧ సమూఢం, ౨ శోధితం. శోధింపబడినది. (ప్రోగు చేయబడినదానిపేరులు.)
స్యాదాగంతుక మాహార్యం సమే	౧ ఆగంతుకం, ౨ ఆహార్యం. ఆగంతుకముగ (హతాత్తుగ) వచ్చినదానిపేరులు.

పక్తిమపాకిమే.	౨౦	౧ పక్తిమం, ౨ పాకిమం. పండినదాని పేరులు.
కోమలం వేలవం		౧ కోమలం, ౨ వేలవం. మృదువైన దానిపేరులు.
పాపే త్వధమాపస దధ్రువాః,		౧ పాపః, ౨ అధమః, ౩ అపసత్, ౪ అధ్రువః. పాపాత్మునిపేరులు.
రోమాంచితో హృషరోమా		౧ రోమాంచితః, ౨ హృష్టరోమః. గగుర్పాటుగలవానిపేరులు.
అజానేయాస్తు నిర్భయః.		౧ అజానేయః, ౨ నిర్భయః. భయరహితునిపేరులు.
అన్యాసాధారణం త్వవేళికం ప్రాతిష్ఠితం చ తత్,		౧ అన్యాసాధారణం, ౨ ఆవేళికం, ౩ ప్రాతిష్ఠితం. సాధారణమైనదానిపేరులు.
భిన్నకః ఊషణోఽప్రీకోబౌద్ధోవైనాయికఃస్మృతః.౨౨		౧ భిన్నకః, ౨ ఊషణః, ౩ అప్రీకః, ౪ బౌద్ధః, ౫ వైనాయికః. బౌద్ధుల పేరులు.
బౌద్ధ్యః ప్రోతసికో శైవః		౧ బౌద్ధ్యః, ౨ ప్రోతసికః, ౩ శైవః. శైవమతస్థుని పేరులు.
కౌల ఆన్వయికః స్మృతః,		౧ కౌలః, ౨ ఆన్వయికః. కౌలమతస్థునిపేరులు.
పాంచార్థికః పాశుపత శ్చిద్రూపః స్ఫూర్తిమాకమతః.		౧ పాంచార్థికః, ౨ పాశుపతః, ౩ చిద్రూపః, ౪ స్ఫూర్తిమాక పాశుపతమతస్థునిపేరులు.
ప్రజ్ఞా ఉద్ఘాటితజ్ఞా స్యా		౧ ప్రజ్ఞా, ౨ ఉద్ఘాటితజ్ఞా. ప్రజ్ఞాపేరులు.
చ్ఛయఃశంబఃశుభంయవః,		౧ శయః, ౨ శంబః, ౩ శుభం, ౪ యవః. శుభాన్నితునిపేరులు.
గౌరవితస్తావ్యమిశ్రా		౧ గౌరవితః (అ-పు), ౨ ఆవ్యమిశ్రః. గౌరవింపబడువారి పేరులు.
శ్లాఘ్యస్తత్రభవన్తుఖాః.		౧ శ్లాఘ్యః, ౨ తత్రభవా (త్-పు) శ్లాఘ్యులపేరులు.

స్వాదేవానాంప్రియఃక్షేపే

౧ దేవానాంప్రియః. ఆక్షేపోక్తి
పేరు.

హతకో బంధుదగ్ధవత్,
అణుః కనీయా నల్పిష్ఠః

౧ హతకః, ౨ బంధుదగ్ధవత్ (త్-పు)
౧ అణుః, ౨ కనీయా (న్-పు), ౩
అల్పిష్ఠః. అల్పమైనదాని పేరు.

పిండితం గుణితం హి తమ్

౧ పిండితం, ౨ గుణితం, ౩ హితం.
రెట్టింపుగాఁజేయఁబడినది

ఖట్వాసూఢో వినీతః స్యా

౧ ఖట్వాసూఢః, ౨ వినీతః. అవినీతుని
పేరులు.

న్మరాల మస్మణే సమే,

౧ మరాళం, ౨ మస్మణం. నునుపైన
దాని పేరులు.

ప్రాంజలః ప్రగుణో జిహ్వాః

౧ ప్రాంజలః, ౨ ప్రగుణః, ౩ జిహ్వాః
కుటిలమైనదాని పేరులు.

ప్రాణాయ్యః సాధ్వనిందితః

౧ ప్రాణాయ్యః, ౨ సాధు (ఉ-న), ౩
అనిందితః. సాధువునకు పేరులు.

త్వస్త్యద్భిన్నం చాన్యతర
దపష్ఠుల మపష్ఠు చ,

౧ త్వ, ౨ త్వత్, ౩ భిన్నం, ౪
అన్యతరం, ౫ అపష్ఠులం, ౬ అపష్ఠు
వేటుగనున్న దాని పేరులు.

కరంబితంచఖచితం రుషితం
గురుగుండితమ్. ౨౭

౧ కరంబితం, ౨ ఖచితం, ౩ రుషితం,
౪ గురుగుండితం. చెక్కూర్పఁబడినదాని
పేరు.

సపాత్రసమితోఽన్యత్రభో
జనాస్తీభితోనయః

౧ పాత్రసమితః. భోజనములకు అన్య
త్ర కలియనివాఁడు.

ఇతి విశేష్యనిఘ్న వర్గః.

ఇది విశేష్యనిఘ్న వర్గము.

విధి ర్విధానం కర్తాస్త్రీ క్రి
యా కృత్యా విధాకృతిః,

౧ విధిః (పు), ౨ విధానం (న), ౩
కర్తా (న్-స), ౪ క్రియా, ౫ కృత్యా, ౬
విధా, ౭ కృతిః. కర్త పేరులు.

వ్యాప్యం తు సాధనం

౧ వ్యాప్యం (న), ౨ సాధనం. సాధ
నము పేరులు.

కర్తయుతాజియ్యేతు సంగ
తమ్.

౨౮

౧ సంగతం (న), ౨ కర్తయుతాజియ్యే
(కార్తికులచే జయించుటకు నశక్యమైనది)
(యుక్తియుక్తవాక్యము స్నేహము
నిన్ని) చెప్పుదురు.

అంగారితం పలాశానాం కలి
కో ధ్గమనే స్మృతం,

౧ అంగారితం (న), పలాశానాం కలి
కోధ్గమనే = మోదుగమొగ్గలవికాసము
పేరులు.

జలయంత్రగృహం ధీరైః
సముద్రగృహముచ్యతే ౨౯

౧ జలయంత్రగృహం, ౨ సముద్ర
గృహం. జలమధ్యభాగమున నేర్పాటు
జేయఁబడిన గృహముపేరులు

జలహం తు విదుః స్వల్పే

౧ జలహం (న), స్వల్పే విదుః=స్వల్ప
జలయంత్రగృహమునుగాఁ జెప్పుదురు.

సమాలీ కుసుమాకరం,

౧ సమాలీ (ఈ-నీ), ౨ కుసుమాకరః.
మౌఖమాసము

స్తనాభోగ స్తనభరః

౧ స్తనాభోగః, ౨ స్తనభరః. స్తన
భారముపేరులు.

పరభాగ స్తు సంపది. ౩౦

౧ పరభాగః, ౨ సంపత్ (ద్-నీ), సంప
త్తునకుపేరులు.

ఆలింగనంత్యంగపాలిః శ్లషా

౧ ఆలింగనం, ౨ అంగపాలిః (నీ), ౩
శ్లషా. ఆలింగనము.

ఖట్టిస్త్యసద్గ్రహః,

౧ ఖట్టిః (పు), ౨ అసద్గ్రహః. (పాడె)
లేదా అసద్గ్రహము.

స్యాదంధో నేంద్వకం

౧ అంధః (నె-న), ౨ నేంద్వకం. అన్న
ముపేరులు

సగ్ధిః సహభోజన మిత్యపి

౧ సగ్ధిః, (నీ), ౨ సహభోజనం సహ
భోజనముపేరులు

ధార్తికాణాం తు సంభూ
య భోజనే గణచక్రకం,

౧ గణచక్రకం (న), ధార్తికాణాం
సంభూయభోజనే=ధార్తికులుకలసి భోజ
నము చేయుటకుపేరు.

క్రీడాక్రీడకయోద్ధోస్థః సే
వాయాం సేచకేచ సః 3౨

దానం దాయోఽథ
దుర్జాతం దుఃసమంచ సమం
జనం,

కలంజోతా విషాస్త్రేణ హ
తా యామృగపక్షిణౌ. 3౩

ఛేదోక్తి ర్వక్రభణితం

గోముఖం తూపలేపనం,

వార్థాయనాప్తం యత్పు
ర్ణవాత్రం పూర్ణాలకంచతత్

బుద్ధద్రవ్యం ప్రాపకం స్యా

త్సత్త్వం ద్రవ్యంచ వస్తుచ,

లేశం స్తూపపదం గంధోఽ
నుబంధేషత్కం వప. 3౪

ఛేదః ఖండోఽస్త్రియాం

గాలిః శపనం

౧ దోస్థః (పు). క్రీడా క్రీడకయోః
సేవా సేవకయోః = క్రీడకు క్రీడించు
వానికి, సేవకు సేవించువానికి పేరు.

౧ దానం, ౨ దాయః. ధానముపేర్లు.
౧ దుర్జాతం, ౨ దుస్సమం, ౩ అస
మంజనం. అసమంజమునకు పేరులు.

౧ కలంజః. (యా మృగపక్షిణౌ. వి
షాస్త్రేణ హతా శా కలంజః) ఏమృగ
పక్షులు విషవిగ్ధాస్త్రముచే జంపబడెనో
ఆమృగపక్షులకు పేరు.

౧ ఛేదోక్తిః (సీ), ౨ వక్రభణితం.
పక్రోక్తి పేరులు

౧ గోముఖం (న), ౨ ఉపలేపనం. అ
లుకుటకు పూయుటకు పేరులు.

౧ పూర్ణవాత్రం, ౨ పూర్ణాలకం. వా
ర్థాయనాయ యత్, ఆప్తం, తత్ = కట్ట
మివ్వడిమునకు సిద్ధముగానుంచిన పల్లె
రము-అనగా కట్టముకొరకు పండ్లు పసు
పుబట్టలు మొదలైనవియుంచిన పల్లెరమని
భావము.

౧ బుద్ధద్రవ్యం (న), ౨ ప్రాపకం. బు
ద్ధద్రవ్యము పేరులు

౧ సత్త్వం, ౨ ద్రవ్యం, ౩ వస్తు ద్ర
వ్యము పేరులు.

౧ లేశం, ౨ స్తూపపదం, ౩ గంధః. ర
అనుబంధః, గోళావత్కరః లేశము పేరులు.

౧ ఛేదః, ౨ ఖండః (స్త్రి). ఖండము
పేరులు

౧ గాలిః (పు), ౨ శపనం (న) శాప
ము పేరులు.

శమనం శమః,

౧ శమనం (న), ౨ శమః (పు). శాన్తి పేరులు.

వప్రస్తు ధూళికేదారః

౧ వప్రః, ౨ ధూళికేదారః. పాలము పేరులు.

స్నానీతిర్భక్షణంచ సా. 3౬

౧ స్నాః (సీ), ౨ వీతిః, ౩ భక్షణం (న) భక్షణము పేరులు.

మైత్రేయికా మిత్రయుద్ధం

౧ మైత్రేయికా, ౨ మిత్రయుద్ధం (న). మిత్రయుద్ధము.

పర్యంక స్తవసస్థికా, అథ

౧ పర్యంకః, ౨ అవసస్థికా (సీ) మంచము పేరులు.

హేతు రుపాదానం

౧ హేతుః, ౨ ఉపాదానం (న). హేతువు పేరులు.

ప్రత్యయాః సహకారిణః.

౧ ప్రత్యయః, ౨ సహకారీ (న్-పు). సహకారి పేరులు.

అనుమా త్వనుమానంస్యా

౧ అనుమా (సీ), ౨ అనుమానం (న). అనుమానము పేరులు.

ద్వాప్యంలింగంచసాధనం,

౧ వ్యాప్యం (న), ౨ లింగం. ౩ సాధనం. వ్యాప్యమగు హేతువు

ప్రత్యక్షోపాక్షమధ్యక్షం

౧ ప్రత్యక్షం, ౨ ఉపాక్షం, ౩ అధ్యక్షం. ప్రత్యక్షము పేరులు.

ధన్ధంధాంధ్య మపాటవమ్.

౧ ధన్ధం (న), ౨ ధాన్ధ్యం, ౩ అపాటవం. (ధంధాయాః. (శిశుత్వము) (ధాన్ధా. పృథ్వీకాశిశుః) తద్భావః.

బోధో బోధిః

౧ బోధః, ౨ బోధిః (సీ) బోధ పేరులు.

సమంతాత్తు జ్ఞానం స్యాత్సముదాగమః,

౧ సమదాగమః సమంతాత్తు జ్ఞానం స్యాత్ = అంతటజ్ఞానము.

ఋషిః శాస్త్రకృదాచార్యః

౧ ఋషిః, ౨ శాస్త్రకృత్ (త్), ౩ ఆచార్యః. ఋషి పేరులు.

శాస్త్రంతు స్ఫుటిరాగమః.

౧ శాస్త్రం, ౨ స్ఫుటిః, ౩ ఆగమః. శాస్త్రము పేరులు

సాఖ్యం సమీక్షం స్యా	౧ సాంఖ్యం (న), సమీక్షం. సాంఖ్య ముపేరులు.
ద్వివ్యదోహదం తూపయాచి తం,	౧ దివ్యదోహదం (న), ౨ ఉపయాచి తం. ముడుపు (దేవుడికిచ్చు మ్రొక్కుబడి సొమ్ము)
కరిణో రూపమిచ్చంతి కర్ణా స్యాలే ఝలఝ్వులా. రం	౧ ఝలఝ్వులా (సీ). కరిణః కర్ణాస్స లే రూపం ఇచ్చంతి = ఏనుఁగయొక్క, కర్ణాస్సలమునకుపేరు.
రామేణ రావణవధో రా మాయణ మ	౧ రామాయణం (న). రామేణ రా వణవధః. రామాయణముపేరులు.
ఘోచ్చయః, వస్త్రగ్రంథిశ్చ నీవీ స్యా	౧ ఉచ్చయః, ౨ వస్త్రగ్రంథిః (సీ), ౩ నీవీ. కోకముడిపేరులు.
వృణితం రతికూజితమ్. రం	౧ మణితం, ౨ రతికూజితం. రతికూజి తము.
శ్వభ్రౌఽవసాతో	౧ శ్వభ్రః, ౨ అవసాతః. గర్తము పేరులు.
హృల్లేఖ స్తర్క	౧ హృల్లేఖః, ౨ తర్కః తర్కము పేరులు.
శ్చీర్ణంతు శీలితం,	౧ చీర్ణం (న), ౨ శీలితం. (శీలితస్య), పరిశీలన జేయఁబడినది.
ఏకీయా ఏకపక్షాః స్యుః స హాయాః సహభావినః. ర౨	౧ ఏకీయాః (బ-పు), ౨ ఏకపక్షాః, ౩ సహాయాః, ౪ సహభావినః (న్-పు) సహ యులపేరులు.
కులీరా త్వేగ విజ్ఞానపదారాష్ట్రనివాసినః,	౧ న్వేగవిః. ఎండ్రకాయ శిశువుపేరు. ౧ జానపదాః, ౨ రాష్ట్రనివాసినః (బ). రాష్ట్రమున నివసించువారిపేరులు
ప్రత్యక్షీ వ్యక్తదృష్టార్థ శ్చౌథ	౧ ప్రత్యక్షీ (న్-పు), ౨ వ్యక్తదృష్టార్థః. సాక్షిపేరులు.
కర్తనతర్కుః. ర౩	౧ కర్తనం, ౨ తర్కుటం. నూలువధు కుటపేరులు.

చిరకాలం దీర్ఘరాత్ర

౧ చిరకాలం, ౨ దీర్ఘరాత్రం. చిరకాలముపేరులు.

మామిటా మస్తువాజినం,

౧ ఆమిటా, ౨ మస్తు, ౩ వాజినం. జున్ను పేరులు.

తదాత్వం ప్రముఖం

౧ తదాత్వం, ౨ ప్రముఖం. తత్కాలముపేరులు.

రాజ మల్ల ఉత్పిక్త ఉద్ధతః

౧ రాజమల్లః, ౨ ఉత్పిక్తః, ౩ ఉద్ధతః. ఉద్ధతునిపేరులు.

దై వ్యధం వివాదే

౧ దై వ్యధం, ౨ వివాదః. వివాదము పేరులు.

ఆరంభ ఆడంబ రార్థకః,

౧ ఆరంభః, ౨ ఆడరః, ౩ ఆడంబరః. ప్రారంభముపేరులు.

రభసో గమకారిత్వం

౧ రభసః, ౨ గమకారిత్వం వేగము పేరులు.

కౌముదీ కార్తికోత్సవే రగః

౧ కౌముదీ (-ఈ-సీ). కార్తికోత్సవము పేరు.

ఆవేశాటోప సంరంభాః

౧ ఆవేశః, ౨ ఆటోపః, ౩ సంరంభః. ప్రయత్న తాత్పర్యముపేరులు

ప్రియావాక్పటుచాటునీ,

౧ ప్రియావాక్ (చ్-ఘ), ౨ చటుచాటునీ. ప్రియవాక్యముపేరులు

ప్రీతిరూపం ప్రతిచ్ఛందం

౧ ప్రీతిరూపం, ౨ ప్రతిచ్ఛందం. ప్రతిమపేరులు

సంవేశన రత్నిక్రియే రః

౧ సంవేశనం, ౨ రత్నిక్రియా. సంభోగముపేరులు.

అభ్యాసః ఖురళీయోగ్యా

౧ అభ్యాసః, ౨ ఖురళీ, ౩ యోగ్యా. శాస్త్రాభ్యాసముపేరులు

నిర్వర్తన నిభాలనే

౧ నిర్వర్తనం, ౨ నిభాలనం. పరిశీలనముపేరులు.

శాలినీ కరణం న్యగ్భావనం

౧ శాలినీకరణం, ౨ న్యగ్భావనం. తిరస్కారముపేరులు.

గంధన సూచనే. ౪౭

౧ గంధనం, ౨ సూచనం. సూచిం
చుటపేర్లు.

భావః పదార్థో ధర్మః స్యా
త్సత్త్వం తత్త్వం చ వస్తుచ,

౧ భావః, ౨ పదార్థః, ౩ ధర్మః, ౪
సత్త్వం, ౫ తత్త్వం ౬ వస్తు (ఉ-న). వస్తువు
పేరులు.

సందర్భస్తు ప్రబంధఃస్యాత్

౧ సందర్భః, ౨ ప్రబంధః. సందర్భము
పేర్లు.

గ్రంథో ద్వాత్రింశదక్షరీ.

౧ గ్రంథః, ౨ ద్వాత్రింశదక్షరీ. అను
ష్టప్ జ్ఞోకము పేరులు. (గ్రంథమని కొం
దఱు.)

సర్గబంధో మహాకావ్యం

౧ సర్గబంధః, ౨ మహాకావ్యం. మహా
కావ్యముపేరులు.

మహారూపక నాటకే

౧ మహారూపకం, ౨ నాటకం. నాట
కముపేరులు.

అథ వాఙ్మయభేదాస్సు
శ్చంపూః ఖండకథాకథా
ఆఖ్యాయికా పరికథా
కలాపక విశేషకా,

౧ చంపూః, ౨ ఖండకథా, ౩ కథా, ౪
ఆఖ్యాయికా, ౫ పరికథా. ఇవికావ్యభేద
ములపేరులు. (వాఙ్మయభేదమని కొందఱు)

౧ కలాపకం, ౨ విశేషకః. తిలకము
పేరులు [పేర్లు.

సందానమనిరుద్ధం చ
ప్రకీర్ణం సత్యకాదిషు. ౫౦

౧ సందానం, ౨ అనిరుద్ధం. పగ్గము
౧ ప్రకీర్ణం, ౨ గుత్సకః. చామరము
పేరులు.

సర్గో వర్గ పరిచ్ఛేదోద్ధాతా
ధ్యాయాంకసంగ్రహః, ఉ
చ్ఛాప్తసః పరివర్తశ్చ

౧ సర్గః, ౨ వర్గః, ౩ పరిచ్ఛేదః, ౪
ఉద్ధాతః, ౫ అధ్యాయః, ౬ అంకః, ౭
సంగ్రహః, ౮ ఉచ్ఛాప్తసః, ౯ పరివర్తః.
కథావిభాగములపేరులు.

పటలఃకాండమస్త్రీయామ్.
౫౧ స్థానం ప్రకరణం పర్వా
హ్ని కంచ గ్రంథసంధయః,

౧ పటలః, ౨ కాండః, (స్తు) ౩ స్థానం,
౪ ప్రకరణం, ౫ పర్వ, (న్-న) ౬ ఆహ్ని
కం, ౭ గ్రంథసంధిః. గ్రంథముల సంధుల
పేరులు.

ప్రజ్ఞప్తిః పరిభాషా శైలీ
సంకేతసమయకారాశ్చ,

ప్రతివాణిః ప్రతివచనం

సముదాచారా స్త్వభిప్రా
యాః ౫౩. అప్రతిరూప
కథా స్యాత్సంగణికా

చోరణం పరిత్యాగః,

స్వాదుద్వర్ధనమంతర్వాసత్రి
షు

పిండమాహారః. ౫౪

అవసర్గః ప్రాకామ్యం స్వా
చ్ఛంద్యానుమననమిత్యపిచ,

ఆకల్పక ఉత్కంఠా చింతా
కర్తవ్యథా

స్త్రానం. ౫౫. ఆక్షేపాః
త్యాకారః

స్వాధ్యాయః స్వా నిరం
తరాభ్యాసః,

హర్షస్వనః కిలకిలా

సదృశస్పందనంతు నిస్పం
దః. ౫౬.

అవసానం తు విరామో మ
ధ్య మథో

౧ ప్రజ్ఞప్తిః, ౨ పరిభాషా, ౩ శైలీ,
౪ సంకేతః, ౫ సమయకారః. సంకేతము
పేరులు.

౧ ప్రతివాణిః, ౨ ప్రతివచనం. బదులు
మాట పేరులు.

౧ సముదాచారాః, (బ) ౨ అభిప్రా
యాః. అభిప్రాయముల పేరులు.

౧ సంగణికా. (సీ). అప్రతిరూపమగు
(అసమానమగు) కథ పేరు.

౧ చోరణం, ౨ పరిత్యాగః. విడిచి
పెట్టుట పేరులు.

౧ ఉద్వర్ధనం, ౨ అంతర్వాసః. లోలోన
నవ్వుకొనుట పేరులు.

౧ పిండం, (త్రి) ౨ అహారః. ఆహా
రము పేరులు.

౧ అవసర్గః, ౨ ప్రాకామ్యం, ౩ స్వా
చ్ఛంద్యం, ౪ అనుమననం. అష్టవిభూతు
లలో నొకటియగు ప్రాకామ్యము పేరు.

౧ ఆకల్పకః, ౨ ఉత్కంఠా, ౩ చిం
తాకర్త. చింతాకర్తకు పేరులు.

౧ స్త్రానం, ౨ ఆక్షేపః, ౩ అత్యా
కారః. అక్షేపణ పేరులు.

౧ స్వాధ్యాయః, ౨ నిరంతరాభ్యాసః.
వేదాధ్యయనము పేరులు

౧ హర్షస్వనః, ౨ కిలకిలా. సంతోష
ధ్వని పేరులు.

౧ సదృశస్పందనః, ౨ నిస్పంధః. కదల
కుండుట పేరులు.

౧ అవసానం, ౨ విరామః, ౩ మధ్యం.
అవసానము పేరులు.

మండలం చక్రం, స్యా
దారంభః ప్రస్తావనాతదా
ముఖమపి జ్ఞేయం. ౫౭
ఇతి సంకీర్ణవర్గః.

గమండలం, ౨ చక్రం. చక్రము పేరులు.
౧ ఆరంభః, ౨ ప్రస్తావనా, ౩ ఆము
ఖం. ప్రస్తావన పేరులు.
ఇది సంకీర్ణవర్గము.

స్వరకాద్యాది కాద్యంత
క్రమా నానార్థసంగ్రహం
విహాయామరకోశోక్త మకా
ష్ఠీత్పురుషోత్తమః. ౫౮.

పురుషోత్తమః = పురుషోత్తమకవి, అ
మరకోశోక్తం = అమరకోశమందుఁ జెప్పఁ
బడిన నానార్థసంగ్రహమును, విహాయః =
వదలి, స్వరకాద్యాది కాద్యంతక్రమాత్ =
అకారాది హకారాంతవర్ణము లాదియు
న్ను, కకారాది హకారాంతవర్ణము లంత
ముననున్న గల పద్ధతివల్ల (క్రమమువల్ల)
నానార్థసంగ్రహం = నానార్థసంగ్రహమును,
అకారీత్ = చేసెను.

శక్రాపర్ణయోశ్చారో

అర్కః, (పు), శక్రః. దేవేంద్రుఁ
డు. అర్క-పర్ణయోః = జిల్లేడు చెట్టు.

భీకస్త్యభయకామినోః,

అభీకః (పు), అభయ = భయము
లేనివాఁడు. కామినోః = కాముకుఁడు

రూప కాంతికయో శ్చాం
కోఽ

అంకః. రూపక = రూపకవిశేషము.
అంతికయోః = సమీపము.

లిమకో భేకకోకిలా. ౫౯

అలిమకః భేక = కప్ప, కోకిలా =
కోకిలము.

అంతికం నికటం చుల్లి

అంతికం (న). నికటం = సమీ
పము, చుల్లిః = పొయ్యి.

ర్నాట్యోక్తా చాగ్రజాంతి
కా,

అంతికా (నీ). నాట్యోక్తా అగ్రజా =
నాట్యోక్తియందప్ప.

అనీకోఽస్త్రీ రణే పై న్యే
గౌర్యం మాతరి

అనీకః (పు). రణే = యుద్ధము,
పై న్యే = పై న్యము.

చాంబికా. ౬౦. స్యా

అంబికా (నీ). గౌర్యం = పార్వతి,
మాతరి = తల్లి.

దశ్శంతక ముత్తానే మల్లి
కాఛదనేఽపి చ,

ఆహ్నికం దిననిర్వర్త్యం త
స్త్రిబం నిత్యకర్తృణి ౬౧.

స్వాదాఛ్చురితకం హాసవి
శేషే చ నఖక్షతే,

ఉదర్క ఏష్యత్కాలీయ
ఫలే మదనకంటకే. శ్రీయా

ముత్కులికా హేలోత్కం
తాసలిలవీచిషు,

కోశాం గేకాశికోవిశ్వామిత్రే

గౌర్యాం చ కాశికీ ౬౩.

కృష్ణత్వే చ హిమాన్యాం
చ గౌరీకాలోశ్చ కాలికా,

వర్షోపలేఽస్త్రీకరకా కరంకే
కరంకే శ్రీయామ్. ౬౪

కుసుంభే దాడిమేపక్షిభేదే
చ కరకః పుమాన్,

కరమధ్యాంగులౌ చ స్వా
త్కర్ణికాథ ద్రుమాంతరే

ద్వికే ధృష్టే చ కాకస్వా

అశ్శన్తకం (న). ఉత్తానే = లేవ
డము, మల్లి కాఛదనే = మల్లెఆకు.

ఆహ్నికం (న) దిననిర్వర్త్యం = ఒక
రోజు నిర్వర్తించుతగినకర్మ, నిత్యకర్తృణి =
నిత్యమును జేయఁదగినకర్మ.

ఆఛ్చురితకం (న). హాసవిశేషే =
హాసవిశేషము, నఖక్షతే = నఖక్షతము.

ఉదర్కః. ఏష్యత్కాలీయఫలే =
భవిష్యత్కాలఫలము. మదనకంటకే =
ఉష్ణైత్యములు

ఉత్కులికా (నీ). హేల = విలా
సము, ఉత్కంఠా = ఇష్టమైనవస్తుప్రాప్తి
యందు త్వర, సలిలవీచిషు = తరంగములు.

కాశికః. కోశాం గే = ఖజాంజిమొద
లగు బొక్కసమునకు అంగము, విశ్వా
మిత్రే = విశ్వామిత్రుఁడు.

కాశికీ (నీ). గౌర్యాం = పార్వతి
కాలికా (నీ). కృష్ణత్వే = నలుపు,
హిమాన్యాం = హిమసంహతి, గౌరీ =
పార్వతి, కాలోశ్చ = కాలికా దేవి.

కరకా (నీ). వర్షోపలే = పడగండ్లు,
కరంకే = పక్కటముకలగుంపు.

కరకః (పు) కుసుంభే = కుసుంభా
పువ్వు, దాడిమే = దానిమ్మచెట్టు, పక్షిభేదే =
పక్షివిశేషము కరకః (పు)

కర్ణికా (నీ) కరమధ్యాంగులౌ =
హస్తమధ్యాంగులి (చేతి నడిమివ్రేలు)
ద్రుమాంతరే = పన్నగోరింట.

కాకః (పు) ద్వికే = కాకము, ధృష్టే
= నిర్లజ్జుఁడు.

తౌతుకం మంగలేచ్చ
యోః, భోగ్యేఽప్యథ స్యా
తులకం శ్లోకైకార్థపటో
లయోః. ౬౬.

కులకో నాక కాకేందూ

క ఆత్మా చ సుఖం చ కం,

వేచక స్త్రీజితౌ కాకరుకౌ

కాలేయకః శునిః. ౬౭. కు
లీనే

చాథకనకం ధుస్తూరే నాగ
కేసరే, చంపకే కింశుకే హే
మ్ని

కృషకౌ ఫాలకర్షకౌ ౬౮

రోమాంచే తుద్రశత్రౌ చ
ద్రుమాంగేకంటకోస్త్రీయాం,
రాజధాన్యాం నితంబేఽద్రే
ర్వలయే కటకోఽస్త్రయామ్.

వేణౌ నా కార్దుకం చాపే

గుణవృక్షేఽపి కూపకః,

కల్కో విభీతకే త్రైలవిశేషే
చాథ

కౌతుకం (న) మంగళ = మంగళ
ము. ఇచ్చయోః=ఇచ్చ.

కులకం (న) భోగ్యే = భోగము,
శ్లోకైకార్థ = ఏకార్థశ్లోక సమూహము,
పటోలయోః=చేతిపట్ల చెట్టు.

కులకః (పు) నాక = స్వర్గము,
కాకేందూ=చిట్టి తుమికి చెట్టు.

కః (పు), ఆత్మా = ఆత్మ, సుఖం=
సుఖము. (కం. న)

కాకరుకః (పు) వేచక=గుడ్లగూబ,
స్త్రీజితౌ = స్త్రీజితుడు

కాలేయకః. శునిః=కుక్క. కులీనే=
సత్కులీనుడు.

కనకం (న) ధుస్తూరే = ఉమ్మెత్త,
నాగకేసరే = నాగకేసరవృక్షము, చంపకే=
చంపకవృక్షము, కింశుకే = మోదుగ,
హేమ్ని = బంగారు.

కృషకః. ఫాల = నాగేటికట్టు,
కర్షకౌ=దున్నే వాడు.

కంటకః రోమాంచే=గగ్గూర్పాటు, తు
ద్రశత్రౌ=నీచశత్రువు. ద్రుమాంగే=ముల్లు.

కటకః(పు). రాజధాన్యాం=రాజధా
ని, అద్రేః=నితంబ=కొండచరియ, వలయే=
వలయము.

కార్దుకం. వేణౌ = వెదురు, (పు).
చాపే = ధనువు

కూపకః (పు). గుణవృక్షే = ఓడ
నడిమికొయ్య.

కల్కః. విభీతకే = తాడిచెట్టు.
త్రైలాదివిశేషే = త్రైలవిశేషము.

కంచుకః. ౭౦. నిర్దోకే చో
లకే వారవాణేఽథ

కుశికో మునౌ, శాలే

కిష్కః ప్రకోష్ఠేఽపి

వ్యాఖ్యాశ్లోకేఽపి కారికా.

ఖగే యమేఛద్దవిప్రేకంకః

సూచ్యాం చ కుర్చికా,

క్రముకో భద్రముస్తేఽపి

కోక శ్చక్రే వృకేఽపి చ

పునర్నవా కారవేల్ల పర్ణా
శేష కతిల్లకః,

కృకవాకుర్తయూరేఽపి

పంశే దైత్యే చ కీచకః

నీచేఽపిక్షుల్లకో

మూర్ధాత్రాణేనాకౌ చ ఖో
లకః,

కంచుకః (పు). నిర్దోకే = పాము
కుబుసము, చోలకే = కవచము, వార
వాణే = కవచము.

కుశికః. మునౌ = మునివిశేషము,
శాలే = ఏపె చెట్టు.

కిష్కః. (పు). ప్రకోష్ఠే = నలువది
రెండంగుళముల ప్రమాణము. అపిశబ్ద
ముచే కుత్సితుఁడు.

కారికా (సీ). వ్యాఖ్యాశ్లోకే =
వ్యాఖ్యానవిశిష్టమగు శ్లోకము. అపిశబ్ద
ముచే నటునిభార్య.

కంకః (పు). ఖగే = రాబందు, య
మే = యముఁడు. ఛద్దవిప్రే = కపటబ్రాహ్మ
ణుఁడు

కుర్చికా (స్త్రీ). సూచ్యాం =
సూది.

క్రముకః. భద్రముస్తే = నాగము
స్తలు. అపిశబ్దముచే పోకచెట్టు.

కోకః చక్రే = చక్రవాకపక్షి,
వృకే = తోడేలు.

కతిల్లకః. పునర్నవా = ఎఱ్ఱగలిజేగు.
కారవేల్ల = కాకరచెట్టు.

కృకవాకు. మయూరే = నెమిలి,
అపిశబ్దముచే కోడి.

కీచకః. దైత్యే = రాక్షసుఁడు.
పంశే = వెదురు.

క్షుల్లకః. నీచః = నీచుఁడు, అపి
శబ్దముచే దరిద్రుఁడు

ఖోలకః. మూర్ధాత్రాణే = తలపాగ,
నాకౌ = స్వర్ణము.

చారో దుంరూచ ఖనకా
గోలకా మణిజారజౌ. ౭౪.

ఖగే లగ్నేచ గోరంకుః

సంఖ్యాభేదేఽపి గండకః,

శృంగ్యాం చ గ్రామయుద్ధే
చ గ్రామమద్గురికాస్త్రీయాం.

గాంధికో లేఖకేఽపి స్యా

ద్గుహ్య కశ్చేక నిఘ్నయోః,

వేశ్యాయూధ్యోశ్చగణికా

చషకం సరకేఽపి చ. ౭౬

గ్రంధికా పార్థ వైవజ్ఞే
గ్రంధిపణ్ణే చ నవ్వయోః,

కంతాలంకార ఖద్యోత వి
ద్యుత్సు చిలిమోలికా. ౭౭

చారకో భోజకే బంధే

నాటకాంగేఽపి చూలికా,

చిత్రకం చిత్రకే క్లిబం

ఖనకః, ౨ చోర=దొంగ.

గోలకః. మణి=రత్నము, జారజౌ=
జారస్త్రీకొడుకు

గోరంకుః. ఖగే = గోరంకిపిట్ట, లగ్నే=
పూటకాపు.

గండకః. సంఖ్యాభేదే = సంఖ్యా
భేదము అపిశబ్దముచే ఖడ్గమృగము.

గ్రామమద్గురికా శృంగ్యాం=బొమ్మ
ఛాయి అనుచేష, గ్రామయుద్ధే=గ్రామ
యుద్ధము.

గాంధికః. లేఖకే = వ్రాయువాడు,
అపిశబ్దముచే సుగంధవ్యవహారి.

గుహ్యకః. ఛేక = పెంపుడుపక్షి.,
నిఘ్నయోః = పరాధీనుడు.

గణికా. వేశ్యా = బోగముది,
యూధ్యోః=అడవిమొల్ల.

చషకం. సరకే = మద్యము, అపి
శబ్దముచే పానపాత్రము.

గ్రంధికం (న) పార్థ = అర్జునుడు,
వైవజ్ఞే=వైవజ్ఞుడు, గ్రంధిపణ్ణే=సుగంధ
ద్రవ్యము.

చిలిమోలికా కంతాలంకార=కంఠ
భూషణము, ఖద్యోత = మెలుగుడు
పురుగు, విద్యుత్ = మెలుపు.

చారకః. భోజకే= భుజించువాడు,
బంధే=బంధవిశేషము.

చూలికా నాటకాంగే=నాటకము
నందలి అంగవిశేషము, అపిశబ్దముచే పిలక
జుట్టు,

చిత్రకం. చిత్రకే = బొట్టు.

వ్యాఘ్రైరండా చ చిత్ర
కా. ౨౮

గృహసక్తే పక్షిమృగే ఛే
కో నాగరికే త్రిషు,

కంబౌ జలకరంకస్యాన్నా
రికేలఫలేపి చ. ౨౯

జైవాత్మకః కృశే చంద్రే
దీర్ఘాయుషి చ సత్రిషు,

జాలికా వస్త్రభి

తూట కృత్కైవర్తా చ
జాలికా. ౩౦.

జంఘాయా మద్రిభిత్తా చ
ఖనిత్రే గ్రావదారణే, కపిత్థే
చాస్త్రీయాం టంక

ఘంటుకా వల్పశోణకౌ.

తిలకం చిత్రకే క్లోమ్ని నా
తరౌ తిలకాలకే,

గృహదారౌ తండకోఽస్త్రీ
సమాసప్రాయవాచి చ ౩౧.

తురుష్కః సిల్వాకే దేశే
ప్రాణ్యంగే త్రితయే త్రికం
కూపాంగేఽస్త్రీ

చిత్రకః. వ్యాఘ్రుః=పెద్దపులి, ఏరం
డా = ఆముదపు చెట్టు.

ఛేకః, ౨ గృహసక్తేపక్షిమృగే =
ఇంటిలోఁ బెంచఁబడిన పక్షులు జంతువు
లు, నాగరికే=పనులలో నేర్పరి (త్రి)

జలకరంకః. కంబౌ=శంఖము, నారి
కేలఫలే = కొబ్బరికాయ, అపిశబ్దముచే
మేఘము.

జైవాత్మకః (త్రి). కృశే = చిక్కిన
వాఁడు, చంద్రే=చంద్రుఁడు, దీర్ఘాయుషి=
దీర్ఘాయుస్సుగలవాఁడు

జాలికా (సీ). వస్త్రభిత్ = వస్త్రవిశే
షము (దోమతెర.)

జాలికః. తూటకృత్ = కపటవర్త
నుఁడు, కైవర్తః=జాలరివాఁడు.

టంకః (పు) జంఘాయాం=పిక్క,
అద్రిభిత్తా = కొండచరియ, ఖనిత్రే =
త్రవ్వగోల, గ్రావదారణే = రాళ్లుచెక్కు
డలి, కపిత్థే=వెలగ చెట్టు.

ఘంటుకః. అల్ప = స్వల్పము, శోణ
కౌ=దుండిగపు చెట్టు.

తిలకం చిత్రకే = బొట్టు, క్లోమ్ని =
మాంసము, తిలకాలకేతరౌ=తిలకవృక్ష
ము (పు.)

తండకః (పు). గృహదారౌ =
గృహమందలి దారువు. సమాసప్రాయవా
చి=సమాసవాక్యము.

తురుష్కః. సిల్వాకే=గంధద్రవ్యము,
దేశే = దేశము, ప్రాణ్యంగం=ముడ్డిపూస,
త్రితయే = మూఁడు, కూపాంగే = గిలక

తి క్తశాకః ఖదిరే వరుణ
ద్రుమే. ౮౩
దై త్యే నా కర్ణ థారేచ తా
రకం దృశిభే ననా,

ద్వికాకాక చక్రవాకా

పృశ్నాం కుందే దలాధకః.

నరకో నిరయే దై త్యే

నావాహే స్యాన్నియామ
కః, సభ్యే గురౌ చ

నవఫలికా నవరజస్యపి. ౮౪

నాళీకా పద్మనారాచౌ ద్వం
ద్వేపి పేటకోఽస్త్రియామ్,

సౌభాగ్యేపి పతాకాస్యా

త్పంకోఽస్త్రీ కర్దమాంహ
సోః ౮౫

పంచాలికా వస్త్రకృతపు
త్రికా గీతభేదయోః,

మణిదోషే శిలాభేదే ఫుల
కోలోమహర్షణే. ౮౬

తి క్తశాకః. ఖదిరే=చండ్ర చెట్టు, వరుణ
ద్రుమే=ఉలిమిరిచెట్టు.

తారకం. దై త్యే (పు)=రాక్షసుడు, కర్ణ
థారే=నావికుడు, దృశి=కంటిగుడ్డు, భే
(స్మ)=నక్షత్రము.

ద్వికః. కాకః=కాకి, చక్రవాకః=చక్ర
వాకపక్షి.

దలాధకః. పృశ్నాం = పృశ్నియను
చెట్టు, కుందే=మొల్ల చెట్టు.

నరకః. నిరయే=నరకము, దై త్యే =
రాక్షసుడు.

నియామకః. నావాహే=పడవలాగు
వాడు, సభ్యే = యోగ్యుడు, గురౌ=
గురువు.

నవఫలికా. నవరజసి = క్రొత్తగ
రజస్వలయైనది, అపి శబ్దముచే క్రొ
త్తది.

నాళీకః (పు) పద్మ = తామరపూవు,
నారాచౌ = బాణము, పేటకః = (పు),
ద్వంద్వే=సముదాయము.

పతాకా. సౌభాగ్యే=అదృష్టము, అపి
శబ్దముచేత జెండా.

పంకః (పు) కర్దమ=బురద, అంహసోః
=పాపము.

పంచాలికా (సీ) వస్త్రకృత పుత్రి
కా = గుడ్డబొమ్మ, గీతభేదే = గీతవిశే
షము.

ఫులకః. మణిదోషే = మణిదోషము,
శిలాభేదే = శిలాభేదము, లోమహర్షణే=
గగుర్పాటు.

పర్యస్తామపి పల్యంకః	పల్యంకః. పర్యస్తామ = యత్యాదుల ఆసనము. అపిశబ్దముచే మంచము.
ప్రియకో మృగనీపయోః,	ప్రియకః. మృగ = జింక, నీప = కడిమి చెట్టు.
పుష్పకం కంకణేఽపి స్యా	పుష్పకం కంకణే = కడియము, అపిశబ్దముచే విమానవిశేషము.
త్పరాకో వ్రతఖడ్గయోః.	పరాకః. వ్రత = వ్రతవిశేషము, ఖడ్గయోః = కత్తి.
చామరే గ్రంథభేదే చ విస్తారేఽపి ప్రక్షీర్ణకం,	ప్రక్షీర్ణకం. చామరే = వింజామర, గ్రంథభేదే = గ్రంథభాగము, విస్తారే = అతిశయము. అపిశబ్దముచే గుట్టము.
సితచ్ఛత్రాబ్జయోః పుండరీకం పుంసితు దిగ్గజే. ౮౯.	పుండరీకం. సితచ్ఛత్ర = తెల్లని గొడుగు, అబ్జయోః = తెల్ల తామర పూవు, దిగ్గజే (పు) = ఒక్కదిగ్గజము, వ్యాఘ్రే = పెద్దపులి, కోశకారే = పట్టుపురుగు.
వ్యాఘ్రే చ కోశకారేచ	
పాకౌ పచన శాబకౌ,	పాకః. పచన = వంట, శాబకౌ = బాలుడు.
పుష్కలకో గంధమృగే కీలకే తుపణేఽపి చ. ౯౦	పుష్కలకః. గంధమృగే = కస్తూరి మృగము, కీలకః = ఆవునుకట్టుకొయ్య, తుపణే = బొడ్ధభిత్తుడు.
కవర్ద రజ్జు రాజీవ బీజకోశే వరాటకః,	వరాటకః. కవర్ద = గవ్వ, రజ్జు = త్రాడు, రాజీవ = తామర పూవు, బీజకోశే = తామర లోనిగడ్డ.
బృందారకౌ సురశ్రేష్ఠౌ	బృందారకః. సురా = దేవతలు, శ్రేష్ఠౌ = శ్రేష్ఠులు.
గిరిమేఘా బలాహకౌ. ౯౧	బలాహకౌ. గిరి = కొండ, మేఘా = మేఘము.

పింజేనా సికతాకర్ణభూషా
కన్యా చ బాలికా

శివమల్యాం బకః కప్పే

రాజ్ఞి భట్టారకః సురే. ౯౨

భూమికా రచనాయాం చ
మూర్త్యంతరపరిగ్రహే

మధుకా వల్లిభేదే చ
బర్హిచంద్రేచ మేచకః. ౯౩

హారభేదే మాణవకో బాలే
కుపురుషే వటా

మ యూరకోఽపామార్గే చ

హంసభేదేఽపి మల్లికః. ౯౪

యూతకం వస్త్రభేదే చ
యాతుకే సంశయేఽపి చ,

యమకం సంయమే శబ్దాలం
కారే యమజే త్రిషు. ౯౫

యాజ్ఞికో యాచకే దర్భ

బిలేరోకం రుచౌ పుమాన్,

బాలికా (వాలికా). పింజే (పు) =
దూదిపింజె, సికతా=ఇసుక, కర్ణభూషా=
చెవికమ్మ, కన్యా=కన్యక.

బకః. శివమల్యాం=వృక్షము, కప్పే
=కొంగ.

భట్టారకః. రాజ్ఞి=రాజు, సురే=దేవ
తలు.

భూమికా (సీ). రచనాయాం = అలం
కారము, మూర్త్యంతరపరిగ్రహే=వేష
మును వేసికొనుట

మధుకా వల్లిభేదే=తిప్పతీగె.

మేచకః బర్హిచంద్రే = నెమిలి
కన్ను.

మాణవకః. హారభేదే = ఇరువదిపేటల
దండ, బాలే=బాలుడు, కుపురుషే=కుత్సి
తుడు, వటా=బ్రహ్మచారి

మయూరకః. అపామార్గే = ఉత్తరే
ణుచెట్టు

మల్లికః హంసభేదే = హంసభేదము.
అపి శబ్దముచే మల్లెచెట్టు.

యూతకం వస్త్రభేదే = కట్నము,
యాతుకే=అల్లునకొచ్చు కట్నము, సంశయే
=సందేహము.

యమకం (త్రి). సంయమే = నియతి,
శబ్దాలంకారే=శబ్దాలంకారము, యమజే=
కవలపిల్లలు.

యాజ్ఞికః యాజకే = యాచకుడు,
దర్భ=చర్బ.

రోకం. బిలే=బిలము, రుచౌ = కాంతి
(పు).

రాకా దృష్టరజఃకన్యా క
శ్చపూర్ణేందుపూర్ణిమా. ౯౬

నీలవస్త్రేఽ ఓతారాయాం
లోచకో నిర్మితా త్రిషు,

నగరీ శాఖయో ర్లంకా

కరిణ్యామపి బంధకీ. ౯౭

గురావనాథే గరుడే జినే
విఘ్నవినాయకః,

వృషాంకౌ శివ భల్లాతౌ

పంచకౌ ధూర్తఘోరవౌ.

వైదేహకో వాణిజకే వై
శ్యాయా మపి శూద్రజే,

వైలక్ష్మ్యకార్యయోః క్షీ
బం వ్యలికం త్రిషు నాగరే.

బాష్ణికం బాష్ణికం ధీరహిం
గునో ర్నాశ్వదేశయోః,

విపాకః పరిణామేఽపి

రాకా (సీ). దృష్టరజఃకన్యా = సమ
ర్థాడిన స్త్రీ, కశ్చపూర్ణేందు పూర్ణి
మా = పూర్ణచంద్రుడుగల పూర్ణిమా
దినము.

లోచకః. నీలవస్త్రే = నీలవస్త్రము,
అఓతారా=కనుగుడ్డు, నిర్మితా (త్రి)
=నిర్మాణము.

లంకా. నగరీ = నగరవిశేషము, శాఖ
యోః=వృక్షశాఖ.

బంధకీ (ఈ.సీ). కరిణ్యాం=ఆడేనుగు,
అపిశబ్దముచే అంకుటాలు.

వినాయకః గురా=దేశికుడు, అనాథః
= దిక్కులేనివాడు, గరుడే = గరుత్మం
తుడు, జినే=జై నుడు, విఘ్నే=ఆటంకము.

వృషాంకః. శివా=శివుడు, భల్లాతౌ=
జడిచెట్టు.

పంచకః. ధూర్త=దుండగుడు, ఘోర
వౌ=నక్క.

వైదేహకః (పు). వాణిజకే = క్రయ
విక్రయకారుడు=వైశ్యాయాం శూద్ర
జేఽపి = శూద్రునివల్లపుట్టిన వైశ్యస్త్రీ
సుతుడు.

వ్యంలికం (న) వైలక్ష్మ్య=సిగ్గు, అకా
ర్యయోః=చేయతగనపని, నాగ రే=నేర్పరి
(త్రి).

బాష్ణికం - బాష్ణికం (న) ధీర=
కుంకుమ, హింగునోః = ఇంగువ, అశ్వ=
గుట్టము, దేశయోః=దేశవిశేషము.

విపాకః పరిణామేఽపి=పరిణమించుట,
అపిశబ్దముచేపండుట.

తిలకేఽపి విశేషకః. ౧౦౦

శంకుః కీలక సంఖ్యాస్త్ర జల
జంతుషు దృశ్యతే,

శిశుకః శిశుమారేఽపి

శుకంగ్రంథి శిరిషయోః.
౧౦౧. క్లీబే రావణ పాత్రే

నావచాప శతపర్వికా

శల్క శూర్చ్యేఽపి

శూకస్తు స్యాదనుక్రోశ
శృంగయోః. ౧౦౨

శిలాటకో విలేపేఽట్ట

శుల్కో యశాతుక దాన
యోః,

శ్వావిదృతౌ చ శల్లకౌ

మణౌ ఖడ్గే చ సస్యకః. ౧౦౩

శీఢౌ చ శీఘపానే చ
సరకోఽ

స్త్యభ జన్తని సూతకం
పారదేఽప్యస్త్రీ

విశేషకః. తిలకేఽపి=బొట్టు, అపిశబ్దము
వల్ల అలంకారవిశేషము.

శంకుః (పు). కీలక=మేకు, సంఖ్యా=
సంఖ్య, అస్త్ర=ఆయుధము, జలజంతుషు=
జలజంతువులు

శిశుకః. శిశుమారే=పిడక మొసలి. అపి
శబ్దముచే శిశువు.

శుకం (న). గ్రంథి = స్థాణేయమను
గంధద్రవ్యము, శిరిషయోః = దిరిశన
పుష్పము, రావణపాత్రే = రావణమంత్రి
(పు)

శతపర్వికా (నీ). వచాఽపి = నల్లవస.
అపిశబ్దముచే గణిక.

శల్కః. శూర్చ్యేఽపి = పొడి. అపిశబ్ద
ముచే పట్టపేరు.

శూకః. అనుక్రోశ=దయ, శృంగయోః
=శిఖరము.

శిలాటకః. విలేపే=విలేపనము, అట్టే=
బురుజు.

శుల్కః. యశాతుక = కట్టము, దాన
యోః=ఈవి.

శల్లకీ (నీ). శ్వావిత్=వదుపంది, బుత్తౌ=
ఎలుగుబండ్లి

సస్యకః. మణౌ = మణి, ఖడ్గేచ,
ఖడ్గము.

సరకః. శీఢౌ = మద్యము, శీఘపానే=
మద్యసానము,

సూతకం (న). జన్తని = పుట్టుక, పార
దే=పాదరసము (పు). అపిశబ్దమునలన
మృతాశౌచము.

సూచకౌఖల కుక్కురౌ.

యుక్తే సంఘాటికా కుట్టి
న్యాం చ
గద్యేఽపి హరకః,

వాద్యభేదే హుడుక్కఃస్యా
దాత్యూహేచ మదోత్కృతే

ఇతి కాంతాః.

ఇందు లేఖాగుడూచ్యాం చ
పూః

సుఖం స్వర్గభశ్చ ఖం,

గోముఖం లేపనం వాద్య
భాండే

సర్వేఽపి దుర్ముఖః. ౧౦౬

త్రిశిఖం స్యా త్రిశూలేఽపి

న్యూంఖః సామ్ని మనోరమే,

నఖం భుక్తౌ కరరుహే

కూర్తే పంచనఖో గజే. ౧౦౭

సూచకః. ఖల=దుష్టుడు, కుక్కురౌ=కుక్క.

సంఘాటికా. యుక్తే=జంట, కుట్టిన్యా=తార్పడుకత్తె.

హరకః. గద్యే=గద్యము, అపిశబ్దము వలన చోరుడు.

హుడుక్కః. వాద్యభేదే = వాద్య విశేషము, దాత్యూహే = భరతపక్షి కూకురుగుడ్డంగిపిట్ట, మదోత్కృతే=మనోద్రేకముగలది.

కకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఇందు లేఖా (సీ) గుడూచ్యాం = తిప్పతీగె, పూః=పురము

ఖం (న). సుఖం = సుఖము, స్వః = స్వర్గము, నభః=ఆకాశము

గోముఖం. లేపనం = పూయడము, వాద్యభాండే = వాయిద్య భాండము, పూరకవాద్యవిశేషము

దుర్ముఖః. సర్వే = సర్వవిశేషము, అపి శబ్దమువలన కానిమాటలు వదురువాడు.

త్రిశిఖం, త్రిశూలే=త్రిశూలము, అపి శబ్దమువలన శిఖరము.

న్యూంఖః సామ్ని = సామవేదమండలి ప్రణవపట్కము, మనోరమే = మనోహరమైనది.

నఖం (న) భుక్తౌ=భుక్తి, కరరుహే=గోరు.

పంచనఖః. కూర్తే = కూర్మము, గజే=గజము.

ఆదౌ ప్రథానే ప్రముఖం

వై శాఖో మంధమాసయోః,

కాండే నా విశిఖా రధ్యా

విశాఖో భేగుహే పునూఁ.

లేఖో దేవేఽపి పంక్తా స్త్రీ

శిఖా చూడాగ్రయోరపి,

శాఖా వేదవిభాగేఽపి

సఖా మిత్రసహాయయోః.

సుముఖ స్తార్మ్యపుత్రే

ఇతి ఖాంతాః.

చాపవర్గ స్త్యాగ మోక్ష
యోః,

శరీరోపాయాప్రథానేష్వం
గంపుంభూమ్ని నీవృత్తి. ౧౧౦

సంబోధనేంగా వ్యయం స్యా

దయోగో విధురేఽపి చ,

ప్రముఖం (న) ఆదౌ = మొదలు,
ప్రథానే = ప్రథానమైనది.

వై శాఖః. మంధ = కవ్వము, మాసయోః =
వై శాఖము.

విశిఖా. కాండే = బాణము(పు), రధ్యా =
వీధి.

విశాఖః. భే = నక్షత్రము, గుహే =
కుమారస్వామి.

లేఖః దేవే = దేవుఁడు, పంక్త్యా =
పంక్తి, (స్త్రీ). అపిశబ్దమువలనఁ జూచు.

శిఖా. చూడ = మగవానిజట్టు,
అగ్రయోః = కొమ్మచివర.

శాఖా. వేదవిభాగే = వేదవిభాగము,
అపిశబ్దమువలన కొమ్మ.

సఖా (ఇ-పు). మిత్ర = స్నేహితుఁడు,
సహాయయోః = సహాయము.

సుముఖః (పు). తార్మ్యపుత్రే = గరు
త్తుంతుఁడు.

ఖకారాంతనానార్థశబ్దములు
ముగిసెను.

అపవర్గః. త్యాగ = త్యాగము, మోక్ష
యోః = మోక్షము.

అంగం (న) శరీర = శరీరము, ఉపాయ =
ఉపాయము, అప్రథానేషు = అప్రథా
నము, నీవృత్తి = దేశము (పు-బహు.)

అంగ (అ-వ్య). సంబోధనే = సంబో
ధనము.

అయోగః. విధురే = భార్యపోయిన
వాఁడు. అపిశబ్దమువలన వియోగము.

శపథేఽప్యభిషంగ స్సృ	అభిషంగః. శపథే-ప్రతిజ్ఞ, అపిశబ్దము వలన పరాభవము.
దనంగః స్వే స్త్ర రే పుమాన్.	అనంగః. స్వే=స్వకీయుఁడు, స్త్ర రే=మద నుఁడు.
పూర్ణత్వయత్నా వాభోగా	ఆభోగః. పూర్ణత్వ = పూర్ణత్వము, యత్నా=ప్రయత్నము.
వాయోగో వ్యాపృతా	ఆయోగః. వ్యాపృతా=వ్యాపించుట, అపిశబ్దమువలన రోగము.
వపి, జంగమేంగితయో రింగో	ఇంగః. జంగమ=నడచేచి, ఇంగితయోః =అభిప్రాయము.
నాట్య ఈహమ్మగో వృకే.	ఈహమ్మగః. నాట్య = నాట్యము, వృకే=తోడేలు.
ఫలం పూగస్య చోద్వేగ	ఉద్వేగః. పూగస్యఫలం = పోకబొం డము.
ముత్స్యగో న్యాయదాన	ఉత్సర్గః. న్యాయ = న్యాయము, దాన
యోః, సామాన్యేఽ	యోః = ఇచ్చుట, సామాన్యే = సాధార ణము, అపిశబ్దమువలన విడుచుట.
పుష్పరాగస్తు గ్రస్తారేఽం	ఉపరాగః. గ్రస్తారేఽంధ్యోః =
ద్యోశ్చ దుర్నయే. ౧౧౩	సూర్యచంద్రగ్రహణము, దుర్నయే = దుర్నితి.
హస్తఛేదేతు సస్యానాం	కటభంగః. సస్యానాం హస్తఛేదే =
కటభంగో నృపాత్యయే,	పైర్లను చేతులతో కోయడము, నృపా త్యయే=రాజనాశనము
కథాప్రసంగో వాతూలే	కథాప్రసంగః. వాతూలే = సుడిగాలి,
విషవై ద్యేఽపి వాచ్యవత్	విషవై ద్యే = విషవై ద్యుఁడు, అపిశబ్దము వలన చండాలుఁడు, (విశేష్యనిఘ్నము).
దేశే కలంగో ధూమ్యాట	కలింగః. దేశే = దేశవిశేషము, ధూ మ్యాటే = కూకటమూగపిట్ట.
కలింగం కాటజే ఫలే, త్రి	కలింగం (న). కాటజే ఫలే=కొడిశ
షు దత్తే విదగ్ధే చ	కాయ, దత్తే=సమర్థుఁడు, విదగ్ధే=నేర్పరి

ఖడ్గో నిశ్చింత గండకా.

స్వర్గే వశే చరత్వా చ బలి
వర్ధచ గౌః పుమాకా,

స్త్రీబాణరోహిణీ దృగ్వి గావ్య
గూఢమిష్యపు భూమ్ని చ.

వైధవ్యే నృపనాశే చ ఛ
త్రభంగః ప్రకీర్తితః,
అశ్వగంధాపి తురగీ

తుంగౌ పున్నాగసోఛయా.

దీర్ఘాధ్వగః స్యాదుష్టేఽపి

నిషంగః సంగతూణయోః,

నాగః శ్రేష్ఠేభసర్పేషు క్లి
బంసీసకరంగయోః. ౧౧౮

వృక్షేస్యా త్పుంసపున్నాగః
పతంగః శలభే రవౌ, కాకో
దుంబరి కాయాం స్త్రీ

ఫల్గుశ్రీఘ నిరర్థకే. ౧౧౯

పాలనేఽభ్యవహారే చ నిర్యే
శే పణ్యయోషితాం భోగః

ఖడ్గః. నిశ్చింత = ఖడ్గము, గండకా =
మత్స్యశిశువు.

గౌః (పు). స్వర్గే = స్వర్గము, వశే =
వశ్రాయుధము, రత్వా = రణము, బలివర్ధ =
ఎద్దు.

గౌః (సీ) బాణ = బాణము, రోహిణీ =
రోహిణీ నక్షత్రము, దృక్ = నేత్రము,
విక్ = చిక్కు, భూమిషు = భూమి, అపున్ = ఉద
కములు (సీ)

ఛత్రభంగః. వైధవ్యే = వైధవ్యము,
నృపనాశే = రాజనాశము.

తురగీ (సీ) అశ్వగంధా = వెన్నెరుచెట్టు,
అపిశబ్దమువలన ఆడుగుట్టుము.

తుంగః. పున్నాగ = పున్నాగవృక్షము,
సోఛయా = ఉన్నతమైనది.

దీర్ఘాధ్వగః దుష్టే = దుష్టుడు, అపిశబ్ద
మువలన లొటపిట.

నిషంగః. సంగ = చేరిక, తూణయోః =
అమ్ములపాది.

నాగః. శ్రేష్ఠ = శ్రేష్ఠమైనది, ఇభ = ఏనుఁ
గు, సర్పేషు = సర్పము, సీసక = సీసము (న),
రంగయోః = తగరము.

పున్నాగః (పు). వృక్షే = సురపొన్న చెట్టు.
పతంగః. శలభే = పురుగు, రవౌ =
సూర్యుడు.

ఫల్గుః కాకోదుంబరికాయాం (సీ) =
బ్రహ్మమేడిచెట్టు, నిరర్థకే (త్రి) = పనికి
మాలినది.

భోగః. పాలనే = పాలించుట, అభ్యవ
హారే = భోజనముచేయుట పణ్యయోషి

సుఖే ధనేచాహేః శరీర ఫ
ణయోరపి. ౧౨౦

భగం వై రాగ్యయోనీచ్ఛా
జ్ఞానైశ్చ ర్యేషు చేష్యతే,

తరంగ భేదయో ర్భంగో

భంగం సన్యే శణాహ్వయే

ఏక దేశాంశయోర్భాగో

భృంగో ధూమ్యాటకేఽపి
చ,

భుజంగో భుజగే పిద్యే,

జామదగ్న్య తటా భృగూ.

మృగోఽన్విష్టౌ చ

మార్గస్తు మాసాన్వేషణ
వర్తసు,

యోగ శ్చారే లపూర్వ
లాభే సూత్రే విస్త్రబ్ధఘాతినీ
౧౨౩. ఉపాయే సంగతౌ
ధ్యానౌషధసన్నాహ యు
క్తిషు,

తానిర్వేశే = వేశ్యలయొక్క భోగము,
సుఖే=సుఖము, ధనే=ధనము, అహేఃశరీర
ఫణయోః=పాముపడగ పాముదేహము.
అపి శబ్దముచే సంపద.

భగం వై రాగ్య=విరాగము, యోని=
మర్త దేశము, ఇచ్ఛా=కోరిక, జ్ఞానే=జ్ఞానం,
విశ్చ ర్యేషు = విశ్వర్యము.

భంగః తరంగ=కరటము, భేదయోః=
విరుగుట

భంగా. శణాహ్వయేసన్యే = పచ్చ
జనుము

భాగః. ఏక దేశ = ఏకాంశము, భాగ
యోః=పాలు

భృంగః. ధూమ్యాటకే=కూకాముగ
పక్షి, అపిశబ్దముచే తుమ్రెద.

భుజంగః భుజగే=పాము, పిద్యే = వి
టుడు

భృగూ. జామదగ్న్యః=పరశురాముడు,
తటా=ఒడ్డు.

మృగః అన్విష్టౌ=వెదకుట.

మార్గః మాసః = మార్గశరమాసము,
అన్వేషణ = వెదకుట, వర్తసు =
త్రోవ.

యోగః చారే=చారుడు, అపూర్వ
లాభే=క్రాంత్యలాభము, సూత్రే=త్రాడు,
విస్త్రబ్ధఘాతినీ = నమ్మించి చంపువాడు,
ఉపాయే=ఉపాయము, సంగతౌ = కలిసి
ఉండుట, ధ్యాన = ధ్యానము, ఔషధ
సన్నాహ=ఔషధయత్నము, యుక్తిషు=
ఉపాయాదియుక్తి.

నృత్యే రణే ఖలే గాగే
రంగః క్షీణే త్రపుణ్యపి. ౧౨౮

రాగః క్షేణాదికే రక్తే మా
త్సర్యే లోహితాదిషు,

చక్రే రథాంగం కోకే నా

రక్తాంగో మంగలేఽపి చ.

వ్యక్తే సాంఖ్యోదితే లింగం
స్థాణౌ శేఫసి లక్షణే, పుం
స్త్యాదౌ చ

వరాంగంతు గుడత్వచి గజే
పుమాన్. ౧౨౯

వల్లశ్చాగేఽపి

వేగస్తు మహాకాల ఫలేఽ
పి చ,

జలోత్తేపే సముత్సర్గే శృం
గముత్కర్షచిహ్నయోః

శార్ఙ్గం ధను ర్విష్ణుధనుః

సంభోగో రతభోగయోః,

ఇతి గాంతావర్గః.

రంగః. నృత్యే=నాట్యము, రణే=సం
గరము, ఖలే = దుష్టఁడు, రాగే = అను
రాగము, త్రపు(న)=ససము. అపిశబ్దముచే
రంగస్థలము.

రాగః. క్షేణాదికే = కష్టాదులు, రక్తే =
అనురాగి, మాత్సర్యే = మచ్చరము, లో
హితాదిషు = ఎఱుపు మొదలగురంగులు.

రథాంగం చక్రే = బండిగాలు, కోకే
(పు) = చక్రవాకము.

రక్తాంగః. మంగలే = అంగారకుఁడు,
అపిశబ్దముచే పగడము.

లింగం వ్యక్తే సాంఖ్యోదితే=ప్రకృతి,
స్థాణౌ=శివుఁడు, శేఫసి=శిశ్నము, లక్షణే=
చిహ్నము, పుంస్త్యాదౌ=పుంలింగాది లిం
గములు

వరాంగం గుడత్వచి = లవంగపుకట్ట,
గజే (పు)=వసుగు.

వల్లః. చాగే = మేక, అపిశబ్దముచే
చక్కనిది.

వేగః. మహాకాలఫలే = విషముష్టిపం
డు, అపిశబ్దముచే వేగము.

శృంగం. జలోత్తేపే = పిచికారి, సము
త్సర్గే=ఇచ్చుట, ఉత్కర్ష = శ్రేష్ఠత్వము,
చిహ్నయోః=గుర్తు

శార్ఙ్గం. ధనుః = విల్లు, విష్ణుధనుః=విష్ణు
మూర్తిధనువు.

సంభోగః. రత=రతము, భోగం=అను
భవము.

గకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఓఘః స్యాద్దుత నృత్యే చ

కాచిఘః కాంచనోందురూ

నిదాఘః స్వేద తాపా చ

ప్రతిఘోరోష ఘాతయోః,

పరిఘో యోగభేదేఽపి

మేఘోవాదదము స్తయోః.

మహార్ఘస్త మహామూల్యే
పుంసే లావకపక్షిణి,

పుక్కాయాం స్త్రీ లఘుః
క్లిబంశీ మే కృష్ణాగురుణ్యప

ఇతి ఘాంతవర్గః.

ప్రతిమా పూజయోరర్చా

క్రొంచః పక్ష్యద్రిభేదయోః,

కూర్చ మస్త్రీ భ్రువోర్చ ధ్యే
శ్శశ్రుక్తై తవయోరపి

ఇభ్యాం స్త్రీ గురుపుత్రేనా
కేశే శుష్కువ్రణే కచః

ఓఘః. దుతనృత్యే = నృత్యభేదము.

కాచిఘః. కాంచన=బంగారము, ఉం
దురు=ఎలుక.

నిదాఘః, స్వేద = చెమట, తాపా =
తాపము.

ప్రతిఘః రోష = రోషము, ఘాత
యోః=దెబ్బ

పరిఘః. యోగభేదే = పంచాంగ
యోగభేదము అపిశబ్దముచే ఆయుధ
భేదము.

మేఘః వారిద=మేఘము, ముస్తయోః
=తుంగము నై

మహార్ఘః మహామూల్యే=మిక్కిలివెల
గలది, లావకపక్షిణి=లావుకపిట్ట

లఘుః. పుక్కాయాం = పిక్కచెట్టు,
శీమే (న) = కొండర, కృష్ణాగురుణి =
కృష్ణాగురు, అపిశబ్దముచే తెలిక.

ఘకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను

అర్చా (స్త్రీ) ప్రతిమా = విగ్రహము,
పూజయోః=పూజ.

క్రొంచః పక్షి = కొంచపిట్ట, అద్రిభేద
యోః=క్రొంచాద్రి

కూర్చం (పు) భ్రువోర్చ ధ్యే = కను
బొవ్వులమధ్య, శ్శశ్రు = గడ్డము, కైత
వయోః = జూదము. అపిశబ్దముచే డం
బము.

కచః. ఇభ్యాం (స్త్రీ)= ఇనుగు, గురు
పుత్రే (పు)=బృహస్పతి యొక్క కుమారుడు,

దేశభద్రేఽపి కాంచీస్యా

దధ స్థాసక తర్కయోః

౧౩౨. చర్చికాయాం చ

చర్చాస్యాత్

త్వక్ స్త్రీ చర్మగుడత్వచోః,

వామనే పామరే నీచో

నముచి ర్దితిజే స్త్తరే ౧౩౩.

మరీచీ ర్దునిభేఽపి

చౌరవహ్ని మలిష్టుచౌ,

తక్కోల్లేఽపి చ మారీచో

మోచాశ్శాల్మరి రంభయోః.

కుక్కురే రతనారీచ.

నీతగ్రే వరయోషికాం,

కేతుగ్రహేతు వికచో

వీచిః సుఖతరంగయోః.

స్వల్పేఽపి సారికాయాంచ

వచా

గ్రీష్మానలా శుచీ,

కేశే = వెండ్రుకలు, శుష్కప్రణే=మానిన (ఎండిన) కురుపు.

కాంచీ. దేశభద్రే = ప్రదేశవిశేషము, అపిశబ్దముచే కాంచీనగరము

చర్చా స్థాసక = గంధాదిలేపనము, తర్కయోః = చర్చచేయుట, చర్చికా = పార్వతీదేవి.

త్వక్ (స్త్రీ). చర్మ = మేనితోలు, గుడ త్వచోః = లపంగపుపట్టు.

నీచః. వామనే = పొట్టవాడు, పామరే = మూర్ఖుడు.

నముచి. రితిజే = రాక్షసుడు, స్త్తరే = మన్తస్థుడు.

మరీచిః. మునిభేదే = మరీచిముని, అపి శబ్దముచే మిరియము

మలిష్టుచః. చౌర = దొంగ, వహ్ని = అగ్ని.

మారీచః తక్కోల్లే = తక్కోలపుచెట్టు, అపిశబ్దముచే రాజహస్తీ

మోచా. శాల్మరి = బూరుగుచెట్టు, రంభయోః = అరణ్యచెట్టు

రతనారీచః. కుక్కురే = కుక్క, వరయోషికాం = పితాంసీతాగ్రే = ఉత్తమకాంతనీతస్మితి.

వికచః. కేతుగ్రహే = కేతువు.

వీచిః సుఖ = సౌఖ్యము, తరంగయోః = తరంగము.

వచా. స్వల్పే = స్వల్పము, సారికా = గోరువంక.

శుచీ. గ్రీష్మ = ఎండకాలము, అగ్నౌ = అగ్ని.

సూచీ నృత్యప్రభేదే చ
వ్యధనీ శిఖయోరపి. ౧౩౬.

ఇతి చాంతాః.

వారాహీ చీరికా కచ్చా

కచ్చోఽనూపే ద్రుమాం
త రే,

పిచ్చాస్త్రీ భక్తమండేఽపి
లాంగూలేపిచ్చమస్త్రీయామ్

ఇతి ఛాంతాః.

పద్మ ధన్వంతరీ చాబ్జా

పండజః ఖగ మినయోః,
నిచులేఽప్యంబుజో

ఽజస్త్రు బ్రహ్మవిష్ణుస్తరేష్వపి

స్యా దంగజః స్తురే కేశే
పుత్రే రక్తే నపుంసకం,

ఉత్సాహ కార్తికా పూర్ణా

కంబోజో దేశ శంఖయోః.
౧౩౭.

నభే కరంజే కరజః

సూచీ. నృత్యప్రభేదే = నాట్యవిశేష
ము, వ్యధనీ=సూది, శిఖయోః=అగ్రము,
అపిశబ్దముచే దర్శ.

చకాగాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

కచ్చా. వారాహీ = సప్తమాతలలో
నొకతె, చీరికా = లతావిశేషము.

కచ్చః. అనూపే = జలప్రదేశము,
ద్రుమాంతరే = నందివృక్షము.

పిచ్చా (స్త్రీ) భక్తమండే = అన్నము
మీఁది గంజపరక, లాంగూలే (పు) =
తోఁక అపిశబ్దముచే బూరుగుబంక.

ఛకాగాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అబ్జః. పద్మ=తామరపూవు, ధన్వంతరి=
ధన్వంతరి.

అండజః ఖగ=పక్షి, మినయోః=మి.

అంబుజః. నిచులే = నీటిప్రబ్బలి, అపి
శబ్దముచే తామరపూవు

అజః బ్రహ్మ, విష్ణు, స్తురే=మన్మథుఁడు,
అపిశబ్దముచే = పుట్టుకలేనివాఁడు.

అంగజః, స్తురే = మన్మథుఁడు, కేశే=
పెండ్లుకలు, పుత్రే = కుమారుఁడు, రక్తే=
(న) నెత్తురు.

ఉర్జః. ఉత్సాహ = ఉత్సాహము, కా
ర్తికా=కార్తికమాసము.

కంబోజః. దేశ = కాంభోజదేశము,
శంఖయోః=శంఖము.

కరజః, నభే=గోళ్లు, కరంజే=కానుగు
చెట్టు.

కుబ్జో న్యుబ్జో ద్రుమాం
త రే,

ఖనౌ సు రా గృహే గంజా

గుంజే పటహకృష్ణలే గరం

జఘన్యజోఽనుజే శూద్రే

జలజం శంఖ పద్మయోః,

చిహ్నా శేఫః పతాకాసు
ఖట్వాంగేఽపి ధ్వజోఽశ్రీ
యామ్. గరం

నీరజం కమలే కుష్మే

పింజా హింసా హరిద్ర
యోః,

భరద్వాజో గురోః పుత్రే
వ్యాఘ్రాటాభ్యే చ పక్షిణి.

బుధైః ఖ్యాతో భారద్వా
జో ద్రోణాచార్యమునావపి,
భృంగరాజః ఖగౌషధ్యో

లంఘనే మునిభేషజమ్.
గర 3. అగస్త్యేచ హరితక్యాం
రుజాస్యాద్రోగ భంగయోః,

గుల్మేఽపి వనజో

కుబ్జః. న్యుబ్జః=కుంటివాడు, ద్రుమాం
త రే=ఉత్తరేణుచెట్టు

గంజా. ఖనౌ=గని, సూరాగృహే =
కల్లుపాక

గుంజా. పటహ = తప్పెట, కృష్ణలే=
పూసగురివిందచెట్టు

జఘన్యజః. అనుజః=తమ్ముడు, శూద్రే=
శూద్రుడు

జలజం. శంఖ = శంఖము, పద్మయోః=
తామరపూవు

ధ్వజః (న్న). చిహ్నా = గుర్తు, శేఫః=
శిశ్నము, పతాకా = జెండా, ఖట్వాంగే=
మంచముకోడు, అపిశబ్దముచే గర్వము

నీరజం. కమలే=తామరపూవు, కుష్మే =
కుష్టు.

పింజా హింసా=హింస, హరిద్రయోః
=పసుపు.

భరద్వాజః గురోఃపుత్రః = అశ్వ
త్థామ, వ్యాఘ్రాటాభ్యః పక్షిణి=పక్షింత
పక్షి.

భారద్వాజః. ద్రోణాచార్యే = ద్రో
ణుడు, మునౌ=భారద్వాజముని

భృంగరాజః ఖగౌ = పక్షివిశేషము,
ఓషధ్యోః=గుంటకలగరచెట్టు.

మునిభేషజం. లంఘనే = లంకణము,
అగస్త్యే=అవినెచెట్టు, హరితకీ=పసుపు.

రుజా. రోగ=రోగము, భంగయోః=
చెడుట.

వనజః. గుల్మే = పొద, అపిశబ్దముచే
పద్మము.

వీజం తీరే స్థతార్థ హేతుషు. ౧౮౮

వ్యాజః శాత్యేపదేశే చ

స్వేద రక్తాత్తజాః స్వజాః,

నిసర్గే సహజః పుంసి సహాః
ద్వేవాచ్యలింగకః. ౧౮౯

సన్నద్ధ సంభృతౌ సజ్జా

హిమజా పార్వతీ శచీ,

ఇతి జాంతాః.

అజ్ఞః శ్రీషు జడే మూర్ఖే

కృతజ్ఞః కుక్కురేపి చ,

సంజ్ఞాసూర్యప్రియాయాంచ,
సర్వజ్ఞః శంకరే జినే.

ఇతి జాంతాః.

అరిష్టం సూతికాగాఢే త
క్రేపి చ పుమాంస్త్వయం.
కాకే నింజేచలశునే గర్తే
కూపే ఖలేపటః,

అత్యర్థ ఔమయోరట్టః

వీజం. రేతః=ఇంద్రియము, తత్త్వార్థ = తత్త్వము, హేతుషు = కారణము.

వ్యాజః శాత్యే = శతత్యము, అపదేశే=నెపము.

స్వజః స్వేద = చెమట, రక్త=నెత్తురు, అత్తజః=కొడుకు.

సహజః నిసర్గే = స్వభావము, సహాః ద్వే=తనతోఁబుట్టినది (వి ని)

సజ్జః. సన్నద్ధము=సిద్ధము, సంభృతము=సర్వసామగ్రియుక్తము.

హిమజా. పార్వతీ = గౌరీదేవి, శచీ=శచీదేవి.

జకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అజ్ఞః (అ). జడే=మందమతి, మూర్ఖే=దూర్ఘడు.

కృతజ్ఞః కుక్కురే=కుక్క, అపిశబ్దముచే కృతజ్ఞుడు.

సంజ్ఞా. సూర్యప్రియా = ఛాయాదేవి.

సర్వజ్ఞః. శంకరే=శివుడు, జినే = జినదేవుడు

జకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అరిష్టం (న). సూతికాగాఢే=పురికిల్లు, తక్రే=మజ్జిగ. (పు)

అపటః కాకే=కాకి, నింజే=వేపచెట్టు, లశునే=ఉల్లిగడ్డ, గర్తే=గొయ్యి, కూపే=బావి, ఖలే=దుర్మార్గుడు.

అట్టః. అత్యర్థ = మిక్కిలియనునర్థము, ఔమయోః=దుకూలము.

క్రతావిష్టం ప్రియే త్రిషు.

కేశటః శోణకే విష్ణౌ

కృపీట ముదరే జలే,

పుంశ్చలే కుండకీటస్సాన్య
జ్జారాచ్చ బ్రహ్మణీసుతే గర్హ

సపథేచ క్రియాకారే కలిం
జశరయోః కటః,

కోటిః సంఖ్యాపి

కరటో వాద్యభాండకువి
ప్రయోః. గగిం

కులీర కర్కటో రాశౌ

కృష్టిః కర్షేబుధే పుమాన్,

అప్రియేఽపి కటుః

కుంభే కుశేనా భవనేఽన్య
యోః. గగిం

సురాయాం స్త్రీ కీకటస్తు ని
స్సే దేశే మితంపచే,

భేటః సింఘాణకే హీనే

ఇష్టం. క్రతా=క్రతువు, ప్రియే=ప్రియ
మైనది. (త్రి)

కేశటః. శోణకే = దుండిగపు చెట్టు,
విష్ణౌ=విష్ణువు.

కృపీటం (న). ఉదరే=పొట్టు, జలే =
జలము

కుండకీటః పుంశ్చలే=వ్యభిచారివాడు,
జ్జారాచ్చ బ్రహ్మణీసుతే = జారుడువల్ల
పుట్టిన బ్రహ్మణపుత్రుడు.

కటః సపథే = ఒట్టు, క్రియాకారే =
పనిజేయువాడు, కలింజ=చాప, శరయోః
=బాణము.

కోటిః (సీ) సంఖ్యా = సంఖ్యావిశే
షము అపిశబ్దమువలన అంచు.

కరటః. వాద్యభాండ = వాయిద్య
భాండము, కువిప్రయోః = కుత్సిత
బ్రహ్మణుడు.

కర్కటః. కులీరే = ఎండ్రకాయ, రా
శౌ=కర్కటక రాశి.

కృష్టిః (సీ) కర్షే=లాగడము, బుధే=
విద్వాంసుడు (పు)

కటుః. అప్రియే=ఇష్టముకానిది అపి
శబ్దముచే కారము.

కుటుః కుంభే=కుండ, భవనే= గృహ
ము (స్స)

కీకటః. సురాయాం (సీ)=కల్లు, నిస్సేన్వి
దరిస్తుడు, దేశే=దేశవిశేషము, మితం
పచే=లోభి.

భేటః సింఘాణకే = చీమిడి, హీనే =
హీనుడు.

గృప్తిర్ధేన్వాపధీభిదోః.

సూకరేపుంసేఘృప్తిఃస్యాత్
స్పర్ధాఘర్షణయో స్త్రీయామ్,
ఘోంటాతు బదరే పూగే

దేహంశే వర్ణనే చటుః.

నిఃశ్వాసో దశనోచ్ఛిష్టశ్చుం
జే దంతచ్ఛిదేఽపి చ,

పరిమాణముదోర్దిప్తి

దిప్తః కామోపదిప్తయోః

ధారాటా చాతకహయా

కవాటేఽపి చ నిఘ్నటః,
కోటరేఽవ్యథ

పట్టఃస్యాత్ ఫలకే నృపశా
సనే. ౧౫౫

ప్రత్యాఖ్యాతే ప్రేషితే చ
ప్రతిశిష్టం త్రిలింగకం,
పర్కటీ ప్లక్షవృక్షే చ పూ
గాదేశ్వ నవే ఫలే. ౧౫౬

వటీ త్రిషు గుణే పుంసి
న్యగ్రోధే చ కపర్దకే,

గృప్తిః. ధేను = తొలియీత ఆవు,
ఘోపధీభిదోః = టపధీభేదము.

ఘృప్తిః. సూకరే (పు) = పంది, స్పర్ధా
(సీ)=విరోధము, ఘర్షణయోః (సీ)=రాపిడి.
ఘోంటా. బదరే = రేగు చెట్టు, పూగే
= పోక చెట్టు.

చటుః దేహంశే = ఉదరము, వర్ణనే =
ప్రియవాక్యము.

దశనోచ్ఛిష్టః నిశ్వాసః = నిట్టూర్పు,
చుంజే = చుంబనము, దంతచ్ఛిదే = దంత
హీనుడు. అపిశబ్దముచే ఎంగిలి.

దిప్తిః. పరిమాణ = కొలత, ముదోః =
సంతోషము.

దిప్తః కాల = కాలము, ఉపదిప్తయోః =
ఉపదేశింపబడినది.

ధారాటః. చాతక = వానకోయిల,
హయా = గుఱ్ఱము

నిఘ్నటః. కవాటే = తలుపు, అపిశబ్ద
ముచే గృహోద్యానము. కోటరే = తొట్ట.
అపిశబ్దముచే కేదారము.

పట్టః. ఫలకే = వీరము, నృపశాసనే =
రాజశాసనము.

ప్రతిశిష్టం త్రి. ప్రత్యాఖ్యాతే = తిర
స్కరింపబడినది, ప్రేషితే = పంపబడినది.

పర్కటీ. ప్లక్షవృక్షే = జువ్విచెట్టు,
పూగాదేశ్వ నవేఫలే = పోక మొదలగు
వాని క్రొత్తఫలము.

వటీ త్రి. గుణే (న్-త్రి.) = త్రాడు,
న్యగ్రోధే (పు) = నల్లమట్టిచెట్టు, కపర్దకే =
గవ్వ.

వర్వట్యా వ్రీహిభిద్వేష్యా

నటా భరతకాముకౌ.౧౫౭

మోరటం గోర్నవే ఊరే
కోటపుప్పేటుమూలయోః,

మిష్టం మూనే కువచనే

మర్కటేశూక శింబ్యపి.

లాటాంశుకే చ దేశే చ

వ్యుష్టం కలేష్ట్రమాషితే,

పథి వాస్తుని వాటఃస్యా

ద్వికటం వికృతం బృహత్.

వర్కరాటః కటాక్షే చ
స్త్రీణాం స్తననఖిత్తే,
భద్రప్రేంఖణయో ర్విష్టి

ర్వర్ణాటా కామిగాయనౌ.

విటోద్రా లవణే షిద్ధే
మూషికే ఖని రెఽపి చ,

వర్వటీ (బర్వటీ). వ్రీహిభిత్=వర్ణలో
భేదము, ద్వేష్యా=విరోధి.

నటః. భరత=నాట్యాచార్యుడు, కా
ముకే=కాముకుడు.

మోరటం. గోర్నవేఊరే = ఆవునుండి
క్రాంత్రగాఁ దీసినపాలు, కోటపుప్పే=ఉడు
గువూపు, ఇటుమూలయోః = చెఱకుగడ
మొదలు.

మిష్టం. మూనే=వాడినది, కువచనే=అ
స్పష్టమగుమాట.

మర్కటీ శూకశింబి = దూలగొండి
చెట్టు, అపిశబ్దముచే ఆడుకోఁతి.

లాటః. అంశుకే=వస్త్రము, దేశే=దేశ
విశేషము.

వ్యుష్టం. కలేష్ట్ర=వేఁకుపజాము, ఉషితే
=నివాసముపొందినది (త్రి)

వాటః. పథి=మార్గము, వాస్తుని=గృ
హము.

వికటం వికృతం=వికారము, బృహత్
=గొప్పది.

వర్కరాటః కటాక్షే=కడగంటచూ
పు, స్త్రీణాం స్తననఖిత్తే=నఖిత్తములు.

విష్టిః భద్ర=పంచాంగములోని భద్ర
కరణము, ప్రేంఖణయోః = ప్రేంకణపు
చెట్టు.

వర్ణాటః. కామి=కాముకుడు, గాయ
నౌ=గాయకుడు.

విటః. అద్రా=కొండ, లవణే=లవణము
షిద్ధే=జారుడు, మూషికే=ఎలుక, ఖనిరే
=చండ్రుచెట్టు, అపిశబ్దముచే పాము.

ప్రాంచల్లోహే శ్రుతికటః |
ప్రాయశ్చిత్తభుజంగయోః.

స్ఫుటిఃస్ఫోటే చ కర్కట్యాం
హృష్టః ప్రహసితేఽపి చ,
ఇతి టాంతా

వైశ్యాద్విజన్తజే లంబప్తః
పాతాయూధికయోః శ్రీ
యామ్. ౧౬౨

కాష్ఠా కా లేఽపి

కోష్ఠస్తు స్వకీయేఽ

స్వథ సుధ్వనౌ, గ్రీవా దేశో
ఽపి కంఠః స్యాత్

కుష్ఠం రోగౌషధీభిదోః
౧౬౩. దాత్యూహే

కాలకంఠ స్యాచ్చిపఖంజ
నయోరపి,

జ్యేష్ఠో మాసి చ వృద్ధే చ

జ్యేష్ఠా చ గృహగోధికా.
అన్లులోణ్యాం దంతశతా
నాజంభీరకపిత్థయోః,

ప్రకోష్ఠో బాహుగేహంసౌ

శ్రుతికటః. ప్రాంచల్లోహే=లోహవిశే
షము, ప్రాయశ్చిత్తే=ప్రాయశ్చిత్తము, భు
జంగయోః=పాము.

స్ఫుటిః బొబ్బలుపొక్కుట
హృష్టః సంతోషించినవాడు.
ట కా రాంతెనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

లంబప్తః. వైశ్యాద్విజన్తజః = కోమట
స్త్రీకి బ్రాహ్మణునకు బుట్టినవాడు, పాతా
(సీ)=పాటచిచెట్టు, యూధికయోః=అడవి
మొల్ల.

కాష్ఠా కా లే=పదునెనిమిది రెప్పసాట్ల
కాలము, అపిశబ్దముచే విక్కు

కోష్ఠః. స్వకీయే = స్వీయుడు, అపిశబ్ద
ముచే కొట్టు

కంఠః సుధ్వనౌ=మంచిస్వరము, గ్రీ
వా దేశః=కంఠస్థలము.

కుష్ఠం రోగ = కుష్ఠవ్యాధి = ఓషధిభి
దోః=ఓషధిభేదము.

కాలకంఠః దాత్యూహే = కూకురు
గుడ్డంగిపిట్ట, శవ=శవుడు, ఖంజన=కాటుక
పిట్ట, అపిచే=వానకోయిల.

జ్యేష్ఠః. మాసి=నెల, వృద్ధే = ముదు
సలి.

జ్యేష్ఠా. గృహగోధికా=బల్లి.
దంతశతా. అన్లులోణి = పులిచింత,
జంబీర = నిమ్మచెట్టు, కపిత్థయోః = వెలగ
చెట్టు

ప్రకోష్ఠః బాహుఅంసౌ = భుజముల
కొనలు, గేహంసౌ=ఇంటికొన.

వరిష్ఠం మరిచేఁపి చ.౧౬౫
తామ్రే చారుతరే చాథ

మధ్యస్థఖలయోశ్శతః,

శోరోఽలనే చ మూర్ఖ చ

సూత్రకంఠో ద్విజన్తని
కపోతవిహగోఽపి స్యా

త్పృష్ఠాన్యం చ ప్రసభే హ
తః,

ఇతి తాంతాః

ప్రాణ్యంగకోశయోరండం

హస్తాండో ఫలభిన్దౌ

కుండం ఖాతోఖయోర్జార
జేనా

కుండీ కమండలౌ,

సింహాక్తౌ స్త్రీవిషే త్వేడః

పశౌ క్రోడోననోరసి.౧౬౮

ఖండోఽస్త్రీ శకలే నేతువి
కారమణిదోషయోః,

గండః కపాలే పిటకే శ్రేష్ఠ
గండకయోః పుమాన్.౧౬౯

వరిష్ఠం. మరిచే = మిర్యాలు, అపిచే
శ్రేష్ఠుఁడు, తామ్రే = రాగి, చారుతరే =
మనోహరమైనది.

శతః మధ్యస్థః=మధ్యవర్తి, ఖలయోః
=నీచుఁడు

శోఠః అలనే = మందమతి, మూర్ఖ =
మూర్ఖుఁడు.

సూత్రకంఠః ద్విజన్తని=బ్రాహ్మణుఁడు,
కపోత = పావురము, అపిచే కాటుకపెట్ట.

హతః పృష్ఠాన్యం=జలతృణవిశేషము,
ప్రసభే = బలాత్కారము.

త కా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అండం ప్రాణి అంగ=పుష్కణము, కో
శయోః = భాండాగారము.

హస్తాండః ఫలభిన్దౌ = గుమ్మడిపండు,
గన్దౌ = సమూహము.

కుండం. ఖాతః=గొయ్యి, ఉఖం=కడప,
జారజే (పు)=జారిణికి బుట్టనవాఁడు.

కుండీ కమండలౌ = కమండలువు.

త్వేడః. సింహాక్తౌ (స్త్రీ) = సింహగర్జ
నము, విషే (పు)=విషము.

క్రోడః పశౌ = పశువు, ఉరసి (న)
వక్షము

ఖండః(పు) శకలే=ఖండము, ఇతు
వికార (న) కలకండ, మణిదోషయోః=
రత్నదోషము.

గండః కపాలే = కపాలము, పిటకః=
వ్రణము, శ్రేష్ఠః=శ్రేష్ఠుఁడు, గండకయోః
=ఖడ్గమృగము

చండాపధిః
ఖరశ్చండో
దండో నైన్యార్కపార్శ్వ
గౌ,

వ్యథా కృపా చ వీడే ద్వే
పాండుః కుంతీపతౌ సితే.

పిండః సాంద్రే గృహం
శేఽంగే

పండః పండే మతౌ శ్రీ
యామ్,

స్తంభే శస్త్రే ప్రకాండోఽ
స్త్రీ

బరండో వదనామయే
౧౭౧. సమూహే చాంతరా
వేద్యాం

మండస్యాత్సరపంచయోః,
ఏరండే మస్తుని క్షీణే

మార్తండో ఖగదంష్ట్రీశౌ.

రాహౌ దైత్యాంతరే
ముండో మూర్ధ్ని స్త్రీముం
డితే త్రిషు

రండా స్యాద్విధవాపథ్యో

ర్వితండా శాకభిద్యపి.

శిఖండో తు శిఖాబర్హా

చండా(సీ) ఓషధిః=లింగిదొండచెట్టు.

చండః ఖరః = తీవ్రభావుడు

దండః నైన్య=నేన, అర్కపార్శ్వగౌ=

సూర్యునిపార్శ్వవర్తి.

వీడా. వ్యథా = చింత, కృపా=దయ.

పాండుః కుంతీపతౌ = పాండురాజు,

సితే = తెల్లనిది.

పిండః సాంద్రే=దట్టమైనది, గృహం=

=ఇంటికి ఉపయోగించుపనిముట్టు

పండః పండే = నపుంసకుడు, మతౌ

(సీ) బుద్ధి.

ప్రకాండః (ప్ర). స్తంభే=కాడ, శస్త్రే

=ప్రశస్తము.

బరండః వదనామయే=ముఖరోగము,

సమూహే = సమూహము, అంతరా

వేద్యాం = లోపలియరుగు.

మండః సార=సారము, పింశయోః=

నెమలిపింశము, ఏరండే = ఆముదపుచెట్టు

(న), మస్తుని = మీఁగడ.

మార్తండః. ఖగ=పక్షి, దంష్ట్రీశౌ =

సింహము.

ముండః. రాహౌ=రాహువు, దైత్యాం

తరే = రాక్షసుడు, మూర్ధ్ని (సీ)=తల,

ముండితే = గొరుగుబడినవాడు (త్రి).

రండా విధవా=వితంతువు, ఓషధ్యోః

=ఎలుకచెవిచెట్టు

వితండా. శాకభిది = కచ్చియను శాక

ము, అపిశబ్దముచే తేడ్డు

శిఖండః. శిఖా=సిగ, బర్హా = నెమలి

పింశము.

శుండా కరికరః సురా,

ఇతి డాంతాః

ఆషాఢో ప్రతినాం దండే
మానే మలయపర్వతే. ౧౭౪
విచేష్టబాలిశౌ మూఢౌ

రాధా స్యాద్దీప్తిదేశయోః,

పండకం చుకినౌ పంథౌ

సమూఢః పుంజితే నవే
౧౭౫ భుగ్నే నుపప్లుతే వ్యేష
వాచ్యలింగే ఉవీర్యతే,

ఇతి డాంతాః.

అరుణో భాస్కరేనూరో

మంజిష్ఠాఽతి విమాఽరుణా.
౧౭౬. త్రిహ్వారక్తే వ్యాకులే

౭భ సూక్ష్మే ప్రీహ్యంతరే

ప్యణుః, కీల ప్రాగ్ర్యశ్చి సీమా
సు స్యాదాణిపదణిర్ద్వయోః

అభీక్ష్యం తు భృశే నిత్యే

శుండా. కరికరః = ఏనుగుతోండము,
సురా=మద్యము.

డకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఆషాఢః ప్రతినాందండే = సన్యాసుల
దండము, మానే=నెల, మలయపర్వతే =
మలయగిరి, విచేష్టః = చేష్టారహితుఁడు,
బాలిశౌ=మూర్ఖుఁడు

రాధా. దీప్తి=ప్రకాశము, దేశయోః=
పురివిశేషము

పంథః పండః=నపుంసకుఁడు, కంచుకి=
అంతఃపురములోని కంచుకి

సమూఢః పుంజితే = ప్రోగుచేయఁబడి
నది, నవే=క్రాంతి, భుగ్నే = వక్రమైనది,
(వి ని) అనుపప్లుతము = అపాయరహిత
మైనది (వి. శేషణిఘ్నము)

థకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అరుణః. భాస్కరే=సూర్యుఁడు, అనూ
రా=అనూరుఁడు.

అరుణా మంజిష్ఠా = ఓషధివిశేషము,
అతివిమా=చస, ఆరక్తే = మిగుల నెఱ్ఱనిది,
(త్రి) వ్యాకులే=కలతపొందినవాఁడు.

అణుః. సూక్ష్మే = సూక్ష్మమైనది, ప్రీ
హ్యంతరే=వడ్లలో భేదము.

ఆణిః (దూ) (అణిః) కీల = బండి, ఇ
రుసుమేకు, ప్రాగ్ర్య = శ్రేష్ఠవస్తువు,
అశ్చి = అంచు, (ప్య) సీమా=పొలిమేర,
(ప్య)

అభీక్ష్యం భృశే= మిక్కిలి, నిత్యే = ని
త్యము.

స్వాదిద్రాణీంద్రయోషితి,
స్త్రీబంధే సింధువారే చ

చతుర్దర్శనమీక్షణం. ౧౭౮

ఉన్మూలనేఽపృథ్విరణ

ముష్ణం దక్షేపి నాఽఽతపే

స్వాత్సాధనేగీతనృత్యభేదే
కాయస్థకర్తణి. ౧౭౯. కర
ణం పుంసి సంక్షీర్ణే

కల్యాణం కాంచనే శుభే,

కృష్ణో వర్ణే హరా వ్యాసే

కృష్ణం మరిచలోహయోః.

విప్లవీ ద్రాపదీ కృష్ణా

హస్తసూత్రేఽపి కంకణమ్,

శ్రుతిరాధేయయోః కర్తృః

విప్లవాం జీరకే కణౌ.

కోణోఽశ్రౌ వాద్యే లగుడే

ఇంద్రాణి. ఇంద్రయోషితి=శచీదేవి,
స్త్రీబంధే = రతిబంధము, సింధువారే =
వావిలిచెట్టు

ఈక్షణం. చతుః=కన్నులు, ఈక్షణం=
చూచుట.

ఉన్మూలనే (న) ఉన్మూలనే = పెళ్లగించ
డము, అపిశబ్దమువలన=ఉద్ధరించడము.

ఉష్ణం. దక్షే=సమర్థుడు, (పు) ఆతపే=
ఎండ. (న)

కరణం. సాధనే=సాధనము, గీతనృత్య
భేదే=గీతనృత్యభేదము, కాయస్థకర్తణి=
కరణీకమువని, సంక్షీర్ణే - వైశ్యునివల్ల
హస్త స్త్రీయందుఁబుట్టిన సంకర్షణం (పు).

కల్యాణం. కాంచనే = బంగారము,
శుభే=శుభము

కృష్ణః వర్ణే = నలుపురంగు, హరా =
విష్ణుమూర్తి, వ్యాసే=వ్యాసమహర్షి.

కృష్ణం. మరిచ = మిరియము, లోహ
యోః=ఇనుము.

కృష్ణా. విప్లవీ=విప్లవీతిగ, ద్రాపదీ =
ద్రాపదీదేవి.

కంకణం. హస్తసూత్రేఽపి=(దీక్ష 'దుల
యందు కట్టబడినసూత్రము,) కంకణము=
అపిశబ్దమువలన, హస్తాలంకారము

కర్తృః. శ్రుతి=చెవి, రాధేయయోః =
కర్ణుడు.

కణౌ. విప్లవాం=విప్లవీతిగ, జీరకే=
జీలకఱ్ఱ.

కోణః అశ్రౌ=అంచు, వాద్యే=వాద్య
ము, లగుడే=దుడ్డు.

వధే హేతా చ కారణం,

కారణం. వధే=చంపడము, హేతా= హేతువు.

గ్రహణం స్వీకృతా హస్తే

గ్రహణం. స్వీకృతా = స్వీకారము, హస్తే=హస్తము.

గుణఃస్వాద్రజ్ఞసూదయోః

గుణః. రజ్జు=తాడు, సూదయోః = పాచకుడు

అంగుష్ఠానామికోన్తానే గో
కర్ణోఽపశా మృగేఽపి చ

గోకర్ణః. అంగుష్ఠానామికోన్తానే = భా
నెడుమానమునకు కొంచెముపొచ్చు,
అపశా=సర్పము, మృగే=మృగము.

నాసికాఽఘ్రాత యోర్థా
ణం

ఘ్రాణం (న). నాసికా=ముక్కు,ఘ్రా
తయోః=వాసనజూడఁబడినది.

చూర్ణం గంధయుతావపి.

చూర్ణం గంధయుతౌ = బుక్క-మొద
లగు గంధపొడి, అపిశబ్దమువలన పొడి.

వేదాంశే బహృచాదౌ చ
బ్రధ్నే సాదేఽపి చాస్త్రీ
యాం, చరణ

చరణః (న్న) వేదాంశే=వేదభాగము,
బృహృచాదౌ = బహుక్ శాఖాధ్యేత
మొదలగువారు, బ్రధ్నే = సూర్యుడు,
వాదే=వాదము. అపిశబ్దమువలన వేరు.

శీర్షపర్ణస్థు ఖడ్జూరపిచు
మందయోః. గౌర

శీర్షపర్ణః. ఖడ్జూర = ఖడ్జూరవృక్షము,
పిచుమందయోః=వేపచెట్టు

జేతరీంద్రేఽర్జునే జిష్ణు

జిష్ణుః. జేతరీ = జయశీలుడు ఇంద్రే=
ఇంద్రుడు.

ర్షూణిః కఠినపూగయోః,

ర్షూణిః. కఠిన=కఠినుడు, పూగయోః
=పోక.

తరుణః కుబ్జపుష్పేఽపి,

తరుణః. కుబ్జపుష్పే=విరజాజి. అపిశబ్ద
మువలన, యౌవనవంతుడు.

త్రాణం రక్షితరక్షయోః.

త్రాణం (న). రక్షిత=రక్షింపఁబడినది,
రక్షయౌపి=రక్షణ.

దుర్వర్ణం రజతేఽపి స్యా

దుర్వర్ణం (న). రజతే=వెండి. అపిశబ్ద
మువలన దుష్టవర్ణముగలది.

ద్రోణోఽలిః

ద్రోణః. అలి=వృశ్చికము.

కచ్చఫీద్రుణీ,
ద్యుమణౌ తరణిః పుంసి
కుమారీనౌకయోస్త్రయామ్.

కాష్ఠాగారేఽంబువాహి
న్యాం శైలసంధౌ చ యోషి
తి,

ద్రోణీ న స్త్రీ మానభేదే
ద్రోణః కాకే కృషీపతౌ. ౧౦౭

దక్షిణా దిశి దానే చ

దక్షిణః సరలేఽపి చ,

అసతి స్యాద్ధరణీ చ
ధర్షణా నికృతౌ రతే. ౧౦౮

బుద్ధమంత్రే నాడికాయాం
ధారణ్యధ చ

మజ్జనే నిర్వాణం నిర్వృతౌ
మోక్షే

ప్రఘ్నోస్త్రగృహంశయోః.

బోలే వాతే బలే ప్రాణః
పూర్ణే పుంభూమ్ని చాసుషు,

పర్ణం పక్షే చ పత్రే చ

ద్రుణీ. కచ్చఫీ=ఆడుతాఁబేలు.
తరణిః. ద్యుమణౌ=సూర్యుడు (పు),
కుమారీ=కుమార్తె (సీ), నౌకయోః =
వడవ.

ద్రోణీ (సీ) కాష్ఠాగారే=కట్టలయిల్లు,
దారుగృహము, అంబువాహిన్యాం=దోనె,
శైలసంధౌ=పర్వతములసంధి.

ద్రోణః (పు). మానభేదే=నలుతుము,
కాకే = మాలకాకి, కృషీపతౌ = ద్రోణా
చార్యుడు.

దక్షిణా (సె) దిశి=దక్షిణదిక్కు, దా
నే=దానదక్షిణ.

దక్షిణః. సరలే=కుటిలముగాక చక్క
నైన మనస్సుగలవాడు. అపిశబ్దమువలన
కుడిది.

ధర్షణీ. అసతి=వ్యభిచారిణి.
ధర్షణా (సీ). నికృతౌ=కపటభేదము,
రతే=రతము.

ధారణీ (సీ). బుద్ధమంత్రే=బుద్ధమంత్ర
ము, నాడికాయాం=గడియకాలము.

నిర్వాణం (న) మజ్జనే = ముణుగుట,
నిర్వృతౌ=సుఖము, మోక్షే=మోక్షము.

ప్రఘ్నః. అస్త్ర=బాణము, గృహంశ
యోః=ద్వారమండపము.

ప్రాణః. బోలే=బాలింతబోలు, వాతే=
వాయువు, బలే=బలము, పూర్ణే = పూర్ణ
మైనది (నింపబడినది), అసుషు = ప్రాణ
ములు. (పుం-బ).

పర్ణం (న). పక్షే = రెక్క, పత్రే =
రెక్క.

ప్రోక్షణం సేచనే వధే.౧౯౦

ప్రోక్షణం. సేచనే = తడుపుట, వధే = చంపుట.

గ్రంథే కార్వాపణే చాస్త్రీ
పురాణమనవే త్రిషు,

పురాణం (పు). గ్రంథే = గ్రంథము, కార్వాపణే = కర్వప్రమాణ సువర్ణరజతాది నిర్మితముద్రిక, అనవే = పురాతనమైనది. (త్రి)

పార్జిః పాదే వ్యూహపుష్టే

పార్జిః. పాదే = పాదము వెనుకటిభాగము (మడమ), వ్యూహపుష్టే = పై న్యపుష్ట భాగము.

వాణీవ్యూతిశ్చ భారతీ.

వాణీ. వ్యూతిః = నేయడము, భారతీ = వాక్కు.

మంత్రాఖ్యవేదే విప్రాఘే
క్లీబం నాబ్రహ్మణోద్విజే,

బ్రాహ్మణం (న). మంత్రాఖ్యవేదే = మంత్రమను వేదభాగము (న), విప్రాఘే = బ్రాహ్మణసముదాయము (న), ద్విజే = ద్విజాడు (పు.)

లింగాగ్రే లింజరే మాక్షీ
కాదా స్త్రీపుంసయోర్వణిః.
అజాగలస్తనే చాపి

మణిః (పు). లింగాగ్రే = శిశ్నాగ్రము (పోక), అలింజరే = పెద్దబాన, మాక్షీ కాదా = ముత్యము మొదలగు మణివిశేషము, అజాగలస్తనే = అజాగళస్తనము, అపిశబ్దమువలన సర్వవిశేషము.

మస్మణౌ మృదుకర్కశౌ,

మస్మణః. మృదు = నునుపైనది, కర్కశౌ = కఠినమైనది (చిక్కనిది.)

నిశ్శశ్రుపురుషోద్దంశౌ మ
త్కుణావధ

మత్కుణః. నిశ్శశ్రుపురుషౌ = గడ్డము మొలువని యావనుడు, ఉద్దంశౌ = నల్లి.

రోహిణ. ౧౯౩. నక్షత్రే

రోహిణీ నక్షత్రే = నక్షత్రవిశేషము, రోహితాయాం = రక్తద్రవ్యము.

రోహితాయాం చ

రణః క్వణనయుద్ధయోః,

రణః క్వణన = ధ్వనిపేరు, యుద్ధయోః = సంగ్రామముచేయుట.

లక్ష్మణా సారసీ

లక్ష్మణా (సీ). సారసీ = ఆడుబెగ్గురు పిట్ట.

దాశరథిః శ్రీమాంశ్చ లక్ష్మణః.
ణః. ౧౯౮

ఛాగేఽపి లంబకర్ణస్యాత్

వేణుర్వంశే నృపాంతరే,

వాణాఝింట్యాంశ రేబాణే

వృష్టిర్యాదవమేషయోః.

కర్ణే శ్రుతౌ చ శ్రవణం
శరణం మారణేఽపి చ,

శ్రేణిః పంక్తౌ నేకపాత్రేన
క్లిబం కారుసంహతౌ. ౧౯౯

కషే మాషచతుష్కే చ
శాణః

శోణానదేరుణే,

పక్షేశ్రాణం యవాగ్వాంస్త్రీ

శ్రీపర్ణం గణికారి చ. ౧౯౭
పద్మం చ

శ్రమణా భిక్షుక్యాం ముం
డీర్యాం చ దృశ్యతే,

సువర్ణం మానభేదేఽపి

ఘాణాశూర్తి చ దారు చ

లక్ష్మణః. దాశరథిశ్రీమాన్ = లక్ష్మణ
స్వామి.

లంబకర్ణః. ఛాగే=మేఁక, అపిశబ్దముచే
వ్రేలుచెవులవాడు.

వేణుః. వంశే = వెదురు, నృపాంతరే =
ఒకానొకరాజు.

వాణా. ఝింట్యాం=గోరంటమొక్క,
శరే=దర్భ, బాణే=బాణాసురుడు.

వృష్టిః. యాదవ = యాదవులు, మేష
యోః=మేఁక.

శ్రవణం కర్ణే=చెవి, శ్రుతౌ=వినుట.
శరణం. మారణే=నాశనము, అపిశబ్ద
ముచే రక్షణముగోరుట.

శ్రేణిః. పంక్తౌ=పంక్తి, నేకపాత్రే=ఒక
లోనినీరు వెళ్లజల్లుపాత్రము (పు), కారు
సంహతౌ=పండ్లంగి, సాలె, చాకలి, మా
దిచ, మంగల అనువాండ్లు.

శాణః. కషే=సాన, మాషచతుష్కే=
నాలుగు మినుపగింజలయెత్తు.

శోణః. వదే = నదీవిశేషము, అరుణే=
ఎఱ్ఱనిది.

శ్రాణం. పక్షే = పండినది, యవాగ్వాం
(స్త్రీ)=గంజి

శ్రీపర్ణం గణికారి=కూరనెల్లి, పద్మం=
పద్మము

శ్రమణా భిక్షుక్యాం=భిక్షుకురాలు,
ముండీర్యాం=చిట్టికూర.

సువర్ణం మానభేదే=నాణకవిశేషము,
అపిశబ్దముచే బంగారము.

ఘాణా.శూర్తి=ప్రతిమ, దారు=కొయ్య.

స్థానా శంకుశివో విష్ణో

సుపేణః కరమర్దకే, కపివై
ద్యే చాథ

హృతౌ హరణం యాతకే
౭పి చ. ౧౯౯.

ఇతి శాంతాః.

మోక్షః సుధా యజ్ఞశేషో
౭యాచితం వారిచామృతం,

అమృతా తు గుడూఛ్యాం
స్వాధరితక్యామలకృషి.

శేషే విష్ణోవనంతోనాగు
మాచీదూర్వయోః స్త్రియా
మ్, క్లిబం భే త్రిష్వనవధా

వశ్శంతం మరణే౭శుభే.
౨౦౧. చుల్యాం చ

పూర్ణిమాభేదే ౭నుమతిః
సమృతావపి,

స్వరూపే౭ంతంవినాశేనాన
స్త్రీశేషే౭ంతికే త్రిషు ౨౦౨

గ తే జ్ఞాతే౭వ్యవసిత

స్థానః శంకు=మేకు, శివో=శివుడు,
విష్ణో=విష్ణువు.

సుపేణః. కరమర్దకే = ఓకిచెట్టు, కపి
వై ద్యే = కపివైద్యుడు అగు సుపే.
ణుడు.

హరణం. హృతౌ=హరించుట, యాత
కే=ఓలి (హరణము ఇచ్చుట.)

ణకా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అమృతం. మోక్షః=మోక్షము, సుధా
=అమృతము, యజ్ఞశేషః=యజ్ఞశేషమగు
ఆహారము, అయాచితం = యాచింపక
ఇచ్చినవస్తువు, వారి=జలము.

అమృతా గుడూఛ్యాం = తిప్పతీగ,
హరీతకీ = కరక్కాయ, ఆమలకీ = ఉసిరిక
కాయ, అపిశబ్దముచేత బ్రహ్మిచెట్టు.

అనంతః శేషః=శేషువు, విష్ణో=విష్ణువు
(పు), గుడూచి (సీ) = తిప్పతీగ, దూర్వ
యోః (సీ) గటిక, భే (న) = ఆకాశము,
అనవధౌ (త్రి)=అంతము లేనిది.

అశ్శంతం. మరణే = చావు, అశుభే =
అశుభము, చుల్యాం=ప్రాయ్శ్చ.

అనుమతిః పూర్ణిమాభేదే=పూర్ణిమా
విశేషము, సమృతౌ=అనుకూలము, అపిచే
అనుజ్ఞ!

అంతం స్వరూపే = ఆకృతి, వినాశే=
నాశనము (పు), శేషే = మిగిలినది (ప్రు)
అంతికే=చేరువ. (త)

అవసితం. గ తే=గడచినది, జ్ఞాతే=తెలిసి
నది, అపిశబ్దముచే అవసానమొందినది.

మర్వంతావశ్యకుత్సితౌ,

అర్వతీ కుంభదాస్యాంచా
థార్దితం ప్రార్థితే హతే.

క్షీప్తార్ధి భేదయోరస్తః

స్యాల్లాజేష్వపి చాక్షతం,

కృషావసత్వేప్యనృత

మాకృత్విజ్ఞాతిరూపయోః.

ఆప్తౌ లబ్ధహితౌ

దైర్ఘ్యే భావికాలేఽపి చా
యతిః,

ఆచితః శాకటోనోయే

ప్యావర్తశ్చింతనేఽపి చ.

ఆయస్త నైజితే క్షీప్తే

ఆఖ్యాతం తిజీ భాషితే,

భ్రంశే తదాత్వే చాపాత

ఆహతం గుణితే హతే
౨౦౬. మృషోక్తే చాథ

అర్వంతః. అశ్వః=గుఱ్ఱము, కుత్సితః =
కృత్రిముడు.

అర్వతీ. కుంభదాస్యాంచా=కుంభదాసి.

అర్దితం. ప్రార్థితే = ప్రార్థింపబడినది,
హతే=చంపబడినది.

అస్తః. క్షీప్త = చిమ్మబడినది, అర్ధి భే
దా=పడమటికొండ

అక్షతం. లాజే=వేలాలు, అపిశబ్దముచే
నశంపనిది.

అనృతం. కృషా=కృషి, అసత్వే=అబ
ద్ధము, అపిచే అయాచితజీవనము.

ఆకృతిః. జాతి=కులము, రూపయోః=
ఆకారము.

ఆప్తః లబ్ధః=లభించినది, హితౌ=ఇష్ట
మైనది.

ఆయతిః. దైర్ఘ్యే = పొడవైనది, భావి
కాలే = జరుగఁబోవు కాలము.

ఆచితః. శాకటః = బండితోఁ దేదగి
నంత.

ఆవర్తః. చింతనే = పఠనము, అపిశబ
దముచే సుడి.

ఆయస్తః. నైజితే=సానపెట్టినది, క్షీప్తే
=ఎగురఁగొట్టబడినది.

ఆఖ్యాతం. (తిజంతము), భాషితే =
మాట.

ఆపాతః. భ్రంశే=జారుట, తదాత్వం=
తత్కాలము (అప్పట్కి)

ఆహతం గుణితే=హెచ్చింపబడినది,
హతే = కొట్టబడినది, మృషోక్తే = అన్య
తము.

దగ్ధేస్యాదుషితంస్థితవత్సపి,	ఉషితం. దగ్ధే=కాలినది, స్థితవతి=స్థిరముగానున్నది.
వ్యసనార్తే చోపరక్త	ఉపరక్తః. వ్యసనార్తే = వ్యసనముగలవాడై ఆర్తికొందువాడు
ఉదితం ప్రోక్త ఉద్గతే ౨౦౭	ఉదితం. ప్రోక్తం=చెప్పబడినది, ఉద్గతే=మొలచినది
స్యాద్ధస్తూరేఽపిచోన్మత్తః	ఉన్మత్తః. ధస్తూరే=ఉమ్మెత్త, అపిశబ్దముచే పిచ్చివాడు
క్షీప్తేమృష్టేఽపిచోద్ధృతం,	ఉద్ధృతం. క్షీప్తే = వెల్లగింపబడినది, మృష్టం=శుద్ధిచేయబడినది.
ఉత్తప్తం శుష్కమాంసే	ఉత్తప్తం. శుష్కమాంసే=ఎడినమాంసము. అపిశబ్దముచేబాగుగాకాల్పబడినది.
౭పి	
వహ్న్యూత్పాతేఽప్యపాహితః.	ఉపాహితః. వహ్న్యూత్పాతే = అగ్నివలని అపాయము. (తోకచుక్క)
ఉదాస్థితశ్చరే ద్వాన్ధేన	ఉదాస్థితః. చరే=చారుడు, ద్వాన్ధేన=ద్వారమునందున్నవాడు.
స్యాద్వృత్తిస్త్పృతిరక్షయోః,	బుత్తిః. స్పృతి=స్పృతులు, రక్షయోః=రక్షణము.
బుతముంచశిలే సత్యే	బుతం ఉంచశిలే = శిలోంచవృత్తి, సత్యే=నిజము.
ఏతావాగతకర్బురౌ. ౨౦౯	ఏతః. ఆగతః=ఆగంతుకుడు, కర్బురౌ=రాక్షసుడు.
ఐరావతోనాగరంగేఽప్యథ	ఐరావతః. నాగరంగే = నారింజచెట్టు, అపిశబ్దముచే దిగ్గజము.
కాంతిద్యుతీచ్ఛయోః,	కాంతిః. ద్యుతి= కాంతి, ఇచ్ఛయోః=కోరిక.
కిరాతామేచ్ఛభూనింబౌ	కిరాతః. మేచ్ఛ=మేచ్చుడు, భూనింబౌ=నేలవేము.
కాంతస్తుప్రియరమ్యయోః.	కాంతః. ప్రియ=ప్రియమైనది, రమ్యయోః=రమ్యమైనది.

కేతుర్గ్రహోత్పాతచిహ్నా	కేతుః గ్రహే = గ్రహము, ఉత్పాత చిహ్నా = కీడుసూచించుట.
కలితం విదితాత్మయోః,	కలితం. విదిత = తెలియఁబడినది, ఆత్మ యోః = పొందఁబడినది.
కపోతః పక్షిమాత్రేఽపి	కపోతః. పక్షిమాత్రే = పక్షిమాత్రము, అపిశబ్దముచే పాపురము.
గుప్తం రక్షితగూఢయోః	గుప్తం. రక్షిత = రక్షింపఁబడినది, గూఢ యోః = మరుగు గానున్నది.
గతిర్యాత్రా దృశోపాయా	గతిః. యాత్రా = నడచుట, దృశోపా యః = దృగుపాయములు.
షండ సూర్యశ్చ గోపతిః,	గోపతిః. షండః = నపుంసకుఁడు, సూర్యః = సూర్యుఁడు
గృహీసత్రి గృహపతి	గృహపతిః గృహీ = గృహస్థుఁడు, సత్రి = దానముచేయువాఁడు.
గీతంశబ్దితగానయోః ౨౧౨	గీతం. శబ్దిత = ధ్వనిచేయఁబడినది, గాన యోః = సంగీతము.
గర్జితం స్తనితే నేభే	గర్జితం. స్తనితే = ఉరుము, ఇభే (పు) = ఏనుగు.
గ్రస్తంవాగ్భేదభుక్తయోః	గ్రస్తం. వాగ్భేద = లుప్తవర్ణపదము, భుక్తం = భుజింపఁబడినది.
చర్మణ్యత్యై నదీరంభే	చర్మణ్యతీ. నదీ = నదీవిశేషము, రంభే = అరణి.
జాతం వ్యక్తాఘజన్తసు.	జాతం. వ్యక్తాఘ = వ్యక్తీసమూహము, జన్తసు = జన్తములు.
సూర్యావర్తేఽపి జామా	జామాతా (ఋ-పు). సూర్యావర్తే = సూర్యమండలము, అపిచే అల్లుఁడు.
తానా	జగత్. వాతే = గాలి, విష్టవే = లోకము.
వాతేవిష్టవే జగత్,	జాతిః. ఛందసి = ఛందస్సు, మాలత్యాం
జాతిఛ్చందసి మాలత్యాం	= మొల్ల, చుల్యాం = ప్రాయ్య, జాతీఫలే =
చుల్యాంజాతీఫలేకులే. ౨౧౪	జాజికాయ, కులే = కులము.

వ్యాప్తివిస్తృత వాద్యేషు
తతం

తిక్తం సుగంధ్యపి,

చాపే తృణత్వే తృణతా

తాతః పితృ సుకంపయోః.

దుర్గతిర్నరకేనై స్వే

దుర్జాతం వ్యసనేఽపి చ,

దివాభీత ఉలూకే స్యా
త్కుంభిలే కుముదాకరే.

విస్ఫుప్తే రక్షితే దత్తం

ద్రుతం శీఘ్రవిలీనయోః,

నశనే శైలశృంగే చ దంత
స్వాదోషథౌ స్త్రియామ్.

దితిఃఖండనదై ర్యాంబ

ధృతిస్తుష్టౌ క్రతావః

రాశౌ చ ధాతు

నిర్వాణే సుస్థిత త్వేచనిర్వృ
తిః ౨౧౮

అస్వాధ్యాయే కురూపే చ
ప్రత్యుక్తాస్త్రీ నిరాకృతిః,

తతం. వ్యాప్తి=వ్యాపకము, విస్తృత
=విస్తారము, వాద్యేషు = వాద్యము.

తిక్తం. సుగంధి=సువాసనగలది, అపి
చే చేదు.

తృణతా. చాపే=ధనువు, తృణత్వే =
తృణభావము.

తాతః. పితృ=తండ్రి, అనుకంప=దయ.

దుర్గతిః. నరకే=నరకము, నై స్వే = ధన
ము లేనివాడు

దుర్జాతం. వ్యసనే=చింత. అపిచే ధు
ష్కులము.

దివాభీతః ఉలూకే = గుడ్లగూబ,
కుంభిలే=చోరుడుకుముదాకరే=కొలను.

దత్తం. విస్ఫుప్తే = విడిచిపెట్టబడినది,
రక్షితే=కాపాడబడినది.

ద్రుతం శీఘ్ర=తొందర, విలీనయోః=
కలసియున్నది

దంతః. నశనే = దంతములు, శైల
శృంగే = కొండకొన, ఓషథౌ = ఓషధీ
విశేషము

దితిః ఖండన=ఖండములు, దై ర్యాం
బే=రాక్షసమాత.

ధృతిః. తుష్టౌ=సంతోషము, క్రతా
=యజ్ఞము, అపిచే చైర్యము.

ధాతుః రాశౌ = రాశివిశేషము

నిర్వృతిః నిర్వాణే=మోక్షము, సుస్థి
తత్వే=సుఖము.

నిరాకృతిః (స్త్రీ) అస్వాధ్యాయే=స్వా
ధాయము లేమి, కురూపే=వికారరూపము,
ప్రత్యుక్తా=కాదనుట

జంబ్వాం స్త్రీ నానదీకాంతః
సింధువారే జలాభిషు. ౨౧౯

నిమిత్తం హేతుచిహ్నగం
తుద్దేవాదేశపర్వసు,

ప్రసృతః కుబ్జితే పాణౌజం
ఘాయాం స్త్రీగతే త్రిషు.

ప్రకృతిర్గుణసామ్యే స్యా
త్స్వభావామాత్యయోరపి,

ప్రతీకారే ప్రతికృతిః ప్ర
తిబంధే౭౭౭

పద్ధతిః. ౨౨౦. పంక్తామార్గే
౭౭౭

పూతం తు పవిత్రే బహు
లీకృతే,

శ్రేణిర్దశ చ పంక్తిః స్యా
త్ప్రసూతిర్జన్మతోకయోః.

ప్రతిపత్తిచ్చిత్ప్రవృత్తిః ప్రా
ప్తిః ప్రాగల్భ్యగౌరవే,

పారావతీ గోపగీతిలవలీఫల
యోరపి. ౨౨౩

పలితం కర్దమే౭౭౭ స్యా
ద్విధౌ భూపే ప్రజాపతిః,

నదీకాంతః జంబ్వాం = నేరేడుచెట్టు
(స్త్రీ), సింధువారే = వావిలిచెట్టు (పు)
జలాభిషు=సముద్రములు.

నిమిత్తం. హేతు=కారణము. చిహ్న
=గుర్తు, ఆగంతుః= (?) దేవాదేశము =
దైవాజ్ఞ, పర్వసు=పర్వకాలము.

ప్రసృతః. కుబ్జితేపాణౌ=ముడువబడిన
చేయి, జంఘాయాం=పక్క (స్త్రీ), గతే =
గడచినది (త్రి).

ప్రకృతిః. గుణసామ్యే = త్రిగుణ
ములసామ్యత, స్వభావ = స్వభావము,
అమాత్యయోః = మంత్రి, అపిచే కార
ణము.

ప్రతికృతిః. ప్రతీకారే = బదులుచేత,
ప్రతిబంధే=నిర్బంధము.

పద్ధతిః పంక్తా=పరుస, మార్గే=త్రోవ,
అపిశబ్దముచే రీతి.

పూతం. పవిత్రే=పవిత్రము, బహుళీ
కృతే=విస్తారముగా చేయబడినది.

శ్రేణిః. దశ=పది, పంక్తిః=పరుస

ప్రసూతిః. జన్మ=పుట్టుక, తోకయోః=
సంతానము.

ప్రతిపత్తిః (స్త్రీ). చిత్ ప్రవృత్తిః=జ్ఞాన
ప్రవృత్తి, ప్రాప్తిః = ప్రాప్తి, ప్రాగల్భ్య=
ప్రగల్భత్వము, గౌరవే=గౌరవము

పారావతీ (స్త్రీ). గోపగీతి=గోపగీతము,
లవలీఫలయోః=లవలీఫలము.

పలితం. కర్దమే=ఋరద.

ప్రజాపతిః విధౌ = బ్రహ్మ, భూపే =
రాజు.

శక్తే నివారణే తృప్తౌ ప
ర్యాప్తం స్యాద్యథేష్పితే.

ప్రేతో మృతే ప్రాణిభేదే

పితృస్సాతేచ్ఛపక్షిణోః,

క్లీబం బిందౌ పృషన్నైణే

పృషతోఽప్యనయోర్నరి.

ఖాతాదౌ పూరితే పూర్తం

పాతో ద్రంశే చ రక్షితే,

ప్రేషితేఽప ప్రతిక్షిప్తం

ప్రతితస్సాద రేఽపి చ.

స్థతః స్వరే

చాభియుక్తే పిహితౌ ప్రాధి
తౌ సమా,

ద్విష్టేఽపి చ ప్రతిహతః

పిండితం గుణితేఘనేఽఽఽఽ

ప్రాప్తే జ్ఞాతే పరిగతం

ప్రపాతౌ భృగునిర్ఘరా

పర్యాప్తం (న). శక్తే=సమర్థుఁడు, ని
వారణే=నివారణము, తృప్తౌ=తృప్తి, య
థేష్పితే=యథేష్పితము

ప్రేతః. మృతే = చచ్చినవాఁడు, ప్రాణి
భేదే=నరకమునందున్న ప్రాణి.

పితృన్ (త్-పు). పాతేచ్ఛః = పడనెం
చినవాఁడు, పక్షిణోః=పక్షి.

పృషత్ (న; బిందౌ=నీటిబొట్టు, ఏణే
(పు) ఇట్టి.

పృషతః అనయోః = బిందువు ఇట్టి
యను పదములలో, నరి=పుంలంగము.

పూర్తం ఖాతాదౌ = త్రవ్వించుట,
పూరితే=నిండించుట.

పాతః. ద్రంశే=జారుట, రక్షితే=కాపా
డుట

ప్రతిక్షిప్తం. ప్రేషితే = పంపబడినది,
అపిశబ్దముచే ఆక్షేపింపబడినవాఁడు.

ప్రతితః సాదరే = ఆదరము, అపిచే
ప్రసిద్ధము

స్థతః స్వరే=స్వరవిశేషము.

ప్రాధితః అభియుక్త = పూజ్యుఁడు, పి
హితౌ=కప్పబడినది

ప్రతిహతః ద్విష్టే = ద్వేషింపబడినది,
అపిచే అడ్డగింపబడినవాఁడు.

పిండితం. గుణితే = గుణింపబడినది,
ఘనే=ఘనమైనది.

పరిగతం. ప్రాప్తే = పొందబడినది,
జ్ఞాతే=తెలియబడినది.

ప్రపాతః భృగు=గండశిల, నిర్ఘరా=
సెలయేరు.

లోకాయతే కచ్చపేచ పం
చగుప్తః స్మృతో బుధైః.
లభే సమంజసే ప్రాప్తం

పంక్తిర్గౌరవపాకయోః,

పారిజాతో దేవతరా మం
దారే పారిజాతకే. ౨౨౯

వృత్తి వార్తాప్రవాహేషు
ప్రవృత్తిరథ
ఘోటకే, పానే చ పీతః

సిక్తే తు ప్రోక్షతం నిహతే
౭పి చ. ౨౩౦

రామానుజే నాట్యశాస్త్రే
దౌష్యంతౌ భరతో నటే,

జినే పూజ్యే చ భగవాన్

భోగవాన్నాట్యనాగయోః

సేవావిభాగయోర్భక్తి

ర్భవాన్యుష్టత్సదర్థయోః,

పక్షిణ్యాం వాచివృత్తౌ చ
భారతీ భారతం పునః. ౨౩౧.

పంచగుప్తః. లోకాయతే=చార్యాకుఁ
డు, కచ్చపే=తాఁజేలు.

ప్రాప్తం. లభే=లభించినది, సమంజసే =
యోగ్యమైనది.

పంక్తిః. గౌరవ=గౌరవము, పాకయోః
=పాకముచేయుట.

పారిజాతః. దేవతరా = కల్పవృక్షము,
మందారే=మందారవృక్షము, పారిజాతకే
=పారిజాతవృక్షము.

ప్రవృత్తిః. వృత్తి=జీవనము, వార్తా=
కబురు, ప్రవాహేషు = ప్రవాహము
పీతః. ఘోటకే=గుట్టము, పాన్=త్రా
గుట

ప్రోక్షతం. సిక్తే=చల్లుట, (తడుపుట)
నిహతే=చంపబడినది.

భరతః. రామానుజే=రాముని తమ్ముఁ
డు, నాట్యశాస్త్రే=నాట్యశాస్త్రము, దౌ
ష్యంతౌ = దుష్యంతునికొడుకు, నటా =
నర్తకుడు.

భగవాన్ (త్-పు). జినే = జినుఁడు,
పూజ్యే=పూజింపఁదగినవాఁడు.

భోగవాన్. నాట్య = నాట్యము, నా
గయోః=పాము.

భక్తిః. సేవా=సేవ, విభాగయోః=విభా
గము.

భవాన్ (త్-పు) యుష్మత్ = నీవు,
సదర్థయోః=సర్థమానార్థము.

భారతీ పక్షిణ్యాం = ఆఁడుభరతపక్షి,
వాచి = వాక్కు, వృత్తౌ = భారతీయను
వృత్తి.

జంబుద్వీపే వ్యాసకృతౌ

భారతం. జంబుద్వీపే = జంబూద్వీపము, వ్యాసకృతౌ = వ్యాసకృత భారతము.

భృతిర్భరణమూల్యయోః,

భృతిః. భరణము=భరించుట, మూల్యయోః=వెల

కుడ్యభేదనయోర్భిత్తి

భిత్తిః. కుడ్య = గోడ, భేదనయోః = భేదించుట.

భాస్వంతౌ సూర్యభాస్వరౌ.

భాస్వాన్ (త్-పు). సూర్య=సూర్యుడు, భాస్వరౌ=ప్రకాశించువాడు.

పుథివీ జననీ గావో బ్రహ్మణ్యాద్యాశ్చ మాతరః,

మాతా (బు-సీ) పృథివీ=భూమి, జననీ=తల్లి, గావః=గోవు, బ్రహ్మణ్యాద్యాశ్చ=బ్రహ్మ మొదలగు సప్తమాతలు.

మూర్ధాభిషిక్తోఽమాత్యేఽపి

మూర్ధాభిషిక్తః. అమాత్యే = మంత్రి, అపిచే రాజు.

ముక్తౌ నిర్వృతమోచితౌ

ముక్తః. నిర్వృత = మోక్షమొందినవాడు, మోచితః=విడువబడినవాడు.

మూర్తం స్యాత్త్రిషు మూర్ఘైశ్చ కఠినే మూర్తిమత్యపి

మూర్తః (త్రి) మూర్ఖైశ్చ=మూర్ఖులొందినవాడు, కఠినే=కఠినుడు, మూర్తిమతి=స్వరూపధారి.

మతిరిచ్ఛాప్యథ

మతిః. ఇచ్ఛా=కోరిక, అపిచే మతి.

యతిః పాఠచ్ఛేదే మునౌ పుమాన్ ౨౩౫.

యతిః. పాఠచ్ఛేదే = విశ్రాంతిస్థానము (యతి), మునౌ = మునీశ్వరుడు.

న్యాయయోజనయోర్యుక్తిః

యుక్తిః. న్యాయ=న్యాయము, యోజనయోః=కూర్పుట.

పాశ్వభీ యాదసాంపతిః,

యాదసాంపతిః. పాశీ = వరుణుడు, అభీ=సముద్రుడు.

రేవతిహలిపత్న్యాం భే

రేవతి. హలిపత్న్యాం = బలరాముని భార్య, భే=నక్షత్రము.

స్తరపత్న్యాం చ రేవతిః.

రేవతిః. స్తరపత్న్యాం = మన్మథుని భార్య.

రిక్తం వనేఁ పి

రీతిస్తు లోహాకిట్టారకూట
యోః,

రోహితమృజుశక్రాస్త్రే రక్తే
నామృగమీనయోః ౨౩౨

శైలభేదే సువర్ణాతా శంక
రేఁపి చ రై వతః,

స్వర్ణాభ్యక్తేఁపి రసితం

కస్తూరీస్పృక్క-యోర్లతా.

వర్తులాధీతయోర్వృత్తం

వార్తం కుశలనీరుజోః,

వానేఁపి వసతి

వృక్షమాత్రేఁపి చ వన
స్పతిః. ౨౩౯.

వర్తనే వివృతౌ వృత్తి

ర్వర్తిర్దీపదశాస్వపి,

లాభసంబంధయో

ర్వాప్తి ర్విశ్వస్తా విధవా
పి చ. ౨౪౦

రిక్తం వనే = వనము, అపిచే శూ
న్యము.

రీతిః. లోహాకిట్టం=ఇనుపచిట్టము, ఆర
కూటయోః=ఇత్తడి.

రోహితం ఋజుశక్రాస్త్రే = బాగుగా
కనిపించు ఇంద్రధనువు, రిక్తే = నెత్తురు,
మృగ=లేడి (పు), మీనయోః=చేప

రై వతః శైలభేదే = శైలవిశేషము,
సువర్ణాతా=స్వర్ణాలువృక్షము, అపిచే ఒక
రాజు.

రసితం. స్వర్ణాభ్యక్తే = స్వర్ణఖచితము,
అపిచే ధ్వని.

లతా. కస్తూరీ=కస్తూరి, స్పృక్క-యోః
=గ్రంథ్యము.

వృత్తం. వర్తుల = గుండ్రనిది, అధీత
యోః=చదువబడినది

వార్తం కుశల=క్షేమము, నీరుజోః=
రోగములేనివాడు

వసతిః వానే = గృహము, అపిచే
రాత్రి

వనస్పతిః వృక్షమాత్రము=చెట్టు, అపి
చే మట్టిచెట్టు.

వృత్తిః. వర్తనే = జీవనము, వివృతౌ=
వివరించుట.

వర్తిః. దీపదశాసు=దీపపువర్తులు, అపి
చే నయనాంజనము.

వ్యాప్తిః. లాభ = లాభము, సంబంధ
యోః=సంబంధముకలిగి యుండుట.

విశ్వస్తా. విధవా = వితంతువు, అపిచే
విశ్వాసార్హము.

భేదే వినాశే విచ్ఛిత్తి

విచ్ఛిత్తిః. భేదే = నటకుట, వినాశే = నాశనము.

ర్విగతౌ వీతనిష్ప్రభా,

విగతః. వీత=పోయినది, నిష్ప్రభా = కాంతిలేనిది.

అసారాశ్వేభయోర్వీతం వీ
తమంకుశకర్తృణి. ౨౪౧

వీతం అసారాశ్వే = పనికిమాలినగుట్టు
ము, ఇభయోః = పనికిమాలిన యేనుఁగు,
అంకుశకర్తృణి=అంకుశముతో పొడుచుట.

అభ్యుద్యతే వికసితే చేష్టి
తే చ విజ్రంభితం,

విజ్రంభితం. అభ్యుద్యతే = ఉద్యుక్త
మైనది, వికసితే = విచ్చినది, చేష్టి తే=పని
చేయుట.

వికృతౌ రోగబీభత్స

వికృతః. రోగ = రోగవంతుఁడు, బీభ
త్స=భయంకరము.

విత్తం ఖ్యాతే ధనేఽపి చ.

విత్తం. ఖ్యాతే=ప్రసిద్ధము, ధనే=ధన
ము. అపిచే జ్ఞానము

దృఢేఽపి వ్యాయతం

వ్యాయతం దృఢే = దృఢమైనది. అపి
చే దీర్ఘమైనది

శుక్తిర్ముక్తా సోఢీటాశ్వలత్త్వ
ణోః,

శుక్తిః. ముక్తాసోఢీట = ముక్తైపుచిప్ప,
అశ్వలత్త్వణోః=గుట్టుపుసుడి

అస్త్రభేదేఽపి శక్తిః స్యా

శక్తిః అస్త్రభేదే=అస్త్రవిశేషము అపి
చే సామర్థ్యము

చ్ఛాంతిస్యాన్తంగలే శమే.

శాంతిః. మంగళే=శుభము, శమే=శమ
గుణము.

వేతనేఽపి చ శీతో వా

శీతః. వేతనే = ప్రబలిచెట్టు, అపిచే
చల్లనిది.

శుక్తం పూతాష్టనిష్ఠురం,

శుక్తం. పూత=పవిత్రము, ఆష్ట=పుల్ల
న, నిష్ఠురం=కఠినమైనది.

శిలిర్భూజ్జ సితే కృష్ణే

శిలిః. భూజ్జ=భూర్జవృక్షము, సితే =
తెలుపు, కృష్ణే=నలుపు

శ్రీమంతే తిలకేశ్వరా.

శ్రీమాన్ (త్-పు). తిలకే = బొట్టుగు
చెట్టు, ఈశ్వరే=శివుఁడు.

బ్రహ్మశక్తౌ శతధృతి	శతధృతిః. బ్రహ్మ=నలువ, శక్తౌ = ఇంద్రుడు.
వార్తాయాం శ్రవణే శృతిః,	శృతిః. వార్తా=వృత్తాంతము, శ్రవణే=వినుట.
దుర్బలే నిశితే స్యాతాం శితశాతావధో వచః. ౨౪౫	శితః.—శాతః. దుర్బలే=బలహీనుడు, నిశితే=వాడిమైనది, వచః=సరస్వతి.
సరస్వతీ సరిద్ధాశ్చ	సరస్వతీ. సరిత్ = నదివిశేషము, గౌ=గోవు.
సూతో వందిని పారదే,	సూతః. వందిని=స్తోత్రపాఠకుడు, పారదే=పాదరసము.
స్మృతిః స్యాద్ధర్మశాస్త్రేఽపి	స్మృతిః. ధర్మశాస్త్రే = ధర్మశాస్త్రము, అపిచే స్మరణము.
ప్రవాహేఽపి చ సంస్మృతిః.	సంస్మృతిః. ప్రవాహే = ప్రవాహము, అపిచే సంసారము.
రణే సభాయాం సమితి	సమితిః. రణే=యుద్ధము, సభాయాం=సభ.
స్థిమితౌ క్లిన్ననిశ్చలా,	స్థిమితః. క్లిన్న = తడిసినది, నిశ్చలా = కదలనిది.
స్థపతిః కంచుకీ కారుభేదే గీష్పతియాగకృత్.	స్థపతిః. కంచుకీ=అంతఃపురచారి, కారుభేదే=శిల్పిభేదము, గీష్పతియాగకృత్ = గీష్పతి యజ్ఞము చేయుచువాడు.
సంబంధేఽపి చ సంవృత్తి	సంవృత్తిః. సంబంధే=సంబంధము, అపిచే జ్ఞానము.
ర్మర్యాదాయామపి స్థితిః,	స్థితిః. మర్యాదా=హద్దు, అపిచే నిలుకడ.
సీతాలాంగలరేఖా స్యా వ్యోమగంగా చ జానకీ.	సీతా. లాంగలరేఖా=నాగేచాలు, వ్యోమగంగా=ఆకాశగంగ, జానకీ=సీతాదేవి.
సూన్యతం కుశలే సత్యే	సూన్యతం కుశలే=క్షేమము, సత్యే = నిశ్చయము.

సుదోహః గౌశ్చ సువ్రతా,

సువ్రతా. సుదోహఃగౌః = బాగుగా పాలిచ్చు ఆవు.

శర్కరాపి సితాథోఽర్థే

సితా. శర్కరా=పంచదార. అపిచే తులసి.

సత్ప్రతిజ్ఞేఽపిచ స్థితః ౨౮౯

స్థితః. సత్ప్రతిజ్ఞార్థే = ప్రతిజ్ఞ. అపిచే డినికి.

సతీ కాత్యాయనీసాధోవ్యః

సతీ కాత్యాయనీ=పార్వతి, సాధోవ్యః = పతివ్రత

సంఘాతో నరకే చ యే

సంఘాతః. నరకే=నరకము, చయే = సమూహము

హరితకీ హైమవతీ గౌరీ
శుక్లవచాపి చ. ౨౯౦

హైమవతీ. హరితకీ = కరక్కాయ, గౌరీ = పార్వతీదేవి, శుక్లవచా=తెల్లవస చెట్టు, అపిచే గంగాదేవి.

స్త్రీ హరిద్విశి వర్ణే నా

హరిత్ (స్త్రీ). దిక్=దిశ, వర్ణే (పు)= పసుపురంగు.

దూర్వాపి హరిణా మతా.

హరితా. దూర్వా = గటిక, అపిచే పసుపు.

ఇతి తాంతాః.

తకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అతిథిః కుశపుత్రేఽపి

అతిథిః కుశపుత్రే=కుశునికొమారుడు, అపిచే=అతిథిగావచ్చినవాడు.

హరితక్యపి చావ్యథా.

అవ్యథా. హరితకీ=కరక్కాయ, అపిచే ముడుగుతామర

అపేక్షింబనం చాస్థా

ఆస్థా. అపేక్షా=కోరిక, ఆలంబనం = ఆధారము

స్యార్థో విషయేఽపి చ,

అర్థః. విషయే = విషయము, అపిచే ద్రవ్యము.

భటే పుంస్యప్రతిరథః యా
త్రామంగళసామ్ని చ. ౨౯౨

అప్రతిరథః. భటే=భటుడు, యాత్రా మంగళసామ్ని=యాత్రకేగునపుడు మంగళార్థము చదువబడు సామవేదము.

ఉన్మాదః కూటయంత్రేఽపి

కుభః కంబల బర్హిషోః,

కానే తుథే చ తువధుః

గ్రంథో ద్వాత్రింశదక్షరీ
ధనం చ గ్రంథనా చాపి

తీర్థం తూపాయయోగ
యోః,

కట్యంశఘోణయోః ప్రో
థో

వీధీపంక్తౌ గృహంశకే.

వానప్రస్థో మధూకేఽపి

స్యాత్తృతీయేఽపిచాశ్రమే,
కాణోల్కామలకీ బ్రహ్మీ వయ
స్థా తరుణే త్రిషు. ౨౫౫

సూర్యమంథానయోర్మంథ
సాంతరేఽప్యథ

మన్తధః, కపిత్థే కామదేవే
ఽపి

రథః పౌరుషదేహయోః,
౨౫౬. పుంసి స్త్రియాం చ
షడ్గ్రంథః కరంజ వచయోః
క్రమాత్,

ఉన్మాదః. కూటయంత్రే = పులిబోను,
అపిచేచంపుట.

కుభః కంబల = గొంగడి, బర్హిషోః =
దర్భ.

తువధుః. కానే = దగ్గు, తుథే = తుమ్ము
విశేషము.

గ్రంథః. ద్వాత్రింశదక్షరీ = ముప్పది
రెండు పర్ణముల శ్లోకము, ధనం = ద్రవ్య
ము, గ్రంథనా = సమకూర్పుట, అపిచే
కావ్యము.

తీర్థం ఉపాయ = ఉపాయము, యోగ
యోః = యోగము.

ప్రోథః. కట్యంశ = కటిప్రదేశము,
ఘోణయోః = (గుట్టపు) ముక్కు.

వీధీ. పంక్తౌ = పరుస, గృహంశకే =
బజారు

వానప్రస్థః మధూకే = ఇప్ప చెట్టు, అపిచే
తృతీయాశ్రమము.

వయస్థా. కాణోలీ = వృక్షవిశేషము,
ఆమలకీ = ఉపరిక చెట్టు, తరుణే = పడుచు
తనము (త్రి).

మంథః సూర్య = సూర్యుడు, మంథా
నయోః = కవ్యము, సాంతరే = విరళము.

మన్తధః. కపిత్థే = వెలగ చెట్టు, కామ
దేవే = మన్తకుండు, అపిచే సంవత్సర
విశేషము.

రథః. పౌరుష = పురుషయత్నము, దేహ
యోః = దేహము

షడ్గ్రంథః. కరంజ = కానుగు చెట్టు (పు)
వచయోః = నల్ల వస. (సీ).

సిద్ధార్థః సర్వ పే వృద్ధే

సిద్ధార్థః. సర్వ పే=ఆవాలు, వృద్ధే = ముదుసలి.

సంస్థా స్థితి వినాశయోః.
౨౫౭. సంస్థాసమాప్తిక్రతు
షు వరూధో నిజరాష్ట్రకః,

సంస్థా. స్థితి=ఉనికి, వినాశయోః=నాశనము, సమాప్తి=పూర్తిచేయుట, క్రతు=యజ్ఞము, వరూధ = రథరక్షకవ్యాఘ్రచర్తాదులు, నిజరాష్ట్రకః = నిజరాష్ట్రము.

స్థికో భక్తపులాకేనామధూ
చ్ఛిష్టే సప్తంసకమ్. ౨౫౮
ఇతి థాంతాః.

స్థిక్ః. భక్తపులాకే = మెతుకు (పు), మధూచ్ఛిష్టే=ఎంగిలిమద్యము (న)
థకారాంతే నానార్థశబ్దములు ముగినెను.

అష్టాపదం శారిఫలే సువర్ణే
స్త్రీ పశౌ పుమాన్,

అష్టాపదం. శారిఫలే = సొగటాలపాళి, సువర్ణే=బంగారము (నీ,) పశౌ=శరభమృగము (పు.)

వామనేభ్యాం త్రియాంక్లీ
బం కేయూరే నాంగదః
కపా

అంగదః. వామనేభ్యాం = ఒక ఆడేనుగు (నీ) కేయూరః=భుజకీర్తలు, కపా=కోతి (పు.)

అర్బుదో రుజిసంఖ్యాయా

అర్బుదః. రుజి = రోగము, సంఖ్యాయాం=సంఖ్యావాచకము

మామోదో గంధహర్ష
యోః,

ఆమోదః. గంధః=సుగంధము, హర్షయోః=సంతోషము

రహస్యే స్యాదుపనిషత్స
మీపే సదనేపి చ ౨౬౧

ఉపనిషత్ (త్-పు) రహస్యే=రహస్యము, సమీపేసదనే=సమీపగృహము, అపిచే వేదములు.

కందోఽస్త్రీ శూరణేమూలే

కందః (ష్ట.) శూరణే = కందశాకము, మూలే=కందమూలము.

రాజలింగవిమాణయోః,

కకుత్ (ద్-నీ) రాజలింగః = రాజచిహ్నము, విమాణయోః=కొమ్ము.

స్త్రీకకుత్కటుకండస్తు శృం
గవేరసోనయోః. ౨౬౧

కటుకందః. శృంగవేర=అల్లము, రసోనయోః=లఘునము. (వెల్లుల్లి)

స్త్రీగంభార్యాం క్లీబమజ్ఞే
దిజ్నాగే కుముదః కపా,

పుష్పే క్లీబం భ్రమాకుండః

క్షోదో రజసి వేషణే ౨౬౨

శివజూతు వరాశ్చ ౨౭౩
౨౭౪

థామయే గదః, విష్ణోర్భృ
తరి చాస్త్రే స్త్రీ

పలాశే గరుతిచ్చుః ౨౮౩

దేశే జనే జనపదో

నిషాదా శ్వపచస్వరా,

వాక్యేశజ్జప్రదేశే ౨౮౪

పాదస్తు నద్యయోః ౨౮౫

మూలే ప్రత్యంతశ్చైలే చ

ప్రపాదస్త్వరురోధనే, స్వ
చ్ఛే కావ్యగుణే చాథ

ప్రతిపత్తిధిసంవిదోః ౨౮౬

విప్రీడ్ జ్ఞాతా చ బిందుః

స్వాన్తందా నైవరశనైశ్చ
రా, హస్తీభేదశ్చాథ

కుముదః గంభార్యాం=గుమ్మడు చెట్టు
(స్త్రీ), అజ్ఞే=శంఖము, దిజ్నాగే=దిగ్గజము,
కపా=కోతి,

కుండః. పుష్పే=పుష్పము (న), భ్రమా=
భ్రమము.

క్షోదః. రజసి = పొడి, వేషణే = నూ
రుట.

కవర్ధః. శివజూతు=జటాజూటము, వ
రాశ్చ=గవ్వ

గదః. ఆమయే=రోగము, విష్ణోర్భృ
తరి=విష్ణుత్తమ్ముడు, అస్త్రే=గదాయుధము
(స్త్రీ)

ఛదః. పలాశే=ఆకు, గరుతి=తెక్క.

జనపదః దేశే=దేశము, జనే=జనము.

నిషాదా! శ్వపచ=పంచముడు, స్వరా
=స్వరవిశేషము

పదం (న) వాక్యే=వాక్యము, శబ్దే=
శబ్దము, ప్రదేశే=ప్రదేశము, అపిశబ్దము
వలన రక్షణము.

పాదః (పు) మూలే=వేరు, ప్రత్యంత
శ్చైలే=ప్రత్యంతపర్వతము

ప్రసాదః. అనురోధనే=అనుసరణ, స్వ
చ్ఛే=నైర్మల్యము, కావ్యగుణే = కావ్య
గుణవిశేషము.

ప్రతిత్ (ద్-స్త్రీ), తిధి=ప్రతిపత్తిధి,
సంవిదోః=జ్ఞానము.

బిందుః. విప్రీడ్ = ఉదకబిందువు,
జ్ఞాతా=తెలుసుకొను జ్ఞాతయనుజీవుడు

మండః. నైవర=నైవేద్య, శనైశ్చరా=
శని, హస్తీభేదః=గజభేదము.

మదః స్యాత్కస్తూరీభదా
నయోః. ౨౬౬. గ ర్వే శుక్రే
౭౪

మాకంద్యా మలక్యామా
ప్రసాదపే,

మర్యాదా ధారణా సీ
మ్నా

ర్మహానాదో గజేంద్ర చ

మేనాదాస్తు త్రయచ్ఛాగ
మార్జారకః శిఖండినః,

విశేషః పాండరే వ్యక్తే

శారదా జలదేవ చ

త్రియాం చ శారదీతయ
పిప్పలీనప్తపర్మయోః,

సంవిత్సంకేతకేపి స్యాత్స

మర్యాదోఽంతకేస్థిరే.

వ్యంజనే సూపకారే చ
సూపసూపసిష్యతే,

ఘర్తస్వేదనయోః స్వేద.

సంపల్లయ్యం సముచ్చయే

ఇతి దాంతాః.

మదః కస్తూరీకస్తూరి, ఇభదానయోః
=గజమదము, గ ర్వే = గర్వము, శుక్రే =
రతస్సు

మాకందీ (సీ) ఆమలక్యాం = ఉళిరిక,
ఆప్రసాదపే=తయ్యమామిడి.

మర్యాదా (సీ) ధారణా = బుద్ధి, సీ
మ్నా=పాలిమేర.

మహానాదః గజేంద్రచంద్రు, అపిశబ్దము
చలన గోష్ఠధ్వని.

మేనాదః ఛాగ = మేక, మార్జారక=
పిల్లి, శిఖండినః=నెమలి

విశేషః పాండరే = తెల్లనిది, వ్యక్తే=
వ్యక్తమైనది

శారదః జలదే=మేఘము, అపిశబ్దము
చలన శరత్కాలమందుఁ బుట్టినది.

శారదీ (సీ) త్రయస్పతి=నీరుపిప్పలి,
సప్తపర్మయోః=పదాకుల అరచుచెట్టు.

సంవిత్ (సీ) సంకేతకే = సంకేతము,
అపిశబ్దముచలన=జ్ఞానము.

మర్యాదః (స) అంతకే = సమీపము,
స్థిరం=స్థిరమైనది

సూపః వ్యంజనే = పప్పు, సూపకారే
=పంటవాడు, (సూపః = ఈశబ్దమునకు

అర్థముసూపశబ్దముచలనే తెలియఁదగినది.
స్వేదః ఘర్త=చెమట, స్వేదనయోః =

స్వేదముచుసాత్వకభావభేదము.
సపత్ (ద-సీ) లక్ష్యం = సంపత్తు,

నముచ్చయే=సముచ్చయము
దకారాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఖండే నాసమభాగేర్ధ

మవధిః స్తీమకాలయోః,

ఆవిధం ప్రహతం వక్ర

మానద్ధం వాద్యబద్ధయోః.

అలంకారోఽపి చాబద్ధః

ప్రత్యాశాప్యాధిరుచ్యతే,

కుటుంబవ్యాప్యతే ధర్మచింతాయాం చ విశేషణే. ౨౭౨. ఉపాధి

రుగ్రగంధే తు వచా త్త్రయమానికే,
ఉపలబ్ధిః తిప్రాప్యో

ఋద్ధిః సంపది చౌషధే

రాహశా శిరః శూన్యకాయే
కబంధః క్లిబమంబుని,

గోధాతలే నిహకాయాం

గంధో గర్వే బలేఽపి చ.

అర్ధం (న) ఖండే=ఖండము (పు), సమభాగే=సమభాగము.

అవధిః. స్తీమ=హద్దు, కాలయోః=కాలవిశేషము.

ఆవిధం (త్రి). ప్రహతం=కొట్టబడినది, వక్రం=పంకరమైనది.

ఆనద్ధం (న) వాద్య=మద్దెలమొదలగు వాద్యభేదము, బద్ధయోః=కట్టబడినది

ఆబద్ధః. అలంకారే=అలంకారము, అపి శబ్దమువలన కట్టబడినది.

ఆధిః (స్తీ) ప్రత్యాశా=ప్రత్యాశ, అపి శబ్దమువలన మనోవ్యాధి.

ఉపాధిః (పు) కుటుంబవ్యాప్యతే = కుటుంబరక్షణా వ్యాపారము చేయువాడు, ధర్మచింతాయాం = ధర్మచింతన, విశేషణే=విశేషణము.

ఉగ్రగంధా (స్తీ). వచా=నల్లవస, త్త్రయమానికే = ఓమములో భేదము.

ఉపలబ్ధిః (స్తీ) మతి=బుద్ధి, ప్రాప్యోః = ప్రాప్తి.

ఋద్ధిః (స్తీ). సంపది=సంపత్తు, చౌషధే=ఋద్ధివృద్ధినామక చౌషధివిశేషము.

కబంధః రాహశా=రాహశ్యపు, శిరశ్శూన్యకాయే = మొందెము, అంబుని = ఉదకము (న).

గోధా (స్తీ) తలే = వింటినారిపరిపిడి నివారించు ఉడుముతోలు, నిహకాయాం = నీగుడుము.

గంధః. గర్వే=గర్వము, బలే=బలము, అపి శబ్దమువలన=సుగంధము.

దోగ్ధా గోపే కవా వత్సే

దుగ్ధం ఊరే ప్రపూరితే,

దిగ్ధం లిప్తే విషాకే చ

దుర్విధౌ ఖలదుర్గతా...౨౭౫

రోధో నిరోధే నాశే చ

బుద్ధో జ్ఞాతే జినే బుధే.

నిషేధబుద్ధయోర్బాధౌ

రాహిణేయే కలాబుధః,

వైత్యచైత్రవసంతేషు ద్రు
మభేదే చ నామధుః,

మిథ్యం చిత్తాభిసంక్షేపే ని
ద్రాయాం చాథ

మాగధీ ౨౭౭. పిప్పల్యాం
యూధికాయాం నాలగ్నేమ
గధజే త్రిషు,

లశునే ౭తివిషాయాం చ
శుంత్యామపి మహాషధమ్.

దోగ్ధా (బు. పు). గోపే=గోపాలుడు,
కవా=కవి, వత్సే=వత్స.

దుగ్ధం (న) ఊరే=పాలు, ప్రపూరితే=
నింపబడినది.

దిగ్ధం (న) లిప్తే=పూయబడినది, విషా
క్తే=విషముపూసినబాణము.

దుర్విధః ఖల=దుర్తార్తుడు, దుర్గతః =
దరిద్రుడు.

రోధః నిరోధే=నిరోధము, నాశేచ =
నాశనము.

బుద్ధః జ్ఞాతే=తెలియబడినది, జినే=బు
ద్ధదేవుడు, బుధే=విద్వాంసుడు.

బాధః. నిషేధ=నిషేధము, బుద్ధయోః=
తెలియబడినది

బుధః. రాహిణేయే = బుధగ్రహము,
కలా=విద్వాంసుడు.

మధుః (పు. ఉ.) వైత్య=అసురవిశేష
ము, చైత్ర = చైత్రమాసము, వసం
తేషు = వసంతఋతువు, ద్రుమభేదే=ఇప్ప
చెట్టు

మిథ్యం (న). చిత్తాభిసంక్షేపే = చిత్త
సంకోచము, ముకుళించుకొనుట, నిద్రా
యాం=నిద్ర.

మాగధీ (సీ) పిప్పల్యాం=పిప్పలిచెట్టు,
యూధికాయాం = అడవిమొల్ల, లగ్నే=
లగ్నము, మగధజే = మగధదేశమునందు
బుట్టినవాడు (త్రి)

మహాషధం (న) లశునే=వెల్లుల్లి, అతి
విషాయామ్ = అతివస, శుంత్యాం=శుంతి,
అపిశబ్దముచే గొప్పబోషధము.

సీతాయోజనగంధా స్యా
తక్రస్తూరి వ్యాససూరపి,

విధిర్బ్రహ్మణి కా లే చ

ప్రకారే వేదనేవిధా. ౨౭౯

పృక్కామహిలాచ వధూ

ర్విశ్వస్తోఽనుద్భటశ్చ విశ్ర
భం,

విశ్రభం బాధార్థ

శుద్ధం త్రిషు పూతకేచల
యోః ౨౮౦

శ్రాధం నివాపే శ్రద్ధాశా
త్రిషు

సాధుర్ధనివృషి,

స్కంధస్సంఘేఽపి

సిద్ధస్తునిత్య నిష్పందనాచిషు.

సంధిః పుమాస్సురంగా
యాం భేదే సంఘట్టనే భగే

ఇతి ధాంతాః

యోజనగంధా (సీ). సీతా=సీతాదేవి,
కస్తూరి=కస్తూరి, వ్యాససూర=వ్యాసునితల్లి
సత్యవతిదేవి.

విధిః. బ్రహ్మణి=బ్రహ్మదేవుడు, కాలే=
కాలము

విధా (సీ). ప్రకారే=రీతి, వేదనే =
కుట్టుట.

వధూః (సీ-డొ). పృక్కా = పృక్క-
యను గంధప్రవ్యము, మహిలా=ఆడుది.

విశ్రభః. విశ్వస్తః=విశ్వసించబడినవాఁ
డు, అనుద్భటః = శాంతుడు.

విశ్రభం (న) బాధార్థం=మిక్కిలియను
నర్థము

శుద్ధం (ప్ర) పూత = పవిత్రమైనది,
కేచలయోః = ముఖ్యము కేచలము అనే
అర్థము

శ్రాధం (న). నివాపే = తర్పణాదులు,
(చేక) శ్రాధకర్త, శ్రద్ధాశా=శ్రద్ధాలుపు.
(ప్ర).

సాధుః (ఉ. పు). ధనిని=ధనవంతుడు,
అపిశబ్దముచే = సజ్జనుడు.

స్కంధః సంఘే=సముదాయము, అపి
శబ్దమువలన భుజిరస్సు.

సిద్ధః నిత్య=నిత్యమైనది, నిష్పందనా
చిషు=నిశ్చలులు లేక సిద్ధయోగులు.

సంధిః (పు). సురంగాయాం=కన్నము,
భేదే=భేదము, సంఘట్టనే = సంఘట్టనము
చేయుట, భగే=భగము.

ధకారాంతశబ్దములు ముగిసెను

కులే ఖ్యాతే చాభిజనః	అభిజనః. కులే=కులము, ఖ్యాతే=ప్రసిద్ధమైనది.
స్వాదధ్వా కాలవర్తనోః.	అధ్వా (న్-పు). కాల = కాలము, వర్తనోః=మార్గము.
ఇతివృత్తేఽవదానం స్యాత్ కర్తృఖండనయోరపి,	అవదానం. ఇతివృత్తే = పూర్వకథాంశము, కర్తృ=అవదానకర్త, ఖండనయోః=ఖండించుట, అపిచే దానము.
అగ్రజన్మాగ్రజే విప్రే	అగ్రజన్మా (న్-పు). అగ్రజే = అన్న, విప్రే=బ్రాహ్మణుడు.
స్వాదన్నం భక్తభుక్తయోః.	అన్నం. భక్త = అన్నము, భుక్తం = భుజింపఁబడినది.
వినీతే విప్రభేదే చానూచానో	అనూచానః. వినీతే=వినయయుక్తుడు, విప్రభేదే = సాంగాధ్యయనము చేసినవాడు.
ఽర్థీ వివాద్యపి,	అర్థీ (న్-పు). వివాది=వాదించువాడు, అపిచే కోరువాడు
అంతావసాయీ చాండా లేమునిభేదే చ నాపితే	అంతావసాయీ (న్ - పు). చండాలే = చండాలజాతివాడు, ముని విశేషే = ఒకమునివిశేషము, నాపితే=మంగలవాడు.
ఆశ్వకుత్సితయోరర్వా	అర్వా (న్-పు). ఆశ్వ=గుఱ్ఱము, కుత్సితయోః=మోసగాడు.
వజ్రే విద్యుతి చాశనిః,	అశనిః. వజ్రే=ఇంద్రాయుధము, విద్యుతి=మెఱుపు.
వర్ణమాత్రే వినర్గే చాభినిష్ఠానోఽథ	అభినిష్ఠానః. వర్ణమాత్రే = అక్షరము, వినర్గే=విసర్గము (రెండుసున్నలు)
హైహయే. ౨౮౫. పార్థద్రుమేమయూరేనా అర్జునశ్రీ ఘ పాండరే,	అర్జునః. హైహయే = కార్తవీర్యార్జునుడు, పార్థే=అర్జునుడు, ద్రుమే =వరుమద్దిచెట్టు, మయూరే=నెమిలి, పాండరే=తెల్లనిది. (త్రి)

అర్జునీగవ్యపాయాం చ

భృంగవృశ్చికయోరలీ.

ఆత్మా మనోఽ

ప్యాకలనం విబంధపరిసం
భ్యయోః,

ఆవేశనం శిల్పగేహే భూ
తావేశేఽథ

గేందుకే. ౨౮౭. విశేషే
చోపధానం స్యాత్

చుల్యాముత్థానముద్దమే,

అగంభీరేఽపి చోత్తానః

శరాభ్యాసేఽప్యపాసనమ్.

స్యాత్కాత్యాయన్యర్థస్య
ద్ధా గౌర్యోర్వరచౌ సరి,

శిరీషామ్రాతకాశ్వత్థ గర్ద
భాండే కపీతనః. ౧౮౯

చీరేఽపి కాపీన

మశ్వే పున్నాగేఽపి చ కే
సరీ.

కులీనత్వే చ గుహ్యే చ
కాలీనమథ

అర్జునీ. గవి=ఆవు, ఉపాయాం=చేదు
ఆనుగుచెట్టు.

అలీ (న్-పు), భృంగ=తుమ్మెద, వృశ్చి
కయోః=తేలు.

ఆత్మా (న్-పు). మనః=మనస్సు అపిచే
జీవాదులు.

ఆకలనం విబంధ=నిర్బంధము, పరిసం
భ్యామోః=లెక్కించుట.

ఆవేశనం. శిల్పిగేహే=శిల్పిగృహము,
భూతావేశేభూతావేశము

ఉపధానం గేందుకే=తలగడ్డ, విశేషే=
విశేషము

ఉత్థానం చుల్యాం=పొయ్యి, ఉద్దమే
=బయలుదేరుట.

ఉత్తానః. అగంభీరే = మెరక, అపిచే
వెల్లికిలపరున్నవాడు.

ఉపాసనం. శరాభ్యాసే = బాణవిద్యా
భ్యాసము, అపిచే నేవచేయుట.

కాత్యాయనీ. అర్థవృద్ధా = సగము
ముదుసలిస్త్రీ, గౌర్యోః=పార్వతి, వరచ
చౌ (పు)=వరచుచి.

కపీతనః శిరీష=దిరిసెనచెట్టు, ఆమ్రా
తక=ఇప్పచెట్టు, అశ్వత్థ=రావిచెట్టు, గర్ద
భాండే=కలుజువ్విచెట్టు.

కాపీనం. చీరే=పేలిక, అశశబ్దముచే
గోచి

కేసరీ (న్-పు). అశ్వే=గుట్టము, పున్నా
గే=పున్నాగవృక్షము, అపిచే సింహము.

కాలీనం. కులీనత్వే=సత్కులప్రసూతి,
గుహ్యే=శిశ్నము.

కంచుకీ. ౨౯౦ స్థాపత్యేవర్తి
తే సర్పే

క్లప్తా చ్చేదే చ కల్పనం,

కామినౌ స్త్రైణచక్రా చ

కృతినౌ యోగ్యపండితౌ

కాంచనం తు హేమ్ని నాగ
కేసరే

కాంచనీ నిశా

ధాతువాదరతే కాంస్యకా
రేకారంధమీనరి. ౨౯౨

చర్చికా చిల్లదయితే ఖకా
మినౌ ప్రకీర్త్యతి,

విషాగ్ధపశోర్తాంసే గృంజ
సు నా రసోనకే. ౨౯౩

గహనం గహ్వరే దుఃఖే వనే

థాంబురము స్తయోః, ఘనః
ఘనీ

ఘనం వాద్యం

చర్మస్యాత్ఫలకత్వచోః,

చీనో వస్త్రప్రీహిభేదే

చిహ్నం లక్ష్మపతాకయోః,

కంచుకీ (న్-పు.) స్థాపత్యే=ద్వారపాల
కత్వము, వర్తితే=కవచధారి, సర్పే=పాము.

కల్పనం. క్లప్తా=రచనము, చేదే=ఖండిం
చుట

కామినీ. స్త్రైణ=స్త్రీ, చక్రా = ఆడు
చక్రవాకి.

కృతీ (న్-పు.) యోగ్య=యోగ్యుడు,
పండితౌ=పండితుడు.

కాంచనం. హేమ్ని=బంగారు, నాగ
కేసరే=నాగకేసరములు

కాంచనీ. నిశా=పసుపు

కారంధమీ (న్-పు) ధాతువాదరతే
=ధాతువాదవిద్యయం దాసక్తుడు, కాం
స్యకారే=కంచరవాడు

ఖకామినీ చర్చికా=పార్వతీదేవి, చిల్ల
దయితే=పుసికన్నులస్త్రీ

గృంజనం. విషాగ్ధపశోర్తాంసే=విషము
పూసిన పశువుమాంసము, రసోనకే=వెల్లులి
గడ్డ (పు.)

గహనం. గహ్వరే=గండశిల, దుఃఖే=
దుఃఖము, వనే=అరణ్యము.

ఘనః అంబుద=మేఘము, ముస్తయోః
=తుంగము స్త్రై.

ఘనం. వాద్యం=వాద్యవిశేషము.

చర్మ (న్-న.) ఫలక=చాలు, త్వచోః=
చర్మము.

చీనః. వస్త్ర=పట్టువస్త్రము, ప్రీహిభేదే
=వడ్డలోభేదము.

చిహ్నం. లక్ష్మ=గుఱుతు, పతాకయోః
=శేండా.

చక్రిణో విష్ణుభుజగకులాల
గ్రామయాజినః. ౨౯౫

కంప్రేన్నా చలనం కంపే

చలనీ వస్త్రఘర్షరీ
భూర్జే ఫలకపాణౌ చచర్మ్య
ఖాలంబుషే పుమాన్. ౨౯౬

నింజేపి ఛర్దనం వాంతే

జవనో దేశవేగినోః,

బుద్ధే జినో జిత్వరే చ

జీవనం వర్తనాంభసోః.

శూరే దాతరి చ త్యాగీ

వ్రతిశోచ్యో తపస్వినౌ,

తపనో నరకే భానౌ

విరలేత్సేకృతేతనుః ౩౦౦

క్రీడాదౌ దేవనం నాత్మే

ద్విజన్తా దంతవిప్రయోః,

చక్రి (న్-పు.) విష్ణు=విష్ణువు, భుజగ=పాము, కులాల=కుమ్మరి, గ్రామయాజినః = పురోహితుడు.

చలనం. కంప్రే (పు) = వణకువాడు, కంపే=చలించుట.

చలనీ. వస్త్రఘర్షరీ=వస్త్రఘర్షరము. చర్మి (న్-పు) భూర్జే=భూర్జవృక్షము, ఫలకపాణౌ = డాలుపట్టువాడు, అలంబుషే (పు) = అలంబుషుడను రాక్షసుడు.

ఛర్దనం నింజే = వేపచెట్టు, వాంతే = కక్కుట

జవనః. దేశ=దేశవిశేషము, వేగినోః = వేగముగలవాడు,

జినః. బుద్ధే=బుద్ధుడు, జిత్వరే = జయశీలుడు.

జీవనం. వర్తనా=ప్రవర్తనము, అంభసోః=నీరు.

త్యాగీ (న్-పు) శూరే = శూరుడు, దాతరి=దాత.

తపస్వీ (న్-పు) వ్రతి = వ్రతముగలవాడు, శోచ్యో=విచారపడదగినవాడు.

తపనః. నరకే = నరకము, భానౌ = సూర్యుడు.

తనుః. విరలే=ఎడమైనది, అల్పే=కొంచెముది, కృతే=చిక్కినది.

దేవనం. క్రీడాదౌ=ఆటమొదలగునవి, అత్మే (పు) = పాచికలు.

ద్విజన్తా (న్-పు) దంత = దంతములు, విప్రయోః=బ్రాహ్మణుడు

దానం గజమదే త్యాగే
ఖండనే రక్షణేఽపి చ. ౨౯౯.

దర్శనం వర్ణముకుర చక్షు
శ్వాస్త్రోపలబ్ధిషు,

స్త్రీదీర్ఘకోష్యాందుర్నామా
అర్హసి
ద్యుమ్నం బలే ధనే. ౩౦౦

ధన్వా మరౌ ధన్వచాపే

ధావనం గతి శౌచయోః,

నిర్భర్తృనం ఖలీకారాల
క్తయో

రథనంవనం ౩౦౧. దేవో
ద్యానే సు తే ఘంసి
నగ్నౌ క్షుపణవందినౌ,

శ్రుతౌ దృష్ట్యాం నిశమనం

ఖగంగాపి నలిన్యథ. ౩౦౨.

గ్రంథిప్రస్తావయోః పర్వ
విషువత్ప్రభృతీష్వషి,

ప్రతిమానం ప్రతిచ్ఛాయా
గజదంతాంతరాలయోః.

దానం. గజమదే=గజమదము, త్యా
గే=త్యాగము, ఖండనే=ఖండించుట, రక్ష
ణే=కాపాడుట.

దర్శనం. వర్ణముకుర = కళియిచేసిన
అద్దము, చక్షుః=కనులు, శాస్త్ర=శాస్త్రము,
ఉపలబ్ధి=స్వాత్మకము.

దుర్నామా (న్-న). దీర్ఘకోషీ (సీ) =
ఏనుగుజెలగ, అర్హసి=రోగవిశేషము.
ద్యుమ్నం. బలే = బలము, ధనే = ధ
నము.

ధన్వా (న్-పు). మరౌ = మరుభూమి,
చాపే (న) విల్లు.

ధావనం. గతి=గమనము, శౌచయోః
=శుచి చేయుట.

నిర్భర్తృనం. ఖలీకార=అదలింపు, అల
క్తయోః=లత్తుక.

నందనం. దేవోద్యానే=ఇంద్రునితోట,
సుతే (పు)=కొడుకు.

నగ్నౌ క్షుపణ=క్షుపణకుడు, వందినౌ=
స్తోత్రపాఠకుడు.

నిశమనం. శ్రుతౌ=వినుట, దృష్ట్యాం=
చూచుట.

నలిసీ ఖగంగా=ఆకాశగంగ, అపిచ్ఛే=
త్రామరతూడు.

పర్వ (న్-న) గ్రంథి=కణుపు, ప్రస్తావ
యోః = అవసరము, విషువత్ప్రభృతీషు=
విషువత్సూర్యకాలాదులు, అపిచ్ఛేర్హమ్.

ప్రతిమానం. ప్రతిచ్ఛాయా = ప్రతి
బింబము, గజదంతాంతరాలయోః=ఏనుగు
దంతాంతరాల భాగము.

పాకస్థానే కులాలస్య వాతే
చ పవనః పుమాన్

హరితక రాక్షసే చ పూత
నాథ

వదాలకే 308. పాతీనో
గుగ్గులుద్రా చ

రక్షి వృక్షౌఽపలాశినా,

ఫాల్గునో మాసి పార్థ చ

స్త్రీవిదగ్ధా చ వాణినీ. 309
వర్ధమానః ప్రశ్న భేదశరా
వైరంఽవిష్టుషు,

సేనా నదీ చ వాహిన్యౌ
చేదే వృద్ధా చ వర్ధనమ్.

భువనం విష్టపే తోయే

భిన్నం దీర్ఘే విశేషితే

జన్తాశ్రయశ్చ భవనం
భాజనం పాత్రయోగ్య
యోః. 302.

భృతికాంచనయో ర్భర్త

మలినం దూషితేఽసిలే,

మానం ప్రమాణం తౌల్యే
చ

పవనః. కులాలస్యపాకస్థానే = కుష్మర
ఆవము, వాతే=వాయువు.

పూతనా హరితకీ=కరకామ, రాక్ష
సీ=పూతనయను రాక్షసి.

పాతీనః. వదాలకే=కోటమీను, గుగ్గు
లుద్రుః=గుగ్గిలపుచెట్టు

పలాశీ (న-పు) రక్షః = రాక్షసుడు,
వృక్షౌ = మోదుగుచెట్టు

ఫాల్గునః మాసి = ఫాల్గునమాసము,
పార్థే=అర్జునుడు.

వాణినీ (స్త్రీ) విదగ్ధా=నేర్పుగలస్త్రీ.
వర్ధమానః ప్రశ్న భేదే=ప్రశ్న భేదము,

శరశ = మూకుడు, ఏరంఽ = ఆముదపు
చెట్టు, విష్టుషు=విష్టుమూర్తి.

వాహినీ సేనా=సైన్యము, నదీ=నది.
వర్ధనం. చేదే = చేరించుట, వృద్ధా =

అభివృద్ధి.
భువనం. విష్టపే = లోకము, తోయే=

నీరు.
భిన్నం. దీర్ఘే = బద్ధలైనది, విశేషితే=

వేటుచేయఁబడినది
భవనం. జన్తాశ్రయః=గృహము.

భాజనం. పాత్ర=పాత్రము, యోగ్య
యోః=యోగుఁడు.

భర్త (న-న) భృతి = జీతము, కాంచ
నయోః = బంగారము.

మలినం దూషితే = నిందింపఁబడినది,
అసీలే=నల్లనిది.

మానం. ప్రమాణం=కొలత, తౌల్యే=

తూచుట.

మీనో రాశ్యంత రే యమే

మదనాః సిక్థధూస్తూరతరు
భేదే మనోభవాః,

మునిర్వాచంయమే బుద్ధే

ఛందశ్చంపాచ మాలినీ

మాతులానీతుభంగాయాం
మాతృభ్రాతృస్త్రియామపి,

రాశౌ యుగ్తే చ మిథున

విష్ణ్వలీ మధుసూదనౌః

యాపనం స్యాన్నిరసనే
కాలక్షేపే చ వర్తనే,

చతుఃక్రోశ్యాం చ యోగే
చ యోజనం

స్యాత్తువాహనే 3౧౧. గ
తౌ చ యానం

యోనిస్తు ఉత్పత్తిస్థానేభ
గేఽపి చ,

రసనం తు ధ్వనౌ స్వాదే
రసజ్ఞా రాస్నయోః స్త్రి
యామ్. 3౧౨

యతే చంద్రే చ రాజా

మీనః రాశ్యంత రే=మీనరాశి, య
మే=చేప.

మదనః సిక్థ = మెదుకు, ధూస్తూర=ఉ
మైత్త, తరుభేద=వెలగచెట్టు, మనోభవః=
మన్మథుడు

మునిః వాచంయమే = యలి, బుద్ధే=
బుద్ధుడు

మాలినీ. ఛందః=పద్యవిశేషము, చం
పా=చంపానగరము

మాతులానీ భంగాయాం=జనపవిత్రు
లు, మాతృభ్రాతృస్త్రియాం= మేనమామ
భార్య, అపిచే=ప్రియంగువృక్షము.

మిథునం. రాశౌ=మిథున రాశి, యుగ్తే=
జంట.

మధుసూదనః. విష్ణుః=విష్ణువు, అలీ =
తుమ్మెద.

యాపనం. నిరసనే = త్రోసివేయుట.
కాలక్షేపే=కాలక్షేపము, వర్తనే=వర్తిం
చుట.

యోజనం. చతుఃక్రోశ్యాం=నాలుగుకో
సులదూరము, యోగే=యోగవిశేషము.

యానం వాహనే=వాహనము, గతౌ=
నడచుట

యోనిః. ఉత్పత్తిస్థానే = పుట్టినతావు,
భగే=ఉపస్థ, అపిచే=కారణము.

రసనం. ధ్వనౌ=ధ్వని, స్వాదౌ=తీయ
నిది, రసజ్ఞా (నీ)=నాలుక, రాస్నయోః =
సన్నదుంపరాస్త్రము.

రాజా (నీ-పు). యతే = యతుడు,
చంద్రే=చంద్రుడు.

స్వాత్రక్షః కామీ చ రా
గితౌ,

గోపిత్రే రోచనా

కూటశాల్మలా రోచనః పు
మాన్. 303

నిశాహరిద్రా రజసీ ఛేదే

భూర్జే చ లేఖనం,

రాశీనాముదయో లగ్నం
సక్తలజ్జితయోస్త్రిషు. 304
యోషిజ్జిహ్వో చ లలనా

లక్షణం నామచిహ్నయోః,

రిక్తే వితానముల్లోచే

విలగ్నం మధ్యలగ్నయోః.

దైవానిష్ఠఫలే సక్తౌ వ్యసనం
నిష్ఫలోద్యమే,

స్వతంత్రతాచ వ్యుత్థానం

వామనౌ విష్ణుదిగ్గజౌ. 305
ఖర్వశ్చార్ధ

ఫలే శుష్కే-వానంసూత్రే
కటే గతౌ,

రాశీ (న్-పు), రక్షః = అనురక్తుడు,
కామీ=కాముకుడు.

రోచనా గోపిత్రే=గోరోజనము.

రోచనః. కూటశాల్మలా=పిన్నబూరుగు
చెట్టు

రజసీ (సీ) నిశా=రాత్రి, హరిద్రా =
పసుపు, ఛేదే=ఛేదనము.

లేఖనం (న). భూర్జే=భూర్జవృక్షము.

లగ్నం (న) రాశీనాంఉదయః=రాసుల
యొక్క ఉదయము, సక్త=తగులుకున్నది,
(త్రి). లజ్జితయోః=లజ్జగలవాడు.

లలనా (సీ). యోషిత్ = ఆడుది,
జిహ్వచ=నాలుక.

లక్షణం (న). నామ=పేరు, చిహ్నయోః
=గుఱుతు.

వితానం (న). రిక్తే = శూన్యమైనది,
ఉల్లోచే=చూచిని.

విలగ్నః (పు). మధ్య=నడుము, లగ్న
యోః=తగులుకున్నది

వ్యసనం (న). దైవానిష్ఠఫలే = దైవ
సంబంధ అనిష్ఠఫలము, సక్తౌ = ఆసక్తి,
నిష్ఫలోద్యమే=నిష్ఫలోద్యమము.

వ్యుత్థానం (న). స్వతంత్రతాచ=స్వా
తంత్ర్యము

వామనః (పు) విష్ణుః=విష్ణుమూర్తి, దిగ్గ
జౌ=దిగ్గజము, ఖర్వః=పొట్టివాడు.

వానం (న) శుష్కే ఫలే = పండిన
కాయ, సూత్రేకటే=నెయ్యబడిన (కుట్ట
బడిన) చాప, గతౌ = గమనము (మార్గము)

వృషపర్వా శివే దై త్యే

వృషపర్వా (న్) శివే=శివుడు, దై త్యే=దైత్యుడు.

వేష్టనం ముకుటే గతౌ.
3౧౭. వేశకా రేఽపి

వేష్టనం (న). ముకుటే = కిరీటము, గతౌ = ఉపాయము, వేశకారే = వేష కారుడు.

విషయీ కామిని క్లీబమిం
ద్రియే,
వృషదనీ స్యాద్వందా
యాం శ్రీయాం కుతారకే
పుమాన్. 3౧౮

విషయీ (న్) కామిని=కాముకుడు, ఇంద్రియే=ఇంద్రియములు (న)
వృషదనీ (నీ) వందాయాం=బదనికె, కుతారకే=గండ్రగొడ్డలి (పు).

సమాలభ్యే విభక్తే చ విచ్ఛి
న్నం వాచ్యలింగకం,

విచ్ఛిన్నం త్రి. సమాలభ్యే=హింసింపఁ బడినది. విభక్తే = విభజింపఁబడినది. (విశేష్యనిఘ్నము)

లభ్యే జ్ఞాతే స్థితే విన్నం

విన్నః (పు). లభ్యే=హిందఁబడినది, జ్ఞాతే=తెలియఁబడినది, స్థితే=ఉన్నది

వేదనా జ్ఞానపీడయోః

వేదనా (నీ). జ్ఞాన=జ్ఞానము, పీడయోః =బాధ.

వర్తనీ తర్కుపీఠేఽపి శ్రీ
యాం పర్తనవర్తనోః,

వర్తనీ (నీ). తర్కుపీఠే=దారమువడు కురాటము వీథము, పర్తన = జీవనము, వర్తనోః=మార్గము.

వనశ్వా జంబుకే వ్యామ్రే

వనశ్వా (న్-పు). జంబుకే = నక్క, వ్యామ్రే=వ్యాఘ్రము.

విపన్నోఽహవావిపద్గతే 3,౨౦

విపన్నః (పు). అహవా=సర్పము, విపద్గతే=ఆపత్తునొందినవాడు

దైవశంసినిమిత్తైచ శకునం
పుంసి పక్షిణి,

శకునం (న) దైవశంసినిమిత్తే=అదృష్ట మునుజెప్పు నిమిత్తము, పక్షిణి = పక్షి (పు).

చూడావాసుక్కుటశ్చ
పి శిఖి

శిఖి(న్). చూడావాన్=శిఖిగలవాడు, కుక్కుటః=కోడి. అపిశబ్దమువలన మయూరము.

శృంగారిణౌ త్వీమా. 3.21
క్రముకశ్చ సువేశశ్చ

పార్థేంద్రోః శ్వేతవాహనః,

మయూరే భీష్మశత్రై చ
శిఖిండ్యథ

విహేతనమ్. 3.22. విహిం
సాయాం విడంబే చ

యమేనా శమనం వధే,

శ్వేన శ్శుక్లే పక్షిభేదే

శకునిః సౌబలే ఖగే. 3.23

ధాన్యభేదే పుమాన్ పక్షి
హాయనః కుంజరేఽపి చ,

నాసాధౌ సజ్జనం క్షప్తౌ

సాధనం సిద్ధిమేధ్రయోః.

సమానో దేహవాయూ చ

సంస్థానం మృత్యు రూప
యోః,

సంతానఃసంతతౌ దేవవృక్షే
చాపత్యగోత్రయోః. 3.24

క్రతౌ స్నానే చ సవనం

మరణేఽపి సమాపనం,

శృంగారి (న్). క్రముకః=పోక, సువే
శః=మంచివేషము.

శ్వేతవాహనః (పు). పార్థే=అర్జునుడు,
ఇంద్రోః=చంద్రుడు.

శిఖిండి (న్) మయూరే = నెమిలి,
భీష్మశత్రై=శిఖిండి.

విహేతనం (న). విహింసాయాం=హిం
స, విడంబే=అనుకరణము (వంచించుట).

శమనం. యమే (పు) = యముడు,
వధే (న)=చంపుట.

శ్వేనః. శ్శుక్లే=తెలుపు, పక్షిభేదే=డేగ.

శకునిః సౌబలే = దుర్యోధనునిమేన
మామ, ఖలే=నీచుడు.

పక్షిహాయనః. ధాన్యభేదే = ధాన్య
భేదము, కుంజరే=వనుగు.

సజ్జనం. సాధౌ=(పు) సజ్జనుడు, క్షప్తౌ
=సిద్ధముచేయుట.

సాధనం. సిద్ధౌ = సిద్ధమైనది, మేధ్ర
యోః=శిశ్నము

సమానః. దేహవాయూ=దేహమందలి
ఒకవాయువు.

సంస్థానం. మృత్యు = చావు, రూప
యోః=ఆకారము.

సంతానః. సంతతౌ=సంతతి, దేవతరా
=కల్పవృక్షము, అపత్యః=శిశువు, గోత్ర
యోః=వంశము

సవనం. క్రతౌ=యజ్ఞము, స్నానే =
స్నానము.

సమాపనం. మరణే = చావు, అపిచే
సమాప్తి.

స్వందనం ప్రవణే నాతు
రథే తినిశపాదపే. 3౨౬

సుప్తజ్ఞానే చ శయనే స్వ
ప్నోఽథ

స్పర్శదానయోః, స్పర్శనం

స్పర్శనో వాతః

సూనం పుష్పే ఫలేఽపి చ.

నేవనం నేవనోపాస్త్యో

శ్వాశ్వతాజౌ సదాతనౌ,

పుత్రే రవౌ చ సూనుః
స్యాత్ భ్రాతర్యపి కనీయసి

సీమా వాతు స్థితౌ తేత్రే

స్వామీ భర్తరి షణ్మథే,

ధూమవంశశరామర్యైః
పర్వాణః ప్రకీర్తితాః. 3౨౯

హనుర్హట్టవిలాసిన్యాం క
పోలావయవేఽపి చ,

ఇతి నాంతాః.

సజలే మహిషేఽనూపో

స్వందనం. ప్రవణే=జారుట, రథే(పు)=
రథము, తినిశపాదపే=నెమ్మిచెట్టు.

స్వప్నః. సుప్తజ్ఞానే=కల, శయనే=పరుం
డుట.

స్పర్శనం. స్పర్శ=తాకుట, దానయోః
=దానము.

స్పర్శనః. వాతః=వాయువు.

సూనం. పుష్పే=పూవు, ఫలే=పండు,
అపిచే అయిదుపాపములు.

నేవనం. నేవనః=కుట్టుట, ఉపాస్త్యో =
ఉపాసనచేయుట

సదాతనః. శ్వాశ్వతౌ=స్థిరమైనది, అజౌ
=బ్రహ్మదేవుడు.

సూనుః. పుత్రే=కొడుకు, రవౌ = సూ
ర్యుడు, కనీయసిభ్రాతరి=చిన్న అన్న, అపిచే
మనుమడు.

సీమా (న్-న) వాతు=వీధి, స్థితౌ=నిలు
కడ (వర్పాటు), తేత్రే=పొలము.

స్వామీ (న్-పు.) భర్తరి=యజమాని,
షణ్మథే=కుమారస్వామి.

సుపర్వాణః. ధూమ = పొగ, వంశ =
వెదురు, శర = రెల్లు, మర్యైః = మను
ష్యులు.

హనుః హట్టవిలాసిన్యాం = వీటిఱంకు
కత్తె, కపోతౌ=దాడ, అవయవే=కపాల
ము, అపిచే మృత్యువు.

నకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అనూపః. సజలే=జలముగలతావు, మ
హిషే=దున్నపోతు.

అవలేపః సంగగర్వయోః.

ఆక్షేపః భర్తసనాకృప్త్యో

రాకల్పా వేశకల్పనే,

తృణభి ధ్వుల్లిన్యలుపం

చంద్రేనా స్త్యుడుపః ప్లవే.

కల్పశ్శాస్త్రే విధౌ న్యాయే
సంవర్తే బ్రహ్మణోదినే

ధాన్యే కుశేఽప్టమాంశేఽ
హ్నః కుతపచ్ఛాగకంబలే

గుణవృక్షేఽపి కూపః

విటస్సర్యాంస్త్రీకుణపశ్శవే,

జిహ్వప శ్శునిమార్జారే
త్రపుసీసకరంగయోః. 3 3 3

పాదుకాయాం స్త్రియాం
వృక్షే పాదపితే చ పాదపః,

పిండపుష్పే జపాశోకా

పుష్పం కుసుమ ఆర్తవే.

అవలేపః. సంగ=కలియుట, గర్వయోః
=గర్వము

ఆక్షేపః భర్తసన = బెడరించుట, ఆ
కృప్త్యోః=లాగుట.

ఆకల్పః వేశ=వేషముధరించుట, కల్ప
నే=కల్పించుట.

ఉలుపం. తృణభిత్ = ఒకానొకగడ్డి,
గుల్మిని=తీగెలగుంపుతో నున్నపాద.

ఉడుపః. చంద్రే=చంద్రుడు, ప్లవే=పడ
వతెప్పకొయ్య (పు)

కల్పః. శాస్త్రే=శాస్త్రము, విధౌ=విధి,
న్యాయే=న్యాయము, సంవర్తే=ప్రళయము
బ్రహ్మణోదినే=బ్రహ్మదివసము

కుతపః ధాన్యే=సువ్వలు, కుశే=దర్భ,
అహ్నః అప్టమాంశే = పగటిలో ఎనిమిదవ
పాలు, ఛాగకంబలే=గొంగడి.

కూపః గుణవృక్షే=ఒడకొయ్య, అపి
చే బావి.

కుణపః. విటస్సర్యాం (సీ)=వెంటగో
రుపంక, శవే=పీనుగు.

జిహ్వపః శ్శుని=కుక్క, మార్జారే=పిల్లి
త్రపు. సీసక=సీసము, రంగయోః=తగ
రము.

పాదపః. పాదుకాయాం (సీ)= పాదు
కలు, వృక్షే = చెట్టు, పాదపితే = పాద
వీతము.

పిండపుష్పః. జపా=దాసానిచెట్టు, అ
శోకా=అశోకవృక్షము.

పుష్పం. కుసుమ=పూవు, ఆర్తవే (సీ)
=రజస్సు.

గ్రంథావృత్తై పశౌశబ్దే స్వ
భావే నాటకాదిషు, రూప
మాకారసౌందర్య నాణకేష్వ
పి దృశ్య తే. 33౫.

శరరోపణయోరోపః

లేపః లేపన జేమనే,

విటపః పల్లవే స్తంభే పిద్ధే

మేదో బిలం చపా. 33౬.

ఆక్రోశే శపథే శాపః

స్వాపః శయననిద్రయోః,

ఇతి పాంతాః

త్రిషు స్వాత్కుత్సితే ంభా
రవర్ణ తు పుమానయమ్.

ఇతి పాంతాః

గజే గ్రీవాబిలే కంబుః

కలంబశ్శరనాలయోః

బృందే కడంబౌ నీపేవా

రూపం గ్రంథావృత్తై = గ్రంథము
ఆవృత్తి చేయుట, పశౌ = పశువు, శబ్దే =
శబ్దము, స్వభావే = స్వభావము, నాటకా
దిషు=నాటకములు మొదలగునవి, ఆకార
=స్వరూపము, సౌందర్య=చక్కదనము,
నాణకే=నాణ్యము (శిఖా), అపిచే వర్ణము.
రోపః. శర=బాణము, రోపణయోః=
ఎక్కువెట్టుట.

లేపః లేపన=మైపుత, జేమనే=భోజ
నము.

విటపః పల్లవే = చిగురాకు, స్తంభే =
స్తంభము, పిద్ధే=విటుడు.

చపా. మేదః=మాంసవిశేషము, బిలం=
రంధ్రము.

శాపః ఆక్రోశే = తట్టుట, శపథే =
ప్రతిజ్ఞ

స్వాపః శయన=పరుండుట, నిద్రయోః
=నిద్ర.

పకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

రేఫః కుత్సితే (త్రి)=కృత్రిమమైనది,
రవర్ణ (పు)=రయను అక్షరము.

ఫకారాంతనానార్థశబ్దము ముగిసెను.

కంబుః. గజే=ఏనుగు, గ్రీవాబిలే =
కంఠముక్రిందిగుంట.

కలంబః శర = బాణము, నాలయోః=
కాడ.

కడంబం. బృందే=సమూహము, నీపే=
కడిమిచెట్టు (పు).

కాదంబౌ శరపక్షిణౌ.

స్నేహవిప్లవయోర్ద్విబంబః

ప్రలంబోదై త్యశాఖయోః,

బింబం బింబఫలే రూపే

సంబస్తుముసలాన తే. 3 3౯.
కల్యాణవతి వజ్రే చ

హేరంబో మహిషేఽపి చ,

ఇతి బాంతాః.

స్వర్కారంభావవప్తంభౌ

వాణీఛందోవ్యసుష్టుభౌ

ఆరంభ ఉద్యమే దర్పే

కామే బ్రహ్మణి చాత్మభూః,

ఋషభౌ శ్రేష్ఠవృషభౌ

కరభోఽధఃకరోష్ఠ్రియోః.

కుంభో వారస్త్రియాః కాం
తే రక్షో రాశిప్రభేదయోః,

కాదంబః. శర=బాణము, పక్షిణౌ=కల
హంస

ద్విబంబః. స్నేహ=మాంసవిశేషము, విప్లవ
యోః=దేశ పద్ధతము.

ప్రలంబః. దైత్య = రాక్షసుడు, శాఖ
యోః=కోమ్మ.

బింబం. బింబఫలే = దొండపండు,
రూపే=ఆకారము

సంబః ముసల = రోకలిబండ, ఆనతే=
సంగినది, కల్యాణవతి = మంగళముగలది,
వజ్రే=ఇంద్రుని ఆయుధము

హేరంబః మహిషే = దున్న, అపిచే
వినాయకుడు

బకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అవప్తంభః. స్వర్ణ=బంగారు, ఆరంభౌ=
ఆరంభము చేయుట

అనుష్టుప్ వాణీ = వాక్కు, ఛందః=
శ్లోకవిశేషము.

ఆరంభః ఉద్యమే = ప్రయత్నము,
దర్పే=పొగరు.

ఆత్మభూః. కామే=మన్మథుడు, బ్రహ్మ
ణి=బ్రహ్మ

ఋషభః శ్రేష్ఠః=శ్రేష్ఠుడు, వృషభౌ=
ఎద్దు

కరభః. అధఃకరః = హస్తముయొక్క
క్రిందివైపు, ఉష్ఠ్రియోః=బంటు.

కుంభః. వారస్త్రియాః కాంతే = వార
స్త్రివల్లభుడు, రక్షః = రాక్షసుడు, రాశి
ప్రభేదయోః=కుంభ రాశి.

వీణాప్రసేవే కుకుభో నగ
భేదేఽర్జునద్రుమే. 3౪౨

గర్దభః శుక్లకుముదే ఖరే
పుం

స్వథ దానవే, జంబీరేవ్యవ
హారే చ జంభోదంతేఽపి చే
ష్యతే. 3౪౩

దుందుభిరైత్యభేదేఽపి

దంభః కైతవకల్కయోః,

దుర్లభః కచ్చురే కామ్యే

సశృశవ్యాజయోర్నిభః.

ముఖ్యరాట్ క్షత్రయోః
పుంసి నాభిః ప్రాణ్యంగకేఽన్య
యోః, చక్రమధ్యే ప్రథానే
చ స్త్రీయాం కస్తూరికామదే
భూర్భూమాస్థానమాత్రేచ

భమృక్షేభృగుజేఘమాన్,

రంభాకదల్యప్సరసో
ర్విభుస్సాన్యతాన్యవిభృత్య
యోః. 3౪౬

పునర్నవాయాం వర్షాభూః
స్త్రీనాకించులుకే ప్లవే,

కుకుభః వీణాప్రసేవే=వీణాకాయలు,
నగభేదే=బకానొకశైలము, అర్జునద్రుమే=
మద్దిచెట్టు.

గర్దభః శుక్లకుముదే = తెల్లకలువ,
ఖరే=గాడిద (పు)

జంభః దానవే=రాక్షసుడు, జంబీరే=
నిమ్మచెట్టు, దంతే=దంతములు, అపిచే =
దంబము.

దుందుభిః దైత్యభేదే = రాక్షసుడు,
అపిచే=సంవత్సరము.

దంభః కైతవ = మోసము, కల్క-
యోః=పాపము

దుర్లభః. కచ్చురే = గజ్జిగలవాడు,
కామ్యే=కోరదగినవాడు

నిభః. సశృశ = సమానము, వ్యాజ
యోః=నెపము.

నాభిః. ముఖ్యరాట్=నాభీమహారాజు,
క్షత్రయోః=క్షత్రియుడు, నాభిః=బొడ్డు
(పు), చక్రమధ్యే=గాలినడుము, ప్రథానే=
ముఖ్యమైనది, కస్తూరికామదే = కస్తూరి.

భూః. భూమా=భూమి, స్థానమాత్రే=
ప్రదేశమాత్రము

భం. ఋక్షే=నక్షత్రము, భృగుజే(పు)
=శుక్రుడు

రంభా. కదలీ=అరటి, అప్సరసోః=రంభ.

విభుః. సాన్యమి = యజమాని, భృత్య
యోః=బంటు.

వర్షాభూః. పునర్నవాయాం = తెల్లగలి
జేరు (స్త్రీ) కించులుకే=(పు) ఎఱ్ఱ (మహీ
లత) ప్లవే=తెప్పకొయ్య.

విస్త్రంభః కేలికలహే వి
శ్వాసే ప్రణయేఽపిచ 3౮౭

సురభిః స్యాద్వసంతేఽపి
సభాద్యూతాలయేఽపి చ,

ఇతి భాంతాః

అభ్యాగమో విరోధే చ
శాస్త్ర

మాయాతమాగమః 3౮౮

మఠాదౌ బ్రహ్మచర్యాది
చతుష్కే చాశ్రమోఽస్తి
యామ్,

అంగీకృతాపుష్కరమః సమీ
పగమనేఽపి చ. 3౮౯

ఉమా దుర్గాఽతసీచాథ

వీడాయాం వీచివేగయోః,
వస్త్రసూత్రై చ రేఖాయాం
చోర్తిః స్త్రీపుంసయోర్మతః.

కుసుమం స్త్రీరజః పుష్పం

క్షేమం కల్యాణరక్షయోః,

క్షేమా చండాథ

కలమా లేఖనీచౌరశాలయః.

విస్త్రంభః కేలికలహే = ప్రణయకోపము,
విశ్వాసే = నమ్మకము, ప్రణయే = స్నేహము,
అపిచే = హింసనము.

సురభిః. వసం తే = వసంతుండు, సభా =
రాజసభ, ద్యూతాలయే = జూదమాడు
గృహము, అపిచే = కామధేనువు.

భ కా రాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అభ్యాగమః విరోధే = విరోధము, శా
స్త్రం = శాస్త్రము

ఆగమః ఆయాతం = రాకడ.

ఆశ్రమః. మఠాదౌ = బ్రహ్మచర్యా
ద్యాశ్రమములు నాలుగు.

ఉపగమః అంగీకృతౌ = అంగీకారము,
సమీపగమనే = చేరువగా పోవుట, అపిచే
నడక.

ఉమా. దుర్గా = పార్వతి, అతసీ = అవిసె
చెట్టు.

ఊర్తిః (పు, వీడాయాం = వీడ, వీచి =
తరంగము, వేగయోః = వేగము, వస్త్ర
సూత్రై = సన్ననివస్త్రము, రేఖాయాం =
పంక్తి.

కుసుమం స్త్రీరజః = స్త్రీలరజస్సు, పుష్పం
= పూవు.

క్షేమం కల్యాణః = శుభము, రక్షయోః
= రక్షణ

క్షేమా చండా = లింగిదొండచెట్టు.

కలమా. లేఖనీ = కలము, చౌర = దొంగ
శాలయః = పైరులు.

రేతో నికామకామ్యేషు
కామం పుంసి స్తరేచ్ఛయోః,

తామమట్టే దుకూలే చ

గ్రామస్సంవసథే స్తరే. 3౫౨

గుల్మః స్తంభే ఘట్టభేదే

ఘర్తః స్వేదాతపోర్మసు,

జిహ్వాః స్యాత్కుటిలే మందే

తలిమం తల్పకుట్టిమే. 3౫౩

తోక్తం కర్ణమలే పుంసి హ
రితే చ హరిద్యవే,

ద్రుమో యతేశ్వరే వృక్షే

దమో దమఘదండయోః

ధర్తోఽహింసోపమాయో
గోపనిషత్సు ధనుష్యపి,

కటే లుండ్యాం చ

కామం. రేతః = రేతస్సు, నికామ
= మిక్కిలి, కామ్యేషు = కోరికలు,
స్తర (పు) = మన్తఘండు, ఇచ్ఛయోః =
కోరిక.

తామం. అట్టే = భురుజామీదియిల్లు,
దుకూలే=పట్టుబట్టు.

గ్రామః. సంవసథే=గ్రామము, స్తరే =
మన్తఘండు.

గుల్మః. స్తంభే=కాడ, ఘట్టభేదే=నగర
పై న్యవిశేషము.

ఘర్తః. స్వేద=చెమట, ఆతప=ఎండ,
ఊష్ణయోః=వేడిమి.

జిహ్వాః. కుటిలే = వక్రము, మందే =
మందమతి

తలిమం. తల్ప=శయనీయము, కుట్టిమే
=కట్టబడిన ప్రదేశము.

తోక్తం. కర్ణమలే = గుబిలి, హ
రితే = పచ్చనిది, (పు). హరిద్యవే=పచ్చ
యవలు.

ద్రుమః. యతేశ్వరే=కుబేరుడు, వృ
క్షే=వృక్షము.

దమః. దమఘ=ఇంద్రియనిగ్రహము,
దండయోః=దండన, శిక్షణ.

ధర్తః. అహింసా=హింసచేయకుండుట,
ఉపమా=సామ్యము, యోగ=యోగము,
ఉపనిషత్సు = ఉపనిషత్తు, ధనుష్యపి =
ధనుస్సు అపిశబ్దముచే యముడు.

నిగమః. కటే=చాప, (లేక నిశ్చయ
ము) లుండ్యాం = యుక్తిపూర్వకముగా
కర్తచేసేది.

నిగమో నియమే నిశ్చయే
ప్రతే. 3౫౫. యంత్రణా
బంధయోశ్చాథ

పంచమః స్వరసంఖ్యయోః,

పద్మోఽస్త్రీ బిందుజాలేఽజ్ఞే
పూహే సంఖ్యాంతరే ని
ధౌ. 3౫౬. గజానాం దంత
బంధేఽపి

ప్రతిమానుకృతావపి,

భూమిః స్థానేఽపి

కుండాంబునిర్గమ భ్రాంతిషు
భ్రమః. 3౫౭

గాంగేయ భీషణౌ భీష్మే

భీమః శంభౌ చ పాండవే,

నరకే మంగలే భౌమః

స్వరే మధ్యే చ మధ్యమః

యమస్సయమ కీనాశయు
గృజేష్వర

నిగమః. నియమే = నియమము, నిశ్చ
యే=నిశ్చయము, ప్రతే=ప్రతము, యస్త్ర
ణా = గడ్డిలోనిభేదము, బంధయోః =
బంధము.

పంచమః స్వర=స్వరము, సంఖ్యయోః
=సంఖ్యావిశేషము.

పద్మః (పు) బిందుజాలే=ఏనుగుదేహ
మునందలి తెల్లమచ్చలపొడ, అజ్ఞే = కమ
లము, పూహే = పద్మపూహము,
సంఖ్యాంతరే = సంఖ్యావిశేషము, నిధౌ=
నిధివిశేషము, గజానాందంతబంధేఽపి =
ఏనుగుల దంతముల కట్లు, అపి శబ్దము
వలన కమలజుడు.

ప్రతిమం(స్త్రీ). అనుకృతౌ=అనుకరణము,
అపిశబ్దమువలన ఏనుగుదంతముకట్లు

భూమిః (స్త్రీ). స్థానే=స్థానము. అపిశబ్ద
మువలన భూమి.

భ్రమః (పు) కుండ = కుండాఖ్యశిల్పే
యంత్రము, అంబునిర్గమ = తూపురాసి
(కాలువ), భ్రాంతిషు=భ్రాంతి

భీష్మః. గాంగేయ = భీష్మాచార్యులు,
భీషణౌ=భయంకరుడు.

భీమః శంభౌ = శివుడు, పాండవే =
భీముడు

భౌమః. నరకే=నరకాసురుడు, భౌమః
=కుజుడు.

మధ్యమః స్వరే = మధ్యమస్వరము
మధ్యమః=మధ్యవర్తి.

యమః సంయమ=నియమము, కీనాశ
=యముడు, యుగృజే=కవలవాండ్రు.

రాఘవే, రామః పశౌ భార్గవే చ

రుక్తం లోహసువర్ణయోః.

సంపత్కమలయోర్లక్ష్మీ

విశ్రమో ప్రమహావయోః,

శ్యామాగుండ్రా కోకిలాచ

శ్రామో మండపకాలయోః.

సార్వభౌమో గజే రాజ్ఞి

సంప్రమో సాధ్వసాదరౌ,

ఇతి మాంతాః

భిన్నాఽసమానయోరన్యః

స్యాదభిఖ్యా యశస్యపి.

ఆత్రేయీ పుష్పవత్యాం నదీభేదే చ నామునౌ,

ఆశ్రయః స్కంధ ఆధార

ఆదిత్యో భాస్కరే సురే

వేదోపదేశావమ్నాయా

రామః. రాఘవే=దాశరథి, పశౌ=మృగవిశేషము, భార్గవే=పరశురాముడు.

రుక్తం. లోహము = లోహము, సువర్ణయోః=బంగారము.

లక్ష్మీ. సంపత్=భాగ్యము, కమలయోః=లక్ష్మీదేవి.

విశ్రమః. ప్రమ=భ్రాంతి, హావయోః=విలాసము.

శ్యామా. గుండ్రా=ప్రేంకణచెట్టు, కోకిలా=కోకిల.

శ్రామః. మండప=మండపము, కాలయోః=కాలవిశేషము.

సార్వభౌమః. గజే=దిగ్గజము, రాజ్ఞి=రాజు.

సంప్రమః. సాధ్వస = భయము, ఆదరౌ=ఆదరణము.

మకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను

అన్యః. భిన్న=వేతై నవాడు, అసమానయోః=సమానరహితుడు.

అభిఖ్యా. యశసి = కీర్తి అపిచే పేరు ఆత్రేయీ. పుష్పవత్యాం = పుష్పవతి, నదీభేదే=నది, మునౌ = (పు) ముని.

ఆశ్రయః. స్కంధః = రాజయొక్క పద్మణాశ్రయము, ఆధారే = ఆధారము.

ఆదిత్యః. భాస్కరే=సూర్యుడు, సురే = దేవతలు.

ఆమ్నాయః. వేద=వేదము, ఉపదేశౌ=ఉపదేశము.

హృషీకే రేతసీంద్రియం,

ఇజ్ఞా స్యాత్సంగమేథా
నే యాగేఽర్చాయాంగురౌ
పుమాన్. 3౬౩

ఉదయోద్రావున్నతౌ చ
కషాయః సురభౌ రసే,

కాయః స్వభావే లక్ష్యే చ
సంఘే మూర్త్యైకదైవతే.

కౌక్పిత్య మనుతాపే స్యా
దయుక్తకరణేఽపి చ,
కశ్యం కశ్వాన్తే మద్యేచ

కాద్రవేయోఽహి రంగ
యోః.

కావ్యం ప్రబంధే శుక్రేనా

కులాయ స్థాననీడయోః,

గవ్యం గోహితదుగ్ధాదౌ

జ్యాయాంగవ్యాతుగోకులే

భీష్టేనాపేమ్ని గాంగేయం

గోఘ్నా గోఘ్నవ్యచేటకా,

ఇంద్రియం. హృషీకే = విషయేంద్రి
యము, రేతసి = రేతస్సు.

ఇజ్ఞా. సంగమే = కలిసికొనుట, దానే
= దానము, యాగే = యజ్ఞము, అర్చా
యాం = పూజ, గురౌ (పు) = గురువు.

ఉదయః. అద్రౌ = పొడుపుకొండ, ఉ
న్నతౌ = ఔన్నత్యము, సురభౌ = సుగం
ధము, రసే = వగరు.

కాయః. స్వభావే = స్వభావము, లక్ష్యే
= లక్ష్యము, సంఘే = సముదాయము,
మూర్తౌ = శరీరము, ఏకదైవతే = ఒక్క
దైవము.

కౌక్పిత్యం. అనుతాపే = పశ్చాత్తాప
ము, అయుక్తకరణే = చెడ్డపనిచేయుట.

కశ్యం కశ్వాన్తే = కొరడాదెబ్బకు తగి
నది, మద్యే = మద్యము.

కాద్రవేయః అహి = పాము, రంగ
యోః = సాము.

కావ్యం ప్రబంధే = ప్రబంధము, శుక్రే
(పు) = శుక్రడు

కులాయః. స్థానం = చోటు, నీడయోః
= గూడు.

గవ్యం. గోహిత = గోవులకు హితమై
నది, దుగ్ధాదౌ = పాలు మొదలగునవి.

గవ్యా. జ్యాయాం = అల్లెత్రాడు, గోకు
లే = గోకులము.

గాంగేయం. భీష్టే (పు) = భీష్టుడు,
పేమ్ని = బంగారము.

గోఘ్నః. గోఘ్నవ్య = రక్షిణీయుడు, చే
టకా = దాగుడు.

గాతవ్యగాయనౌ గేయా

గేయః. గాతవ్య=పాడఁదగినది, గాయనౌ = పాడుట.

గృహ్యమన్వైరిపక్షయోః.

గృహ్యం. అన్వైరి = స్వేచ్ఛారహితుఁడు, పక్షయోః = గృహ్యకునిపక్షము.

చైత్యమాయతనే బుద్ధవి
ప్రోద్దేశకవృక్షయోః,

చైత్యం ఆయతనే = గృహము, బుద్ధవిప్ర = బౌద్ధబ్రాహ్మణుఁడు, ఉద్దేశకవృక్షయోః=రచ్చ చెట్టులు.

చక్షుష్యం సుభగే చక్షు
ర్హితేస్త్రీ కేతకేఽపి చ. 3౬౮

చక్షుష్యం సుభగే = సుందరమైనది, చక్షుర్హితే=కనులకింపైనది, కేతకౌ (స్త్రీ)= మొగలిచెట్టు, అపిచే చక్షుష్యమను గంధ్యము.

యుద్ధేహాట్టే చ జన్యంస్యా
త్

జన్యం. యుద్ధే=సంగ్రామము, హాట్టే = అంగడి వీధి

జ్య స్యాన్వైర్వాం ఊతా
వపి,

జ్య. మా ర్వాన్వ=అల్లెత్రాడు, ఊతా = భూమి, అపిచే తల్లి.

కూటాయుర్గుగులుద్రౌ చ

కూటాయుః గుగులుః = గుగ్గిలపు చెట్టు.

త్రివేద్యాం త్రితయే త్ర
యీ. 3౬౯.

త్రయీ త్రివేద్యాం=మూడువేదములు, త్రితయే=మూడు.

నింద్యే వస్త్రగృహే దూ
ష్యం

దూష్యం. నింద్యే = నిందింపఁదగినది, వస్త్రగృహ=డేరా.

దస్యూతస్కరవై రిశౌ,

దస్యూః. తస్కర = దొంగ, వై రిశౌ = విరోధి.

భేషజే ద్రువికారే చ ద్ర
వ్యం భవ్యే చ పిత్తలే. 3౭౦

ద్రవ్యం భేషజే = ఔషధము, ద్రువికారే=వృక్షవికారము, భవ్యే=శ్రేష్ఠము, పిత్తలే=ఇత్తడి.

ద్వితీయాతిభిభిత్పత్నోః

ద్వితీయా. తిభిభిత్ = తిభిభేదము, పత్నోః=భార్య.

పార్థే ౭గ్నౌ చధనంజయః,

ధనంజయః. పార్థే=అర్జునుఁడు, అగ్నౌ = అగ్ని భూత్రుఁడు

నికాయకా సంఘనిలయా

నికాయః. సంఘ = సమూహము, నిలయే=గృహము.

నిత్యే సతతశాశ్వతే. 320.

నిత్యం. సతత = ఎల్లపుడు, శాశ్వతే=శాశ్వతము.

పర్యాయఃస్యాత్ప్రకారేఽపి

పర్యాయః ప్రకారే = రీతి, అపిచేక్రమము.

ప్రాయో నాభూమతుల్యయోః,

ప్రాయః. భూమ = అతిశయము (పు), తుల్యయోః=సమానుఁడు.

పథ్యం హితే

పథ్యం హితే = హితమైనది.

భయా పథ్యా

పథ్యా. అభయా=కరక చెట్టు.

పానీయం పేయనీరయోః.

పానీయం. పేయ = త్రాగఁదగినది, నీరయోః=జలము.

పాలస్త్యే రావణశ్రీదౌ

పాలస్త్యే. రావణ= రావణుఁడు, శ్రీదౌ =కుజేరుఁడు.

స్వర్గలాభౌ ఫలోదయా,

ఫలోదయః స్వర్గ = స్వర్గము, లాభౌ = లాభము

బ్రహ్మణ్యం బ్రహ్మసంఘేఽపి

బ్రహ్మణ్యం బ్రహ్మసంఘే = బ్రహ్మణుల సంఘము, అపిచే బ్రహ్మణధర్మము

బాలేయా మృదుగర్దభౌ.

బాలేయః. మృదు=మెత్తనిది, గర్దభౌ = గాడిదె.

వీర్యం ప్రధానధాతౌ చ

వీర్యం ప్రధానధాతౌ = ఇంద్రియము.

భయం భీకుబ్జపుష్పయోః,

భయం భీ=భయము, కుబ్జపుష్పయోః = చేదుపొట్ల పూవు

అనధీనే సహాయే చ భుజి
హ్యో హస్తసూత్రయోః

భుజిష్యః అనధీనే = అధీనముకాని వాఁడు (బంటు), హస్తసూత్రయోః = కంకిణము

స్యాన్తాయాశాంబరీబుద్ధోఽ

మాయా. శాంబరీ=మోసము, బుద్ధోః =బుద్ధి.

దైత్యశిల్పిష్ట్యైయార్తయః

మయః. దైత్యశిల్పి=రాక్షసశిల్పి, ష్ట్యైయార్తయోః=బంపె.

మయురశ్వే క్రతుహయే

మయుః. అశ్వే=గుఱ్ఱము, క్రతుహయే =యజ్ఞాశ్వము.

రూప్యం త్రిషు సురూపకే.
ఆహతః స్వర్ణరజతే రజతే చ
నపుంసకం,

రూప్యం సురూపకే (త్రి). చక్క-
దనముగలది, ఆహతః స్వర్ణరజతే=అచ్చు
వేయబడిన (శిఖావేసిన) నాణెములు
(మాడ, రూక), రజతే (న)=వెండి.

వత్సే బలే బుధే రాహిణే
యోఽథ

రాహిణేయః. వత్స=బాలుడు, బలే=
బల రాముడు, బుధే=బుధుడు

శ్లేషవాద్యయోః. 32౬
భయో

లయః. శ్లేష=ఆలీంగనము, వాద్యయోః
=వాద్యము

యుక్తేచ లభ్యం స్యా
ద్విషయా దేశగోచరా,

లభ్యం. యుక్తే=తగినది.
విషయః దేశ=దేశము, గోచరా =
ఇంద్రియగోచరుడు.

వర్గప్రస్థానయోర్వైజ్యా

ప్రజ్యా. వర్గ=సముదాయము, ప్రస్థా
న=బయలు దేరుట.

పదాన్యస్త్యాగవాన్సువాక్

పదాన్యః. త్యాగవాక్=దాత, సువా
క్=మంచివాక్కుగలవాడు

స్త్రీనల్యాం నిర్జనే శూన్యం

శూన్యం నల్యాం (స్త్రీ)=మణిశిల, నిర్జ
నే=జనులు లేనితావు

శౌర్యం చారభటీబలం,
శాండిల్యమునిమాలూరౌ

శౌర్యం. ఆరభటీబలం=దేహస్థబలము.
శాండిల్యః. మునిః = శాండిల్యముని,
మాలూరౌ=మాలేడు చెట్టు.

సౌరభ్యం చారుతాపి చ.

సౌరభ్యం. చారుతా = మనోహరత్వ
ము, అపిచే=సుగంధము

సాధ్యా దేవా

సాధ్యాః. దేవాః=దేవతలు.

ఫలం సాధ్యం

సాధ్యం. ఫలం=ఫలము.

స్థేయో నేతృపురోహితౌ,

స్థేయః నేతృ = నాయకుడు, పురో
హితౌ=పురోహితుడు.

నాశై లే సహ్యమారోగ్యే

సహ్యం. శై లే (పు). సహ్యద్రి, ఆరో
గ్యే=ఆరోగ్యము.

సామర్థ్య శక్తియోగ్యతే

సామర్థ్యం శక్తి=శక్తి, యోగ్యతే = మంచితనము.

ఏకత్వాదా విచారే చ సం
ఖ్యాక్షీణే చ సంయుగే,

సంఖ్యా. ఏకత్వాదా=ఒకటిమొదలు సంఖ్యలు, విచారే=ఆలోచనము, సంయుగే=(స) యుద్ధము.

హిరణ్యం రేతసి స్వర్ణే మా
వభేదవ రాటయోః. 3౮౦

హిరణ్యం. రేతసి=ఇంద్రియము, స్వర్ణే =బంగారము, మానభేదే=కొలతవిశేషము, వరాటయోః= గ్రుడ్డిగవ్వ.

ఉరస్యపి చ బుక్కాయాం
హృదయం మానసేఽపి చ,

హృదయం. ఉరసి=వక్షస్థలము, బుక్కాయాం = గుండె (హృదయము), మానసే=మనస్సు, అపిచే=రతి.

ఇతి యాంతాః.

యకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అంకురో రోమ్ని రుధిరే
పారిణ్యపి నవోద్భిది. 3౮౧

అంకురః రోమ్ని=రోమము, రుధిరే=రక్తము, వారిణి=నీరు, నవోద్భిది=క్రొత్తగా మొలచినమొక్క, అపిచే=మొలక.

అమరా నాభినాలాయాం
గుడూచ్యా

అమరా. నాభినాలా = నాభినాళము, గుడూచ్యా=తిప్పతీగ, అపిచే ఇంద్రపురి.

మప్యథాంబరం నాగభిర్గం
ధద్రవ్యం చ

అంబరం. నాగభిత్=నాగభేదము, గంధద్రవ్యే=పరిమళద్రవ్యము

స్యాదస్త్రం రుధిరాశ్రుణోః

అస్త్రం. రుధిర=రక్తము, అశ్రుణోః = కన్నీరు

ప్రస్తావేపసరే వర్షే చోష్ఠే
నీచేఽపి చాధరః,

అధరః. ప్రస్తావే=ప్రస్తావన, అపసరే = అపసరము, వర్షే=వాన, ఓష్ఠే=పెదవి, నీచే =నీచుడు, అపిచే పొట్టిది.

శ్రేష్ఠేఽప్యగ్రో

అగ్రః. శ్రేష్ఠే = ఉత్తముడు, అపిచే చివరది.

ఽవతారస్తుతీర్థేఽవతరణేఽ
పి చ. 3౮౩

అవతారః తీర్థే=రేవు, అవతరణే=అవతారము.

గలహస్తేఽప్యర్థచంద్రో

అర్థచంద్రః గలహస్తే = కుత్తుకమయి
వెట్టిగెంటువిధము, అపిచే అష్టమీ చం
ద్రుఁడు.

ఽకూపారః కమలేఽంబు
ధౌ,

అకూపారః. కామదే = కోర్కలిచ్చు
వాఁడు, అంబుధౌ=సముద్రము.

అలాతేఽస్త్రీ కుజేఽంగార

అంగారః. అలాతే(ష్ట) = కొఱవి, అం
గారే=అంగారకుఁడు.

శ్రేష్ఠావాచ్యావనుత్తరా.

అనుత్తరః శ్రేష్ఠా=శ్రేష్ఠుఁడు, అవా
చ్యా=పంచముఁడు.

నక్రేచారే చావహరఃస్యా

అవహరః. నక్రే = మొసలి, చౌరే=
దొంగ.

దభ్రం వ్యోమమేఘయోః,

అభ్రం. వ్యోమ = ఆకాశము, మేఘం
యోః=మేఘము.

హవిర్వహ్ని చాగ్నిహోత్ర

అగ్నిహోత్రః హవిః = హవిస్సు,
వహ్ని=అగ్నిహోత్రము,

వృక్షే లఘుని చాగరుః.

అగరుః. వృక్షే = విరుగుడు చెట్టు,
లఘుని=అగరు అనుగంధద్రవ్యము.

శక్తోఽపి పండ శ్చాండీరా

అండీరః శక్త=సామర్థ్యశాలి, పండః
=నపుంసకుఁడు.

పంఘ్రిః స్యాత్పాదమూల
యోః,

అఘ్రిః. పాద=పాదము, మూలయోః
=వేలు

ఆసారః ప్రసరణేస్యా ద్వేగ
వృష్టౌ సుహృద్భులే. 3౮౬

ఆసారః, ప్రసరణే=జారుట, వేగవృష్టౌ
=జడివాన, సుహృద్భులే=మిత్రబలము.

ఆరః శనైశ్చ రే భామ

ఆరః. శనైశ్చ రే=శనిగ్రహము, భౌ
మే=అంగారకుఁడు.

ఇంద్ర ఆత్మని వాసవే

ఇంద్రః. ఆత్మని=ఆత్మ, వాసవే = ఇం
ద్రుఁడు

కౌశిశ్వరి

ఈశ్వరి కౌరి=పార్వతి.

శివాస్వామి కంఠర్పేఽపీశ్వ
రః పుమాన్. 3౮౭

ఈశ్వరః. శివాస్వామి = శంకరుఁడు,
కంఠర్పే=మన్మథుఁడు, అపిచే ప్రభువు.

ఉదారౌ దక్షిణస్థూలౌ

ద్రుమే మేధేృప్యదుంబరః,

ఉగ్రోఽంత్యజే శవేఽత్యుచ్చే

రుస్రోదీప్తౌ గవి స్త్రియామ్.
సింహసటాసు పున్నాగే వ
కులే నాగకేసరే, కేసరః పుం
సి కింజల్కే నస్త్రీ హింగుని
నద్వయోః ౩౮౯

మక్షికాయామపి తుద్రా

తుద్రఃస్యాత్కృపణేత్రిషు
కద్రుస్త్రీషుకడా రేస్యాత్క
ద్రుస్త్రీ నాగమాతరి. ౩౯౦

నాపితస్యోపకరణే కోకిలా
క్షే పిచ త్సురః,

భస్తకాచ రసా త్మారాః

కారుః కారక శిల్పినోః.

కర్బురో రాక్షసే పాపే

ఉదారః. దక్షిణ=దక్షిణనాయకుడు,
స్థూలే=లావుమనుష్యుడు.

ఉదుంబరః ద్రుమే = మేడిచెట్టు,
మేధేృ = శిశ్నము, అపిచే మూడవ
ఆశ్రమము.

ఉగ్రః. అంత్యజే=అంత్యజుడు, శివే=
శివుడు, అత్యుచ్చే = మిక్కిలి ఉన్నత
మైనది.

ఉస్రః. దీప్తౌ=కాంతి, గవి=గోవు.

కేసరః. సింహసటాసు = సింహకేసర
ములు, పున్నాగే = పున్నాగవృక్షము,
వకులే=పొగడచెట్టు, నాగకేసరే = నాగ
కేసరవృక్షము, కింజల్కః (ష్ట) = తామర
పువ్వులొని కేసరములు, హింగుని =
ఇంగువ (ష్ట)

తుద్రా. మక్షికా = ఈగ, అపిచే
వేశ్య.

తుద్రః. కృపణే=లోభి (త్రి.)

కద్రుః. కడా రే (త్రి) = పింగళ
వర్ణము, నాగమాతరి (స్త్రీ) = సర్పమాత
యగు కద్రువ.

తురః. నాపితస్య ఉపకరణే = మంగలి
వానికత్తి, కోకిలాక్షే = గొలిమిడిచెట్టు,
అపిచే ఏనుగుపల్లెరుచెట్టు.

త్మారః, భస్త=బూడిద, కాచ=గాజు,
రసా=ఉప్పున.

కారుః. కారక=చేయువాడు, శిల్పి=
శిల్పముచేయువాడు.

కర్బురః. రాక్షసే=రాక్షసుడు, పాపే
=పాపము.

కర్బురం శబలే జనే,

కా రా పీడా బంధశాలే

క్రూరా కఠినభీషణౌ. 3౯౨

జంబుద్వీపసహకన్యాః కు
మారోఽ

థాశ్వవారకే, బాలకే కా
ర్తికే యేచ కుమారో భర్తృ
దారకే. 3౯3

కలికారస్తు ధూమ్యాటే క
రంజే పీతమస్తకే

సిద్ధస్థానేఽపిచ క్షేత్రం

కర్కరా దృఢదర్పణౌ.

శింశపాయాం కృష్ణసారా
స్నుహ్యం

చాఘోత్పలేఽపి చ, కర్ణ
పూరః

కుజేరస్తునందీ వృక్షైః కపిం
గయోః. 3౯౪

కుశరీరేచ శత్యాంచ కచ్చు
రా పామరే త్రిషు,

కందరస్సాస్య ధృహస్పృహ్యోః

కర్బురం. శబలే = చిత్రమగుమిశ్రవర్ణ
ము, జనే=జనము.

కా రా. పీడా=బాధ, బంధశాలే=బంది
ఖానాకొట్టు.

క్రూరః. కఠిన=కఠినమైనది, భీషణౌ =
భయంకరమైనది.

కుమారీ. జంబుద్వీప = జంబుద్వీపము,
సహ=పిన్నగోరంటచెట్టు, కన్యాః = పెండ్లి
గాని ఎనిమిదేండ్లచిన్నది.

కుమారం. అశ్వవారకే = అశ్వపాల
కుడు, బాలకే = బాలకుడు, కా ర్తికేయే
= కుమారస్వామి, నాట్యపరిభాషయందు
కొడుగు.

కలికారః. ధూమ్యాటే=హాకరిమూగ
పిట్ట, కరంజే=క్రానుగచెట్టు, పీతమస్తకే=
పీతమస్తకపక్షి.

క్షేత్రం. సిద్ధస్థానే=సిద్ధస్థానము, అపి
శబ్దమువలన భార్య.

కర్కరః. దృఢ=దృఢమైనది, దర్పణౌ
=అద్దము.

కృష్ణసారా. శింశపాయాం=శిరుగుడు
చెట్టు, స్నుహ్యం=జెముడుచెట్టు.

కర్ణ పూరః. ఉత్పలే = నల్లకలువ, అపి
శబ్దమువలన=కర్ణభరణము. (కమ్మ)

కుజేరః. నందీవృక్ష = నందిచెట్టు, ఏక
పింగయోః=కుజేరుడు.

కచ్చురా. కుశరీరే=దుష్టశరీరము, శ
త్యాం=శతస్త్రీ, పామరే=పామరుడు (త్రి)

కందరః. గుహ=గుహ, స్పృహ్యోః=అం
కుశము.

కోట్టారా కూపనాగరా.

కపోలేచ కటాహేచ శస్త్ర
భేదే చ కర్పరః,

భిక్షాపాత్రే కపాలేచ ఖర్ప
రస్త్రరేఽపి చ. 3F2

దేవతాదే ఖరా స్త్రీ స్యా

త్థరో గర్దభ తీక్ష్ణయోః,

భద్రము న్నే గువాకేచ ఖపు

రోథద్రుమేఘమాన్ 3F౪
రూప్యే ఖలే చ ఖర్జురం
ఖురః కోలదలే శఘే,

ఖరు రశ్వే హరే దర్పే దం
తే శ్వేతే తు వాచ్యనత్.

గురు శ్రీలింగాం మహతి
దుర్జరా లఘుచోరసి,

గాయత్రీ ఖదిరే స్త్రీ స్యా
చ్ఛందస్యపి షడక్షరే. ౪౦౦

గుండ్ర స్తేజనకే

కోట్టారః. కూప=కూపము, నాగరా=
భద్రము న్నైలు.

కర్పరః. కపోలే = గండ్లము, కటా
హే = గంగాశము, శస్త్రభేదే = ఆయుధ
భేదము.

ఖర్పరః. భిక్షాపాత్రే=భిక్షాపాత్రము,
కపాలే=తలచిప్పయెముక, తస్కరే=దొంగ,
అపిశబ్దమువలన గొడుగు.

ఖరా. దేవతాదే=దేవతాశవృక్షము.

ఖరః. గర్దభ=గాడిదె, తీక్ష్ణయోః=తీక్ష్ణ
మైనది.

ఖపురః. భద్రము న్నే = తుంగము న్నై,
గువాకే=హోంక చెట్టు.

ఖర్జురం. ద్రుమే = వృక్షము (పు)
రూప్యే=వెండి, ఖలే=దుర్మార్గుడు.

ఖురః. కోలదలే=రేగాకు, శఘే=డెక్క
పేరు.

ఖరుః. అశ్వే=అశ్వము, హరే = హరుం
డు, దర్పే = గర్వము, దంతే = దంతము,
శ్వేతే=తెల్లనిది. (విశే. ఘ్నుము)

గురుః (త్రి) మహతి=గొప్పది. దుర్జరా
=ముసలితనము లేనిది, (అనఁగానశించనిది)
అలఘుచోః = దుర్భరమైనది, అపిశబ్దము
వలన బృహస్పతి.

గాయత్రీ. ఖదిరే = చంద్ర, ఛందసి=
గాయత్రీఛందస్సు, షడక్షరే = షడక్షరి
మంత్రము, అపిశబ్దమువలన గాయత్రీ
మంత్రము.

గుండ్రః. తేజనకే=కాకివెదురు.

గుంద్రా త్రిలింగాం భద్ర
ముస్తకే,

గహ్వరే ద్వే గుహాగుంజే

పూర్వాది ద్వాదిగోపురమ్

నగ్నకన్యోమయో గౌరీ

కౌరస్య దుజ్జ్వలేఽపి చ,

గోత్రం నామ్ని కులే పుంసి
శైలే భూగవ్యయోస్త్రియామ్.

స్వరే రణే చ గాంధారో

గృధ్రస్య ల్లోభిఃపక్షిణోః,

కర్పరే తిలకే చిత్రం సుభ
ద్రాతారయోః స్త్రియామ్

చంద్రః శశిని కర్పరే

చారో బంధాపసర్పయోః,

మృతే దేవకులే చైత్రం
నాభూభృన్దాసభేదయోః

సర్పే విష్ణౌ చక్రధర

గుంద్రా (త్రి). భద్రముస్తకే = తుంగ
ముస్తకము

గహ్వరం గుహా = గుహ, గుంజే = పూ
సలగురివెందచెట్టు

గోపురం (న) పూర్వాది = పురద్వార
ము, ద్వాది = గృహద్వారము.

గౌరీ నగ్నకన్యా = వస్త్రవిహీనకన్య,
ఉమయోః = సార్వభౌమదేవి

కౌరః. ఉజ్జ్వలే = ప్రకాశించుచున్నది,
అపి శబ్దమువలన = కౌరవర్ణము.

గోత్రం (న) నామ్ని = వేరు, కులే = పం
శము, శైలే = పర్వతము (పు), భూ = భూమి
(సీ), గవ్యయోః = గోసమూహము

గాంధారః. స్వరే = స్వరము, రణే = రణ
ము (ధ్వని)

గృధ్రః. లోభి = లోభివాఁడు, పక్షిణోః
= గడ్డ.

చిత్రం (న) కర్పరే = శబలవర్ణము,
తిలకే = బొట్టు, సుభద్రా = సుభద్ర (అప్పరో
విశేషము) (సీ), తారయోః = చిత్తానక్ష
త్రము.

చంద్రః శశిని = చంద్రుఁడు, కర్పరే =
పచ్చకప్పురము

చారః. బంధ = బంధనము, అపసర్ప
యోః = తొలఁగిపోవుట.

చైత్రం. మృతే = మృత్యువు, దేవకులే =
దేవజాతి, భూభృత్ (పు) = శైలవిశేషము,
మాసభేదయోః = చైత్రమాసము.

చక్రధరః. సర్పే = సాము, విష్ణౌ =
విష్ణువు.

శ్చికురౌ వృక్షభి త్కచౌ,

చక్రః కోకే ప్రజే పుంసి
క్షీణే సైన్యరథాంగయోః
రంఽ గ్రామజాలే కుంభకా
రభాండే రాష్ట్రేచ దృశ్యతే,

నదప్రభేదే వాద్యేచ య
ర్హోఽ

భగుణధ్వనౌ. రంఽ. ప్రసి
ద్ధా వపి టంకా ర
స్తారోఽత్యుచ్చస్వ రేత్రిషు,

తారిణ్యంగదమాత్రోఽస్త్రీ
ననా ఋక్షాక్షి మధ్యయోః.

తామ్రేఽంధేతిమిరంధ్వాం
తే

తోత్రే ప్రాజనవైణుకే,

ధన్యాకే తుంబురీశున్యాం

తామ్రం శుల్పేఽరుణే త్రి
షు.

పేటకే నావి చ తరీ

తుషారః నీక రే హిమే,

ఇతికర్తవ్యతా తంత్రము
పాయశ్చ ద్విసాధకః. రంఽ

చికురః. వృక్షభిత్ = వృక్షవిశేషము,
కచౌ=వెండు కలు.

చక్రః. కోకే=చక్రవాకపక్షి, ప్రజే=
సమూహము, సైన్య=సేన (న), రథాంగ
యోః = రథమునకుఁగల చక్రము, గ్రామ
జాలే = గ్రామములు, కుంభకారభాండే=
కుమ్మరసారె, రాష్ట్రే=రాష్ట్రము.

యర్హః. నదప్రభేదే=నదవిశేషము,
వాద్యే=వాద్యవిశేషము.

టంకారః. గుణధ్వనౌ=అల్లెత్రాటమ్రా
త, ప్రసిద్ధా=ప్రసిద్ధి, అపిచే ఆశ్చర్యము.
తారః అత్యుచ్చస్వ రే=గొప్పసర్వము
(త్రి).

తారిణి అంగదమాత్రోః = అంగదుని
తల్లి, ఋక్ష (స్ను)=నక్షత్రము, అక్షిమధ్య
యోః=కంటి గుడ్డు.

తిమిరం. తామ్రే=రాగి, అంధే=గుడ్డి
తనము, ధ్వాంతే=చీకటి.

తోత్రం. ప్రాజన=కొరడా, వైణుకే =
ఈట.

తుంబురీ ధన్యాకే = దనియాలు, శు
న్యాం=ఆడుకుక్క.

తామ్రం. శుల్పే=రాగి, అరుణే=ఎఱు
పు (త్రి)

తరి. పేటకే=పెట్టె, నావి=పడవ.

తుషారః. నీక రే = నీటిబిందువులు,
హిమే=మంచు.

తంత్రం. ఇతికర్తవ్యతా=ఇట్లు చేయ
వలయును, ఉపాయః=ఉపాయము, ద్విసా
ధకః=రెంటిని సాధించుట.

తీవ్రం కటునితాంతం చ

దద్దరః శైలభుగ్నయోః,

ఉపాయే నిర్గమే ద్వారం

దారు స్యా ద్వేషదారుచ.

దానే సుతోష్ట్రా దానేరా

దేహయాత్రాశనే మృతౌ,

దిగంబరోఽంధకారే చ

వాద్యమేఘా చ గర్దురాః.

థాత్రీ భువ్యామలక్యాంచ

హరిశైలౌ ధరాధరౌ,

థారౌ హరిద్రాశ్వగతిః ని
శాంబుసృతిరాజిషు ౪౧౩

థారాధరౌ ఖడ్గమేఘా

ధీరః పండితమందయోః,

ధీరం చ కుంకుమమథో

ధరా పృథ్వీ

ధరో గిరిః.

నేత్రో నేతరి

౪౧౪

తీవ్రం. కటు = కారము, నితాంతం =
విస్తారము.

దద్దరః శైల=కొండ, భుగ్నయోః =
విరిగినవి.

ద్వారం. ఉపాయే=ఉపాయము, నిర్గ
మే=బయలు వెడలుట.

దారు దేషదారు=దేవదారువృక్షము
దానేరః దాసీసుతౌ=దాసీపుత్రుడు,
ఉష్ట్రా=ఒంటె.

దేహయాత్రా అశనే=అహారము, మృ
తౌ=మరణమునొందుట.

దిగంబరః. అంధకారే=చీకటి.

దద్దురః. వాద్య=వాద్యవిశేషము, మే
ఘే=మేఘము

థాత్రీ. భువి=భూమి, అమలక్యాం=
ఉసిరిక చెట్టు.

ధరాధరః హరి = విష్ణువు, శైలౌ =
కొండ

థారౌ. హరిద్రా=పసుపు, అశ్వగతిః =
అశ్వగతివిశేషము, నిశా=రాత్రీ, అంబు
సృతీ = నీరు ప్రవహించుట, రాజి =
పంక్తి.

థారాధరః ఖడ్గ = ఖడ్గమృగము, మే
ఘా=మేఘము.

ధీరః పండిత=పండితుడు, మందయోః
=మందమతి.

ధీరం. కుంకుమ=కుంకుమము.

ధరా పృథ్వీ=భూమి.

ధరో=పర్వతము.

నేత్రః. నేతరి=నాయకుడు.

నేత్రంచ గుణే మూలే వి
లోచనే,

నారంశుంత్వాం నరౌఘేచ

నరోజే మానవేఽర్జునే.

నరేంద్రో రాజికే రాజ్ఞి వి
షవైద్యోఽపి దృశ్యతే,

థాన్యోత్తేపే నికారస్య

ద్గుడూచ్యామపి నిర్జరా.

నభశ్చరా పక్షి దేవా
పాంశులా చ నిశాచరి,
వలీక వనయోర్నీవ్రం

పూరః ఖాద్యే పయశ్చయే.

సద్వారంభౌ పరికరా

ఖడ్గఫలేఽపి పుష్కరం

నద్యంతరాలే పాత్రం స్యా
ద్భాండే చాథ

నిశాపతౌ. రగిం. పృథక్చ
రోగజే యూథభ్రష్టే పక్ష
చరః స్తృతః

స్థాల్యాం మంథోఽపి పితరం

నేత్రం గుణే=కవ్వపుత్రాడు, మూలే
=తరుమూలము, విలోచనే=కన్ను.

నారం. శుంత్వాం=శుంఠి, నరౌఘే=
నరసముదాయము

నరః. అజే=బ్రహ్మ, మానవే = మను
ష్యుడు, అర్జునే=పార్థుడు

నరేంద్రః. రాజికే=(?) రాజ్ఞి = రాజు,
విషవైద్యః = సర్పవైద్యుడు, అపిచే
పాములవాడు.

నికారః. థాన్యోత్తేపే=థాన్యమెత్తి
పోయుట.

నిర్జరా = గుడూచ్యాం, తిప్పతీగ,
అపిచే అప్పరస

నభశ్చరః పక్షి=పక్షి, దేవా=వేల్పు.
నిశాచరి. పాంశులా=ఱంకుటాలు.

నీవ్రం. వలీక = పుట్ట, వనయోః =
అడవి.

పూరః ఖాద్యే=పూరీలు, పయశ్చయే
=జలప్రవాహము

పరికరః సద్వ=గృహము, ఆరంభౌ=ఆ
రంభముచేయుట.

పుష్కరం. ఖడ్గఫలే=కత్తివాయి, అపి
చే=కరిహస్తాగ్రము

పాత్రం నద్యంతరాలే=నదిమధ్యభా
గము, భాండే=పాత్రము

పృథక్చరః. నిశాపతౌ=చంద్రుడు
పక్షచరః యూథభ్రష్టేగజే=గుంపును
విడిచి తిరుగువచుగు

పితరం. స్థాల్యాం = తప్పేల, మంథః =
కవ్వము, అపిచే బాణము (తుంగమునై.)

పవిత్రం కుశుమేధ్యయోః.

దేహే పాటలిపుత్రే చ

పురం స్యాద్గుగ్ధులౌ పురః,
వరో జామాతరి వృతే కుం
కుమే చ నపుంసకమ్. ౪౨౦

వక్ర శృణైశ్చరే క్రూరే
పుటభేదే తథానృజౌ,

కుబ్జవృక్షే హరే వారో

బంధురం రమ్యనమ్రయోః.

భ్రమరః కాముకే భృంగే

భరోఽపశయభారయోః,

విషే స్వాదౌ చ మధురం
మల్లికాయాంచ మాధురం.
మఖాగ్నౌ చ మహావీరో
మక్షికాయాంచ మత్సరః,
మహేంద్రో భూధరే శక్రే
దవచక్రే చ మంధరః ౪౨౩

విఘ్నమన్తథయో ర్హారో

మకరో రాశియాదసోః,

పవిత్రం. కుశ=దర్భ, మేధ్యయోః =
పవిత్రము.

పురం దేహే = దేహము, పాటలి
పుత్రే=పాటలీపుత్రనగరము.

పురః గుగ్ధులౌ=గుగ్గిలపుచెట్టు.
వరః. జామాతరి=అల్లుడు, వృతే =
వరింపబడినవాడు, కుంకుమే(న)=కుంకు
మపూవు.

వక్రః శృణైశ్చరే=శని, క్రూరే = క్రూ
రుడు, పుటభేదే = కాలువ, అనృజౌ =
అనృతములనాడువాడు.

వారః కుబ్జవృక్షే = విరజాజిచెట్టు,
హరే=శంకరుడు

బంధురం. రమ్య=మనోహరము, నమ్ర
యోః=వంగినది

భ్రమరః కాముకే=కాముడు, భృం
గే=తుమ్మెద

భరః అతిశయ=ఎక్కువ, భారయోః=
బరువు

మధురం విషే=విషము, స్వాదౌ=తీపు
మాధురం మల్లికా=మల్లె
మహావీరః. మఖాగ్నౌ=యజ్ఞాగ్ని
మత్సరః. మక్షికాయాం=ఈగ.

మంధరః. మహేంద్రే = ఇంద్రుడు,
భూధరే=శైలము, శక్రే=ఇంద్రుడు, దవ
చక్రే=కారుచిచ్చు.

మారః విఘ్న=విఘ్నము, మన్తథయోః
=మన్తథుడు.

మకరః రాశి=మకరరాశి = యాదసే=
మొసలి.

గమనోత్సవయో ర్యాత్రా	యాత్రా. గమన = ప్రయాణము, ఉత్సవయోః=వేడుక (పండుగు.)
రుధిరం కుంకుమేఽపిచ.	రుధిరం. కుంకుమే = కుంకుమ, అపిచే రక్తము.
వృక్షభిత్పాపయో రోధోఽ	రోధః. వృక్షభిత్ = లొద్దుగచెట్టు, పాపయోః=పాపము.
దైత్యభేదే మృగే రురుః,	రురుః. దైత్యభేదే=రాక్షసుఁడు, రురు =మృగవిశేషము.
లంబోదర స్వాదుద్ధానే	లంబోదరః. ఉద్ధానే=పొయ్యి, గణా
గణానామధిపేఽపిచ. ౪౨౫	నామధిపే=వినాయకుఁడు, అపిచే ప్రేలాడు బొజ్జగలవాఁడు
లక్ష్మీపుత్రే స్మరహయా	లక్ష్మీపుత్రః. స్మర=మన్మథుఁడు, హయా =గుట్టము
విస్తారౌ స్తంభవిస్తృతి,	విస్తారః. స్తంభ=స్తంభము, విస్తృతి= విశాలము
విప్రస్తాతే ప్రీయాం తే	విప్రః. తాతే=తండ్రి, తేత్రే (సీ) = తేత్రము, చయా=సముదాయము, రేణౌ =దుమ్ము, రోధసే=బడ్డ.
త్రే చయే రేణౌచ రోధసి.	
స్వాద్ధుశ్చరే చ నక్షత్రే వ	వల్లూరం దుశ్చరే = దుష్టమాంసము, నక్షత్రే=నక్షత్రము, గహనే=అరణ్యము, అపిచే వాహనము.
ల్లూరం గహనేఽపి చ,	
వల్లూరా త్రిషు సంశుష్క-	వల్లూరా. శుష్కమాంస (త్రి)=ఎండు మాంసము, శుకరమాంసయోః = పంది మాంసము.
మాంసశుకరమాంసయోః.	
వైకల్యేఽపిచ విశ్లేషే విధు	విధురం. వైకల్యే=వికలత్వము, విశ్లేషే =వియోగము. అపిచే పరవశము.
రం వికలే త్రిషు,	
వికారౌ వికృతే రోగే	వికారః. వికృతే = వికారరూపుఁడు, రోగే=రోగము.
విశ్వకద్రా శ్వభిత్థలా.	విశ్వకద్రా. శ్వభిత్ = వేటకుక్క, ఖలా=దుర్మార్గుఁడు.

వరాంగే కుంకుమే వేరం

వేరం. వరాంగే = శరస్సు, కుంకుమే = కుంకుమ.

వతర శృతమందయోః, అథ

వతరం. శత = దుష్టుఁడు, మందయోః = మందమతి.

వ్యతికరః పుంసి వ్యసన వ్య
తిషంగయోః. ౪౨౯

వ్యతికరః. వ్యసన = వ్యసనము, వ్యతి
షంగయోః = సుబంధము.

పర్యాణేఽఘోపకరణే శా
రిః శకునికాంతరే,

శారిః. పర్యాణే = గుట్టుపుజీను, అఘోప
కరణే = పాచికల ఆటలోని సాగటాలు,
శకునికాంతరే = గోరువంకపిట్ట

శ్రీర్లక్ష్మీ వేశసంపత్ను భార
తీ శోభయోరపి. ౪౩౦

శ్రీః. లక్ష్మీ = లక్ష్మీదేవి, వేశ = గృహ
ము, సంపత్ను = భాగ్యము, భారతీ =
సరస్వతి, శోభయోః = కాంతి, అపిచే
విషము.

శిఖరం శైలవృక్షాగ్ర కఙ్క
పులక కోటిషు, పక్వదాడిమ
బీజాభమాణిక్యశకలేఽపిచ

శిఖరం. శైలాగ్ర = కొండకొన, వృక్షా
గ్ర = చెట్టుకొన, కఙ్క = నడుముకుగట్టు
తోలుకట్టు, పులక = గగుర్పాటు, కోటిషు =
అంచు, పక్వదాడిమబీజాభమాణిక్యశక
లే = కెంపుతునక.

శుక్రం రేతోఽక్షిరుక్

శుక్రం. రేతః = రేతస్సు, అక్షిరుక్ =
నేత్రరోగము.

శుక్రో నాకావ్యజ్యేష్ఠ వ
హ్నిషు,

శుక్రః కావ్య = శుక్రుఁడు, జ్యేష్ఠ =
పెద్దవాఁడు, వహ్ని = అగ్నిహోత్రము.

గజభూషా చ శృంగారః

శృంగారః. గజభూషా = గజాలంకా
రము.

శుషిరం గర్తవాద్యయోః

శుషిరం. గర్త = గోయి, వాద్యయోః =
వాద్యవిశేషము.

కుటజే వాసవే శక్రో

శక్రః కుటజే = కొండమల్లె, వాసవే =
ఇంద్రుఁడు.

వరీ శచ్యో శ్శతావరీ,

శతావరీ. వరీ = పిల్లపీచర, శచ్యోః = శచీ
దేవి.

శక్వరీ మేఖలాచ్ఛందః

శక్వరీ. మేఖలాచ్ఛందః = ఛందోభేదము.

శబరః సలిలే శివే. ౪౩౩

శబరః. సలిలే=నీరు, శివే=శివుఁడు.

స్థిరా మహీ శాలపర్ణోఽః

స్థిరా. మహీ=భూమి, శాలపర్ణోఽః=మూయాకుపాన్నలతావిశేషము.

శంబరం సంయమే జలే,

శంబరం. సంయమే=నియమము, జలే=నీరు.

శంబరా దైత్యహరిణౌ

శంబరః. దైత్య=గాక్షసుఁడు, హరిణౌ=లేడి.

శత్రం స్యాత్కైతవే సలే
స్రోతంజనేచ సావీరం కాం
జికే బదరేఽపిచ

శత్రం కైతవే=మోసము, బలే=బలము.
సావీరం. స్రోతంజనే = పాషాణవిశేషము, కాంజికే=వియ్యపుకడుగు, బదరే=రేగుపండు.

హలతిగ్ధకరా సీరా

సీరః. హల = నాగలి, తిగ్ధకరా=సూర్యుఁడు.

సాంద్రం మృదౌఘనే వనే.

సాంద్రం. మృదౌ=మెత్తనిది, ఘనే = దట్టమైనది, వనే=చనము.

తంత్రాద్య గ్రంథయో
స్మాత్రం కారణేఽపిచ దృ
శ్యతే,

స్మాత్రం తంత్రు=దారము, ఆద్యగ్రంథయోః=మూలగ్రంథము, కారణం=హేతువు, అపిచే కంకణము.

ఇతి రాంతాః

రకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను

శైలేఽచలోఽ

అచలః. శైలః=కొండ.

కచలా భూమా

అచలా. భూమా=భూమి.

వరాల స్పర్జవక్రయోః.

అరాళః. స్పర్జ=మద్దిచెట్టు, వక్రయోః=వంకరయైనది

అలి స్సరా పుష్పలిహోః

అలిః. సురా = కల్లు, పుష్పలిహోః=తుమ్మెద.

కల్లోలేఽప్యాకులం త్రిఘ్న,

అకులం, కల్లోలే=వ్యాకులము (త్రి). అపిచే పెద్దతరంగము.

ఆలు గ్గలంతికాయాం స్త్రీ
క్షీబం మూలేచ భేలకే ౪౩౨

ఆలి స్నేతుః సఖ యజ్ఞా

శౌండిక శ్వాసుతీబలః,
ఆభీలం భిషణే కృచ్ఛే

ఇలాభూవాగుష్పథాంగనాః

ఆర్ద్రసూరణయో రోలః

కాలః స్యాన్మృత్యు కృష్ణ
యోః,

అంశే నృద్ధావపి కలా

కనలీధ్వజరంభయోః. ౩౩౯

కఫోజిహూతే జ్వాలేచకీలా
వ త్కిల ఇష్యతే,

శిరసోస్థి కపాలోఽస్త్రీ ఘ
టాదేః శకలే వ్రజే రరం

కాకో విషం చ కాకోలా

సాస్నాయామపి కంబలః,

ధూనకేఽపి కలకలః

ఆలుః. గలంతికా = చిన్నమూతిగిన్నె,
మూలే (న)=మొదలు, భేలకే = నదిదాటు
సాధనము.

ఆలిః. సేతుః=కట్ట, సఖ = చెలికాడు,
యజ్ఞా=సోమయాజి

ఆసుతీబలః శౌండికః=సమర్థుడు.

ఆభీలం. భీషణే = భయంకరము,
కృచ్ఛే=కష్టము.

ఇలా భూ=భూమి, వాక్ = వాక్కు,
బుధాంగనా=బుధునిభార్య.

ఓలః. ఆర్ద్ర=అల్లము, సూరణయోః=
కంఠ.

కాలః. మృత్యు=చావు, కృష్ణయోః=
నలుపు

కలా. అంశే=భాగము, నృద్ధా=వృద్ధి,
అపిచే విష్య.

కనలీ ధ్వజ=జెండా, రంభయోః=అరఁ
టిచెట్టు.

కీలా-కీలః కఫోజిహూతే = మోచేయి
దెబ్బ, జ్వాలే=మంట.

కపాలః (ష్ట) శిరోస్థి=శిరస్సంబంధ
మగు ఎముక, ఘటాదేశ్శికలే=ఘటాదుల
పెంకు (చిల్లపెంకు), వ్రజే = సముదా
యము.

కాకోలః కాకః = కాకి, విషంచ =
విషము

కంబలః. సాస్నాయాం=గంగడోలు,
అపిశేబ్దమువలన కంబలి.

కలకలః. ధూనకే=సర్జరసము, అషిశేబ్ద
మువలన కలకలధ్వని.

కామలః కాముకే మధౌ.

కులం గోత్రే గణే దేహే

ననాజ్ఞానే చ కేవలం,
కపిలా శింశపా కాంత్యోః

కపిలోఽగ్నౌ మునే శుని.

కోలోఽంకపాలాపుత్సంగే
వరాహే భేలకేఽపిచ,

పిష్పల్యపిచ కోలా స్యా

తోఽలంచబదరీఫలే. రర 3
మృగే జలేచ కమలం

కువలే బదరోత్పలే,

కల్లోలా శాత్రవోల్లోలా

పర్కట్యాం చ కమండలుః.

కర్తృరంగతరౌ కర్తృఫలం
దుఃఖే సుఖేఽపిచ,

కరాలోఽధూర్ణతై లేఽపి

కామలః. కాముకే=కాముకుండు, మ
ధౌ=వసంతముతువు.

కులం. గోత్రే=వంశము, గణే = సము
దాయము, దేహే=దేహము.

కేవలం. స్తు, జ్ఞానే=జ్ఞానవిశేషము.

కపిలా. శింశపా = శింశుపావృక్షము,
కాంత్యోః, రేణుకమనే గ్రంథ్యము, మునౌ
మునియగు కపిలుండు.

కపిలః. అగ్నౌ=అగ్నిహోత్రుండు, శుని
=కుక్క.

కోలః. అంకపాలౌ=కొస, ఉత్సంగే=
లోడు, వరాహే=పంది, భేలకే=తెప్పకొ
య్య, అపిశబ్దమువలన గోరు.

కోలా. పిష్పలీ=పిష్పలితీగె, అపిశబ్దము
వలన చవ్యమనే గ్రంథ్యము.

కోలం బదరీఫలే=రేగుపండు

కమలం. మృగే = మృగము, జలే=
జలము.

కువలే. బదర=రేగుపండు, ఉత్పలే =
నల్లకలువ.

కల్లోలః శాత్రవ=శత్రుసంఘము, ఉ
ల్లోలా = కల్లోలములు, (పెద్దతరంగ
ములు.)

కమండలుః. (ఉ-పు). పర్కట్యాం,
జువ్విచెట్టు.

కర్తృఫలం.(న)కర్తృరంగతరౌ=కర్తృరంగ
మను ఫలవృక్షము, దుఃఖే=దుఃఖము, సుఖే
=సుఖము, అపిశబ్దమువలన కర్తృవిపాకము.

కరాలః. ధూర్ణతై లే = సర్జరసయు క్త
తైలము, అపిశబ్దమువలన నరకవిశేషము.

దేశే కేశేచ కుంతలః. రరగి

కౌతూహలం ప్రశస్తేఽపి

ఖల్ల శ్చర్మణి చాతకే, వస్త్రే
నిమ్న చాథ

ఖలం శస్యస్థాన శతేత్రిషు

మండలే మణికే గోలం

గోలా గోదావరీ సఖి,

గోపా భూపశ్చ గోపాలా

చపలః పారదేఽపిచ. రరఽ

చపలాః పిప్పలీ లక్ష్మీ పుం
శ్చలీ విద్యుతః స్త్రుతాః,

ఛలం ఛద్వ స్థలితయో

ర్జంబాలౌ పంకశ్చైవ లౌరరౌ
జంగలో నిర్జనే దేశే త్రి
లింగః పిశితే స్త్రియాం,

జాలం దంభేఽపి

జంబీరే దేవభేదేఽపి జంభలః

కుంతలః. దేశే=దేశవిశేషము, కేశే =
వెంట్రుకలు.

కౌతూహలం. ప్రశస్తే=ప్రశస్తమైనది,
అపిశబ్దమువలన కౌతూహలము.

ఖల్లః చర్మణి=చర్మ, చాతకే=చాతక
పక్షి, వస్త్రే=వస్త్రము, నిమ్న=లోతైనది.

ఖలం (న) శస్యస్థానే=ప్రశస్తస్థానము,
శతే=దుర్మార్గుడు (త్రి).

గోలం (న) మండలే = మండలము,
మణికే=పెద్దబాస

గోలా (స్త్రీ). గోదావరీ = గోదావరీనది,
సఖి=చెలికత్తె.

గోపాలః. గోపః=గోపాలుడు, భూపః=
రాజు.

చపలః. పారదే=పాదరసము, అపిశబ్ద
మువలన=చపలుడు.

చపలా. పిప్పల = పిప్పలీతీగె, లక్ష్మీ =
లక్ష్మీదేవి, పుంశ్చలీ=వ్యభిచారిణి, విద్యుతః
=మెరుపు

ఛలం (న) ఛద్వ=మిష, స్థలితయోః=
తొట్టుపాటు, యుద్ధమందు వెనుక త్రి
క్కుట.

జంబాలః పంక=బురద, శ్చైవ లౌ=నాచు.

జంగలః (త్రి) నిర్జనే దేశే = నిర్జనదే
శము (జంగల్)

జాలం (న) దంభే=దంభము, అపిశబ్ద
మువలన వల.

జంభలః. జంబీరే=నిమ్మ, దేవభేదే =
దేవభేదము, అపిశబ్దమువలన జిల్లేడు చెట్టు.

ఝలాతపోర్ని ఝహితా	ఝలా (సీ). ఆతపోర్నిః = ఆతపవిశేషము, దుహితా=కుమాత్రై.
తలం మూలచపేటయోః,	తలం (న) మూల = మూలము, చపేటయోః=చెంపదెబ్బ.
తాలో గీతక్రియామానే హరితాలే ద్రుమాంతరే.	తాలః (పు). గీతక్రియామానే = గీతప్రమాణమును చెల్పుకాలరూపతాళము, హరితాలే=హరితాళము, ద్రుమాంతరే = తాటిచెట్టు.
లోహే హారమణౌపుంసీయ వాగ్వాంతరలా స్త్రియామ్.	తరలా. లోహే=ఇనుము, (పు) హారమణౌ = హారములోనిమణి, యవాగ్వాంగంజి (సీ)
బ్రహ్మదారాపిచౌ తూలం	తూలం. బ్రహ్మదారౌ = గంగారావిచెట్టు, పిచౌ=దూది.
తులాసాదృశ్యయోస్తులా	తులా. తులా = తక్కుడు, సాదృశ్యయోః=సాదృశ్యము.
తమాలో వరుణే ఖడ్గే తాపింఛే తిలకేఽపి చ,	తమాలః వరుణే=ఉలిమిడిచెట్టు, ఖడ్గే=ఖడ్గమృగము, తాపింఛే = చీకటమ్రాసు, తిలకే = తిలకవృక్షము, అపిశబ్దమువలన నిష్పచెట్టు.
గువాకేఽపిచ తాంబూలం	తాంబూలం(న) గువాకే=పోకచెట్టు, అపిశబ్దమువలన తాంబూలము
విడంగేఽపిచ తండులః.	తండులః విడంగే=వాయువిడంగము, అపిశబ్దమువలన బియ్యము.
దుకూలం శ్లష్మవస్త్రేఽపి	దుకూలం. శ్లష్మవస్త్రే=మృదువగుసన్ననివస్త్రము, అపిశబ్దమువలన వెలిపట్టుచీర
చార్ధే పత్రే ఛదే దలం,	దలం. అర్ధే = సగముముక్క, పత్రే=ఆకు, ఛదే=పక్షిరెక్క.
ధవలా గవినాశండే శుక్లం సుందరయో స్త్రిః. ౪౫౩	ధవలా. గవి=గోవు, శండే = నపుంసకుడు (పు). శుక్లం=తెల్లనిది, సుందరయోః=సుందరమైనది.

పరమాణౌ చ పీలుః స్యా
ద్దేహే చాత్మని పుద్గలః, శ
స్తాకారేఽ

వ్యథ తరా పిప్పలః

పిప్పలం జలే. రగిర
శాల్మలీ శింశపాచైవ పోతి
కా చాపి పిచ్చిలా,

సశ్శక్రయువతీ పాలిఃపంక్తి
కర్ణలతాపి చ. రగిర

వీణాదండే ప్రవాలోఽస్త్రీ
విద్రుమే నవపల్లవే,

నలేకాశే పోటగళః

పిత్తయుక్తే చ పిత్తలః.

పింగలస్వ్యాత్కపావగ్నా
వాశువ్రీహిశ్చ పాటలః,
ఫలం జాతీఫలే లాభే బా
ణాగ్రే ఫలకేఽపి చ. రగిర

ఫేనిలం బదరేఽరిష్టే

బాలో హ్రీబేరకేశయోః,

పీలుః. పరమాణౌ=పరమాణువు.
పుద్గలః దేహే=దేహము, ఆత్మని =
జీవుడు, శస్తాకారే=ప్రశస్తాకారము, అపి
వలన కుటుంబి.

పిప్పలః తరా = వృక్షము. అనగా
పిప్పలిచెట్టు.

పిప్పలం. జలే=జలము.
పిచ్చిలా. శాల్మలీ=బూరుగచెట్టు, శింశు
పా (ఇరుగుచెట్టు) శింశపావృక్షము, పో
తికా=వెద్దసదాపచెట్టు.

పాలిః. (నీ). సశ్శక్రయువతీ = గడ్డము
మీసముతోఁగూడిన ఆడుది, పంక్తిః=
పంక్తి, కర్ణలతా = కర్ణాభరణము, అపి
శబ్దమువలన చిహ్నము.

ప్రవాళః (పు). వీణాదండే=వీణాదం
డము, విద్రుమే=పొగడము, నవపల్లవే =
చిగురుటాకు.

పోటగళః. నలే = వట్టివేరు, కాశే =
రెల్లు.

పిత్తలః. పిత్తయుక్తే = పిత్తము గల
వాడు.

పింగలః. కపా=కోతి, అగ్నా=అగ్ని.
పాటలః ఆశువ్రీహి=ఎఱ్ఱబిలమవడ్లు
ఫలం. జాతీఫలే=జాజికాయ, లాభే=
లాభము, బాణాగ్రే=బాణముములికి, ఫల
కే=డాలు, అపిచే పండు.

ఫేనిలం. బదరే=రేగుపండు, అరిష్టే=
కుంకుడు కాయ.

బాలః. హ్రీబేర=కురువేరు, కేశయోః=
వెండుకలు.

బలి ర్జరాశ్లధత్వే స్త్రీ

శృహదాశ్వసురా బలీ.

బలం. గంధరనే రూపే క్లిబం
వాట్యాలకే శ్రీయామ్,

బహులః కృష్ణపక్షేఽపి

మేలామందాపి వార్దలః.
౪౫౯. దుర్దినేఽప్యథ

వేలా స్యాత్సింధోః కూలే
చ భోజనే,

ఋషిభేదే స్లవే పుంసిభేలం
భీరు వ్హృది త్రిషు. ౪౬౦

మేఖలాద్రినితంజేఽపి

గ్రహేనామంగలం శుభే,

నికటేఽపి చ మూలం స్యా

ధూస్తూరేఽపి చమాతులః.

మాలిః కంకేలివృక్షేఽపి

మల్లః పాత్రే కపాలిని, బలీ
యసిశ మత్స్యచ

బలిః. జరాశ్లధత్వే = ముసలితనపు
ముడుతలు.

బలీ. గృహదారు = గృహదారువిశేష
ము, అసురా=అసురవిశేషము.

బలం. గంధరనే=గంధరసము, రూపే=
స్వరూపము (న). వాట్యాలకే = ముత్తవ
పులగపుచెట్టు (నీ).

బహులః. కృష్ణపక్షే = కృష్ణపక్షము,
అపిచే తలుచు.

వార్దలః. మేలామందా = సిరా
బుడ్డి, దుర్దినే = సూర్యప్రసారము లేని
దినము.

వేలా. సింధోఃకూలే=సముద్రతీరము,
భోజనే=భోజనముచేయుట.

భేలం ఋషిభేదే=మునిభేదము (పు),
స్లవే = తెప్పకొయ్య, భీరుహృది = పిరికి
వాడు. (త్రి)

మేఖలా. అద్రినితంజే=కొండచరియ,
అపిచే మొలనూలు.

మంగలం. గ్రహే=అంగారకుడు(పు)
శుభే=శుభము.

మూలం. నికటే = సమీపము, అపిచే
మొదలు.

మాతులః. ధూస్తూరే=ఉమ్మెత్త, అపిచే
మేనమామ

మాలిః కంకేలివృక్షే=అశోకవృక్షము
అపిచే కిరీటము.

మల్లః పాత్రే = ప్రమిద, కపాలిని =
శివుడు, బలీయసి=బలవంతుడు, మత్స్య
=చేప.

మండలంపరిధౌగణే. ర౬౨.
బింబే దేశే నాచ శుని

రసాల స్త్విక్షుచూతయోః,

జిహ్వ కమలయో ర్లోలా

శాలాస్యాద్గృహశాఖయోః.

తరుజాతౌ మత్స్యభేదేశా
లో హాలే నృపేఽపి చ,

నిగడే ఘంస్కుటీబద్ధవస్త్రే చ
శృంఖలం త్రిషు. ర౬౪
శాలి ర్గంధమృగే ధాన్యే

శయాలుః కుక్కురేఽలసే,

శకలం వల్కులే ఖండే

శీతలః శిశిరేఽనిలే. ర౬౫
షండాల్లీ తైలమానంస్యా
త్సారసి స్త్రీ చ కాముకీ,

సిద్ధలా శుష్కమీనే స్త్రీ
త్రిలింగ్యాంతు కిలాసిని.

ఋశౌ వృక్షే చ సరలః

మండలః. పరిధౌ=పరివేశము, గణే=సమూహము, బింబే=గుండ్రునిది, దేశే=దేశవిశేషము, శుని=కుక్క.

రసాలః. ఇక్షు=చెఱుకు, చూతయోః=మామిడిచెట్టు.

లోలా. జిహ్వ=నాలుక, కమలయోః=పద్మము.

శాలా. గృహ = ఇల్లు, శాఖయోః = కొమ్మ

శాలః. తరుజాతౌ = సాలవృక్షము, మత్స్యభేదే = చేప, (ఉరుజమీను) హాలే = నాగలి, నృపే=రాజు, అపిచే పత్నీ భ్రాత.

శృంఖలం, నిగడే=సంకిల్లు, ఘంస్కుటీ బద్ధవస్త్రే=కటిఆభరణము (త్రి)

శాలిః గంధమృగే=పునుగుపిల్లి, ధాన్యే=వడ్లు.

శయాలుః కుక్కురే=కుక్క, అలసే=అలసుడు.

శకలం. వల్కులే=నారబట్ట, ఖండే=ఖండము.

శీతలః. శిశిరే=చల్లనిది, అనిలే = గాలి.

షండాల్లీ. తైలమానం=నూనెకొలత, సారసి = ఆడుబెగ్గురుపత్నీ, కాముకీ = కాముకస్త్రీ.

సిద్ధలా. శుష్కమీనే = ఎండుచేప (సీ), కిలాసిని=సిబ్బెమనువ్యాధిగలవాడు (త్రి.)

సరలః. ఋశౌ = ఋజువై నది, సరలః=మద్దిచెట్టు.

సాలోవరణసర్జయోః,

హస్తిమల్లో గజాన్యే చ
హేలావజ్ఞా విలాసయోః.

ఇతి లాంతాః

యాగే చ మద్యసంధానే
స్నానే చాభిషవః

పుమాన్, మృతావసత్వే
చాభావః

స్వాద్రజః పుష్పమార్తవం.
ఆశ్రవోఽంగీకృతౌ వశ్య

ఆహవా యాగసంగరౌ,

ఉపస్థవౌ రాహూత్పతౌ,

కితవౌ మత్తవంచకౌ. ౪౬౯

ఖలీనీస్త్రీ కవిః పుంసి కావ్య
కృచ్ఛక్రసూరిషు,

కైతవం తు ఛలే ద్యూతే

రాజికాయాం తుతి తవః.

కేశవః కేశవా నిష్ఠః ---

సాలః. వరణ=స్రాకారము, సర్జయోః=సర్జకవృక్షము.

హస్తిమల్లః గజాన్యే=వినాయకుడు.
హేలా. అవజ్ఞా=అవమానము, విలాసయోః=విలాసము.

లకారాంతనానార్యశబ్దములు ముగిసెను.

అభిషవః. యాగే=యజ్ఞము, మద్యసంధానే = కల్లుత్రాగునప్పుడు తినుచీకులు, స్నానే=స్నానము.

అభావః. మృతౌ=చావు, అవసత్వే=లేకపోవుట.

ఆర్తవం రజఃపుష్పం=ముట్టునెత్తురు.

ఆశ్రవః. అంగీకృతౌ = అంగీకారము, వశ్యే=లోబడుట.

ఆహవః. యాగ=యజ్ఞము, సంగరౌ=యుద్ధము.

ఉపస్థవః. రాహూ=రాహువు, ఉత్పతౌ=అపాయము.

కితవః. మత్త=మదించినవాడు, వంచకౌ=మోసగాడు.

కవిః. ఖలినీ=కల్లము (నీ), కావ్యకృత్=కవీశ్వరుడు, శుక్ర=శుక్రుడు, సూరిషు=పండితుడు.

కైతవం. ఛలే=మిష, ద్యూతే = జూదము.

క్షవః. రాజికాయాం = నల్లవాలు, తుతి=తుమ్ము.

కేశవః కేశవా=వెండుకలు గలవాడు, నిష్ఠః=నిష్ఠువు.

గాలవోమునిలోధ్రయోః,	గాలవః. ముని=మహర్షి, లోధ్రయోః = లోధ్రగు చెట్టు.
జీవోఽస్త్రీ జీవితే పుంసి గురుజంత్యోః శ్రీయాం గుణే	జీవః. జీవితే (పు) = జీవితము, జీవ = బృహస్పతి, జంత్యోః=జంతువు, గుణే = గుణము.
తత్త్వం విలంబితే నృత్యే స్వరూపే పరమాత్మని,	తత్త్వం విలంబితే=ఆలస్యము, నృత్యే = నాట్యము, స్వరూపే = స్వభావము పరమాత్మని=పరమాత్మ.
మేఘే రాజ్ఞి సురేదేవౌ	దేవః. మేఘే=మేఘము, రాజ్ఞి=రాజు, సురే=దేవతలు.
ద్విజిహ్వ్యా వ్యాడసూచకౌ.	ద్విజిహ్వ్యాః. వ్యాడ=పాము, సూచకౌ=కొండెకాడు.
ధ్రువో వశు స్తరారౌచ	ధ్రువః. వశు=మట్టిచెట్టు, స్తరారౌ = మన్తథద్యేషి (శివుడు)
గీతి స్రుగ్భేదయోఃద్రువా,	ద్రువా. గీతిః=గీతావిశేషము, స్రుగ్భేదయోః=హోమపాత్రము.
ధవో ధూర్తైః పృథ	ధవః. ధూర్తై=ధూర్తుడు, అపచేభర్త.
నవో నూతనే వాయినే	నవః. నూతనే=క్రాంతవాడు, వాయినే=కాకి, స్తుతే=స్తోత్రము.
స్తుతౌ. ౪౭౩	స్తుతౌ. నిషాదే=బోయవాడు, మర్కటా=ఆడుకోఁతి, భేకే=కప్ప, భేలే=సోమరి, గతౌ=గమనము, కపౌ=కోఁతి.
స్థవో నిషాదేమర్కట్యాంభేకే భేలే గతౌ కపౌ,	
పల్లవో విస్తరే షిడ్ధే కిసలే	పల్లవః. విస్తరే = విస్తారము, షిడ్ధే = విటుడు. కిసలే=చిగురు, ఏటపే = వృక్షశాఖ, ననే=అడవి.
విటపే వనే. ౪౭౪	
ఘటాదౌ పార్థివో రాజ్ఞి	పార్థివః. ఘటాదౌ=కుండ మొదలగు నవి, రాజ్ఞి=రాజు.
బల్లవస్సూదగోపయోః,	బల్లవః. సూద = వంటవాడు, గోపయోః=గొల్లవాడు.

గజేధన్విని శుక్రే చ పరశు
రామే చ భార్గవః. ర ౭౫

దూర్వా గౌరీచ భార్గవ్యా

సత్తాసంసారయోర్భవః,

భావో గౌరవితే జంతౌ
పదార్థేభిరనయాంత రే ర ౭౬

మాధవౌ హరివై శాఖౌ

రాజీవౌ మృగమీనయోః,

రౌరవౌ ఘోరనరకౌ
లవశ్చేదనలేశయోః. ర ౭౭

కరంజభిత్వలే లట్వావా
ద్యపక్షిప్రభేదయోః,

విశ్వం శుంత్యాం సమస్తేచ

నిర్వాణే విభవోధనే. ర ౭౮

అశ్వౌఘే వాడవం న స్త్రీ
పాతాలే నాద్విజౌర్వయోః,

వడవాశ్వా కుంభదాసోఽ

భార్గవః గజే=వసుఁగు, ధన్వని=ధను
ధారి, శుక్రే=శుక్రుఁడు, పరశురామే =
పరశురాముఁడు.

భార్గవీ దూర్వా=గటిక, గౌరీ=పార్వతీ
దేవి.

భవః. సత్తా=నిలుకడ, సంసారయోః=
సంసారము.

భావః. గౌరవితే=గౌరవార్హుఁడు, జం
తౌ=జంతువు, పదార్థే=పస్తువు, అభినయాం
త రే=అభినయవిశేషము.

మాధవః హరి=విష్ణువు, వై శాఖౌ =
వై శాఖమాసము.

రాజీవః. మృగ=జంతువు, మీనయోః
=చేప. [నరకౌ=నరకము

రౌరవః ఘోర = భయంకరమైనది,
లవః. ఛేదన=ఖండనము, లేశయోః=
స్వల్పము.

లట్వా. కరంజభిత్ = కానుగుచెట్టు,
ఉలే=ఒకవిధమైనమృగము, వాద్య=వాద్య
ము, పక్షిప్రభేదయోః=ఒకవిధమగుపక్షి.

విశ్వం. శుంత్యాం=శుంతి, సమస్తే =
సమస్తము

విభవః. నిర్వాణే=మోక్షము, ధనే =
ధనము

వాడవం. అశ్వౌఘే = గుట్టుపుగుంపు,
(పు). పాతాలే = పాతాళము, ద్విజ =
బ్రహ్మణుఁడు, ఔర్వయోః = బాడబాగ్ని
(పు).

వడవా. అశ్వా=ఆడుగుట్టము, కుంభ
దాసోఽ=కుంభదాసి.

ర్యోగే కీలేహ రేశివః ౪౭౯

సుఖం ఊమం శివం

శ్యామా ౭మలకీచాభయా
శివా,

షాడవస్తు రనే రాగే

సైంధవో లవణాశ్వయోః

స్వో౭స్త్రియాం జ్ఞాతిధన
యోః

స్వమాత్త ని నపుంసకం

ఆధేయధారణే సత్వే మేల
కే౭పిచ సంభవః. ౪౮౦

ఇతి వాంతాః.

అపభ్రంశో దుష్పతనే భా
షాభేదాపశబ్దయోః,

టీకాదర్పణవాదర్థా

వాశాత్ప్రస్థాదిశోఃస్త్రియామ్.

ప్రభుశంకరయో రీశః స్త్రి
యాం లాంగలదండకే,

దిగంబరే కపా కీశః

కేశే వాలప్రచేతసోః. ౪౮౩

శివః. యోగే=యోగము, కీలే=మంట,
హారే=శంకరుడు.

శివం సుఖం = సౌఖ్యము, ఊమం =
కుశలము.

శివా. శ్యామా=జమ్మిచెట్టు, ఆమలకీ =
ఉసిరిక, అభయా=కరకచెట్టు

షాడవః. రనే=రసము, రాగే = సంగీత
విశేషము.

సైంధవః లవణ=ఉప్పు, అశ్వయోః =
గుట్టము.

స్వః(ష్ట) జ్ఞాతి=దాయాని, ధనయోః=
ధనము

స్వం ఆత్మని=తనకు సంబంధించినది.

సంభవః ఆధేయధారణే=ఆధారము,
సత్వే = ఉనికి, మేలకే = కాంతవిశేషము,
అపిచే పుట్టుక.

వకా కాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను

అపభ్రంశః దుష్పతనే=దుర్వృత్తిలోఁ
బడుట, భాషాభేద=భాషావిశేషము, అప
శబ్దయోః=అపశబ్దము

ఆదర్శః. టీకా = అర్థము, దర్పణౌ =
అద్దము

ఆశా. తృప్త్యా=ద్రవ్యాద్యాశ, దిశోః=
దిక్కులు.

ఈశః. ప్రభు=రాజు, శంకరయోః=శి
వుడు, లాంగలదండకే(సీ)=నాగలికొయ్య
కీశః. దిగంబరే=వస్త్రహీనుడు, కపా=కోతి.

కేశః. వాల = వెండుకలు, ప్రచేత
సోః=వరుణుడు.

జీవితేశో యమే నాథే
దంశః సంహననేపిచ సర్ప
క్షతే

భజ్జానే చ లోచనేదర్శనేచ
దృక్ రూర నాశః పలాయనే మృత్యౌ

నిష్క్రింశౌ ఖడ్గనిర్దయా,

నిశా రాత్రిర్హరిద్రా చ

మృగాదౌ ప్రథమే పశుః.

పురోడాశో హవిర్భేదే చ
మస్యాం పిష్టకస్యచ, రనేసో
మలతాయాశ్చహుతశేషే చ
కీర్త్యతే. రూర-

పాశః కచాంతే సంఘాఢః
కర్ణాంతే శోభనార్థకః క్షత్రా
ద్యంతే చ నిందార్థః పాశః
పక్ష్యాదిబంధనే. రూర

వార్తాహరే పురోగే చ
సహాయే చ ప్రతిస్పృశః,

లోమశో మేష్టకేపి స్వా

జీవితేశః.యమే=యముఁడు,నాథే=భర్త.
దంశః. సంహననే = కవచము, అపిచే
వనమక్షిక, సర్పక్షతే=పాము కాటు.

దృక్. జ్ఞానే=జ్ఞానము లోచనే=కన్ను
లు, దర్శనే=చూచుట.

నాశః. పలాయనే = పాటిపోవుట,
మృతౌ=చావు.

నిష్క్రింశః. ఖడ్గ=కత్తి, నిర్దయా=దయా
హీనుఁడు.

నిశా. రాత్రి=రాత్రివేళ, హరిద్రా =
పసుపు

పశుః. మృగాదౌ = మృగాదులు, ప్ర
థమే.

పురోడాశః. హవిర్భేదే=హవిస్సులలో
భేదము, పిష్టకస్యచ మస్యాం=సంస్కృత
పిష్టము, సోమలతాయా రనే = సోమర
సము, హుతశేషే = హుతముచేయఁగా
మిగిలిన ద్రవ్యము.

పాశః కచాంతేసంఘాఢః = వెండుక
పరమైనపుడు సముదాయము, ఉ. కేశ
పాశము, కర్ణాంతే శోభనార్థకః=కర్ణపద
మునకు పరమైనపుడు శోభనార్థకము, ఉ.
కర్ణపాశము, క్షత్రాంతే నిందార్థకః=రాజ
శబ్దమునకు పరమైనపుడు నిందార్థకము, ఉ.
క్షత్రపాశః, పక్ష్యాదిబంధనే=ఉచ్చు.

ప్రతిస్పృశః వార్తాహరే=వార్తదెచ్చు
వాఁడు, పురోగే=ముందు నడచువాఁడు,
సహాయే=సహాయముచేయువాఁడు.

లోమశః. మేష్టకే = శిశ్నము, అపిచే
వెండుకలు దేహమునిండగలవాఁడు.

ద్విపశౌ వశవిహ్వలా ర౦౮

నంశేష్ఠ వర్గే చ పృష్టాంశే

వేశో వేశ్యాగృహేఽపిచ,

ఆయ త్తతా ప్రభుత్వేచ్ఛే ప
శః పరవశే త్రిషు ర౦౯

దానే రోగేఽపిచ స్పర్శః

సర్పశం తూచితే సమే,

ఇతి శాంతాః.

బ్రాహ్మే యుధ్యంబరీషంనా
కిశోరహరిశంభుషు,

అభిలాషేఽనుతర్షస్సాన్యత్
పానేచ్ఛా చాప్యథా

మిషం సంభోగోత్కౌచ
మాంసేషు

ఉషా బాణాత్తజా నిశా.

భల్లుకే శోణకే చక్షో నక్ష
త్రే పున్నపుంసకం,

ఋషిర్యేదేఽపి

త్రికాండ—28

వివశః. వశ=లోఁబడినవాఁడు, విహ్వ
లా=పరవశము.

నంశః వర్గే=సమూహము, పృష్టాంశే
వెన్నెముక.

వేశః వేశ్యాగృహే = బోగముదాని
ఇల్లు అపిచే ఇల్లు.

వశః ఆయ త్తతా=స్వాధీనము, ప్రభు
త్వేచ్ఛే=ప్రభుత్వవాంఛ, పరవశే=పరులకు
లోఁబడియుండుట (త్రి)

స్పర్శః దానే=దానము, రోగే=రోగ
ము, అపిచే ఏనుఁగుమదము.

సర్పశం. ఉచితే = తగినది, సమే =
సమము

శ కా రాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అంబరీషం. బ్రాహ్మే = మంగలి (పు),
యుధి=సంగ్రామము, కిశోర = బాలుఁడు,
హరి=విష్ణుమూర్తి, శంభుషు=శంకరుఁడు.

అనుతర్షః. అభిలాషే=కోరిక, పానే
చ్ఛ=త్రాగవలెననుకోర్కీ, అపిచే సురా
పాత్రము.

ఆమిషం సంభోగ = సంభోగము,
ఉత్కౌచ = లంచము, మాంసేషు =
మాంసము

ఉషా బాణాత్తజా=బాణునికొమార్తె
నిశా=రాత్రి

ఋషిః భల్లుకే=ఎలుగుగొడ్డు, శోణ
కే=దుందిలపుచెట్టు, నక్షత్రే=నక్షత్రము.
(ష్ట.)

ఋషిః. వేదే=వేదము, అపిచే ముని.

కక్షస్తు దోర్తాలే శుష్కు
కాననే. ర్క౨

కక్షావరత్రాప్రకోష్ఠస్పర్థోద్గ్ర
హణికాసు చ,

కుల్తాపం కాంజికేనా తు
నువకే

స్యాదథావిలే ర్క౩.పాపే
చ కలుషం

ఘోషః శబ్దాభీర నివాస
యోః,

శుచాదక్షే చ నోక్షస్సాన్య

త్వో లిస్సాపిపాసయోః

దక్షః ప్రజాపతౌ తామ్ర
చూడే హరవృషే పటా,

పౌరుషం మనభేదే చ
పున్నాగే

పురుషో న రే. ర్క౪
పటౌ మాసార్థపార్శ్వో చ

మహిషీ రాజపత్న్యసి,

మూర్ఘేమానోఘలే మాషో

మేషా రాశ్యంతరే రణౌ.

కక్షః. దోర్తాలే=చంక, శుష్కు=కాననే
=ఎండిపోయిన అడవి

కక్షా (సీ). వరత్రా = తోలువాలు,
ప్రకోష్ఠ=ముంజెయ్యి, స్పర్థా=విరోధము,
ఉద్గ్రహణికాసు = చెంబుమీది. ఉద్గము,

కుల్తాపం (న) కాంజికే=పులిగడుగు,
యవకే=వీహి విశేషము (పు)

కలుషం (న). ఆవిలే = కలుషమైనది,
పాపే=పాపము

ఘోషః శబ్ద=శబ్దము, అభీరనివాస
యోః=గొల్లవల్లె.

నోక్షః శుచా=పరిశుద్ధుడు, దక్షే =
సమర్థుడు.

త్వః. లిస్సా = ఆశ, కోరిక, పిపాస
యోః=దప్పి

దక్షః. ప్రజాపతౌ = దక్షప్రజాపతి,
తామ్రచూడే=కోడి, హరవృషే = హరుని
వృషభము, పటా=సమర్థుడు.

పౌరుషం (న) మానభేదే = మనిషి
చెయ్యి యెత్తుపాడుగు, పున్నాగే=పురుష
శ్రేష్ఠుడు (సురపొన్న చెట్టు)

పురుషః న రే=మనుష్యుడు.

పటః మాసార్థ = పదునేనురోజులు,
పార్శ్వో=ప్రక్క (వైపు)

మహిషీ రాజపత్ని=రాజభార్య, అపి
చే గేదె.

మూషః. మూర్ఘే=మూర్ఖుడు, మానే
=తూకము.

మేషః. రాశ్యంతరే=మేషరాశి, ఉర
ణౌ=మేక.

సంఖ్యాయాం తు ననాల
క్షంక్షీ బంవ్యాజశరవ్యయోః,

హరతార్థ్యా విశాలాక్షౌ

శేషోనానంతసీరిణోః రఘోః
ఉపయుక్తేతరే త్వస్త్రీ

శైలూషో నటబిల్వయోః,

శుశ్రూషా పరిచర్యా చ
సహర్షః స్పర్ధనే ముది.రఘోః

ఇతి మాంతాః

యోగ్యాయా మంతికేఽ
భ్యాసో

ఽధివాసాస్థానసంస్కర్యే,

అఖ్యాయికా పరిచ్ఛేదే
చాశ్వాసో నిర్వృతావపి.

ఉదర్చిరుత్ప్రభే వహ్ని

వేనః పాపాపరాధయోః,

కనీయాననుజేఽల్పే చ

కంసో మానేఽనురాంతరే.

లక్షం (స) సంఖ్యాయాం=సంఖ్యావిశే
షము, వ్యాజ (న)=నెపము, శరవ్యయోః
=గురి.

విశాలాక్షః హర=శంకరుఁడు, తార్థ్యా
=గరుత్మంతుఁడు.

శేషః. అనంత=ఆదిశేషువు, సీరిణోః =
బలరాముఁడు, ఉపయుక్తేతరే=పనికిమాలి
నది (పు)

శైలూషః. నట=నటుఁడు, బిల్వయోః
=మూరేడుచెట్టు.

శుశ్రూషా. పరిచర్యా=సేవ.
సహర్షః. స్పర్ధనే = స్పర్ధ, ముది = ఆనందము.

షకాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

ఆభ్యాసః. యోగ్యాయాం=యోగ్యుఁ
డు, అంతికే=సమీపము.

అధివాసః స్థాన=ఉనికిపట్టు, సంస్కర్యే
యే=క్రియారూపసంస్కారము

ఆశ్వాసః. అఖ్యాయికాపరిచ్ఛేదే =
ఇతి వృత్త కథావిభాగము, నిర్వృతౌ =
సుఖము, అపిచే నిశ్వాసము

ఉదర్చిః. ఉత్ప్రభే=గొప్పకాంతిగలది,
వహ్ని=అగ్ని

వేనః. పాప=పాపము, అపరాధయోః=
అపరాధము.

కనీయాన్. అనుజే=తమ్ముఁడు, అల్పే=
కొంచెము.

కంసః. మానే=మానవి శేషము (తవ్య),
అనురాంతరే=రాక్షసుఁడు.

తైజసేతస్యపాత్రే చ కుత్సః
స్తబకహారయోః,

ఛందః పద్యశ్రుతిచ్చాసు

తరోవేగబలేఽపిచ ౫౦౧

తమః శోకేఽప్యథ
హిమరైఃనాథర్థప్రతేతపః,

పద్ధే స్వర్ణే తామరసం

నిశాదుర్గాచ తామసీ
మణిదోషే దరే త్రాసో

దాసో విత్తార్థచేటయోః,

ఝింట్యాం చ దాసే

దీర్ఘాయుః ఋషిః కాకశ్చ
శాల్మలీః. ౫౦౩

యోక్తే చ వసురాఖ్యానే

స్వాంతే సరసి మానసం,

మాశ్చంద్రమాసయోఃపుం
సీ

ఖర్జూరేక్షోర్వహారసః.

కుత్సః. తైజసే=భాతుద్రవ్యము, తస్య
పాత్రే=మూస, స్తబక=గుత్తి, హారయోః
=హారము.

ఛందః. పద్య=పద్యము, శ్రుతి=వేదము,
ఇచ్చాసు=కోరిక.

తరః. వేగే=వేగము, బలే = బలము,
అపిచే=మాంసము.

తమః శోకే=శోకము.

తపః హిమరైః=హేమంతర్తువు (పు)
థర్థే=ధర్మము, ప్రతేతపస్సు.

తామరసం. పద్ధే=తామరపూవు, స్వర్ణే
బంగారు.

తామసీ. నిశా=రాత్రి, దుర్గా=పార్వతి.

త్రాసః. మణిదోషే = రత్నదోషము,
దరే=భయము;

దాసః. విత్తార్థ=ద్రవ్యముకోరువాడు,
చేటయోః=భృత్యుడు.

దాసీ. ఝింట్యాం=నల్ల పెద్ద గోరంట
చెట్టు.

దీర్ఘాయుః. ఋషి = ఋషివిశేషము.
మార్కండేయుడు, కాకః=కాకి, శాల్మ
లిః=బూరుగు చెట్టు

వసుః. యోక్తే=పలుపు, ఆఖ్యానే=
గ్రంథవిశేషము.

మానసం. స్వాంతే=మనస్సు, సరసి=
మానససరస్సు

మాః చంద్ర=చంద్రుడు, మాసయోః
నెల

నుహారసః ఖర్జూరే = ఖర్జూరపు చెట్టు,
ఇక్షోః=చెఱుగుగడ్డ.

రాజహంసో నృపాగ్రే చ

రాజహంసః. నృపాగ్రే = రాజశ్రేష్ఠుఁడు.

జిహ్వభూః శల్లకీ రసా,

రసా. జిహ్వ = నాలుక, భూః = భూమి, శల్లకీ = వృక్షవిశేషము.

జలే శరీరధాతౌ చ పారద
స్వాదయో రసః. ౫౦౫

రసః. జలే = జలము, శరీర ధాతౌ = దేహ
ధాతువు, పారద = పాదరసము, స్వాద
యోః = రుచి

భాషాశృంఖలకే రాసః క్రీ
డాయామప గోదుహం,

రాసః. భాషా = భాష, శృంఖలకే = సం
కెళ్లు, గోదుహం క్రీడాయాం = గొల్లవాం
డక్రీడ, అపిచే కోలాహలధ్వని.

రహా రతే చ గుహ్యే చ

రహా. రతే = సంభోగము, గుహ్యే =
మర్త్యవయవము.

రభసో హర్ష వేగయోః.

రభసః. హర్ష = సంతోషము, వేగయోః
= వేగము.

విహాయాశ్చకునే పుంసి

విహాయాః శకునే = పక్షి (పు).

విహాయః ఖే నపుంసకం,

విహాయః. ఖే = ఆకాశము (న).

పుత్రాదౌ తీర్ణకేవర్షే వత్సః
క్లీబం తు వక్షసి.

వత్సః. పుత్రాదౌ = కొడుకు కూతురు,
తీర్ణకే = లేగదూడ, వర్ష = సంవత్సరము (పు).
వక్షసి = పక్షిస్థలము (న).

రనే క్రూరే చ వికృతౌ
బీభత్సశ్రీఘ నార్జునే

బిభత్సః. రనే = రసవిశేషము, క్రూరే =
దుర్మార్గుఁడు, వికృతౌ = వికారము (త్రి)
అర్జునే = అర్జునుఁడు (పు).

వ్యాసో మునౌచ విస్తారే

వ్యాసః. మునౌ = వ్యాసమహర్షి, విస్తా
రే = విస్తారము.

బర్హిర్నా కుశ శుష్కణోః.

బర్హిః (పు). కుశ = దర్భ, శుష్కణోః =
కాంతి.

అగ్రే ప్రధానే చ శిరః

శిరః. అగ్రే = కొన, ప్రధానే = ము
ఖ్యము.

శ్రీవాసో విష్ణుధూపయోః,

శ్రీవాసః. విష్ణు = విష్ణువు, ధూపయోః =
ధూపవిశేషము.

సుమనాః పుష్పమాలతోఽః
త్రియాం నా దేవధీరయోః.

వీణాభేదే సర్జరసో ధూవకే
ఽప్యథ

సారసం పద్మే నా పక్షిణీం
దౌచ

సరో నీరతడాగయోః.

హవిస్సర్పిషి హవ్యే చ

హంసస్తు ఖగసూర్యయోః,
నిర్లోభే నృపతౌ విష్ణౌ అంత
రాత్తని చేష్యతే ౫౧౦

ఇతి సాంతాః.

అవగ్రహః స్యాత్ప్రకృతి
భావవృష్టివిబంధయోః,

అవరోహోఽనతరణే త్రిదివే
చ లతోద్ధమే. ౫౧౧

ఆరోహస్తు నితంబే స్యాద్దీ
ర్ఘ త్వే చ సముచ్చయే,

శక్తా స్నేహే చాగ్రహః
స్యా

దీహతూద్యమవాంఛయోః.

సుమనాః. పుష్ప = పూవులు, మాల
తోఽః=జాజిచెట్టు (సీ). దేవ=దేవతలు(పు)
ధీరయోః=ధైర్యశాలి.

సర్జరసః. వీణాభేదే=వీణాభేదము, ధూ
వకే=ధూపవిశేషము.

సారసం. పద్మే=తామరపూవు, పక్షిణి=
బెగ్గురుపక్షి (పు).

సరో. నీర = నీరు, తడాగయోః =
నెలుపు.

హవిః. సర్పిషి = నెయ్యి, హవ్యే=హ
వ్యము.

హంసః. ఖగ=పక్షి, సూర్యయోః=సూ
ర్యుడు, నిర్లోభే=లోభరహితుడు, నృప
తౌ=రాజు, విష్ణౌ=విష్ణువు, అంత రాత్తని=
అంత రాత్త.

సకారాంతనానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

అవగ్రహః. ప్రకృతిభావ = స్వభావ
ము, వృష్టివిబంధయోః = వజ్రపు (వాన
లేమి).

అవరోహః. అనతరణే = దిగుట,
త్రిదివే = స్వర్గము, లతోద్ధమే = తీగలు
పుట్టు.

ఆరోహః. నితంబే = కటిప్రదేశము,
దీర్ఘ త్వే = పొడవైనది, సముచ్చయే =
జొన్నత్యము.

అగ్రహః. శక్తా=సామర్థ్యము, స్నేహా
=స్నేహము.

ఈహా ఉద్యమ=తలంపు, వాంఛయోః
=కోరిక.

సూపే చ పాకపాత్రే చ
కటాహో మహిషీశిశౌ,

ఖడ్గకోషే చ కలహో
దాత్యూహశ్చాతకేఽపి చ

సమారంభేఽపి పటహో

బ్రహ్మణ్యపి పితామహః,

ప్రవాహో వ్యవహారే చ
బహుర్విపులసంఖ్యయోః

వరాహ స్సూకరే మేష
ముస్తకేఽప్యథ

మూర్ఖనే, అవిద్యాయాం
చ మోహః స్యా

వృషస్కంధేఽనిలే నహః

దేహనిర్మాణపై న్యేషు పూ
హః స్యాదథ

విగ్రహః, సంగ్రామే ప్రవి
భాగే చ విదేహస్తారయోరపి

వై దేహీ విప్రులీ సీతా వణిక్
స్త్రీరోచనాస్వపి,

సంక్షేపేఽపి సంగ్రహస్సాన్వ
త్

కటాహః సూపే=పప్పు, పాకపాత్రే =
వంటచేయుపాత్ర, మహిషీశిశౌ = గేదె
దూడ.

కలహః ఖడ్గకోశః = కత్తియొలు.
దాత్యూహః. చాతకే = చాతకపక్షి,
అపిచే=భరతపక్షి.

పటహః సమారంభే=ఆరంభము, అపి
చే వాద్యవిశేషము.

పితామహః. బ్రహ్మణః=బ్రహ్మ, అపిచే
తండ్రితండ్రి.

ప్రవాహః. వ్యవహారే=వ్యవహారము.
బహుః విపుల=విస్తారము, సంఖ్యయోః
=సంఖ్యావిశేషము

వరాహః సూకరే = పంది, మేషే =
మేక, ముస్తకే = తుంగముస్త, అపిచే
వైలభేదము.

మోహః. మూర్ఖనే=మూర్ఖ, అవిద్యా
=అజ్ఞానము.

నహః వృషస్కంధే=ఎద్దుమూపురము
అనిలే=గాలి

పూహః. దేహ=దేహము, నిర్మాణ =
నిర్మాణము, పై న్యేషు=పై న్యము.

విగ్రహః సంగ్రామే=యుద్ధము, ప్రవి
భాగే=విభాగము, దేహ = శరీరము, విస్తా
రయోః = విస్తారము, అపిచే కలహము.

వై దేహీ విప్రులీ = విప్రులితీగ, సీతా=
సీతాదేవి, వణిక్ స్త్రీ = వర్తకునిభార్య,
రోచనా = గోరోచనము

సంగ్రహః. సంక్షేపే=తగ్గించుట, అపి
చే స్వీకరించుట.

సింహ్యా వార్తాకువాసకా.

రాశిభేదే హరా సింహః
శ్రేష్ఠార్థే చోత్తరే స్థితః,

సాహృదే ఘృతతైలాదా
స్యా

త్నేహోఽప్యవ్యయాఃపరే
ఇతి హంతాః

అథాఽవ్యయాః పరే వా
చ్యా

నశ్చభావే నిగద్యతే, తద్వి
రుద్ధే తదన్యే చ నిషేధేఽపి చ
దృశ్యతే. ౫౭౦. సాదృశ్యే
చేషదర్థే చ

హిరుగ్మధ్యవినాథయోః,

పునరర్థేఽంగభోఽర్థే చ

సుష్ట్యత్యర్థప్రశంసయోః.

చపాదపూరణే పక్షాంతరే
హేతౌ వినిశ్చయే,

హ విస్తయే ప్రమోదే చ

ఓమేవం ప్రణవార్థయోః.

సింహీ వార్తాకు = నేలములగచెట్టు,
వాసకా = వృక్షవిశేషము

సింహః. రాశిభేదే = సింహరాశి, హ
రా = సింహము, శ్రేష్ఠార్థే = శ్రేష్ఠవాచ
కము.

స్నేహః. సాహృదౌ = చెలిమి, ఘృత
తైలాదౌ = నెయ్యిసూనె మొదలగు
చమురు

హ కా రాంత నానార్థశబ్దములు ముగిసెను.

(శబ్దముకంఠంబరములగు నవ్యయము
లికక జెప్పబడుచున్నవి)

నశ్చ అభావే లేమి, తద్విరుద్ధే = వస్తు
విరుద్ధము, తదన్యే = వేరొకటి, నిషేధే =
నిషేధము, సాదృశ్యే = పోలిక, ఈషదర్థే =
కొంచెము.

హిరుక్ మధ్య = మధ్యభాగము, వినా
థయోః = అభావార్థము.

అంగ. పునరర్థే = మఱల అనునర్థము,
భోః అర్థే = సుబోధనార్థము.

సుష్ట. అత్యర్థ = ఎక్కువ, ప్రశంసయోః
= ప్రశంస.

చ పాదపూరణే = పాదముపూరించుట,
పక్షాంతరే = పక్షాంతరము, హేతౌ = కార
ణము, నిశ్చయే = నిశ్చయము

హ. విస్తయే = ఆశ్చర్యము, ప్రమోదే
= ఆనందము

ఓం. ప్రణవార్థయోః = ప్రణవము,
ఏవం = ఇట్లు.

యుక్తార్థే సాధనార్థం చ
సాంప్రతం తద్విదో విదుః,
హుం వితర్కే చానుమతౌ

వార్తాయామరుచౌ కిల.

ప్రాతర్దినేచ పూర్వత్రేత్యర్థ
పూర్వేద్యురిష్యతే,
ఇతి నానార్థవర్గః.

ఆనందేఽస్తు శుభం దిష్ట్యాం

కటవేకటచాద్భుతే,
భూర్భువఃస్వత్త్రిభువనమృతా
గర్భేదదరం స్తృతం. ౧.౨౪
ఆమండమభ్యుపగమే
నవరం కేవలార్థకం,
ప్రాతగర్భేఽనపయతి
క్షణమాత్రే క్షణక్షణమ్
క్షేమపుణ్యే స్వస్తి నాస్యా

దుచ్చైరర్థేఽట్ట కీర్తితం,
వారం వారం శశ్వదర్థ
వారం వారేణ చేష్యతే.

ఉతాహో యని వా య
ద్వా కింవానేతి సమా ఇమే
కిం త్వర్థే పితు యద్యర్థే

సచేత్ప్రొక్తాదివాచకమ్.

సాపాత్రం. యుక్తార్థే=తగినది, సాధ
నార్థంచ=సాధనమనునర్థము.

హుం. వితర్కే=వితర్కించుట, అను
మతౌ=అంగీకారము

కిల. వార్తాయాం=వార్త, అరుచౌ =
రుచి (ప్రీతి) లేక పోవుట.

పూర్వేద్యుః ప్రాతః = ప్రాతఃకాలము,
పూర్వత్రదినే=పూర్వదివసము
ఇది నానార్థవర్గము ముగిసెను.

౧ అస్తు, ౨ శుభం దిష్ట్యాం = శుభ
ముపేరులు.

౧ కట, ౨ వేకట. అద్భుతముపేరులు.

౧ భూర్భువః, ౨ స్వః. త్రిభువనముల పేర్లు.

౧ దరం మనాక్=కొంచెముపేరులు.

ఆమండం అభ్యుపగమే=స్వీకారముపేరు.

౧ నవరం. కేవలార్థకముపేరు.

౧ అనపయతి. ప్రాతఃకాలముపేరు.

క్షణక్షణం క్షణమాత్రముపేరు.

౧ స్వస్తి, ౨ నా. ఇవి క్షేమపుణ్య
ములపేరులు.

౧ అట్ట ఉచ్చైరర్థే=గొప్పదానిపేరు.

వారంవారం, ౨ వారంవారేణ. శశ్వ
దర్థే=పలుమాటు అనుటపేరులు.

౧ ఉతా, ౨ అహో, ౩ యదివా, ౪

యద్వా, ౫ కింవా, ౬ నేతి. వికల్పార్థముపేర్లు.

౧ అపి, ౨ తు (అపితు), కింత్వర్థే=
మఱిన్ని అనుటపేరులు

సచేత్. యద్యర్థము = అయితే అను
(ప్రోక్తాదివాచకము?) నర్థముపేరు.

అస్త్వాహకాల సామాన్యే
తిజంతశ్రుతిరూపకం,

సజ్జః సహాధే
నేత్యాహ నిషేధే
యది శేషగీః.

గీ. ౨౮

విభాషా న్యతరస్త్వాం వా
వికల్పార్థాః ప్రకీర్తితాః,
తే ఇతి స్వాత్వయే త్యర్థే
మయే త్యర్థే చ మే ఇతి
ఇత్యవ్యయవర్గః.

లింగాది సంగ్రహేఽచుక్త
మమరేణాభిదద్ధహే,

శ్రీయామాజిర్దరజ్ఞాతి పు
రుద్భాషాః, సమాశ్చరత్.
గీ. ౩౦. సికతాద్యా బహు
త్వేఽపి వింశత్యాద్యేకవా
గపిఘం స్త్యే

హాహా హుహూర్గ్రంథిః
పాణిః కల ర్థృతి ర్వాళిః
గీ. ౩౧. అంజలిరంఘ్రిః కుక్షి
ర్తాలక లోకోత్తరా సంగాః
యవకవాత సంకేత పోతగ
ర్త గరుచ్చదాః. గీ. ౩౨ శ్లేష్ఠా
ష్ట పాప యత్తాస్యా న్దానో
వ్రాతాయన స్తనః, ఫేనాభి

౧ అస్తి, ౨ ఆహ. తిజంతశ్రుతిరూప
కావ్యయము. ఇది కాలసామాన్యే=కాల
సామాన్యము పేరు.

౧ సజ్జః సహాధే=కూడఅనునర్థము పేరు.
స. నిషేధే=నిషేధార్థము.

యది. శేషగీః = అసంపూర్ణ వాక్యము
పేరు.

౧ విభాషా, ౨ అన్యతరస్త్వాం, ౩ వా.
వికల్పార్థము పేరు.

తే. త్వయా=నీచేత అని అర్థము.

మే. మయా=నాచేత అనునర్థము పేరు.

ఇది అవ్యయవర్గము

(అమరకారునిచే లింగాదిసంగ్రహము
నందు విడిచిపెట్టబడినది చెప్పుచున్నా
రము)

౧ ఆజిః (సీ), ౨ దరత్, ౩ జాతిః, ౪
పురుత్, ౫ భాషా, ౬ సమాః (సీ బ),
౭ శరత్, ౮ సికతా; (ఆద్యా = బహు
త్వమును దెలుపుసికతాదులు), ౯ వింశ
తిః. (ఆది=ఏకవచనములగు వింశత్యాదులు
ఇవియన్నియు స్త్రీ లింగములు.

౧ హాహా, ౨ హూహూ, ౩ గ్రం
థిః, ౪ పాణిః, ౫ కలిః, ౬ ధృతిః, ౭
మాళిః, ౮ అంజలిః, ౯ అంఘ్రిః, ౧౦
కుక్షిః, ౧౧ మారకః, ౧౨ లోకః, ౧౩
ఉత్తరాసంగః, ౧౪ యావః, ౧౫ వాతః,
౧౬ సంకేతః, ౧౭ పోతః, ౧౮ గర్తః,
౧౯ గరుత్, ౨౦ ఛదః, ౨౧ శ్లేష్ఠా, ౨౨
ఊష్ఠా, ౨౩ పాపః, ౨౪ యత్తా, ౨౫

జన కలాప నికాల్యా హారో
ద్వారోపల కల్లోలాః. ౫౩౩.
ఫాల చమాలకీతండుల శైవల
ఖల విభవప్రసవాః, ఆనాప
జన నాడీభ్యో యుగ మం
గం పదం వ్రణమ్. ౫౩౪
ఆనందో దుందుభిరథ బహు
త్యేష్యసవోగృహః, సక్తవో
వల్లజాలాజా దారాః ప్రాణా
దశా ఇతి. ౫౩౫

యానః, ౨౬ వాతాయనః, ౨౭ స్తనః,
౨౮ ఘేనః, ౨౯ అభిజనః, ౩౦ కలాపః,
౩౧ నికాల్యః, ౩౨ ఆహారః, ౩౩ ద్వా
రః, ౩౪ ఉపలః, ౩౫ కల్లోలః, ౩౬ ఫా
లః, ౩౭ చమాలకీ, ౩౮ తండులః, ౩౯
శైవలః, ౪౦ ఖలః, ౪౧ విభవః, ౪౨
ప్రసవః, ౪౩ ఆ, నా, అపజన, నాడీ, అను
నాల్గుపదములు వెనుకగలయుగం, అంగం,
పదం, వ్రణమ్ అనుపదములు, ౪౪ ఆనం
దః, ౪౫ దుందుభిః, ౪౬ అసవః, (పు-బ)
౪౭ గృహః (పు బ), ౪౮ సక్తవః (పు.
బ), ౪౯ వల్లజాః (పు. బ), ౫౦ లాజాః
(పు. బ), ౫౧ దారాః (పు బ), ౫౨
ప్రాణాః (పు. బ), ౫౩ దశాః (పు. బ). ఇవి
పుంలింగములు.

క్లీబే కలత్ర విష వీజకట
స్త్య రత్న తుల్యోక్త కుం
కుమ ప్రవీడి తృణాక్షరాణి,
శృంగాట పీత గుద భేషజ
పుష్పకణ్వా దైవాశుభా శుచి
పుకోడుపసాహసాని ౫౩౬.
యకృత్కు-హక లిథ్వాని తీరం
కాలశ్వజాను చ, ధర్మార్థ సా
ర మిత్రాన్యంగదన న్యాయ్య
బంధుషు. ౫౩౭.

౧ కలత్రం, ౨ విషం, ౩ వీజం, ౪ కటం
౫ స్త్యం, ౬ రత్నం, ౭ తుల్యం, ౮ ఉక్తం,
౯ కుంకుమం, ౧౦ ప్రవీడం, ౧౧ తృణం,
౧౨ అక్షరం, ౧౩ శృంగాటం, ౧౪ పీ
తం, ౧౫ గుదం, ౧౬ భేషజం, ౧౭ పు
ష్పం, ౧౮, కణ్వాం, ౧౯ దైవం, ౨౦ అశు
భం, ౨౧, అశుచి, ౨౨ వృకం, ౨౩ ఉడు
పం, ౨౪ సాహసం, ౨౫ యకృత్, ౨౬
కుహకం, ౨౭ లిథ్వు, ౨౮ తీరం, ౨౯ కా
లశ్వజాను (కాలం శ్వం, జాను?), ౩౦
ధర్మం, ౩౧ అర్థం, ౩౨ సారం, ౩౩ మి
త్రం, ౩౪ అంగదం, ౩౫ అన్యాయ్యం,
౩౬ బంధ.

పుంసపుంసకయో ద్దారు
జీవాతు స్థాణుసీధవః, స్వా

౧ దారు, ౨ జీవాతు, ౩ స్థాణు ర
సీధు, ౫ వాస్తు, ౬ హింగు, ౭ తితడి, ౮

ద్వాస్త్రు హింగుతితడ సాను కంబుకమండలు. ౧౩౮. గో మయ కుముద బింబ కుబింబ శంఖాశ్రమస్పృణ సుచర్మతోరణాః, నూపురశిఖర త్స్పృశ్యా శ గృహంకుశ బర్హిపల్లవాః ౧౩౯. వ్రతదిన మాస వర్షాదల వల్కల కోక్షర ఖండ వాసవాః, చందన పద్మధర్మకోలాహల కిసలయ దేహదోహరొః ౧౪౦ కులిశధ్వజ కార్షాపణ నిధాన ముస్తక స్కాంధ శృంగవలయాః, పటలప్రవాళ చషకోపవాస కాసార కటక సంతానాః ౧౪౧ ఆకాశ కుంజ కుతపాదనవారవాణ పుస్తా వతంస నఖ మండప కచ్చపుచ్చాః కాంతార కంకణ తడాగ కిరీట రాష్ట్ర తీర్థ వ్రణస్తబక సంక్రమపీత కాని ౧౪౨. సమర సర కరణ విట పాంగన గైరిక దైవతకుటా గారాః, ప్రోథ ముహూర్త దివస ఫలాని మాంస నిదాఘ ముసల తిలకాని ౧౪౩. వల్లీక బాష్ణీక వృషణేద్రోణ గాంఢీవ నిగడాని చ, ముకులా దిచ విజ్ఞేయంశిష్ట సందర్భతో పరమ్. ౧౪౪.

సాను, ౯ కంబు, ౧౦ కమండలు, ౧౧ గోమయ, ౧౨ కుముద, ౧౩ బింబ, ౧౪ కు, ౧౫ బింబ, ౧౬ శంఖ, ౧౭ ఆశ్రు, ౧౮ మస్పృణ, ౧౯ స్వర్ణ, ౨౦ తోరణ, ౨౧ నూపుర, ౨౨ శిఖ, ౨౩ తూర్వ, ౨౪ శ, ౨౫ గృహ, ౨౬ అంకుశ, ౨౭ బర్హి, ౨౮ పల్లవ, ౨౯ వ్రతదిన, ౩౦ మాస, ౩౧ వర్ష, ౩౨ డిళ, ౩౩ వల్కల, ౩౪ కోటర, ౩౫ ఖండ, ౩౬ వాసవ, ౩౭ చందన, ౩౮ పద్మ, ౩౯ ధర్మ, ౪౦ కోలాహల, ౪౧ కిసలయ, ౪౨ దేహ, ౪౩ దోహద, ౪౪ కులిశ, ౪౫ ధ్వజ, ౪౬ కార్షాపణ, ౪౭ నిధాన, ౪౮ ముస్తం, ౪౯ స్కాంధ, ౫౦ శృంగ, ౫౧ వలయ, ౫౨ పటల, ౫౩ ప్రవాళ, ౫౪ చషక, ౫౫ ఉపనాస, ౫౬ కాసార, ౫౭ కటక, ౫౮ సంతాన, ౫౯ ఆకాశ, ౬౦ కుంజ, ౬౧ కుతప, ౬౨ పీదన, ౬౩ వారవాణ, ౬౪ పుస్త, ౬౫ అవతంస, ౬౬ నఖ, ౬౭ మండప, ౬౮ కచ్చ, ౬౯ పుచ్చ, ౭౦ కాంతార, ౭౧ కంకణ, ౭౨ తడా, ౭౩ కిరీట, ౭౪ రాష్ట్ర, ౭౫ తీర్థ, ౭౬ వ్రణ, ౭౭ స్తబక, ౭౮ సంక్రమ, ౭౯ పీతక, ౮౦ సమర, ౮౧ సర, ౮౨ కరణ, ౮౩ విటప, ౮౪ అంగన, ౮౫ గైరిక, ౮౬ దైవత, ౮౭ కుట, ౮౮ అగార, ౮౯ ప్రోథ, ౯౦ ముహూర్త, ౯౧ దివస, ౯౨ ఫల, ౯౩ మాంస, ౯౪ నిదాఘ, ౯౫ ముసల, ౯౬ తిలక, ౯౭ వల్లీక, ౯౮ బాష్ణీక, ౯౯ వృషణ, ౧౦౦ ద్రోణ, ౧౦౧

గాండీవ, గం२ నిగడ, గం३ ముకుల, గం४ అనుపదములు పుంలింగమునందు నపుంసకములందు వర్తించును. ఇట్లే మిగిలినపదములు పండిత సాహచర్యముచే గ్రహింపవలయును.

అథ స్త్రీనపుంసకయోః కేలి
ర్నణిర్వోనిర్తసిర్తునిః, మరీచిః
శాల్మలిః స్వాతిః శ్రేణి ర్ముష్టి
స్తిథిః సృణిః గిరగి ఊర్తి
ర్గభస్తి రశనివై పార్షి షుధిం
శయః, పస్తి శ్చ కిష్కుః కం
డుశ్చ వేశ్వతన్నింబబాహవః
గిరః. గంధూష గర్జ జాగర
భజకీల జ్వాలవర్తక వ్రీడాః,
ఉత్కంఠ సట వరాటకరభ
సాః స్త్రీ త్వేతు టాబంతాః
గిరః. శల్లకో వృశ్చికః కీటః
శారస్తూణోఘటః కటః, శఫ
రో వేత సశ్చామి శ్రియా
జ్యంతాః ప్రకీర్తితాః గిరః.
స్త్రీ క్షీబయోరు డుర్దామా
ఛర్ది ర్ద్యోతి స్పదోభిషః, సు
ఖం లక్షం వణిజ్యం చ బడిశ
క్రోడ పాటలమ్. గిరః తా
రకం రసనం నీత మేతే టా
బంత కా శ్రియాం,

జంతాస్తునగ రాస్థానస్థలాని
పురపాటలం. గిగిం.

స్త్రీ, కేలి, మణి, యోని, మసి, ము
నిః, మరీచిః, శాల్మలిః, స్వాతిః, శ్రేణిః,
ముష్టిః, తథిః, సృణిః, ఊర్తిః, గభస్తిః,
అశనిః, వైపార్షిః, ఇషుధిః, రాశిః, పస్తిః,
కిష్కుః, కందుః.....? నింబ, బాహు,
గంధూష, గర్జ జాగర, భుజ, కీల, జ్వాల,
వర్తక, వ్రీడ, ఉత్కంఠ, సట, వరాట, (ఇవి
స్త్రీలింగమునందు టాబంతములగు పద
ములు) శల్లక, వృశ్చిక, కీట, శార, తూణ,
ఘట, కట, శఫర, వేతస, (ఇవి స్త్రీలింగ
ములలో జలపంతములుగాఁగలవి) ఉడు,
దామ, చర్ది, జ్యోతి, సద, అర్పి, సుఖ,
లక్ష, వాణిజ్య, బడిశ, క్రోడ, పాటల,
తారక, రసన, నీత, (ఇవి స్త్రీలింగమునం
దు టాబంతములగు పదములు),

నగర, ఆస్థాన, స్థల, పుర, పాటల (ఇవి
జీవంతములుగలవి) ఇవి యన్నియు స్త్రీ
నపుంసకములలో వర్తించును.

త్రిలింగ్యాంతు ప్రతిసరస్సు
లింగ నఖరా ర్గలాః కందరం
శృంఖలం నాలం బల్లూర ఫల
ముస్తకాః. ౧౧౧౧. జంభ శ్చ
టాబంతా ఏ తే త్రియా
మథ విభీతకః, హరీత కాటక
తటక వాటాశ్చ గుణేవటః
౧౧౧౨. మండలం శలభం భ
ల్లాతకం కలశ కంఠరా, మృ
ణాలామలకా దాడి మశ్చ
జ్యైం తాః త్రియామిమే.

కరణే ల్యుట్ త్రిషు య
థా తస్య వ్యాఖ్యాన మిత్య
దః సూత్రకృద్భాష్యకృతా
వసుమాన ఇతీచ్ఛతి ౧౧౧౩.

ఇతి లింగాదిసంగ్రహవర్గః.

దృష్టప్రయోగా యేశబ్ధాః
ప్రాయస్త ఇహ కీర్తితాః, అ
ప్రయుక్తాస్తు పాణిన్యాదిషు
దృష్ట్యాప్య పేక్షితాః. ౧౧౧౪.

ఇతి తృతీయకాండః

ప్రతిసర, స్ఫులింగ, నఖర, అర్గల, కం
దర, శృంఖల, నాల, బల్లూర, ఫల, ముస్త
క, జంభ, (ఇవి స్త్రీలింగమునందు టాబం
తములు) విభీతక, హరీత, కాటక, తట,
కవాట, గుణ, అవట, మండల, శలభ,
భల్లాతక, కలశ, కంఠల, మృణాల, ఆమ
లక, దాడిమ, (ఇవి స్త్రీలింగమునందు
జపంతములు)

ఇవి యన్నియు స్త్రీ నపుంసకలింగము
లలో వర్తించును.

[త్రిలింగములందుఁగల కరణేల్యుడంత
ములకు వ్యాఖ్యానము చేయుట సూత్ర
కర్తయగు పాణిన్యాచార్యులకు భాష్య
కర్తయగు వతంజలికి సం దేహమని తలం
చినాఁడు]

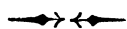
ఇది లింగాదిసంగ్రహవర్గము.

[ప్రయోగదృష్టములగు శబ్దములు
ప్రాయకముగా నీనిఘంటువునందు చెప్పఁ
బడెను. ప్రయోగదృష్టములుగాని శబ్ద
ములు పాణిన్యాదులయందుఁ జూచియు
ఉపేక్షించితిమి.]

ఇది తృతీయకాండము.

ఇతి స్త్రీపురుషోత్తమ దేవరచిత త్రికాండశేషాభిధానకోశః సమాప్తః.

శబ్దానుక్రమణిక.

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అ		అండజః	134	అంబుసర్పిణీ	32
అంకం	85	అండీరః	193	అంభసాంభ్రమః	29
అంకః	113, 115	అంతః	149	అంశకం	20
అంకలిః	15	అంతరితః	104	అంశకః	61
అంకురః	192	అంతర్వమిః	౪2	అంశుధరః	19
అంకుశమ్	228	అంతశ్చ్యవీ	36	అంశుమాన్	19
అంకుశః	83	అంతర్వాసః	114	అంశుమాలీ	19
అంకుశద్వర్ధరః	82	అంతశ్శయ్యా	88	అంశులః	73
అంగ	127, 224	అంతస్త్వేదః	82	అః	6
అంగమ్	127, 227	అంతికమ్	115	అకమ్	28
అంగజః	8, 134	అంతికా	115	అకూపారః	193
అంగదమ్	227	అందుకః	66	అక్షతమ్	150
అంగదః	163	అంధః	108	అక్షరమ్	16, 227
అంగనః	228	అంధకూపః	32	అక్షరముఖః	69
అంగపాలిః	108	అంధః	32	అక్షవాటః	87
అంగమర్దకః	81	అంబకమ్	65	అక్షోభః	83
అంగారః	14, 193	అంబరమ్	192	అగరుః	193
అంగారిణీ	18	అంబరీషం	217	అగస్త్యుః	49
అంగారికమ్	44, 108	అంబవృత్తిః	140	అగస్త్యః	17
అంగుళిమోటనమ్	65	అంబికా	115	అగాధమ్	29
అంగుళీటః	66	అంబికా	115	అగార	228
అంగువృత్తిః	40	అంబుకంటకః	31	అగరుపుత్రికా	48
అంఘ్రిః	193, 226	అంబుకీరాటః	31	అగ్నియః	14, 21
అంచలిః	13	అంబుకీశః	౪2	అగ్నికుక్కుటః	14
అంజనః	54	అంబుజమ్	12	అగ్నిబీజమ్	95
అంజలిః	226	అంబుజః	134	అగ్నిమారుతిః	17
అండమ్	141	అంబుతాలః	34	అగ్నివాహః	14
అండకోశః	64	అంబుచ్రసాదనః	45	అగ్నివృత్తిః	90

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అగ్నిహోత్రః	193	అద్భుతశ్వానః	9	అనిరుద్ధః	8
అగ్రః	192	అద్రిః	19	అనిలీ	77
అగ్రజస్తా	169	అద్రికీలా	35	అనీకః	115
అగ్రసూధానీ	14	అద్రిభిల్	11	అనుతర్నః	217
అగ్రహః	69	అద్రిహానః	9	అనుత్తరః	193
అఘమ్	23	అధః	27, 64	అనుబంధః	109
అచలః	204	అధమః	106	అనుమతిః	149
అచలా	204	అధరః	64, 192	అనుమననమ్	114
అచిరద్యుతిః	16	అధరమధు	63	అనుమా	110
అచ్ఛత్రః	23	అధర్మణః	9	అనుమానమ్	110
అజః	134	అధస్తాల్	64	అనుష్టుప్	182
అజగరః	27	అధార్మికః	103	అనూచానః	169
అజగామః	10	అధిపం	75	అనూపః	179
అజమీధః	78	అధిపచనం	23	అనూరుః	19
అజాజీవః	97	అధివానః	219	అన్యకమ్	150
అజాతశత్రుః	78	అధోమర్త	64	అనేకజః	59
అజానేయః	106	అభ్యుత్థమ్	110	అన్యకరణమ్	22
అజితః	6	అభ్యాసః	113	అన్తర్యామి	22
అజిహ్వా	32	అధ్రువః	106	అన్తావసాయీ	169
అజీగమః	10	అధ్వగః	93	అన్తాపిః	31
అజీర్ణః	62	అధ్వగభోగ్యః	45	అన్నమ్	169
అజ్యులః	14	అధ్వగా	33	అన్నగంధిః	62
అజ్ఞః	136	అధ్వ	169	అన్యః	187
అట్ట	225	అనంగః	123	అన్యతరమ్	107
అట్టః	136	అనంతః	6, 23, 149	అన్యతరస్యామ్	226
అట్టనమ్	86	అనంతా	4	అన్యాయ్యమ్	227
అఙుః	107, 143	అనన్ద్యాన్	92	అన్యసాధారణమ్	106
అఙుభావః	16	అనపయతి	225	అపకృష్టః	56
అకసీ	89	అనమః	69	అపజనః	227
అతిధిః	70, 161	అనలిః	49	అపత్యపథః	64
అతిసారః	62	అనహంకృతిః	103	అపభ్రంశః	215
అత్యాకారః	114	అనిందితః	107	అపరరాత్రః	20
అత్రినేత్రభూః	16	అనిమేషః	30	అపరవ్రతః	19
అధివిః	2	అనిరుద్ధమ్	113	అపవరకమ్	41

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అపవర్గః	127	అభ్యాగముః	184	అద్వైతభ్యుజ్జ్వలః	77
అపవారుకః	43	అభ్యాసః	112, 219	అద్వైతీ	170
అపప్రసాదః	20	అభ్రాంతి	193	అద్వైతము	150
అపప్రసాదము	107	అభ్రాంతిశాసనము	18	అద్వైతము	166, 227
అపప్రసాదము	107	అభ్రాంతిశాసనము	12	అద్వైతము	161
అపసత్	106	అమరవిజయము	97	అద్వైతము	33
అపాటవము	110	అమరా	192	అద్వైతము	193
అపితు	225	అమా	20	అద్వైతము	20
అప్రకాశః	81	అమాత్యః	80	అద్వైతము	169
అప్రతిరథః	161	అమావసీ	20	అద్వైతము	163
అప్రసాదము	12	అమృతము	27, 149	అద్వైతము	150
అప్రసాదము	134	అమృతా	149	అద్వైతము	150
అప్రసాదము	5	అమృతా	49	అద్వైతము	169
అప్రసాదము	9	అమృతా	34	అద్వైతము	46
అద్వైతము	35	అయోగః	127	అద్వైతము	3
అద్వైతము	38	అయోధ్యా	37	అద్వైతము	59
అద్వైతము	75	అరకత్రయము	97	అద్వైతము	101
అధాపః	212	అరకము	42	అద్వైతము	28
అభిభాష	187	అరాళః	204	అద్వైతము	27
అభిజనః	169, 227	అరి	85	అద్వైతము	90
అభిధా	23	అరిష్టము	99, 136	అద్వైతము	204
అభిధానము	23	అరిష్టశాసనము	101	అద్వైతము	34
అభినిష్ఠానము	169	అరుంధతీనాథః	73	అద్వైతము	115
అభివర్ణః	101	అరుణః	19, 143	అద్వైతము	93
అభిప్రాయము	114	అరుణా	143	అద్వైతము	170
అభిభానికము	75	అరుణాకృతి	19	అద్వైతము	37
అభిమంధః	63	అరుణావరణము	8	అద్వైతము	63
అభిలాషః	23	అర్కః	115	అద్వైతము	66
అభిషంగః	128	అర్కచందనము	78	అద్వైతము	222
అభిషవః	212	అర్కపాదము	47	అద్వైతము	32
అభిషేకః	66	అర్కలః	230	అద్వైతము	81
అభివ్యర్జితము	39	అర్కా	132	అద్వైతము	25
అభివ్యర్జితము	115	అర్కా	229	అద్వైతము	32, 136, 230
అభివ్యర్జితము	148	అర్కా	77, 78, 169	అద్వైతము	223

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అవతారః	192	అశ్మసారః	94	అసాయమ్	29
అవదోహః	92	అశ్మ	43	అస్థిమారీ	9
అవదానం	169	అశ్మ	228	అస్థివిగ్రహః	10
అవధిః	166	అశ్వః	83	అస్యమూలమ్	49
అవపాతః	111	అశ్వతరః	84	అహిః	79
అవరమ్	83	అశ్వత్థామా	79	అవహా	225
అవరోహః	2, 222	అశ్వమేధీయః	84	అహిః	106
అవలక్షణః	16	అశ్వలాలా	27	ఆ.	
అవలాశః	63	అశ్వవారః	85	ఆంగమ్	63
అవలేపః	180	అశ్వవాలః	51	ఆంజనేయః	76
అవలోకితః	4	అశ్వవిక్రయా	94	ఆంబికేయః	78
అవప్తంభః	182	అశ్వవిత్	77	ఆకల్పః	180
అవసక్తికా	110	అప్తకాంగమ్	100	ఆకల్పకః	114
అవసర్గః	114	అప్తపాదః	54	ఆకలనమ్	170
అవసాధ్యః	32	అప్తశ్రవాః	5	ఆకాశః	223
అవసానమ్	114	అప్తపదమ్	163	ఆకులమ్	204
అవసీతమ్	149	అప్తపదః	52	ఆకృతిః	150
అవహరః	193	అప్తపదక్రవాన్	4	ఆక్షేపః	114, 180
అవహరకః	31	అసద్గ్రహః	108	ఆభినికః	53
అవాచ్యదేశః	64	అసమః	3	ఆభ్యాతమ్	150
అః	93	అసమంజసమ్	109	ఆభ్యాయికా	113
అవిసీతః	107	అసమేషుః	7	ఆగస్త్యకమ్	105
అవ్యథా	161	అసవః	227	ఆగమః	110, 184
అవ్యధిమః	19	అసిః	80	ఆగ్రహః	222
అవ్యయః	9	అసితాభ్రశేఖరః	4	ఆఘాతః	87
అవ్యవసాయవాన్	103	అసితార్చిః	13	ఆచార్యః	79, 110
అశనిః	16, 169, 229	అసిదంష్ట్రకః	31	ఆచితః	150
అశుచి	227	అసిపక్రకః	52	ఆచ్ఛురితమ్	116
అశుభమ్	227	అస్తః	150	ఆజానేయః	84
అశోకః	47	అస్తాదిః	43	ఆజిః	226
అశ్వనః	19	అస్తి	226	ఆటికనమ్	93
అశ్వస్తమ్	149	అస్తు	225	ఆటోపః	112
అశ్వస్తకమ్	116	అస్త్రమ్	192	ఆదరః	112
అశ్వరీఘ్నుః	45	అస్త్రకంటకః	86	ఆదర్శురః	112

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
అణి:	143	ఆయశ్శూలికః	103	అశ్వాసః	219
అర్కభూః	182	ఆయస్కారః	83	అమోఘః	143
అత్తా	22, 170	ఆయస్తః	150	అసంగినీ	16
అత్తాశీ	3)	ఆయుధమ్	85	అసారః	193
అత్రేయీ	187	అయోగః	128	అనుచీబలః	205
అదర్శః	215	ఆరః	193	అస్తీకనామా	79
అదిత్యః	187	ఆరక్షః	82	అస్థా	161
అదిదేవః	6	ఆరమ్యః	112, 115, 182	అస్ఫుటిత్	18
అదివరాహః	6	ఆరోహః	222	అహ	226
అదిరాజః	76	ఆర్తవమ్	212	అహతమ్	150
అధానికమ్	61	ఆర్ద్రః	102	అహవః	212
అధార్మికః	103	ఆర్యకమ్	70	అహరః	114, 227
అధిః	166	ఆర్యమిత్రః	106	అహర్యం	105
అనందః	227	ఆర్యా	10	అహికః	18, 74
అనధం	166	ఆలవాలమ్	33	అహ్నికమ్	113, 116
అనిచదర్శి	1	ఆలాగమ్	83		ఇ
అన్వయికః	106	ఆలింగనమ్	108	ఇంగః	123
అపాతః	150	ఆలింపనా	91	ఇంచాకః	31
అపూష్యః	92	ఆలిః	205	ఇంద్రః	193
అప్తః	150	ఆలః	205	ఇంద్రోషః	41
అబద్ధః	166	ఆవట్టజః	84	ఇంద్రతూలికా	98
అభీలమ్	102, 205	ఆవళిః	41	ఇంద్రసీలః	91
అభోగః	128	ఆవర్తః	150	ఇంద్రమహాకాముకః	97
అమండమ్	225	ఆనిధమ్	166	ఇంద్రాణి	144
అమలకం	230	ఆనిష్ఠః	101	ఇందిరా	8
అమితా	112	ఆవేశః	112	ఇందిస్థిరః	58
అమిషమ్	217	ఆవేశనమ్	170	ఇందుకాన్తమ్	95
అముఖం	115	ఆవేశిష్	106	ఇందుజనకః	28
అముహ్యయణి	101	అకా	215	ఇందువ్రతమ్	69
అమోదః	163	అకాబన్ధః	57	ఇందులేఖా	126
అమృతయః	187	అశిరః	13	ఇంద్రియమ్	188
అయతేఘదా	49	అశ్రమః	184	ఇశి	8
అయతిః	150	అశ్రయః	187	ఇశ్వా	36, 52
		అశ్రవః	212	ఇత్వర్ణవః	88

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఇక్షుకరః	36	ఉగ్ర శేఖరా	33	ఉల్లిక్తః	112
ఇచ్ఛానముః	15	ఉగ్ర సేవజః	79	ఉదయః	188
ఇశ్యా	60, 188	ఉచ్చదేవః	6	ఉదరధిః	19
ఇసః	19	ఉచ్చస్థః	20	ఉదరామయః	62
ఇభనిమాలికా	26	ఉచ్చయః	111	ఉదర్కః	116
ఇభాఖ్యః	48	ఉచ్చలలాటా	59	ఉద్గః	219
ఇరా	29	ఉచ్ఛారః	63	ఉదారః	194
ఇరాచరమ్	16	ఉచ్ఛ్వాసః	113	ఉదాశితః	151
ఇరిపకః	63	ఉచ్చైశ్రవాః	12	ఉదిశమ్	151
ఇర్వాయః	51	ఉజ్జయినీ	35	ఉదుప్పురః	194
ఇలా	205	ఉజు	229	ఉదూఖలమ్	89
ఇలావృతమ్	35	ఉడువమ్	227	ఉద్దాతితజ్ఞా	106
ఇల్లిశః	30	ఉడువః	17, 180	ఉద్దాశః	85, 113
ఇషుధిః	229	ఉడ్డామరః	101	ఉద్దశః	112
ఇష్టమ్	137	ఉతా	225	ఉద్దరణమ్	144
ఇష్టాపూర్తమ్	70	ఉత్కణ్ఠా	114, 229	ఉద్దవః	7
ఇష్టిముచః	2	ఉత్కలనామానః	37	ఉద్దృతమ్	151
ఈ		ఉత్కలాః	37	ఉద్భటః	101
ఈక్షణమ్	144	ఉత్కలీకా	44	ఉద్రంగః	39
ఈశః	215	ఉత్కలీకా	116	ఉద్రః	32
ఈశాదస్త్రః	82	ఉత్కోచః	81	ఉద్వర్ధనమ్	114
ఈశ్వరః	22, 193	ఉత్తపమ్	151	ఉదాహ్వనమ్	26
ఈశ్వరా	10	ఉత్తరమరుః	35	ఉద్దేగః	128
ఈశ్వరీ	10, 193	ఉత్తరణీసలా	37	ఉద్దయః	54
ఈషత్కరః	109	ఉత్తరపక్షః	22	ఉన్నతీశః	8
ఈషిరః	13	ఉత్తరానంగః	226	ఉన్నిద్రా	44
ఈహః	222	ఉత్తానః	170	ఉన్నతః	151
ఈహమృగః	128	ఉత్తాలః	101	ఉన్నాథః	162
ఉ		ఉత్తానమ్	170	ఉన్నాదనః	8
ఉః	9, 12	ఉత్పతః	59	ఉన్నద్రః	44
ఉక్తమ్	22, 227	ఉత్పలమ్	33	ఉపకంఠమ్	42
ఉగ్రః	9, 194	ఉత్పాతః	87	ఉపగమః	184
ఉగ్రగంధా	166	ఉత్పాదః	52	ఉపగ్రహః	88
		ఉత్పర్గః	128	ఉపదానకమ్	81

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఉపధానమ్	170	ఉహికలః	55	ఋషిః 72, 86, 110, 217	
ఉపధూపితా	18	ఉహివనమ్	38	ఋషికుల్యా	33
ఉపనయనమ్	63	ఉషికమ్	151	ఏ	
ఉపనిషత్	163	ఉష్ణమ్	144	ఏకకుండలః	7
ఉపప్లవః	212	ఉప్తః	93	ఏకచక్రమ్	37
ఉపయాచితమ్	111	ఉప్తీకా	90	ఏకచరః	53
ఉపరక్తః	151	ఉప్తః	194	ఏకచారిణః	3
ఉపరాగః	128	ఉప్తః		ఏకజన్మా	75
ఉపలః	227	ఉర్దః	64	ఏకదంతః	11
ఉపలబ్ధిః	166	ఉర్జః	134	ఏకదేహ	18
ఉపలేపనమ్	109	ఉర్జ్వంధముః	102	ఏకనటః	24
ఉపవర్జః	73	ఉర్ధ్వరేఖః	9	ఏకపక్షః	111
ఉపవాసం	228	ఉర్ధ్వస్థః	102	ఏకపత్నీ	60
ఉపవాసః	71	ఉర్ధ్వస్థిః	84	ఏకపాత్	9
ఉపశల్యమ్	42	ఉర్ధ్వస్థితః	51	ఏకశఘః	83
ఉపశ్రుతిః	80	ఉర్ధ్వః	184	ఏకశృంగః	6
ఉపస్పృష్టమ్	75	ఉర్ధ్వః	229	ఏకాంగః	18
ఉపాక్షమ్	110	ఉర్ధ్వమాలీ	28	ఏకానంకా	10
ఉపాదాశమ్	110	ఉర్ధ్వశీవల్లభః	77	ఏకీయాః	111
ఉపాదికః	54	ఉపాశః	36	ఏదకః	54
ఉపాధిః	166	ఉపాశరమ్	36	ఏణః	53
ఉపాననమ్	170	ఉపాశవాక్	36	ఏశః	151
ఉపాహితః	151	ఉపాష్ట	85, 226	ఏనః	219
ఉపాషణమ్	71	ఋ		ఏరండః	49
ఉమా	184	ఋతుః	217	ఏ	
ఉమాగురుః	42	ఋతుః	83	ఎన్ద్రః	56, 77
ఉరస్కటః	72	ఋతుమ్	151	ఎన్ద్రీ	28
ఉరుకాలికః	45	ఋతుభామా	6	ఎరావతః	151
ఉర్వటః	21	ఋతిః	151	ఎలః	77
ఉలుపమ్	180	ఋతువృత్తిః	21	ఓ	
ఉలూకా	27	ఋద్ధిః	166	ఓమ్	224
ఉల్కాముఖి	53	ఋనామ	2	ఓంకారా	4
ఉహ	20, 217	ఋనుభః	182	ఓకః	41

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఓం	132	కతేయః	81	కచ్ఛరా	195
ఓం పుష్పమ్	49	కణాలాభః	29	కజ్జలః	68
ఓం ధ్యానం	37	కణాటీనః	55	కజ్జలధ్వజః	68
ఓం దనం	228	కణాదః	73	కంబుకః	118
ఓం	205	కణౌ	144	కంబుకీ	171
ఓం		కణ్డకః	45, 117	కంబుకః	5
ఓం		కణ్డకాశనః	93	కంబుకః	7
ఓం	196	కణ్డకాటః	33	కంబుకః	90, 229
ఓం	17	కణ్డకః	140	కంబుకః	68
ఓం	62	కణ్డకామైలః	30	కంబుకః	16
ఓం		కంసః	79, 95, 219	కంబుకః	42
ఓం		కంసాస్థి	95	కంబుకః	59
ఓం	227	కం	117	కంబుకః	41
ఓం 82, 88, 137, 225, 229		కం	163	కంబుకః	97
ఓం	228	కం	92	కంబుకః	4
ఓం	76, 117	కం	183	కంబుకః	164
ఓం	42	కం	105	కంబుకః	94
ఓం	68	కం	43	కంబుకః	42
ఓం	48	కం	218	కంబుకః	205
ఓం	9	కం	71, 218	కంబుకః	98
ఓం	90, 128	కం	55, 78, 118	కంబుకః	67
ఓం	78	కం	144, 228	కంబుకః	45
ఓం	229	కం	30	కంబుకః	56
ఓం	65	కం	56	కంబుకః	53
ఓం	223	కం	47	కంబుకః	78
ఓం	82	కం	132	కంబుకః	97, 206
ఓం	86	కం	28	కంబుకః	206
ఓం	64	కం	56	కంబుకః	11
ఓం	137	కం	80	కంబుకః	72
ఓం	163	కం	228	కంబుకః	9
ఓం	89	కం	134	కంబుకః	99
ఓం	69	కం	71	కంబుకః	41
ఓం	9	కం	15, 34	కంబుకః	170
ఓం	43	కం	71, 134	కంబుకః	152
ఓం	118	కం		కంబుకః	

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కఫవర్ధనః	46	కరిభః	44	కర్పరమ్	195
కటగః	166	కరిమాచలః	52	కర్పరః	194
కబరః	66	కరిముఖః	11	కర్పరీ	10
కటరీ	66	కరికాటకః	82	కర్పారం	95
కరుణ్ణలుః	71, 206, 228	కరీరమ్	51	కర్షకీలకః	97
కమలమ్	29, 206	కరీరికా	82	కర్షఫలమ్	206
కమలః	5	కరీషః	93	కర్షయగమ్	22
కమ్మలమ్	15	కరీషగ్నిః	13	కర్షా	107
కమ్మలః	205	కరుణాకూర్పః	3	కర్షటః	40
కమ్మః	181, 228	కరేటస్యా	57	కలకలః	205
కమ్మజః	184	కరేటుః	65	కలజ్జురః	29
కరకమ్	93	కరేణుః	73	కలఞ్జః	109
కరకః	116	కర్కటః	137	కలఞ్జాలికా	60
కరకణ్డకః	65	కర్కటీ	51	కలక్రమ్	64, 227
కరకా	16, 116	కర్కరః	195	కలమా	184
కరకామృతః	52	కర్కరాస్తుకః	32	కలమృతః	181
కర్కమా	75	కర్కశచ్చదః	46	కలశః	230
కరజః	134	కర్కారః	228	కలసీ	90
కరఞ్జః	46	కర్కొటః	28	కలహః	223
కరటః	137	కర్కః	66, 72, 144	కలా	205
కరటీ	82	కర్కజలాకా	54	కలాకేళిః	7
కరణం	144, 228	కర్కదర్పణః	66	కలాజ్జురః	56, 79
కరణమ్	144	కర్కపూరః	195	కలాదః	97
కర్ణస్త్రీ	30	కర్కమోటిః	12	కలాపః	227
కరతాళి	23	కర్కవేదనీ	83	కలాపకం	113
కరభః	182	కర్కానుజః	78	కలామృతా	83
కరమట్టః	52	కర్కారా	83	కలావికః	55
కరమరీ	88	కర్కాస్పాలః	82	కలిః	226
కరమ్మికమ్	107	కర్కికా	116	కలికారః	195
కరరిః	23	కర్కీనుతః	79	కలిక్రమ్	123
కరశూకః	65	కర్కనమ్	111	కలిక్రః	123
కరాకొటః	66	కర్కమీ	21	కలికమ్	152
కరాళః	206	కర్కరః	196	కలవమ్	218
కరిణీ	82	కర్కూరః	67	కల్కః	22, 117

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కల్పః	180	కాకేతుః	51	కామరూపీ	12
కల్పనమ్	171	కాకోలః	205	కామలః	206
కల్పవృక్ష	65	కాక్షః	65	కామాంకుశః	65
కల్పవర్తకః	92	కాచభాజనమ్	90	కామాయాః	8
కల్మాషమ్	144	కాచిఘః	132	కామినీ	171
కల్లః	62	కాచిఘః	52	కామినః	52
కల్లాలః	206, 227	కాఞ్చనమ్	171	కాయః	188
కవయా	30	కాఞ్చనీ	171	కాయమానమ్	41
కవాటః	42, 231	కాఞ్చీ	133	కాయనః	96
కవారమ్	34	కాఞ్చీకమ్	90	కారణమ్	145
కవిః	212	కాటకః	230	కారణప్రాయః	4
కవికః	84	కాఠః	43	కారస్థమీ	171
కవిశ్రేష్ఠః	72	కాణః	56	కారవః	55
శవియమ్	84	కాణ్డః	113	కారవేల్లః	51
కవ్యబాలదయః	2	కాణ్డగోచరః	86	కారస్కరః	44
కశ్యం	188	కాణ్డరిః	72	కారస్కరాటికా	54
కషాయః	67, 105	కాత్మ్యః	74	కారా	195
కష్టకారకః	26	కాత్యాయనః	74	కారావేశ	41
కస్తూరీ	67	కాత్యాయనీ	170	కారికా	118
కా.		కాదమ్బః	182	కాయః	194
కాంస్యమ్	95	కాద్రవేయః	188	కాయాహః	37
కాకః	55, 116	కాస్తః	151	కార్తవీర్యః	77
కాకచించీ	46	కాస్తాంఘ్రిదోహదః	47	కార్పటికః	69
కాకచదిః	55	కాస్తారః	228	కార్పాసః	48
కాకధ్వజః	13	కాస్తీ	151	కార్వాపణం	228
కాకపుష్పః	55	కాన్యకుబ్జమ్	33	కార్తికః	8
కాకభీయః	55	కాపికాయనమ్	99	కార్త్యకమ్	117
కాకమద్గుః	56	కాపిశేయః	15	కాలః	20, 201
కాకరుకః	117	కావ్యకారః	26	కాలకణ్ఠః	148
కాకరుహ	44	కామమ్	185	కాలకర్ణికా	27
కాకలమ్	65	కామకేలిః	102	కాలకృత్	19
కాక్షః	65	కామకులః	55	కాలగ్రన్థిః	21
కాకుత్స్థః	76	కామమహః	21	కాలజ్వరః	9
		కామరూఢః	36		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కాలజ్ఞరీ	10	కింపూరుపమ్	35	కు.	
కాలగేమియవసారిః	6	కింనా	225	కుంకుమమ్	67,227
కాలప్రభాతమ్	21	కింఞః	53	కుంజః	228
కాలభృత్	7	కింఞః	62	కుంజరః	44
కాలవలసమ్	85	కింఞ్మ	227	కుండం	141
కాలకాః	50	కితపః	212	కుండకీటః	137
కాలశ్వజాను	227	కిమిరః	46	కుండీ	141
కాలసర్పః	27	కియదేహేకా	25	కుంతలః	86
కాలాక్షరికః	69	కిరాతః	151	కుంతః	207
కాలికా	116	కిరికః	80	కుందః	49,164
కాలిదాసః	74	కిరిటి	52	కుందముః	53
కాలీ	77	కిరీటం	228	కుంబా	66
కాలీపీ	14	కిరీటీ	78	కుంభః	182
కాపమ్	34	కిరీ రజిత్	78	కుంభ కారః	96
కావారీ	99	కిల	225, 229	కుంభ నస్థిః	82
కావేరీ	33	కిలకిలా	114	కుంభి కా	34
కావ్యమ్	188	కిలాపాః	14	కుంభిలః	97
కావ్యచారః	98	కిలాసమ్	62	కుంభీనసః	28
కావ్యకర్తా	69	కిలింజః	44	కుశీలః	42
కాశః	51	కిల్కిః	83	కుకూలః	13
కాశీరాజః	73	కిష్కః	118, 229	కుక్కుటః	55
కాశ్యపః	73	కిసలమ్	44	కుక్కురిః	97
కాశ్చిరాః	37	కిసలయః	228	కుక్కురాః	37
కాష్ఠపుటః	55			కుక్షిః	226
కాష్ఠధృక్	13	కికటః	137	కుచః	61
కాష్ఠమతీ	88	కికటాః	37	కుచికా	31
కాష్ఠలోహి	90	కిచకః	118	కుచేరః	195
కాష్ఠా	140	కిచకజిత్	78	కుజంభిరః	97
కాసారః	128	కిటః	229	కుజః	18
కాహలా	23	కిరః	55	కుజ ట్టిః	17
		కిరాః	37	కుటః	228
కించులుకః	32	కిలః	9, 205	కుటజః	48
కింతసః	54	కిలా	205, 229	కుటీచకః	101

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కుటీచరః	31	కుర్చికా	118	కుసుమ్మమ్	95
కుటుః	137	కులమ్	63, 206	కునూలః	90
కుట్టనీ	60	కులకమ్	117	కుహః	15
కుట్టారః	42	కులకః	117	కుహకమ్	227
కుడ్యచ్ఛేద్యమ్	98	కులత్తః	89	కుహరితమ్	23
కుణపః	180	కులధారకః	60	కుహలిః	75
కుతనుః	15	కులనాశః	93	కుహూముఖః	55
కుతపః	180, 228	కులవాణ్ణకః	29	కుహేలికా	17
కుత్సః	220	కులాయః	188	కూ.	
కుఢః	162	కులాయికా	41	కూః	35
కుద్రమ్	42	కులిః	64	కూటకః	66
కునలీ	49	కులికః	28	కూటకృత్	9, 96
కునాభిః	16	కులిశమ్	30	కూటపూర్వః	83
కున్దః	15	కులిశః	228	కూటాగారమ్	41
కుపిసి	29	కులిశాశనః	3	కూటాయః	189
కుబేరః	195	కులీరః	31	కూటః	180
కుబేరాచలః	42	కులుకమ్	63	కూటకః	117
కుఱ్ఱః	135	కుల్లాపమ్	218	కూటకమ్	132
కుఱ్ఱకః	50	కుల్మః	68	కూటదక్కపః	28
కుమారః	4	కుషమ్	33	కూష్మాండః	51, 141
కుమారః	11, 195	కుసలమ్	33, 206	కృ	
కుమారభృత్యా	61	కుశః	35	కృకలాశః	54
కుమారీ	195	కుశలప్రశ్నః	70	కృకవాకుః	118
కుములే	34	కుశలహే	76	కృకవాకుధ్వజః	11
కుముద	228	కుశస్థలమ్	36, 38	కృణః	97
కుముదః	134	కుశారణిః	72	కృతకూటిః	73
కుముదినీ	34	కుశికః	118	కృతజ్ఞః	136
కురంగమః	53	కుశీలహే	76	కృతాస్తః	22
కురంటకః	49	కుశీవకః	72	కృతాలయః	32
కురటః	97	కుష్టమ్	49, 140	కృతిః	107
కురరః	56	కుష్టన్యూత్	46	కృతీ	171
కురుక్షేత్రమ్	36, 38	కుసుమాకరః	108	కృత్యా	107
కురురాట్	78	కుసుమమ్	184	కృపణః	104
కురుప్రీతిః	95	కుసుమాధిరాట్	47		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కృపాదైత్యుః	4	కేశరాజః	50	కొవ్వః	140
కృపీటమ్	137	కేశవః	6, 212	కౌ	
కృపీమతః	79	కేశవాలయః	45	కాకృత్యం	26, 188
కృష్ణకః	117	కేశీ	6	కాకుటకష్టలః	27
కృష్ణగ్రః	9	కేశరః	194	కాశ్చి	43
కృష్టిః	137	కేశరీ	170	కాణవదంతః	77
కృష్ణమ్	144			కాణ్డిన్యుః	73
కృష్ణః	6, 144	కైతభీ	10	కాతుకమ్	117
కృష్ణకందమ్	33	కైతవమ్	212	కాతూహలమ్	207
కృష్ణోహళః	99	కైరవమ్	33	కాపీనమ్	71, 170
కృష్ణదైవపాయనః	73	కైలాసః	42	కాముదః	21
కృష్ణపింగళా	10	కైవర్తః	29	కాముదీ	112
కృష్ణసారా	195			కాముదీచారమ్	21
కృష్ణా	78, 144	కొ		కాలః	106
		కొకః	6, 118	కాలికః	74
కృష్ణకీలా	40	కొకిలః	14	కాలీనమ్	170
		కొజాగరః	21	కాలేయకః	117
		కొటః	52	కాశరీ	70, 81
కేశుకమ్	50	కొటరః	228	కాశాంబీ	38
కేశకః	51	కొటిః	137	కాశిః	11, 25, 116
కేశుః	18, 152	కొటిజిల్	74	కాశీ	116
కేశుమాలమ్	35	కొటిరః	66	కాశీతక్కి	17
కేశదారః	33	కొటివర్నమ్	38	కానల్యాజానిః	76
కేశనలీ	8	కొట్టవీ	10	కాస్తభః	8
కేశలకః	25	కొట్టారః	196		
కేశలిః	26, 229	కొణః	144	క్ర	
కేశలికలావలీ	8	కొద్దాటః	41	క్రకచః	99
కేశలిమంచికా	60	కొమలః	106	క్రకచచ్చదః	51
కేశలిముఖః	26	కొయప్పిః	58	క్రకచపాల్	54
కేశలమ్	206	కొలమ్	206	క్రకచప్పన్టీ	30
కేశః	215	కొలః	206	క్రతుద్విషః	2
కేశగర్భకః	66	కొలా	206	క్రతువుదవః	6
కేశకూః	137	కొలిః	46	క్రతూత్తమః	69
కేశరమ్	81	కొలాహలః	228	క్రమశీర్నమ్	41

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఖమణి:	19	ఖురలి	86, 112	గంధసోమమ్	93
ఖమూలికా	34	ఖుల్లము:	39	గంధాతు:	54
ఖర:	84, 196	ఖే		గంభీరవేది	82
ఖరకుటీ	41	ఖేచర:	12	గచ్ఛ:	44
ఖరగృహం	66	ఖేట:	137	గజదిర్ఘట:	51
ఖరగ్రహ:	66			గజబంధనీ	83
ఖరపాత్రమ్	90	ఖో		గజాశ్వమ్	38
ఖరసోంద:	90	ఖోడకశీర్నమ్	41	గడు:	32
ఖరా	196	ఖోర:	62	గణచక్రమ్	108
ఖరాంతు:	19	ఖోలక:	118	గణనాయకా	10
ఖరా	2	ఖోల్లక:	18	గణపర్యక్త:	42
ఖరు:	65, 196		గ	గణవతీ	73
ఖర్జురమ్	196	గంగా	33	గణాగ్రణీ:	11
ఖర్జుర:	52	గంగాజేయ	31	గణికా	119
ఖర్పర:	99, 196	గంగాధర:	28	గణేయకా	60
ఖలమ్	207	గంజా	135	గణోత్సాహ:	53
ఖల:	227	గండ:	141	గతి:	152
ఖలితి:	61	గండక:	53, 119	గద:	164
ఖలుక్	27	గందూషా	229	గదాంపర:	16
ఖలేశయ:	30	గండ్లోలమ్	91	గదాగదా	13
ఖల్ల:	207	గంతు:	81	గదాగ్రజ:	6
ఖల్లిడ:	61	గంద:	109, 166	గదాహ్వయం	49
ఖశయప్రస్కా:	37	గంధక:	46	గద్దవధ్వని:	23
ఖశేట:	30	గంధకావ్యమ్	67	గభస్తి:	229
ఖశ్వస:	15	గంధచేలికా	67	గభస్తిహస్త:	19
ఖసమ:	2	గంధనం	113	గమకారిత్యం	112
ఖసర్పణ:	4	గంధనాఠీ	65	గరళం	28
ఖసాత్మజ:	14	గంధపిశాచికా	67	గరహ:	50
		గంధమాదన:	43	గరుల్	226
ఖా		గంధమాదనీ	99	గరుడోద్ధి	57
ఖానికమ్	98	గంధమూషిక:	54	గర్గఠీ	90
ఖానోదక:	52	కంధమైథున:	92	గర్జా	229
		గంధరస:	96	గర్జ:	226
ఖు		గంధవతీ	35	గర్జభ:	94, 183
ఖుర:	65, 196				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
కర్పండః	62	కాత్రం	83	గుదం	227
కర్పాగారం	41	కాథకః	25	గుత్తం	152
కర్పావృణుః	61	కాథిణి	73	గుత్తచరః	7
కర్జితం	152	కాథిసీ	33	గురుంటకః	57
కర్పిణ్యవేక్షణం	61	కాయత్రీ	71, 196	గురుః	17, 79, 196
కర్వాటః	80	కాలవః	213	గురుగుండితం	107
కలవ్రతః	57	కాలిః	109	గులుచ్చుః	45
కలానిలః	31			గుల్లలః	185
కల్వర్కః	94	గిరా	22	గువాకః	52
కలేగండః	55	గిరికంటకః	12	గుహినం	44
కళోద్భవః	84	గిరికర్ణికా	35	గుహ్యం	64
కవయః	54	గిరిమృత్	43	గుహ్యకః	119
కవాలాకః	54			గుహ్యగురుః	9
గవీ	92	గీః	22	గూ	
కలేరుకం	43	గీతం	152	గూఢమైథునః	55
కవ్యం	92, 188			గూఢపర్వాః	32
కవ్యా	188	గు			
కప్రూతిః	40	గుంజా	22, 135	గృ	
కహనం	191	గుండ్రః	196	గృంజనం	171
కహ్వరం	197	గుండ్రా	197	గృష్ణుతా	26
		గుచ్చః	45	గృత్రః	56, 197
		గుడః	91	గృత్రనభి	46
గాంకః	77	గుడదారుః	52	గృప్తిః	133
గాంగాయనిః	77	గుడకర్కరా	91	గృహం	41, 228
గాంగేయం	188	గుడాకేశకః	9, 78	గృహకచ్చవః	43
గాంగేయః	30, 77	గుణః	86, 145, 230	గృహకపోతకః	54
గాండివం	229	గుణకారః	78	గృహపతిః	152
గాండివీ	78	గుణనీ	69	గృహపోతకః	41
గాండివీనుతః	77	గుణవాక్	104	గృహమణిః	68
గాంధారం	96	గుణసాగరః	4	గృహమాదికా	58
గాంధారః	197	గుణాకరః	2	గృహమేధీ	69
గాంధారేయః	78	గుణితం	107	గృహః	227
గాంధికః	119	గుణీ	86	గృహక్షః	42
గాఢః	16	గుల్ఫికః	113	గృహమ్లం	90

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
గృహకా	43	గోమయచ్ఛత్రం	93	గ్రస్తం	152
గృహిణీ	90	గోమర్దః	56	గ్రహకల్లాః	18
గృహీ	69	గోమీ	5	గ్రహణం	145
గృహాలికా	56	గోముఖం	109, 126	గ్రహశాశనః	45
గృహ్యం	189	గోముఖః	98	గ్రహధారః	18
గే		గోరంకుః	119	గ్రామః	185
గేయః	189	గోరథః	17	గ్రామకూటః	96
గై		గోలం	207	గ్రామమద్దురికా	119
గైరికం	43, 228	గోలకః	119	గ్రామముఖం	39
గో		గోలా	10, 33, 207	గ్రామమృగః	97
గోకర్ణః	145	గోలాంకులః	53	గ్రామేయకః	102
గోగ్రంథిః	93	గోష్ఠశ్వః	102	గ్రామ్యః	102
గోఘృతం	16	గోసర్దః	20	గ్రామ్యకర్కటి	51
గోడుంబా	51	గోహరీతః	46	గ్రామ్యకుంకుమం	95
గోత్రం	197	గోహలకః	9	గ్రామ్యశ్వః	94
గోదంతః	96	గౌ		గ్రాహః	88
గోదావరీ	33	గౌజిః	97	గ్రీ	
గోధా	166	గౌః	124	గ్రీవాఘంటా	84
గోధిః	65	గౌనవృత్	36	గ్రీష్మనానం	98
గోధూమః	89	గౌడీ	99	గ్రై	
గోసర్దీయః	74	గౌతమః	73	గ్రాష్ఠీ	49
గోనసః	27	గౌతమీ	10	ఘటః	229
గోశాసః	27	గౌరః	197	ఘటదాసీ	60
గోపతిః	152	గౌరవికః	106	ఘటి	24
గోపదలః	52	గౌరీ	197	ఘటోష్కచాంతకః	78
గోపాలః	207	గౌరీపాత్రిః	3	ఘనం	171
గోపుటం	42	గ్రంథః	113, 162	ఘనః	171
గోపురం	197	గ్రంథకూటః	80	ఘనకుకః	16
గోబేళః	3	గ్రంథసంధిః	113	ఘనజంబాలః	29
గోవ్యః	188	గ్రంథిః	226	ఘనతోలః	55
గోభిండ్రిః	58	గ్రంథికం	119	ఘనామయః	52
గోమతీ	33	గ్రంథినరః	80		
గోమయం	228				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ఘనామలః	50	చంచినూచిః	57	చక్రవర్తిః	53
ఘర్భరః	55	చంచుభృత్	59	చక్రవాకః	56
ఘర్భరా	84	చండః	14,142	చక్రసంవరః	5
ఘరః	185	చండా	142	చక్రాంగీ	50
ఘర్షణాలః	43	చండాళః	97	చక్రాధివాసీ	46
ఘర్షణీ	91	చండికా	89	చక్రీ	172
ఘస్రం	67	చండీ	59	చక్రాః	17
ఘా		చందనం	228	చక్రువ్యం	189
ఘాసిః	13	చందనాద్రిః	43	చక్రువ్యః	104
ఘు		చందిరః	16	చటుః	138
ఘుర్భరః	57	చంద్రః	197	చటుచాటునీ	112
ఘుర్భరీ	32	చంద్రకీ	57	చతుర్దశ్తః	12
ఘుస్పణం	67	చంద్రగోళస్థాః	2	చపలః	207
ఘృ		చంద్రచంచలా	50	చపలతాశయః	62
ఘృణావాసః	51	చంద్రభన్ద	67	చపలా	207
ఘృతదీధితిః	13	చంద్రరేణుః	98	చమత్కారః	25
ఘృతాంకః	67	చంద్రవిహంగమః	56	చమరీ	45
ఘృష్టిః	138	చంద్రకాలా	17	చరణః	145
ఘూ		చంద్రకాలికా	41	చరణపర్వ	83
ఘోంటా	138	చంద్రాక్షిడః	9	చరమాచలః	43
ఘోడావుక్తః	94	చంద్రాయణం	69	చరవాయుః	15
ఘోరకః	80	చంద్రికా	17	చరిః	94
ఘోరరాసనః	53	చంద్రిలః	97	చరుప్రణః	91
ఘోరా	20	చంపకః	47	చర్మా	15,22,133
ఘోషః	59,218	చంపకోల్వః	47	చర్మికా	12
ఘోషయిత్తుః	55	చంపా	38	చర్పటీ	91
ఘ్ర		చంపూః	113	చర్ప	171
ఘ్రాణం	145	చంపేశః	79	చర్పచటి	58
చ		చక్రికః	103	చర్పరుః	97
చ	224	చక్రం	85,115	చర్పణ్యతీ	152
చంకురం	85	చక్రః	198	చర్పి	172
చంగలా	89	చక్రధరః	197	చలత్రైలాఖ్యః	67
చంచరీకః	58	చక్రఫలం	86	చలనం	172
		చక్రభేదినీ	20	చలత్పూర్ణిమా	30

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
చలనీ	172	చిత్తం	88	చీరపర్ణి	145
చలా	8	చిత్తోక్తిః	80	చీవరీ	5
చమకం	119, 228	చితాచూడకం	88	చు	
చమలకీ	227	చిత్తం	197	చుంచురీ	100
చా		చిత్తకం	119	చుంటా	32
చాంపిలా	33	చిత్తకః	51, 129	చుంటీ	32
చాంపేయం	95	చిత్తకరః	97	చుక్కారః	52
చాటువటుః	25	చిత్తగుప్తః	14	చుచః	50
చాణక్యః	73	చిత్తపక్షః	56	చులకః	29
చాతకః	55	చిత్తపుంఖః	96	చూ	
చాతురః	86	చిత్తఫలః	51	చూడకః	32
చామరం	81	చిత్తఫలీ	30	చూడా	32
చామరీ	83	చిత్తమేలఖః	57	చూతః	45
చాముండా	12	చిత్రాంగదనూః	77	చూరం	145
చారః	197	చిత్రాక్ష	56	చూరకః	91
చారకః	119	చిత్రాశ్రుపః	91	చూర్ణకృత్	74
చారు	104	చిద్రూపః	106	చూలికా	119
చారుధారా	11	చిషిటః	91	చు	
చారులోచనః	53	చిరంభణః	56	చేదయః	37
చారువ్రతా	71	చిరకాలం	112	చేదిరాట్	79
చారుశిలా	94	చిరమేషీ	94	చేలాలః	51
చార్వీ	22	చిరస్య	103	చేలకః	5
చాలః	41	చిరాల్	8	చె	
చాలకః	82	చిరాయుషః	5	చెత్తం	88, 189
చాలనీ	89	చిరిః	55	చెత్తదుః	45
చి		చిలిమోలికా	119	చెత్తముఖః	71
చింతయా	26	చిల్లః	56	చెత్తః	44
చింతా	26	చిల్లాభః	98	చెత్తం	197
చింతాకర్త	114	చిహ్నం	171	చెత్తకః	5
చింతామణిః	4	చి		చెత్తరథం	13
చికః	54	చీనం	87	చెత్తావళిః	21
చికురః	198	చీనః	171	చెద్దః	79
చితా	88	చీరం	111	చెద్దాః	37

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
చా		చే		జతునీ	58
చాదనాగుడః	68	చేకః	120	జతువుత్రకః	100
చాద్యం	22	చేదః	109	జనపదః	164
చాలాండుకః	66	చేదోక్తిః	109	జనమేజయసంజ్ఞకః	79
చాస్కః	84			జనయితా	60
చా		చోటి	29	జన్మకీలః	6
చారః	79	చోరణమ్	114	జన్మవర్జ	64
				జన్మమ్	39,189
చ		జ		జనాంతికమ్	81
చగణః	93	జంగమమ్	28	జయంతః	9,17
చటాఫలః	52	జంగమకుటీ	99	జయంతీ	10
చక్రమ్	81	జంగలః	207	జయా	4,11
చక్రకః	50	జంఘాత్రాణమ్	85	జరంతః	3,61
చక్రవక్రమ్	50	జంతులా	51	జరత్కారుః	79, 79
చక్రభంగః	129	జంభలః	4	జరాభీరుః	7
చదః	164, 226	జంభాలః	207	జరాసంధః	79
చద్రతాపసః	71	జంఘః	35	జరాసంధజిత్	78
చన్దః	22, 220	జంబీరః	45	జరాధమ్	63
చర్దనమ్	172	జంభః	65, 189, 230	జలమ్	2, 36
చర్మః	229	జంభలః	207	జలకరంకః	120
చలమ్	26, 207	జంభారిః	12	జలకాంతుః	81
చా		జగత్	152	జలకుక్కుభిః	58
చాగః	93	జగద్బలః	15	జలమూర్తః	32
చాగణః	13	జగద్వ్యోమః	9	జలజమ్	135
చాగవాహనః	13	జగద్వహః	35	జలతాలః	30
చాగీ	94	జగద్వాధః	6	జలధిజా	8
చాయా	19	జగ్ధి	92	జలబ్రహ్మ	50
చాయాతరుః	44	జగ్ధున్యః	135	జలమక్షికా	32
చాయాత్మజః	18	జటా	66	జలమార్గారః	32
చాయాపథః	18	జటాచీరః	9	జలయంత్రగృహమ్	108
చాయామృగధరః	16	జటాటంకః	9	జలరూపః	31
చి		జటాధరః	4	జలవృత్తికః	31
చిదురః	102	జటాయః	19	జలవృధః	30
		జడః	105	జలకూకరః	31

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
జలనావ	108	జిత్వరీ	39	జ్యే	
జలహాస	29	జిహ	3, 172	జ్యేష్ఠః	140
జలాకర	36	జిహ్వా	78, 145	జ్యేష్ఠా	56, 140
జలాఖి	32	జిహ్వా	107, 185	జ్యేష్ఠాంబు	92
జలాండకం	31	జిహ్వా	65	జ్యేష్ఠామూలీయం	21
జలార్ణవః	21, 36	జిహ్వాపః	180	జ్యేష్ఠాశ్రమి	69
జలేన్ద్రః	4	జిహ్వాపలం	63	జ్యోతిః	229
జలేశయః	30	జీ		జ్యోతిరీశం	58
జలాకా	32	జీమూతః	42	జ్యోతిరధః	18
జవనః	172	జీరకః	90	జ్యోతస్సప్తః	68
జహః	20	జీర్ణపరమ్	48	జ్వాలా	229
జహ్నుః	6	జీర్ణపస్త్రమ్	66	జ్వాలా	229
జా		జీవః	22, 213	జ్వాలా	229
జాగరం	229	జీవంజీవః	58	జ్వాలా	229
జాగుడమ్	67	జీవజీవః	58	జ్వాలా	229
జాఘనీ	4	జీవధనమ్	93	జ్వాలా	229
జాతః	152	జీవనమ్	172	జ్వాలా	229
జాతిః	152, 226	జీవా	86	జ్వాలా	229
జాత్యః	84	జీవాతు	227	జ్వాలా	229
జానకీ	76	జీవితేః	14, 216	జ్వాలా	229
జానపదాః	111	జ్ఞ		జ్వాలా	229
జాబాలః	97	జ్ఞానావాణః	13	జ్వాలా	229
జామాలా	152	జ్ఞా		జ్వాలా	229
జారః	61	జ్ఞానాత్మకః	120	జ్వాలా	229
జాలమ్	207, 219	జ్ఞా		జ్వాలా	229
జాలకినీ	93	జ్ఞా		జ్వాలా	229
జాలగోణికా	92	జ్ఞా		జ్వాలా	229
జాలికః	29, 120	జ్ఞా		జ్వాలా	229
జాలికా	60, 120	జ్ఞా		జ్వాలా	229
జాహః	53	జ్ఞా		జ్వాలా	229
జి		జ్ఞా		జ్వాలా	229
జిహ	5	జ్ఞా		జ్వాలా	229
జితారి	8	జ్ఞా		జ్వాలా	229

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
టు		తపతీ	19	తర్కుటమ్	111
టుంటకః	120	తపనః	172	తర్కుపీఠీ	98
డు		తపనః	17	తర్కునాశనం	98, 91
డమరుః	24, 25	తపస్తక్షః	11	తర్షః	218
డహుః	47	తపస్తజ్జుః	11	తర్షిశః	101
డాహలాః	37	తపస్వీ	172	తలమ్	33, 44, 208
డింటి	182	తపస్త్వరీ	38	తలిమమ్	185
డుండుః	27	తపోవటః	36	తలాదా	33
ధ		తమః	220	తల్కమ్	44
ధక్కా	24	తమనమ్	27	తల్లమ్	33
ధ		తమా	20	తా	
తండకః	120	తమాలః	208	తాండవతాలికః	10
తండులః	208, 227	తమాలకమ్	50	తాంబూలం	208
తంతునాగః	31	తమాలక్షః	55	తాంబూలదః	81
తంతుభః	89	తమాలికా	37	తాడంకః	66
తంతులమ్	34	తమోఽవహః	19	తాతనః	55
తంతువిగ్రహః	49	తమోమణిః	58	తాతః	153
తంతుసారః	52	తమోవ్రణః	62	తానూరః	29
తంత్రమ్	198	తరంకః	28	తాపీ	2, 33
తంత్రకావ్యమ్	98	తరః	220	తామరసమ్	220
తక్రూటః	93	తరణః	29	తామలిప్తమ్	37
తక్షః	28	తరణిః	146	తామలిప్తీ	37
తక్షణీ	99	తరలా	208	తామసీ	10, 220
తటః	230	తరలికః	101	తామ్రమ్	198
తడాగః	225	తరవారిః	86	తామ్రకమ్	95
తతమ్	153	తరారిధుః	29	తామ్రవృక్షః	89
తత్తభవాన్	166	తరికః	29	తామ్రక్షః	55
తత్వమ్	113, 213	తరీ	198	తామ్రరం	95
తథ్యానుజః	17	తరీ	14	తామ్రా	24
తాదాత్వం	112	తరుకూణిః	57	తారః	198
తనుః	172	తరుణః	145	తారకం	121, 229
తనుస్తాదః	63	తరుణీ	59	తారా	4
తపః	220	తర్కః	22, 111	తారిణి	4, 198
		తర్కుః	98	తార్క్షి	8

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
తాలః	208	తుందహుసీ	64	తృణతా	86, 153
తాలతీ	99	తుండి	64	తృణదృక్	13
తాలభృత్	7	తుండికరః	64	తృణమత్కుణః	100
తాలావచరః	25	తుంబా	92	తృణపట్నదః	58
తి		తుంబురీ	19	తృణాంజనః	54
తింతిడీ	100	తుటుమః	54	తృణాగ్నిః	13
తిక్తమ్	153	తురగ బ్రహ్మచర్యకం	75	తృఫలా	96
తిక్తః	105	తురగీ	129	తృప్తితః	101
తిక్తశాకః	201	తురీ	98	తృష్ణ	88
తికడః	89, 227	తురుష్కః	120	తే	
తిత్తిః	56	తురుష్కాః	37	తే	226
తిథః	20	తులా	208	తో	
తిథిః	229	తులాభటః	29	తోక్తమ్	185
తిథివ్రజిః	16	తులాబీజం	46	తోక్తమ్	198
తిమిః	28	తులికా	57	తోరణం	228
తిమిశోషః	28	తుల్యమ్	227	తోరణస్తంభః	75
తిమిరం	198	తుషాగ్రహః	13	త్య	
తిమిషః	51	తుషానలః	13	త్యక్తః	105
తిర్యగ్యానః	31	తుషారః	19	త్యా	
తిలకమ్	120, 228	తుషాదకం	90	త్యాగీ	172
తిలమయూరః	57	తుహినదుర్దినమ్	17	త్ర	
తీ		తూ		త్రంగః	39
తీక్షః	174	తూణః	229	త్రంగా	39
తీక్షకర్తా	103	తూరమ్	23	త్రపు	180
తీరమ్	86, 227	తూర్యం	228	త్రయా	189
తీరభృత్తిః	36	తూలమ్	208	త్రనమ్	44
తీరమ్	162, 228	తూలః	98	త్రా	
తీర్థరాజీ	38	తూలకార్తుకమ్	98	త్రాణం	145
తీవ్రమ్	199	తూలనాసికా	98	త్రాణః	112
తు		తూర్తమ్	22	త్రాణః	220
తుంగః	129	తృ		త్రి	
తుంగీ	20	తృణమ్	227	త్రికంటకః	31
తుంగీవతిః	17	తృణకుటీః	41	త్రితా	86

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
త్రిగర్తకాః	37	దాదధక్కా	24	దధ్యాకరః	36
త్రిదశాయుధమ్	12	దండభృత్	96	దరమ్	225
త్రిదోషణః	83	దండవాసీ	80	దరత్	226
త్రిధాతుః	11	దండీ	5	దర్దరః	199
త్రినేత్ర మాదామణిః	16	దంతః	45, 65, 153	దర్దరః	199
త్రిపాత్	6	దంతమధ్యః	82	దర్పః	85
త్రిపుండ్రకమ్	72	దంతమూలమ్	82	దర్పటమ్	41
త్రిపురమర్జికా	49	దంతకళతా	140	దర్పః	20
త్రిపూ	96	దంతాయుధః	53	దర్పకమ్	173
త్రిశద్రమ్	75	దంతాలిక	85	దర్పవిపత్	16
త్రిముఖా	3	దంతవాసః	65	దలమ్	208, 223
త్రిమూర్తిః	3	దంతకాణమ్	68	దలాధకః	121
త్రిలోచనా	4	దంతహర్షణః	45	దలాధ్యః	29
త్రిశంకుః	55	దంతీ	42	దలేన్ది	45
త్రిశరణః	2	దంతేయః	11	దశశంఖజిత్	76
ద్రశిభిమ్	126	దంతభః	183	దశనోచ్ఛిష్టః	138
ద్రశిరాః	15	దంతశః	53, 216	దశధూమిశః	3
		దంతశవీరుః	53	దశముఖః	76
త్రి	9	దక్షః	218	దశాః	227
త్రిక్షుః	75	దక్షకన్యా	10	దశార్కః	2
త్రిక్షరః	75	దక్షిణః	146	దశార్హః	37
త్వ	107	దక్షిణా	146	దశావతారః	6
త్వః	133	దత్తం	153	దశాశ్వః	16
త్వక్	26	దధి	36	దశాధనః	68
త్వక్పుష్పం	62	దధిశ్లోణః	53	దశేగః	103
త్వక్పుష్పికా	46	దధిస్తేహః	92	దశా	13
త్వక్పుగంధకః	26	దధిచ్ఛ్మశ్చి	95	దశ్యుః	189
త్వక్పుగంధకః	107	దధ్యక్	103	దశ్రుమాః	19
త్వత్	107	దనుః	2	దహనప్రియా	14
త్వా	79	దనుః	155	దహనోల్కా	14
త్వాప్తః	85	దనుః	48		
త్వాప్తీ	85	దనుమోషకుతః	79	దా	
ద		దధ్యంకః	67	దాక్షయణిపతిః	17
దండః	40, 142	దధ్యర్ణవః	36	దాక్షిణ్యక్రః	74

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
వాడింబు	47	దినక్రణి	19	దు	
వాడిమం	230	దినమణి	19	దుందుః	7
వాడిమః	47	దినమూర్ధా	43	దుందుభి	183, 227
వాతా	102	దిశాస్తకః	27	దుకులప	208
వాత్యూహః	56, 223	దిలీపరాట్	76	దుఃఖమ్	26, 28
వానమ్	109	దివమ్	2	దుఃఖమ్	36, 167
వానం	173	దివసః	228	దుఃఖాకరః	36
వామ	229	దివ్యదోహదమ్	111	దుఃఖార్థః	36
దాయః	109	దివాన్యః	55	దుఃఖార్థోహ	46
దాయాదః	61	వాభీతః	55 153	దుఃఖాతమ్	109
దారకర్	75	దివోదాసః	73	దుఃఖి	153
దారదమ్	96	దిప్త	138	దుర్జామా	173
దారదః	28	దిప్తి	133	దుర్జుభి	126
దారాః	227			దుర్జర్ణం	145
దారు	199, 227	దీనా	54	దుర్జ్యోధనః	78
దారుః	102	దీపః	68	దుర్జభి	183
దారుకః	7	దీపనం	67	దుర్జ్యోధ	167
దారుస్త్రీ	60	దీపవృక్షః	68	దుర్భగా	60
దాల్	11	దీప్యకః	90	దుర్వాసాః	72
దాశరథి	76	దీప్తజిహ్వ	53	దుస్సమం	109
దాశేయా	77	దీపాలీ	21	దుహితా	60
దాశేరథాః	37	దీప్తాక్షః	53	దూ	
దాసః	220	దీప్తాస్త్రి	17	దూరదర్శి	56
దాసీ	220	దీర్ఘజంఘః	56	దూర్వా	52
దాసేరః	199	దీర్ఘపాదః	55	దూషకః	103
దాహనరః	88	దీర్ఘమారుః	81	దూష్యమ్	66, 189
ది		దీర్ఘరథః	53	దృ	
దిక్కురీ	59	దీర్ఘరాత్రం	112	దృక్	216
దిగంబరః	199	దీర్ఘశరతః	97	దృక్కుటః	51
దిగ్గమ్	167	దీర్ఘార్థగః	129	దృఢముష్టి	104
దితాః	2	దీర్ఘాయుః	220	దృఢః	105
దితిః	153	దీర్ఘాయుధః	86	దృఢీ	146
దిదిది	17	దీర్ఘకా	32	దృఢదృఢీ	10
దినం	20				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
దేవ:	5, 213	దైవం	227	ద్రుమః	185
దేవతరు:	44	దైవతం	228	ద్రోణః	79, 145, 146, 228
దేవదత్తః	3	దైవదీపః	65	ద్రోణీ	146
దేవద్రోణీ	70	దైవద్రుశ్మః	80	ద్రోణముఖం	40
దేవనం	26, 44, 172	దైవలేఖకః	80	ద్రోమిణః	73
దేవపథః	18	దో	93, 167	ద్రా	79
దేవఫలీ	50	దోగ్ధా	109	ద్రాణాయనః	78
దేవమ్రహ్మ	72	దోస్యః	62	ద్రాపదీ	59
దేవమాతా	2	దోర్మదుః	20	ద్రావ్య	56
దేవమానుః	61	దోహ	68	ద్రావ్యస్వ	227
దేవరః	61	దోహలికమ్	228	ద్రావ్యరః	199
దేవరాజః	11	దోహదం	92	ద్రావ్యరకంటకః	42
దేవర్షిః	72	దోహసీ	92	ద్రావ్యరకా	38
దేవలః	72, 97	దోహాపనయః	92	ద్రావ్యదళాఖ్యః	3
దేవలోకః	2	దౌ	77	ద్రావ్యదళలోచనః	11
దేవవృక్షః	45	దౌవ్యున్తి:	80	ద్రావ్యదళకరః	17
దేవచక్రః	77	దౌస్సాధికః	19	ద్రావ్యరబలిభుక్	56
దేశకః	103	ద్యు	173	ద్రావ్యరవతీ	33
దేవసభ్యః	99	ద్యుమయీ	2	ద్రావ్యత్రింశదక్షరీ	113
దేవసేనా	11	ద్యుమ్నమ్	21	ద్రావ్యస్థితః	80
దేవానాంప్రియః	94, 107	ద్యుపదః	94	ద్వి	55, 121
దేవాయుః	104	ద్యూ	100	ద్విజః	65, 69
దేవావాసః	44	ద్యూతః	99	ద్విజవతిః	16
దేవీకోటః	38	ద్యూతకృత్	21	ద్విజవ్రహ్మ	33
దేహం	228	ద్యూతలృష్టిమా	94	ద్విజస్తా	172
దేహయాత్రా	92, 199	ద్యూతబీజమ్	24	ద్విజలింగీ	75
దేహికా	54	ద్ర	109, 189	ద్విజాయనీ	71
దై		ద్రగదః	45	ద్విజహ్వః	213
దైత్యదేవః	15	ద్రవ్యమ్			
దైత్యమాతా	2	ద్రుణీ	146		
దైత్యా	99	ద్రుశమ్	153		
దైత్యాః	2	ద్రుశఖః			

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ద్వితీయః	60	ధర్మచక్రః	2	ధీ	
ద్వితీయా	189	ధర్మణః	46	ధీరం	199
ద్విదేహః	11	ధర్మభాతుః	3	ధీరః	199
ద్విముఖా	27	ధర్మద్రవీ	33	ధూనకః	67
ద్విరసనః	28	ధర్మపత్రసం	38	ధూపః	67
		ధర్మపుత్రః	78	ధూపవృక్షకః	47
ద్వై		ధర్మభాణకః	70	ధూమః	14
ద్వైధమ్	112	ధర్మవాసరః	20	ధూమమహిషీ	17
ద్వైమాతురః	60	ధర్మనామానః	9	ధూమికా	17
		ధర్మనా	146	ధూమోర్ధ్వా	14
ధ		ధర్మణీ	146	ధూర్తః	104
ధందం	110	ధర్మితం	75	ధూస్తరః	49
ధటి	71	ధవః	46, 213	ధూళికేదారః	110
ధనంజయః	78, 189	ధవలా	208	ధూళిగుచ్ఛః	68
ధనందదా	4			ధూళిఘృతః	15
ధనకేలిః	15	ధా			
ధనమ్భాః	57	ధాతుః	153	ధృతపూర్ణః	46
ధనదానుజః	76	ధాతునాశనం	30	ధృతరాష్ట్రః	78
ధనసింహాచీ	88	ధాతుభృత్	42	ధృతిః	153, 226
ధనికా	59	ధాత్రీ	199	ధృష్టిః	103
ధనుః	86	ధాన్యచమనః	91	ధృష్టా	103
ధన్వన్తరం	40	ధాన్యవర్షి	88	ధృష్టా	103
ధన్వన్తరిః	73	ధాన్యం	110		
ధన్వా	173	ధారణీ	146	ధో	
ధరః	42, 192	ధారా	199	ధోరణిః	85
ధరణిః	39	ధారాకదంబకః	48	ధాతశీలం	94
ధరణీధరః	6	ధారాటః	138		
ధరణీప్లవః	28	ధారాధరః	199	ధ్రువః	18, 213
ధరా	199	ధారావనీ	15	ధ్రువా	213
ధరాధరః	199	ధారావిషః	86		
ధర్మం	227, 228	ధార్మికః	104	ధ్వ	
ధర్మః	113, 185	ధావనం	173	ధ్వజః	61, 135, 228
ధర్మకాయః	3			ధ్వజోత్థానం	20
ధర్మకోటి	59	ధి			
ధర్మశీలః	39	ధియావతిః	4		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
ధ్వనిః	23	నటసంజ్ఞకః	96	నవరమ్	225
ధ్వనిగ్రహః	66	నటాంధికా	25	నవార్చిః	18
ధ్వనిశాలా	32	నటి	25	నసా	65
		నదీ	33	నస్వా	65
ధ్వా		నదీకాస్తః	154	నా	
ధ్వాన్తోస్తేషః	58	నదీనః	28	నా	225
న		నభః	2	నాస్తీకః	75
న	226	నభఃప్రాణః	15	నాకనాభః	11
నందకః	32	నభశ్చరః	200	నాగః	129
నందనం	12, 173	నభస్పదః	2	నాగకన్యకా	28
నందపుత్రీ	10	నభస్సూత్	18	నాగకేసరః	48
నందా	90	నభోగజః	16	నాగబలః	78
నందికేశ్వరః	10	నభోరేణుః	17	నాగభృత్	27
నందిఘోషః	85	నముచిః	133	నాగమూరః	50
నందినీరుతః	74	నయః	100	నాగరంగః	46
నందివర్ధనః	9	నయపీఠ	100	నాగరంగకః	46
నంది	10	నరం	200	నాగరః	61, 102
నతులప్రవః	32	నరకః	121	నాగలతా	64
నక్తచారీ	53, 55	నరః జిత్	6	నాగపీటః	75
నక్రః	31	నరభూః	35	నాగాఖ్యః	48
నక్రవాట్	31	నరమానినీ	59	నాగాహ్వమ్	38
నఖా	162, 228	నరవిష్వణః	14	నాచికేతః	13
నఖః	65	నరాయణః	6	నాటకమ్	113
నఖకుట్టః	97	నరేంద్రః	200	నాటామ్రః	51
నఖరః	230	నర్మః	25	నాడింధమః	97
నఖాశీ	55	నర్మ	26	నాడీ	227
నగః	42	నర్మకీలః	61	నాడీచః	50
నగపతిః	42	నలః	77	నాడీచరణః	59
నగరం	228	నలిసి	99, 173	నాడీజంఘః	56
నగరీబకం	56	నలినేకయః	6	నాడీదేహః	10
నగాటనః	53	నవః	23, 213	నాపితః	97
నగ్నః	173	నవచ్ఛత్రః	69	నాపితకాలికా	41
నగ్న	224	నవభరికా	121	నాభిః	64, 183
నటః	25, 47, 189	నవమూలికా	49	నాభిగుడకః	62

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
నాభిజన్తా	5	నిచ్చవిః	36	నివాతః	105
నాభినాలా	61	నితంబః	64	నిశమనమ్	173
నామ	23	నిత్యమ్	190	నిశా	20, 216
నాయకః	103	నిత్యయవ్వ కా	78	నిశాఖ్యా	20
నారమ్	200	నిదాఘః	132, 228	నిశాచరీ	200
నారః	29	నిధానం	228	నిశాచర్	27
నారదః	72	నిధిః	15	నిశామణిః	16
నారాచః	85	నిధిసాధః	15	నిశాహసః	33
నారికేళః	52	నిపాతః	87	నిశేఘ్నుః	48
నారీ	24	నిపానమ్	92	నిశుంభి	5
నాలం	230	నిభః	183	నితైతః	56
నాలికః	53	నిబాలనమ్	112	నిశ్చుక్వణం	68
నాలికః	121	సిద్ధృతం	41	నిశ్చేష్టాకరః	8
నాలేతం	65	నిమిత్తమ్	154	నిశ్శమః	26
నాళః	216	నిమేషరుక్	58	నిషంగః	129
నాళీరమ్	85	నియామకః	121	నిషద్యా	68
నాసంధిః	64	నియాధి	48	నిషాదః	164
నాసాభిన్న	57	నిరంతరాభ్యాసః	111	నిషగః	97
నాసాపూర్వం	82	నిరాకృతిః	153	నిషగ్గుటః	41, 138
నాసికా	65	నిర్జరా	200	నిస్సృప్తః	105
నాసిక్యమ్	65	నిర్జరః	81	నిస్సేహః	89
నాసిక్యా	13	నిర్జరణీ	33	నిస్త్రింశః	216
నాహుషిః	77	నిర్జరీ	42	నిస్సవ్యః	114
		నిర్జయః	22	నిస్సన్దిః	105
నింబః	47	నిర్జయః	106	నిస్సంపాతః	20
నింబా	229	నిర్భర్తనం	173		
నికాయః	190	నిర్భటః	39, 44	నిచః	133
నికారః	210	నిర్భరనమ్	112	నితం	229
నికాల్యః	227	నిర్వహః	105	నిలిఘోషః	85
నిగణః	70, 229	నిర్వాణమ్	27, 116	నిటః	48
నిగమః	22, 185, 186	నిర్వృతిః	153	నిరమ్	29
నిగుః	22	నిర్వాణః	105	నిరణమ్	135
నిచులః	47	నిలింపా	92	నివి	83
నిడుక్తా	68	నిలింపా	2	నివ్రమ్	260

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
నీలః	4, 15	స్వ		పండా	22
నీలవంకమ్	27	స్యంభః	126	పంథాః	39
నీలవాసాః	18	స్యంభజద్భః	86	పః	15
నీలాత్పతీ	4	స్యంభమ్	104	పక్షః	218
నీలసరస్వతీ	4			పక్షచరః	200
నీహరః	17	ప		పక్షజః	16
నూ		పంకః	121	పక్షసింహః	8
నూపురః	228	పంకకర్వటః	29	పక్షిలః	73
నృ		పంకకీరః	58	పక్షికాలా	41
నృచక్షాః	14	పంకగదకః	31	పక్షి	59
నృపః	75	పంకమారణః	34	పక్షిమమ్	106
నృపాధ్వరః	69	పంకేజమ్	34	పదిః	13
నృపాభారం	24	పంక్తిః	44, 156	పటచ్చరః	66
నృసింహః	6	పంచగుప్తః	156	పటమయమ్	66
నృ		పంచజ్ఞానః	3	పటలః	113, 223
నేంద్యకమ్	108	పంచనఖః	126	పటన సః	66
నేతి	225	పంచభద్రః	81	పటహః	223
నేత్రమ్	200	పంచమః	156	పటాలుకా	32
నేత్రః	199	పంచవటః	72	పటుః	104
నేత్రాంబు	65	పంచవీరః	5	పట్టః	138
నై		పంచశిఖః	52	పట్టాలికా	40
నైచిక్	93	పంచాంగగుప్తః	32	పట్టాజీవకమ్	39
నైషరః	77	పంచాంగపుష్పితః	84	పతంగః	19, 129
నో		పంచాననః	9	పతంజలిః	74
నోక్షః	218	పంచార్చిః	18	పతద్ గ్రహః	68
నౌ		పంచాలికా	121	పతాకా	121
నౌ		పంచాలీ	100	పతివ్రతా	60
నౌ		పంచావనః	88	పత్రనపటిక్	94
నృ		పంచేఘః	7	పత్నూరః	50
నృంకుమారుహః	47	పంజరః	63	పత్రర్థుంకారః	29
నృగ్భావనమ్	112	పంజరాఘటః	30	పత్రదారకః	99
నృత్తకస్త్రాః	2	పంజికా	14	పత్రవికాచికా	99
నృ		పంజీకరః	96	పత్రబాలః	29
నృయసారిణీ	81	పంజః	142	పత్రవాహః	86

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పత్రసూచి	45	పరిక్రమనహః	94	పల్యయనమ్	85
పత్రహీనుం	17	పరిగతమ్	155	పల్యాటః	41
పథః	39	పరిఘః	132	పల్వలం	32
పథికః	81	పరిచ్ఛేదః	113	పల్లవః	44, 213, 228
పథికసంకలిః	81	పరిజః	16	పవనః	174
పవ్యమ్	190	పరిత్యాగః	114	పవనవ్యాధిః	7
పథ్యా	47, 190	పరిభాషా	114	పవారుః	51
పదమ్	164, 227	పరిమితమ్	102	పవిత్రమ్	71, 201
పదారః	113	పరివర్తః	113	పశుః	94, 216
పద్ధతిః	154	పరిహాసః	26	పశుహారీతకీ	45
పద్మం	228	పర్కటీ	138		పా
పద్మః	15, 186	పర్ణమ్	146	పాంచారికః	106
పద్మపాణిః	4, 19	పర్ణభోజనః	94	పాంచాలీ	78
పద్మమ్	34	పత్తి	34	పాండవాభీలః	6
పద్మరాగః	95	పర్వరీకః	13	పాండుః	78, 142
పద్మ్యః	28	పర్వంకః	110	పాండుపృష్ఠః	101
పద్మినీ	34	పర్వాణమ్	85	పాండురద్రుమః	48
పనసః	47	పర్వాత్తమ్	155	పాండుశర్మిలా	78
పన్నంధ్రీ	93	పర్వాయః	190	పాంశుః	87
పయః	92	పర్వ	113, 173	పాంశుకూలం	40
పరంజయః	15	పర్వధిః	17	పాంసనం	25
పరపురుషః	6	పర్వరుట్	47	పాంసనః	103
పరభాగః	108	పర్వ్యః	86	పాంసుచస్తనః	9
పరమర్షిః	72	పలంకటః	87	పాంసుమర్దనః	33
పరమృత్యుః	55	పరంకరః	63	పాకః	122
పరశుః	86	పలక్షారః	63	పాకలః	83
పరాంగవః	28	పలగండః	96	పాకిమం	106
పరాంజనమ్	80	పలవః	30	పాటలః	209, 229
పరాకః	122	పలాయితమ్	84	పాటలీపుత్రకం	33
పరాచీనమ్	102	పలాశః	14	పాటవికః	104
పరాదనః	84	పలాశీ	14, 44, 174	పాటోలమ్	48
పరామృతమ్	16	పరిక్రీ	93	పాతకం	70
పరికరః	200	పరితమ్	154	పాతఘ్నః	71
పరికథా	113	పరితంకః	122	పారీ	66

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పాతీనః	30, 174	పారిః	99	పిండితగరః	46
పాణిః	226	పారిజాతః	156	పిండిరః	47
పాణినః	74	పారియాత్రః	43	పికబద్ధః	45
పాణినిః	74	పారీ	83, 92	పిచుః	98
పాతః	155	పారీష్ఠ్యః	52	పిచుతూలం	98
పాతకమ్	22	పారీక్షితః	79	పిచ్ఛలదరా	46
పాతాలమ్	27	పారుష్యః	17	పిచ్ఛలా	209
పాత్రం	200	పార్థః	78	పిచ్ఛా	134
పాత్రసమితః	107	పారివః	90, 213	పిద్ధులత్వక్	46
పాత్రీయం	70	పార్శ్వకః	103	పిటమ్	41
పాథోధః	16	పార్శ్వత్	99	పితరం	200
పాథోధిః	28	పార్శ్వతీ	78	పితరః	41
పాదః	164	పార్శ్వః	147	పితరః	2
పాదకటకః	66	పాలకాఖ్యా	73	పితా	60
పాదగండిరః	62	పాలఫేలా	57	పితామహః	223
పాదజః	96	పాలపణిక్	97	పిత్రం	63
పాదపః	180	పాలిః	89, 209	పిత్రజ్వరః	83
పాదరథీ	93	పాళిః	216	పిత్రలః	209
పాదారకః	29	పాశుపతః	106	పితృన్	155
పాదుకా	98	పాపంధః	74	పిపీలికా	57
పాదుకృత్	97			పిప్పటా	91
పానభాజనం	99			పిప్పలం	209
పాసీయం	190	పింగలః	209	పిప్పలః	209
పాపం	22	పింగాక్షః	9	పిప్పలా	45
పాపః	106, 216	పింజనమ్	93	పిష్పికా	63
పాపవరిః	61	పింజా	135	పికాచః	15
పాపరోగః	62	పిండికా	93	పికాచకీ	15
పాయః	63	పిండం	114	పికాచద్రుః	46
పారటీటః	43	పిండః	63, 142	పిష్టపూరః	91
పారదః	95	పిండకః	15	పిష్టాతః	68
పారశీకః	84	పిండపాదః	82		
పారావతః	54	పిండపుష్పః	47, 180	పీతం	68, 227
పారావతీ	154	పిండితమ్	107, 155	పీతకం	228
పారాశరిః	73	పిండిలః	39	పీతకేలిః	102

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శీతమర్దనః	102	పురంజయః	76	పూ	
వీడా	142	పురః	201	పూగపీతమ్	68
వీశఫలః	46	పురాణం	5	పూగపుష్పికా	75
వీతయగ్దః	57	పురాణపురుషః	6	పూగవోహః	52
వీగనాలుకా	91	పురాణమ్	105, 147	పూజితాః	2
వీరిః	156	పురాణః	9	పూజ్యః	104
వీతుః	19	పురావసుః	78	పూతమ్	154
వీధః	13, 19, 21	పురిషణః	63	పూతనా	174
వీగముః	20, 55	పురిషముః	89	పూతనాధేయకారిష్ట	6
వీలుః	81, 209	పురుత్	226	కేశిచాణూరమాదనః	
పు		పురుదంశకః	58	పూతికారిజా	53
పుగవః	92	పురుషః	22, 218	పూపాలీ	91
పుండరీకం	122	పురుషిక్	84	పూరః	200
పుండ్రః	36	పురుదువాః	77	పూర్ణపాత్రం	109
పుంపుషః	54	పురోటిః	29	పూర్ణాలకం	109
పుంసవనమ్	61, 92	పురోడాశః	26	పూర్ణికా	57
పుచ్చః	228	పులః	26, 121	పూర్తిం	155
పుచ్చముః	65	పులా	84	పూర్వగా	33
పుటః	55	పుణామారిః	11	పూర్వగాః	2
పుటకినీ	34	పుష్కరం	200	పూర్వజినః	5
పుటోహకమ్	81	పుష్కరః	35	పూర్వపక్షః	22
పుణ్యగంధః	47	పుష్కరమూలకం	49	పూర్వదేశః	37
పుణ్యశ్లోకః	77	పుష్కరీ	82	పూర్వయక్షః	4
పుత్రంజీవః	50	పుష్కలకః	122	పూర్వాద్రిః	43
పుత్రః	61	పుష్పమ్	180	పూర్వేయ్యః	225
పుత్రాన్నాదః	101	పుష్పకమ్	122	ప్ర	
పుద్గలం	63	పుష్పకీటః	58	ప్రకనాహట్	11
పుద్గలః	209	పుష్పచారురః	48	ప్రథక్కర్పః	200
పునరుక్తజన్మా	69	పుష్పపథః	64	ప్రథాపతిః	78
పునర్భవః	65	పుష్పరోచనః	45	ప్రథుః	76
పునర్వసు	6, 74	పుష్పలవః	96	ప్రగుశేఖరః	42
పున్నాగః	129	పుష్పశకటీ	80	ప్రశ్నికృంకః	11
పుర	229	పుష్ప	33	ప్రశ్ని	34
పురక	38, 201	పుస్తం	228	ప్రపత్	155

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
బృహతః	155	బ్రహ్మణః	146	బ్రతిస్పృశః	216
బృహత్పతల్పనా	83	బ్రహ్మటాలిత్	102	బ్రతిహతః	155
బృహత్	227	బ్రహ్మసాః	2	బ్రతీతః	155
బృహత్సమాంసాదః	103	బ్రచలాక్షి	57	బ్రతీషః	77
పే		బ్రచురపురుషః	97	బ్రతీపం	102
పేచిలః	82	బ్రచేలుకః	89	బ్రతోదయః	84
పేయః	51	బ్రజంఘాగ్రం	83	బ్రత్యక్షం	110
పేచులీ	50	బ్రజావతిః	154	బ్రత్యక్షీ	111
పేయః	28	బ్రజేశ్వరిః	75	బ్రత్యయః	110
పేలవం	106	బ్రజ్ఞస్తి	114	బ్రత్యయకారిణీ	81
పేశరః	84	బ్రజ్ఞా	106	బ్రత్యవసానం	92
పై		బ్రజ్ఞాకాయః	4	బ్రత్యశ్చ	43
ప్రొడివ్యం	74	బ్రతారితః	105	బ్రత్యేకబుద్ధాః	3
హ్		బ్రతిస్పృతిః	154	బ్రథితః	105
పోటాశ	209	బ్రతికాయః	86	బ్రద్యుమ్నః	7
పోతః	226	బ్రతిక్షిప్తం	155	బ్రపాతః	155
పోతలకప్రియః	4	బ్రతిస్థుః	132	బ్రసితామహః	5
పోతాభానం	31	బ్రతిచ్ఛందం	112	బ్రబంధః	113
పోలిందః	29	బ్రతిజిహ్వాకా	65	బ్రభాంజనః	46
పోలీ	91	బ్రతిదివా	19	బ్రభాతం	20
పౌ		బ్రతిపత్	161	బ్రభాసః	36
పౌరుషం	218	బ్రతిపత్తిః	154	బ్రముఖం	112, 127
పౌర్ణమీ	20	బ్రతిపత్తూర్థ్యం	24	బ్రమృతః	104
పౌలస్త్యః	76, 190	బ్రతిబలః	104	బ్రయత్నవాక్	103
ప్ర		బ్రతిమం	186	బ్రయస్తం	91
ప్రకరణం	113	బ్రతిమానం	173	బ్రయూగం	35
ప్రకాండః	112	బ్రతిమార్గః	39	బ్రయూగః	38
ప్రక్షీరం	113	ప్రతియత్నః	68, 103	బ్రలంబః	132
ప్రక్షీరకం	122	బ్రతివచనం	114	బ్రవయణః	84
ప్రకృతిః	64, 151	బ్రతివాణిః	114	బ్రవాలః	94, 206, 228
ప్రకౌఠః	140	బ్రతికిష్టం	139	బ్రవాహః	223
ప్రభరః	84	బ్రతిక్షేధా	105	బ్రవీడం	227
ప్రగుణః	107	బ్రతిసరః	230	బ్రవృత్తజ్ఞః	80
		బ్రతిహార్యః	54	బ్రవృత్తిః	156

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
బ్ర పేటః	89	ప్రా ఘుణిః	70	ప్రేంభోలితః	101
బ్ర పేట్టః	83	ప్రా చీనపనసః	46	ప్రేక్షకః	155
బ్ర ప్రజితః	5	ప్రా చీనబద్ధి	11	ప్రేతపటహః	24
బ్ర శ్చదూతీ	23	ప్రా చీనామలకం	49	ప్రేతవాహితః	101
బ్ర శ్చధః	102	ప్రా చీపటః	11		
బ్ర శ్చహ	105	ప్రా చతనః	72	ప్రాక్షణం	147
బ్ర సన్నా	99	ప్రాణాపత్యః	3	ప్రాక్షితం	156
బ్ర సరః	86	ప్రాణః	5, 146	ప్రాత్యోత్సాదనం	81
బ్ర సవః	227	ప్రాణనాథః	61	ప్రాధః 66, 105, 162, 2-8	83
బ్ర సహ్యచారః	98	ప్రాణాః	227	ప్రాహః	83
బ్ర సాదః	164	ప్రాణాయాః	207		
బ్ర సాదకుక్కుటః	54	ప్రాణిహితా	98	ప్రాధిః	25
బ్ర సాదనః	92	ప్రాతరాశః	2		
బ్ర సేద్ధిః	23	ప్రాతరేయః	87		
బ్ర సూతిః	154	ప్రాతర్వృజనం	92		
బ్ర సూనేఘః	7	ప్రాతిష్ఠితం	106		
బ్ర సృతః	154	ప్రాప్తం	156		
బ్ర స్వాపనా	115	ప్రాభృతం	81		
బ్ర స్థః	89	ప్రామిత్యం	88		
బ్ర హవణం	25	ప్రాయః	190		
బ్ర హనేమిః	16	ప్రాఠ్విః	83		
బ్ర హర్షణః	18	ప్రాఠ్విః	155		
బ్ర హస్తస్త	48	ప్రావృషా	21		
బ్ర రసః	9	ప్రాశ్నికః	70		
బ్ర హేణికం	91				
బ్ర హేళికా	23				
ప్రాంజలః	107	ప్రియకః	122	ఫణాసి	94
ప్రాకామ్యం	114	ప్రియదర్శనః	104	ఫణిలిః	22
ప్రాకారః	42	ప్రియా	19	ఫలం 209, 228, 230	30
ప్రాక ప్లయనేయః	17	ప్రియావాక్	112	ఫలకీ	64
ప్రాగాటం	92			ఫలకోసకః	51
ప్రాగ్జ్యోతిషః	36			ఫలపుచ్చః	47
ప్రాగ్భరః	42			ఫలసాదః	55
				ఫలాశనః	2, 190
				ఫలాదయః	129
				ఫల్లః	

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పా		బలభద్రుః	7	బాలేయః	190
పాలః	227	బలస్థితిః	76	బాష్పః	65
పాల్లనః	78, 174	బలాకా	56	బాహుః	64
పాల్లనాలః	21	బలాహకః	122	బాహుః	64, 229
పు		బలిః	79, 210	బాహుకంతః	62
ఫల్లః	44	బలీ	210	బాహుకః	77
ఫల్లపాలః	89	బల్లవః	213	బాహులః	3
		బల్లూరం	230	బాహుసహస్రభృత్	77
ఫేనః	227	బస్యః	98	బాష్టికః	225
ఫేనకః	19	బహుః	223	బాష్టికమ్	124
ఫేనిలమ్	209	బహుకః	93	బాష్టికాః	37
బ		బహుక్షువః	3	బి	
బండః	227	బహుమూలః	51	బిందుః	164
బందీ	88	బహురూపః	4	బింబమ్	182, 228
బందికాలః	98	బహులః	210	బిడాలః	53
బంధకీ	124	బహునూః	53	బిల్వః	46
బంధుదగ్ధవత్	107	బా		బిసమ్	34
బంధురమ్	211	బాణః	79, 86	బిసనాభిః	34
బంధురః	104	బాణపురమ్	38	బి	
బకః	123	బాదరాయణః	73	బీజమ్	136, 227
బకజిత్	78	బాధః	167	బీజోదకమ్	16
బకేరుకా	56	బాధీనసః	53	బీజ్యః	63
బకోటః	56	బాశ్రవీ	10	బీభత్సః	22
బటూకరణమ్	68	బార్హద్రాధిః	79	బీభత్సుః	73
బడిశం	229	బాలః	60, 209	బి	
బధాంగకమ్	41	బాలవాయుజమ్	94	బి	
బంధిరః	62	బాలగర్భణీ	93	బుక్కః	94
బభ్రుః	55	బాలచర్యః	11	బుధః	18, 167
బరండః	142	బాలతంత్రమ్	61	బుద్ధః	2, 167
బర్హుః	89	బాలపత్రకః	46	బుద్ధత్రవ్యమ్	109
బర్హి	13, 221	బాలయజ్ఞోపవీతకః	72	బుద్ధిః	22
బర్హిధర్మణీ	10	బాలవ్రతః	5	బృ	
బలం	211	బాలసూర్యమ్	94	బృందారకః	122
		బాలికా	123	బృహత్సూటః	46

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
బృహద్గోళము	37	భంగి	26	భర్తా	61
బృహద్గోళము	89	భంజరు	57	భర్తృహరి	74
బృహద్గోళము	78	భంజిష్ఠ్య	100	భర్తృ	174
బై		భండ	25	భర్తృతక	230
బైదాలవ్రతము	71	భంమరాళికా	58	భర్తృతకీ	46
బోధ	110	భంమరాళి	1	భవ	26, 214
బోధ	110	భం	18	భవనమ్	174
బోధ		భక్తమ్	92	భవభూతి	74
బోధ		భక్త్యూర్ము	24	భవరూప్	24
బోధ	77	భక్తి	156	భవాన్	156
బోధ	106	భక్త్యామ్	92, 110	భవని	69
బోధ		భగమ్	61, 130	భవల	102
బోధ		భగ	19	భవత్	20
బోధ	19	భగవత్	104, 156	భవంత	20
బోధ	5	భగాలీ	9	భా	
బోధ	68	భగ్నపుష్ప	105	భాగదపుష్ప	27
బోధ	72	భజ	229	భా	19
బోధ	27	భట్టార	104	భాగోప	19
బోధ	71	భట్టారక	123	భాగ	130
బోధ	5	భట్టారక	22	భాజనమ్	174
బోధ	23	భట్టార	9, 12	భాత	19
బోధ	71	భట్టారమ్	104	భాసమి	19
బోధ	36	భట్టారామా	50	భాన	26
బోధ		భట్టారేణ	12	భామాంక	36
బోధ	147	భద్ర	4	భామసి	59
బోధ	69	భద్రాత్తజ	86	భారతమ్	35, 157
బోధ	58	భద్రాత్తజ	50	భారత	13
బోధ	190	భద్రాత్తజ	190	భారతాఖ్యమ్	35
బోధ	5, 31	భయమ్	24	భారతీ	57, 156
బోధ		భయదండిమ	75	భాంధ్యా	135
బోధ		భయపహ	201	భారవం	86
బోధ	183	భర	77, 156	భారవి	74
బోధ	58	భరత	135	భార్గవ	214
బోధ	130	భరద్వాజ	9, 61	భార్గవ	214
బోధ	130	భర			

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.		
భార్యాటః	103	భుజిష్యః	190	భేలకః	29		
భాలః	65	భువనమ్	174	భేషణం	227		
భాలాంజనః	5	భూ	35, 183	భైక్షణీవికా	74		
భావః	113, 214			భూః	53	భైరవః	9
భాషా	226			భూక్షిత్	7	భోగః	129
భానుః	19			భూకశ్యవః	74	భోగగృహమ్	41
భానురః	94			భూగర్భః	20	భోగవతీ	28
భాస్వాత్	157	భూతః	35	భోగవాక్	156		
భాష్యకారః	74	భూతధాత్రి	19	భోగావళి	87		
భి	5	భూమయా	186	భోగికాంతః	15		
		భూమిః	123	భోగినీ	28		
భిక్షుః	157	భూమికా	76	భోజనమ్	92		
భిత్తిః	12	భూమిజా	87	భోలిః	93		
భిదిరమ్	12	భూమిలాభః	225	భౌ	9		
భిధుః	12	భూర్భువః	59				
భిన్నమ్	105, 107, 174	భూషితా		భౌతికః	20		
భిన్నకః	106	భృ	139	భౌతీ	186		
భిషగితమ్	62			భృంగః	58	భ్రమః	186
భీ	103	భృంగరాజః	50	భ్రమరః	58, 201		
		భృంగరోలః	10	భ్రమత్కుటీ	99		
భీతః	102	భృంగిరీటః	10	భ్రా	10		
భీమమ్	186	భృంగీ	10				
భీమః	52	భృంగీటిః	18, 130	మ	85		
భీమవిక్రాంతః	70	భృగుః	157				
భీమనేనః	87	భృతిః		మంఖుణం	210		
భీరుః	77, 186	భే	32	మంగలం	18		
భీష్మః	92			భేకః	20	మంచకః	41
భు	7, 130	భేకభుక్	93	మంజరం	45		
		భేదః	210	మంజీ	45		
భుక్తమ్	27	భేలః	87	మంజీఫలా	49		
భుజంగః	8						
భుజగః	64, 229						
భుజగాశనః	64						
భుజా	13						
భుజాదలః							
భుజిః							

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మంజుఘోషః	4	మణితప్త	111	మధురం	201
మంజుభద్రః	4	మణిభద్రః	4	మధురః	89
మంజుశ్రీః	4	మణీచకం	95	మధురవిస్వనా	59
మండః	92, 142	మతిః	157	మధురశ్వచః	46
మండపః	228	మత్సరః	201	మధురా	33, 90
మండయంతీ	59	మత్స్యవాశనః	56	మధుసారధిః	7
మండలం	115, 230	మత్స్యరాజః	31	మధుసూదనః	53, 175
మండలః	211	మత్స్యశ్రీ	50	మధుత్పతః	21
మందలేశః	75	మత్స్యశనః	57	మధుపఘ్నం	38
మందోదకం	91	మత్కుణః	147	మధ్యం	114
మంత్రదీధితిః	13	మనః	165	మధ్యజేశః	36
మంత్రీ	80	మదనః	175	మధ్యమః	186
మంథః	87, 93, 102	మదనశత్రుకా	56	మధ్యమలూకః	35
మంథరుః	81	మదరాంతుశం	64	మధ్యస్థః	104
మంథానః	93	మదప్రయోగః	82	మధ్యాలుకం	50
మందః	14, 18, 164	మద్యత్నుః	16	మధ్యాసవః	99
మందజననీ	19	మదసానం	99	మనఆపః	104
మందనాగః	73	మదార్ద్రనః	30	మనః	22
మందరః	2	మదాంపరః	12	మనసాదేవీ	79
మంథరః	201	మదాహ్వః	67	మనస్తాలః	16
మందోదరీశః	76	మద్యం	99	మనుః	6
మంభః	14	మద్రంకరః	101	మనురాట్	15
మః	9, 16	మధు	99	మనుసూః	19
మకరః	15, 31, 201	మధుః	167	మనోజన్మా	8
మకరాంకః	8	మధుకంతః	55	మనోజ్ఞః	104
మకరాలయః	25	మధుకా	123	మనోరమా	4
మకుతిః	40	మధుకేశటః	58	మన్మథః	162
మక్కులః	43	మధుకా	91	మన్మతః	23
మక్షికా	58	మధుకృణం	52	మయః	190
మఖానిలః	70	మదుదీపః	8	మయః	191
మఖాభూః	18	మధుమాతః	45	మయూరః	57
మగధాః	37	మధుద్రుః	58	మయూరకః	123
మద్భుకః	23	మధుద్రుమః	51	మరణః	87
మణిః	94, 147, 229	మధుప్రియః	7	మరాళం	107

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మరీచి	133, 229	మమూరః	68	మహారసః	220
మరుండా	59	మమూరం	89	మహారాజః	4
మరుల్	16	మమూరీ	62	మహాదూపకం	113
మరుత్పవః	52	మమృణం	107, 228	మహర్షిః	132
మరుద్రధః	83	మమృణః	147	మహావిషః	27
మరుద్వాహః	14	మమృష్మిణః	63	మహావిష్మి	50
మరుద్విపః	93	మమృ	112	మహావీరః	70
మరుభువః	37	మమృకః	27	మహావీరః	201
మరోలిః	31	మమృగిరః	63	మహావీర్యః	4
మర్కటః	55, 67	మమృశ్శరః	93	మహావీర్యా	19
మర్కటీ	139	మమృషిః	72	మహావ్రతీ	72
మర్త్యః	31	మహాకపిత్థః	46	మహాశంఖః	65
మర్దనః	23	మహాకాంతా	35	మహాశయః	28
మర్యాదః	105	మహాకాయః	10	మహాశ్రమణః	3
మర్యాదా	105	మహాకాలః	10	మహాశ్రీః	4
మరయః	43	మహాకాలః	45	మహాశ్వేతా	5
మలయానిలః	15	మహాకావ్యం	113	మహాశ్వేతా	91
మలా	61	మహాచంద్రః	14	మహాసుఖః	3
మలినం	174	మహాతారా	4	మహాస్వనః	24
మలిష్టుచః	133	మహాదంతః	82	మహిరః	11, 19
మలిష్టా	60	మహానటిః	9	మహిషః	53
మల్లం	22	మహానాదః	165	మహిషధ్వజః	14
మల్లః	210	మహావద్దః	15	మహిషీ	218
మల్లతూర్ణం	24	మహావద్దః	28	మహేంద్రః	11
మల్లభూః	87	మహాపాదకః	5	మహేంద్రః	43
మల్లికః	123	మహాప్రాచీరం	28	మహేరం	11
మల్లిపత్రం	50	మహాబాహుః	11	మహాపథం	167
మశకః	59	మహాబిలః	3	మహాపథీ	50
మసిః	25, 229	మహాబృహత్	19		
మసిపణ్యః	80	మహాబోధిః	3		
మసిమణిః	80	మహాభీమః	10	మా	8
మసివర్ధనం	91	మహాభీష్టః	77	మాంధాతా	76
మసీ	25	మహామునిః	2	మాంసం	63, 228
మసీజలం	80	మహామృగః	81	మాః	16, 220

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మాకందీ	165	మార్గశేసుకం	39	మీనగోధికా	32
మాగధీ	167	మార్తికః	90	మీనరంకః	57
మాచలః	98	మార్జారకః	57	మీనరః	31
మాచికా	58	మార్జారకత్తి	12		
మాతరః	73	మార్తండః	142	ము	
మాణవకః	123	మాలయః	67	ముంజకేశీ	6
మాతలిః	11	మాలవాః	37	ముండః	142
మాతా	157	మాలికః	96	ముకుందః	15
మాతులః	61, 210	మాలికా	99	ముకులః	229
మాతులానీ	175	మాలినీ	38, 175	ముక్తః	157
మాతృకేశటః	61	మాల్యవాన్	43	ముఖసుంటా	74
మాతృముఖః	105	మాశబ్ధికః	105	ముఖవాద్యం	24
మాత్రీపతిః	78	మాషః	89, 218	ముఖసురం	99
మాఘవః	214	మాసః	21, 228	ముఖారః	31
మాఘనీ	99	మాసమాసః	21	ముచిరః	102
మాఘరం	201	మాసీధానీ	80	ముదః	89
మాఘీ	99	మాసోపవాసినీ	71	ముద్గభుక్	83
మాఘ్నికం	99			ముద్గలః	22
మానం	174	మి		ముద్రా	81
మానరంద్రా	24	మిత్రద్రుః	28	మునిః	175, 229
మానసం	220	మిత్రం	227	మునిద్రుమః	49
మాయా	190	మిత్రయుః	104	మునిస్త్రితలం	95
మాయాదః	31	మిత్రయుద్ధం	110	మునిపుత్రకః	55
మాయుః	63	మిత్రవత్సలః	104	మునిభ్రాగః	52
మాయురాజః	15	మిథిలం	38	మునిభేషజం	135
మారః	201	మిథునం	175	మూరజఫలం	47
మారణః	87	మిథ్యం	167	మూరలా	33
మారకః	87, 226	మిశ్రకం	13	మూరందళా	33
మారిః	87	మిశ్రకావనం	12	మూర్ధరః	13
మారిషా	18	మిషం	26	మ. ప్రిః	229
మారీ	10	మిహిరః	19	ముష్టింధయః	60
మారీచః	133	మిహిరాణః	9	ముసలం	228
మారీచీ	3	మి		ముస్తం	228
మార్గః	39, 63, 180	మీనః	30, 175	ముత్తకం	230

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
మహానాదం	228	మేఘనాదః	15, 76	మా	
మూ		మేఘనాదజిత్	76	మాక్తికం	95
మూకః	30	మేఘపుష్పః	7	మాదలిః	55
మూత్రలా	51	మేఘవర్షా	16	మాలిః	210, 226
మూర్ఘః	89	మేఘస్త్రీ	16	మాహూర్తః	80
మూర్తః	157	మేచకః	123	మ్రక్షః	26
మూర్ధఘోలః	99	మేతః	85	మ్ర్జిప్తం	139
మూర్ధాభిషిక్తః	157	మేనినీ	35	మేఘభోజనః	89
మూలం	210	మేదింద్రవః	87		
మూలదేవః	79	మేధాజిత్	74	య	
మూలభద్రః	79	మేధారుద్రః	74	యక్యత్	227
మూషికా	54	మేధానీ	55, 74, 102	యక్షరసః	99
మూషికాంచనః	114	మేధిరః	102	యక్షరాస్త్రిః	21
మృ		మేనాదః	94, 165	యక్షోదంబరికః	45
మృగః	140	మేనాధనః	42	యత్తా	226
మృగపిప్లుః	16	మేలా	80	యజ్ఞద్రవ్యమ్	70
మృణాలం	230	మేలాంధుః	80	యజ్ఞియః	22
మృతమృతః	53	మేషః	93	యజ్ఞోపవీతం	71
మృశ్కరః	96	మేషీ	93	యజ్ఞపతిః	17
మృత్కరం	32	మై		యతిః	157
మృత్కాంశ్యః	90	మైత్రః	69	యతిమైఘనం	74
మృత్సాక్షాంశం	90	మైత్రీబలః	3	యదవః	37
మృత్యుః	87	మైత్రేయః	5	యది	226
మృత్యుబీజః	51	మైత్రేయికా	110	యదివా	225
మృత్యుభంగరుకః	24	మైథిలీ	76	యద్వా	225
మృద్వంగం	95	మైనాకః	42	యమః	14, 186
మృన్మరుః	43	మైరేయం	99	యమకమ్	123
మే		మో		యమకీటః	57
మే	226	మోక్షః	27	యమలం	59
మేంద్రః	23	మోచా	133	యమనాహనః	53
మేండః	85	మోరలం	139	యమనూః	19
మేఖలా	210	మోహః	223	యమస్వనా	10
మేఘః	132	మోహనః	8	యమీ	33
				యమునా	33

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
యమేరుకా	24	యుధిష్ఠిరః	78	రక్తమంజరః	47
యయాతిః	77	యుయుధానః	7	రక్తవటీ	62
యవః	106	యువగండః	63	రక్తవాలుకమ్	95
యవక్షరః	96	యువరాజః	5	రక్తాంగః	131
యవనికా	66	యూ		రక్తాత్పలమ్	34
యవశూకః	96	యూతకమ్	123	రక్షోఘ్నుమ్	90
యశోధరేయః	3	యూపద్రుః	46	రక్షోఘ్నుః	46
యప్తికా	32	యో		రక్షోజననీ	4, 20
యా		యోగః	130	రఘుకారః	74
యాగ నేమిః	11	యోగచరః	76	రచనా	68
యాచితః	87	యోగ్య	112	రజః	97
యాజ్ఞికః	123	యోజనమ్	39-40-175	రజతప్రభః	42
యాజ్ఞ నేనీ	78	యోజనగంధా	168	రజనీ	176
యాతుః	81	యోజనగంధికా	77	రజస్వలః	53
యాత్రా	202	యోనిః	175-229	రజోబలమ్	27
యాదవీ	10	యోన్యర్థః	62	రణః	147
యానం	175	యోషితా	59	రణతూర్యం	24
యానః	226-227	యా		రణరణం	26
యావనమ్	175	యోవనాశ్వః	76	రణరణః	59
యామఘోహ	24	ర		రణరణకః	8
యామనాలీ	24	రంగమ్	95	రతమ్	75
యామలం	59	రంగః	131	రతగురుః	61
యామ్య	20	రంగబీజమ్	95	రతజ్వరః	55
యాయావరః	79-84	రంగమాతృకా	67	రతతాళీ	60
యావః	226	రంగేష్టలుకమ్	51	రతసారీచః	133
యు		రండా	142	రతనిధిః	55
యుక్తమ్	102	రంతిదేవః	6	రతప్రణః	97
యుక్తిః	157	రంధ్రబిందుః	54	రతహిందకః	98
యుగం	59, 227	రంభా	183	రతాస్థీ	17
యుగలం	59	రక్తకందలః	94	రతిమాజితమ్	111
యుంగాంశకః	21	రక్తధాతుః	43	రతిక్రియా	112
యుగ్మమ్	59	రక్తపారదమ్	96	రతిగృహమ్	64
యుజౌ	18	రక్తపిండః	49	రతిమదా	12
				రతిరమణః	8

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
రత్నం	94, 227	రాగాశనిః	2	రావణః	76
రత్నగర్భః	15	రాగీ	176	రాశిః	229
రత్నగర్భా	35	రాజగః	104	రాష్ట్రం	238
రథః	162	రాజగ్రీవః	30	రాష్ట్ర)నివాసినః	211
రథాజ్ఞమ్	131	రాజతాలః	52	రాసః	221
రథాచసా	3	రాజలేమిషః	51	రాహుః	18
రథీ	85	రాజదంతాః	65	రాహుమూర్ధభిల్	6
రథసః	112, 221	రాజపట్టః	95	రాహుభిష్టః	51
రమణః	19	రాజపుత్రః	18	ఠ	
రమా	8	రాజఫలమ్	48	ఠక్తమ్	158
రమ్యకమ్	48	రాజమల్లః	112	ఠిశ్యః	53
రవిః	19	రాజమాషః	89	ఠి	
రవినన్దనః	77	రాజర్షిః	72, 79	ఠితిః	158
రవీపురః	8	రాజవాహ్యః	82	రు	
రశ్మిః	84	రాజశృంగమ్	81	రుక్తమ్	187
రసః	221	రాజసూయః	69	రుక్తిదారీ	7
రసగంధః	96	రాజస్కందః	83	రుచిరామరః	73
రసనం	175, 229	రాజహంసః	221	రుజా	135
రసనాలిప్త	97	రాజా	16, 75, 175	రుద్రాక్షిణః	88
రసా	221	రాజాహిః	27	రుధిరం	202
రసాయనఫలా	47, 227	రాజీవః	81, 214	రురుః	202
రసాలః	211	రాధా	143	రుషితమ్	107
రసితమ్	158	రాత్రిమటః	14	రూ	
రసోనకః	51	రాత్రిమారణమ్	87	రూపమ్	181
రసోపలమ్	95	రాత్రివేదీ	55	రూపాస్త్రః	8
రహః	221	రాత్రి	20	రూప్యమ్	95, 191
రా		రాధేయః	78	రే	
రా		రాధమ్	71	రేశః	32
రాశా	124	రామః	76, 187	రేశకః	96
రాశసేన్ద్రః	76	రామదూతః	77	రేశనమ్	62
రాగః	131	రామపుత్ర	76	రేణురూషితః	94
రాగరజ్జుః	7	రామపూగః	52	రేణువాసః	58
రాగలతా	8	రామా	59	రేణుసారః	67
రాగసంగః	26	రామాయణమ్	111		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శేఫః	181	రాహిణీయః	191	లతాలకః	82
శేభణమ్	93			లతాశంకుతరుః	48
శేరిహాణః	9	ల		లభ్యమ్	191
శేవంతనూః	19	లంకా	4,124	లయః	191
శేవటః	52	లంకేశః	76	లయపుత్రీః	25
శేవతిః	157	లంఘన్యమ్	71	లయారంభః	25
శేవతీ	157	లంజికా	69	లలనా	176
శేవా	33	లంబకర్ణః	93,148	లలాటికా	67
		లంబా	10	లవః	214
శైవతః	9, 158	లంబోదరః	202	లవణః	36
		లాజౌప్యః	93	లవణాకరః	36
శోకమ్	123	లః	11	లవణార్ణవః	36
శోచనః	176	లక్షమ్	219, 229	లా	
శోచనా	93, 176	లక్షణమ్	23,176	లాంగలమ్	64
శోచమానః	84	లక్షణః	76,148	లాక్షా	67
శోభః	167	లక్షణా	147	లాజాః	92,227
శోభనః	18	లక్ష్యః	8, 187	లాటః	139
శోభోవక్త్ర	33	లక్ష్యగృహమ్	31	లావకః	58
శోభ్రః	202	లక్ష్యపుత్రః	202	లి	
శోషః	181	లభండమ్	101	లింగమ్	64,110,131
శోమగుత్సమ్	81	లగ్నమ్	176	లిద్ధ	227
శోమశః	93	లగ్నః	87	లి	
శోమశా	51	లగ్నకః	100	లిలాద్యానమ్	44
శోమాంచితః	106	లఘుః	132	లు	
శోమాద్భేదః	26	లఘుకాయకీ	94	లుంటాకః	55
శోలంబః	58	లఘుగర్గః	31	లుండి	81
శోహిణీ	92, 147	లఘుజంగలః	58	లుతనమ్	85
శోహిణీపతిః	17	లఘుమాంసః	56	లే	
శోహితమ్	158	లఘ్వీ	85	లేఖః	80, 127
శోహితః	30	లటా	214	లేఖకః	80
		లడహమ్	104	లేఖనమ్	176
శారవః	214	లతా	158	లేఖనీ	80
శాహిణః	67	లతాచననః	51	లేఖ్యస్థానమ్	80
		లతామణిః	94		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
లేటః	181	వందిపాతః	87	వడవా	214
లేటకః	96	వంశః	51,217	వడవాముఖం	18
లేకమ్	109	వంశ్యః	68	వత్సః	93, 122
లో		షః	15	వత్సపత్తనం	38
లోకః	26,226	వశుళః	47	వత్సరః	21
లోకనాథః	4	వక్త్రఖురః	65	వత్సలః	13
లోకేశః	4	వక్త్రజః	69	వదాన్యః	191
లోకేశ్వరః	4	వక్త్రనాలం	24	వదాలః	29,30
లోకేశ్వరాత్మజా	4	వక్త్రానవః	63	వధచారః	97
లోచకః	68,121	వక్త్రః	201	వధశబ్ద	87
లోచనమ్	65	వక్త్రగ్రీవః	93	వధూః	59,168
లోచనా	4	వక్త్రనాసికః	55	వధూజనః	59
లోచనామయః	63	వక్త్రపుచ్ఛః	97	వధూటశయనం	42
లోపాకః	53	వక్త్రభణితం	109	వధూటీ	59
లోపాముద్రాఖ్యా	17	వక్త్రా	33	వనమ్	44
లోమకః	216	వక్షోరుహః	64	వనఞ్చాగః	54
లోమాశికా	53	వచండా	56	వనజః	135
లోలా	211	వచా	133	వనమానిసీ	38
లోహనాళః	86	వజ్రః	12	వనవాసనః	54
లోహమారకః	50	వజ్రకపాలీ	5	వనశ్వా	53,177
లోహలాహలః	54	వజ్రకాలికా	3	వనస్పతిః	44,158
లోహవరమ్	95	వజ్రటీకః	5	వనహాసః	51
లోహికా	90	వజ్రతుండః	8,11	వనాఖుః	53
లోహితామయః	95	వజ్రధరః	4	వనాఖుః	89
వ		వజ్రపాణిః	11	వనాలక్తం	43
వంకనేనః	49	వజ్రవారాహీ	3	వనాహీరః	53
వంకాగ్రఖాగః	85	వజ్రమూర్త్యః	4	వపరుః	50
వంకిలః	45	వజ్రాశనిః	12	వపా	181
వంగమ్	49	వజ్రీ	3	వప్తః	110
వంచకః	124	వటకః	91	వయస్థా	162
వందనా	71	వటీః	54	వయస్యః	81
వందనీయా	93	వటీ	138	వరండాలుః	51
వందా	44	వటుః	68	వరః	201
		వతరమ్	203	వరక్రతుః	11

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
పరటి	58	పర్వటి	139	పహః	39, 223
పరదుచిః	74	పర్వః	228	పహనం	29
పరలబ్ధిః	47	పర్వణం	16	పహః	33
పరవృద్ధిః	9	పర్వప్రియః	55	పహిః	31
పరాంగః	64, 82, 131	పర్వభూః	183	పహిత్రం	29
పరాటకః	91, 122	పర్వాంశః	21	పహ్నివల్లభః	67
పరాటా	229	పర్విష్టం	141		
పరాణః	11	పలయః	228	వా	
పరాశీ	58	పలాహకః	7	వా	226
పరాహః	223	పల్కలం	228	వాంకః	28
పరీ	19	పల్కవాక్	30	వాంఛినీ	60
పరుణః	15, 45	పల్లా	85	వాంతాదః	97
పరేంద్రీ	36	పల్లః	131	వాగీశ్వరః	5
పరోలః	58	పల్లికః	39, 62, 72, 228	వాగ్మదః	57
పర్కరః	93	పల్ల్యః	5	వాగ్మలికః	81
పర్కరాటః	139	పల్లజాః	227	వాగ్మశం	65
పర్కః	113	పల్లభపాలకః	85	వాగ్మినీ	5
పర్కకలిః	15	పల్లూరం	202	వాచకః	23
పర్కకూపికా	50	పల్లూరా	202	వాచికహరకః	80
పర్కజ్యేష్ఠః	69	పళః	2.7	వాచా	22
పర్కతూలీ	8)	పసంకర్మః	45	వాచినం	112
పర్కద్రూకః	80	పసతిః	158	వాడః	39, 139
పర్కలేఖా	43	పసిమః	73	వాడపం	214
పర్కాటః	139	పసుః	220	వాణా	148
పర్కకా	25	పసుకీటః	87	వాణిజిః	13
పర్కకం	229	పసుధారా	4	వాణిజ్యం	229
పర్కనిః	37	పసులః	2	వాణినీ	174
పర్కనీ	99, 177	పసుషేణః	78	వాణీ	147
పర్కరూకః	80	పస్తిః	229	వాతః	15, 226
పర్కరిః	158	పస్తు	109, 113	వాతకేతుః	87
పర్కికా	58	పస్త్రపట్టిమం	81	వాతగుల్మః	15
పర్కనం	174	పస్త్రగృహం	66	వాతమండః	16
పర్కమానః	6, 114	పస్త్రగ్రంథిః	111	వాతరథః	16
పర్క	85	పన్ననా	63	వాతర్ధిః	90

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము	పుట.
వాతాః	84	వారవాణిః	24, 60	వాల్మీకః	72
వాతాపిపూదనః	17	వారలిశా	10	వాల్మీకిః	72
వాతాయనం	42	వారాసనం	90	వాసంతః	89, 93
వాతాయనః	83, 22	వారికంటకః	50	వాసంతీ	21, 89
వాతాలి	16	వారికర్పూరః	30	వాసలేయీ	20
వాతాశ్వం	54	వారికుట్టకః	31	వాసవః	228
వాలింగణః	49	వారిక్రమిః	32	వాసితా	82
వాతుకిః	49	వారిచత్వరః	34	వాసాగారం	41
వాతులః	15	వారిచామరం	34	వాసిష్ఠీ	33
వాత్యా	16	వారిత్రా	99	వాసీ	99
వాత్సల్యః	25	వారిబదరా	49	వాసుః	6
వాత్సీపుత్రః	97	వారిమసిః	16	వాసుకిః	28
వాత్స్యాయనః	73	వారిమూలీ	34	వాస్తవోయీ	20
వాదరంగః	45	వారిరథః	29	వాస్తు	40, 227
వాదిరాట్	4	వారిరాజిః	28	వాస్తూకం	50
వాదుక్యం	75	వారిశః	6	వాస్త్రః	20
వాసం	176	వారుషః	88	వాస్త్రదనం	90
వానప్రథః	69, 162	వారుణిః	17	వాహసి	174
వాపీ	32	వార్తం	44		
వాపీహః	55	వార్తం	158	వి	
వామనః	6, 176	వార్తాక్షుః	78	వింఖః	85
వాయనం	91	వార్తాకుః	49	వింజోలీ	44
వాయుగండః	62	వార్తాకీ	49	వింధ్యః	36, 43
వాయుగుల్మః	29	వార్తాయనః	80	వింధ్యకూటః	17
వాయుదారుః	16	వార్తికః	80	వింధ్యధ్వజః	74
వారంః	59	వార్తలః	210	వింధ్యావరీపుత్రః	79
వారంవారం	225	వార్ధిః	28	వింశతిః	226
వారంవారేణ	225	వార్ధ్యష్యం	88	వికచః	133
వారః	201	వార్ధ్యః	31	వికటం	139
వారికిరః	61	వార్ధ్యః	29	వికటా	3
వారటం	88	వారిః	77	వికర్షః	86
వారిణవల్లభా	49	వాలీ	77	వికసః	17
వారిణాకీ	38	వాలుకీ	51	వికస్వరః	44
వరవాణం	228	వాల్కలీ	99	వికారః	202

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
వికాలకః	20	విదేహః	38	విరాటజః	95
వికాలికా	24	విదేహః	36	విరామః	114
వికీరః	32	విద్యాధరః	12	విరంగిణీ	66
వికృతః	159	విద్యుత్	161	విరించః	5
విక్ర	82	విద్రధినాశనః	46	విరూపాక్షః	9
విక్రాంతిః	84	విద్రవః	87	విరోకం	27
విఖురః	14	విద్రుమః	94	విరోచనసుతః	79
విగలానం	88	విధవా	60	విలగ్నః	176
విగతం	159	విధా	107, 168	విలోమజిహ్వాః	82
విగతః	159	విధాత్పథూః	72	విల్లం	33
విగ్రహః	223	విధానం	107	వివరనాలికా	24
విగ్రహః	49	విధిః	107, 168	వివశః	217
విఘ్నహరీ	„	విధురం	202	వివస్వతః	19
విచక్షుః	105	వివశనమ్	38	వివాదః	112
విచిత్రవీర్యనూః	77	విసాకృతం	105	వివాహః	75
విచ్ఛిత్తిః	67, 159	విసాయకః	124	వివృత్తాక్షః	55
విచ్ఛిన్నం	177	విన్నః	177	విశదః	165
విజయః	78	విప్లవః	177	విశసనః	86
విజయకుంజరః	82	విపాకః	124	విశాఖః	127
విజయమర్దలః	24	విపాతః	86	విశాలా	33
విజయా	11	విప్రః	69, 202	విశాఖాక్షః	219
విజృంభితం	159	విప్రతీసారః	26	విశ్వా	127
విజ్జలం	86	విప్రలంభః	25	విశేషకః	113, 125
విజ్ఞాతః	101	విబాధా	26	విశేషితం	105
విటః	102, 139	విభవః	214, 227	విశ్రబ్ధం	168
విటవః	181, 228	విభాషా	226	విశ్రబ్ధః	168
వితండా	142	విభీతక	230	విశ్వం	214
వితస్తి	40	విభుః	183	విశ్వకద్రూ	202
వితానం	176	విభూషణం	5	విశ్వకేతుః	8
విత్తం	159	విభ్రమః	187	విశ్వప్యః	13
విదగః	102	విమనః	105	విశ్వబోధః	3
విదర్భికా	17	వియద్యుతిః	27	విశ్వరూపః	6
విదా	22	విరక్తా	60	విశ్వకేతాః	5
విదూషకః	102	విరహితం	105	విశ్వరోచనః	50

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
వ్యంసితః	105	వ్యోమాభః	3	శక్యతకరిః	93
వ్యక్తదృష్టార్థః	111	ప్ర		శక్తః	104
వ్యతికరః	203			శక్తిః	10, 159
వ్యధ్యః	86			శక్తిమాన్	43
వ్యవదేశః	23			శక్తః	115, 203
వ్యలికం	124	ప్రతాపాయనమ్	91	శక్తజః	55
వ్యలీకః	102	ప్ర		శక్తజిత్	76
వ్యవచ్ఛిన్నమ్	105			శక్తభవనమ్	2
వ్యననమ్	176			శక్తమూర్ధా	39
వ్యస్తారః	82			శక్తస్పృహ	47
వ్యా		ప్రహికాంచనః	89	శక్తాభ్యః	55
		ప్రహ్యగారమ్	90	శక్తాత్మవః	20
వ్యాఘ్రః	53	శ		శక్వరీ	204
వ్యాజః	136			శచీ	11
వ్యాధః	53	శం	22, 228	శరః	141
వ్యాడిః	74	శంకరః	101	శతచ్ఛదః	52
వ్యాప్తిః	153	శంకితః	103	శతధారం	12
వ్యాప్యం	107, 110	శంకితవర్ణకః	97	శతధృతిః	5, 160
వ్యానుః	25	శంకుః	14, 63, 86, 125	శతపర్వికా	125
వ్యాచనం	25	శంకుకర్ణః	94	శతపర్వేశః	18
వ్యాయతం	159	శంఖః	15, 23, 82, 228	శతపుష్పం	74
వ్యాలకః	82	శంఖచరీ	67	శతబిందుః	6
వ్యాసః	221	శంఖినీ	4	శతాక్షి	20
వ్యాసమాతా	77	శంతనుః	77	శతానకం	83
ప్ర		శంబః	106	శతానన్దః	6, 7, 73
		శంబరం	204	శతాసికః	61
ప్రతానం	176	శంబరః	30, 204	శతారం	12
ప్రప్రమ్	20, 139	శంభుః	9	శతావరీ	11, 203
ప్రా		శకలం	211	శతావర్త	6
		శకునం	177	శత్రం	204
ప్రాహః		శకునిః	178	శత్వరీ	20
		శకునజ్ఞా	56	శనిః	18
ప్రాయచారి	59	శకులగంధః	31	శక్తశ్చరః	18
ప్రాయమానుః	16	శక్యతకరిః	93	శవనం	109
ప్రాయమాసికా	57	శక్యద్వారం	64		
ప్రాయమంజరం	87				

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శఫరః	30,229	శశకః	53	శాలంకాయనః	10
శఫరాధిపః	30	శశిశేఖరః	5	శాలంకః	74
శబరః	204	శస్త్రం	85	శాలః	31,211
శబ్దః	23	శస్త్రః	86	శాలవేషః	67
శబ్దభేదీ	78			శాలా	211
శబ్దాధిష్ఠానం	66			శాలాజిరః	90
శమః	27,110	శాంకరః	92	శాలించః	50
శమనం	110, 178	శాండీల్యః	191	శాలిః	211
శమనీషధః	14	శాంకః	25	శాలినీకరణం	112
శమాన్తకః	7	శాంకనవః	77	శాలిష్ఠ్యం	91
శమిరోహః	9	శాంకః	159	శాలివలోక్తః	83
శయాలుః	97,211	శాకః	35	శాలాకః	31
శయః	106	శాకవిందకః	49	శాల్యలిః	35,229
శరః	86	శాకవీరః	50	శాల్యలీ	8,46
శరణం	148	శాకున్తలేయః	77	శాననం	39
శరణార్థి	101	శాకుటః	46	శాసితా	103
శరణార్థకః	101	శాఖా	127	శాస్తా	103
శరత్	226	శాఖానగరం	39	శాస్త్రం	110
శరత్పర్వ	21	శాటకః	66	శాస్త్రకృత్	110
శరదా	21	శాలః	148	శాస్త్రగండః	102
శరభః	52	శాలోత్తరీయః	74	శాస్త్రశిల్పినః	37
శరావః	90,52	శాపః	181		
శరావాపః	86	శాపాస్త్రః	72		
శరీరం	63	శాయకః	86	శింఘ్రాణం	20
శలః	10,86	శారః	229	శింశపా	48
శలకః	57	శారదః	165	శిమ్కుః	103
శలభః	230	శారదా	5	శిక్షితాక్షరః	69
శల్కః	125	శారదీ	21,165	శిఖం	228
శల్కం	22	శారిః	203	శిఖండః	142
శల్కః	86	శారిశా	56	శిఖండి	178
శల్లకః	229	శారిశృంఖలా	100	శిఖరం	42,203
శల్లకీ	125	శార్ఙ్గమ్	131	శిఖరవాసిని	10
శవః	88	శార్దూలః	52	శిఖా	127
		శార్దూలవాహనః	4	శిఖాచలః	57

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
శిఖాతరుః	68	శీ		శుల్కః	125
శిఖాధరః	5	శీతం	17	శుల్కపాయసః	56
శిఖాధ్వజః	14	శీతః	159	శుక్రామ	219
శిఖి	56, 177	శీతలం	17	శుషిరం	203
శితః	161	శీతలః	211	శుష్కగోమయం	93
శితకూః	89	శీతభావః	27	శుష్కవ్రణః	62
శితః	159	శీఘ్రగంధః	47	శుష్కః	13
శితకంతః	56	శీఘ్రపాదః	11	శూ	
శిథిలః	102	శీలం	69	శూః	125
శినేర్నప్తా	7	శీలతం	111	శూకరః	53
శిషివిష్టః	9	శు		శూద్రః	96
శిబిః	51	శుక్ర	91	శూద్రశాసనం	40
శిబిరం	76	శుండా	143	శూన్యం	191
శిరః	22	శుండాపానం	99	శూరః	19
శిరఃఫలః	52	శుంభపురీ	37	శూర్పకర్ణః	82
శిరోరుజా	45	శుకం	125	శూర్పవాహి	89
శిరోవేష్టః	60	శుకరాసః	49	శూలదృక్	10
శిలాజతుః	69	శుకవల్లభః	47	శూలభృత్	91
శిలాజః	125	శుక్తం	159	శూలా	60
శిలాధాతుః	43	శుక్తి	159	శృ	
శిలాపుష్పః	43	శుక్తిబీజం	95	శృంఖలం	211, 230
శిలావ్యధిః	69	శుక్రం	201	శృంఖలా	53
శీలీంధ్రపుష్పం	49	శుక్రః	18, 203	శృంగం	42, 131, 228
శికాకాః	8	శుక్రా	5	శృంగాటం	227
శివం	22, 215	శుచిః	13	శృంగాటః	34
శిషి	9, 215	శుచీ	133	శృంగారః	25, 203
శిషిరనః	6	శుతీరతా	26	శృంగారీ	178
శివదూతీ	10	శుద్ధం	165	శృంగాలః	53
శివా	4, 215	శుద్ధజంఘః	94	శృంగాలీ	87
శివాప్రియః	93	శునీరం	97	శృ	
శిశుకః	32, 60, 125	శున్యం	97	శ్రేః	64
శిశుపాలకః	79	శున్యా	97	శ్రేణి	48
శిశువాహ్యకః	54	శుభం	22, 106, 225	శ్రేణి	219

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము	పుట.
శ్వశ్రూః	61	సంక్రమః	223	సంయుక్	104
శ్వా		సంఖ్యా	192	సంరంభః	112
శ్వాపదః	53	సంగణికా	114	సంపర్తకః	7
శ్వే		సంగతమ్	108	సంవాహకః	81
శ్వేతమ్	95	సంగుప్తః	3	సంవిత్	165
శ్వేతకేతుః	3	సంగ్రహః	113, 223	సంవిత్రిః	160
శ్వేతకూలః	30	సంగ్రామపటహః	24	సంవీశనమ్	112
శ్వేతదీప్యః	12	సంఘాటికా	126	సంసారః	26
శ్వేతపింగలః	52	సంఘాతః	161	సంసారగురుః	8
శ్వేతవాహనః	178	సంచరః	39	సంసారమార్గః	64
శ్వేతహయః	12	సంచారీ	67	సంస్క్రియా	88
శ్వేతోదరః	15	సంజాచులుంపా	94	సంస్మృతిః	160
ష		సంజ్ఞా	19, 23, 136	సంస్థా	163
షండః	143	సంతానః	178, 228	సంస్థానం	178
షండాల్	211	సంతాపనః	8	సంస్థానం	93
షట్పదాలిఖి	45	సందర్భః	113	సంస్థానం	15
షట్పదాక్షరీ	102, 104	సందానం	113	సక్తవః	227
షడ్భంగః	162	సందానః	82	సక్తుః	91
షడ్భిందుః	6	సందీ	68	సక్తి	64, 108
షష్ఠాల్కాలకమ్	71	సందేశః	81	సఖా	127
షష్ఠిహయనః	178	సంధిః	98, 168	సగంధః	61
షష్ఠీ	10	సంధిదీపకః	103	సచేత్	225
షా		సంధ్యానాటి	9	సజ్జః	136, 226
షాడవః	215	సంధ్యాపలః	14	సజ్జనమ్	178
షాన్తాతురః	60	సంపత్	108, 165	సటా	66, 229
షి		సంప్రయోగః	75	సతీ	10, 161
షిడః	102	సంబుధి	104	సత్పత్	101
షో		సంబః	182	సత్ప్రయా	88
షోడశార్చి	18	సంబుద్ధః	3	సత్ప్రభారతః	72
స		సంభవః	215	సత్ప్రయోగమ్	21
సంకల్పభవః	8	సంభారః	87	సత్ప్రవర్తి	77
సంకిలి	14	సంభోగః	25, 131	సత్ప్రవచాః	92
సంకేతః	114, 226	సంప్రమః	187	సత్ప్రవాక్	56
		సంముఖః	105	సత్ప్రసంగరః	15

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సత్యాగ్రహి	17	సమాలంభనమ్	67	సర్వదర్శి	3
సత్వమ్	109, 113	సమాజీ	108	సర్వభూర్జాత్వమ్	87
సర్వసంగ్రహః	15	సమితిః	160	సర్వమూల్యమ్	94
సదః	229	సమిధః	18	సర్వవేణి	25
సదాతనః	179	సమీక్షమ్	111	సర్వాభిసంధి	71
సదాయోగీ	6	సమీచి	71	సర్వార్థసిద్ధిః	3
సదృశమ్	217	సమీచీనమ్	102	సర్వావసరః	20
సదృశస్పందనః	114	సముదాగమః	110	సర్వః	89
సద్యఃకృతమ్	23	సముదాచారిః	114	సర్వసి	57
సధిః	13	సముద్రకళః	29	సలిలగుంతలః	34
సన్	11	సముద్రగృహమ్	108	సలిలేంద్రనః	13
సనల్	5	సముద్రచులకః	17	సవనమ్	173
సనాతనః	6	సముద్రాంబరమేఖలా	35	సవ్యసాచీ	70
సన్నాహః	84	సమూఢం	105	సత్కర్తృః	59
సప్తగుప్తిః	19	సమూఢః	143	సన్వేదా	59
సప్తఘాతకః	102	సరిః	86, 222, 223	సన్యకః	125
సప్తజిహ్వః	13	సరిః కాకః	58	సహకారీ	110
సప్తదీధిలిః	13	సరః	125	సహజః	136
సప్తవర్గః	45	సరజా	60	సహపాంతుకీలః	80
సప్తపుత్రనూః	60	సరముః	15	సహభావినః	111
సభిః	99	సరిళః	47, 211	సహభోజనమ్	108
సభ్యాః	70	సరళద్రవః	67	సహర్షః	219
సమంజసమ్	102	సరస్వతీ	5, 160	సహాయః	111
సమంతభద్రః	3	సరిషవః	89	సహ్యామ్	191
సమంతుభుక్	13	సరోజీ	4	సహ్యః	43
సమకాలః	28	సర్గః	113		
సమజమ్	44	సర్గబంధః	113		
సమదుః	60	సర్గమణిః	67		
సమయకారః	114	సర్గరసః	222		
సమరః	228	సర్పిః	36		
సమాః	226	సర్పిరర్జవః	36		
సమాధిః	22	సర్పిరాకరః	36		
సమానః	178	సర్వజ్ఞః	136		
సమాపనమ్	178	సర్వదమనః	77		

సా

సాంఖ్యమ్	111
సాంద్రం	204
సాంప్రతం	225
సాకేతమ్	37
సాగరగామినీ	33
సాత్యకః	7
సాత్యవకః	73

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సాత్వతః	6	సింహ కేశరః	47	సుఖావలీశ్వరః	4
సాత్వతాః	37	సింహరథా	10	సుఖాశః	51
సాద్భక్తః	53	సింహీ	224	సుఖాశ్చవః	61
సాధనమ్ 64, 107, 110,	178	సికతా	226	సుగృహః	57
సాధు	107	సిక్తః	163	సుగ్రీవః	7, 77
సాధుః	168	సిచయః	66	సుతర్దనః	55
సాధ్యమ్	191	సితా	161	సుతపస్కరా	60
సాధ్యః	,,	సితా పాంగః	57	సుదంతాః	3
సాను	228	సితోపలః	43	సుదామా	12
సానుమాన్	42	సిద్ధమ్	71	సుధాంగః	16
సాన్నాయుమ్	70	సిద్ధః	163	సుధాదీపీ	96
సామకః	98	సిద్ధధాతుః	95	సుధావర్షీ	4
సామజః	82	సిద్ధసలిమ్	90	సుధాశ్రవా	65
సామర్థ్యమ్	192	సిద్ధసింధుః	33	సుధాహరః	8
సామ్ని	22	సిద్ధసేనః	11	సుధోద్భవః	47
సాయోజ్యవః	20	సిద్ధాంతః	22	సుధోద్భవా	73
సారమ్	227	సిద్ధారః	163	సునాభః	42
సారసమ్	222	సిద్ధిలా	211	సునిశ్చితః	3
సారసః	55	సిద్ధకారణమ్	13	సునిష్ఠణ్ణమ్	50
సార్వభౌమః	187	సివీవలీ	10	సునీతిః	18
సాలః	48, 212	సిప్రః	16, 2	సుపర్ణాఖ్యః	48
సాలభంజికా	60	సిల్పః	67	సుపర్వాణః	179
సానిత్రీ	71	సి		సుప్రసాదః	9
సామ్రాట్	61	సీతా	76, 160	సుభద్రేశః	78
సాహసమ్	227	సీధు	227	సుభాషితః	3
సి		సీమంతోన్నయనమ్	61	సుమదాత్మజా	12
సిందూరమ్	95	సీమా	179	సుమనాః	222
సింధుః	23, 33	సీరః	204	సుముఖః	127
సింధునందనః	17	సీనకమ్	86	సుముఖనూః	8
సింధురః	81	సు		సుయూమునః	6
సింధువారః	84	సుకృత్	101	సుయోధనః	78
సింధూరుషః	6	సుఖం	229	సురంగా	98
సింహః	52, 224	సుఖంఘటః	9	సురంగాహిః	97
సింహకేశిః	5			సురంజనః	52

పదము.	పుట.	పదము	పుట.	పదము.	పుట
మరసురుః	17	మానుః	179	స్క-	
మరగ్రామణీః	11	మాన్యతమ్	160	స్కందః	63
మరతమ్	75	మాపధూపనమ్	91	స్కందనమ్	62
మరపురీ	12	మార్మరక్తసంజః	67	స్కందాగ్నిః	13
మరభిః	105, 184	మార్మ	19	స్కంధః	168
మరా	36	మార్మహ్వమ్	95	స్కంధావారః	76
మరాకరః	36	మృ		స్న	
మరార్ణవః	36	మృగాలికా	53	స్నః	104
మరేఫమ్	95	మృణిః	229	స్నవః	227
మవర్చలా	19	మృదాకుః	13	స్నవభః	180
మవర్ణం	148	మృ		స్నవాభాగః	103
మవసౌతః	21	మే	8	స్నబిః	225
మవ్రతా	161	మేతుః	39	స్నవః	23
మవేణిః	149	మేదుః	51	స్న	
మష్ఠ	224	మేవనమ్	179	స్నత్రతః	87
మసంస్కృతమ్	91	మై		స్న	
మసారః	94	మైంధవః	215	స్న	
మా		మైరభిః	2	స్న	
మాక్తా	56	మై		స్నాపకమ్	109
మాక్తరుః	44	మై		స్నాపికమ్	109
మాచకః	126	మై		స్నానమ్	114
మాచనమ్	113	మై		స్నానమ్	
మాచీ	134	మై		స్నానమ్	
మాచీరోమా	53	మై		స్నానమ్	
మాతః	160	మై		స్నానమ్	
మాతకమ్	95, 125	మై		స్నానమ్	
మాతపుత్రకః	79	మై		స్నానమ్	
మాత్రం	204	మై		స్నానమ్	
మాత్రకంతః	141	మై		స్నానమ్	
మాత్రకోణకః	24	మై		స్నానమ్	
మాత్రపుష్పః	48	మై		స్నానమ్	
మాత్రీ	55	మై		స్నానమ్	
మాదః	89, 165	మై		స్నానమ్	
మానమ్	179	మై		స్నానమ్	

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
సాగః	88	స్నేహి	80	స్వచమనః	17
సాణః	227	స్ప		స్వజః	136
సాఞః	9, 149	స్పర్శః	217	స్వదూరవాసినీ	4
స్థానమ్	113	స్పర్శనమ్	179	స్వదోషసూహనమ్	26
స్థావరమ్	86	స్పర్శనః	179	స్వభాభుజః	2
స్థావరః	42	స్పర్శాచందః	12	స్వప్నః	179
స్థి		స్ప		స్వయంభువః	3
స్థితః	161	స్థాటికోపలః	94	స్వరపత్తనమ్	22
స్థితిః	160	స్థు		స్వరేణః	19
స్థిమితః	160	స్థుటిః	140	స్వర్ణిణః	2
స్థిరః	44	స్థులింగం	230	స్వర్ణమ్	95, 228
స్థిరచక్రం	4	స్థూ		స్వర్ణకారః	97
స్థిరచ్ఛాయః	44	స్థూర్తిమాన్	106	స్వర్ణదీధితిః	13
స్థిరయావనః	12	స్థూ		స్వర్ణవత్సః	8
స్థిరా	204	స్థూటికా	57	స్వర్ణబిందుః	6
స్థూ		స్థూ		స్వర్ణోక్తః	2
స్థూదా	148	స్థూ		స్వర్ణసీ	35
స్థూలజ్ఞేదః	86	స్థూ		స్వస్తి	225
స్థూలనాసికః	53	స్థూ		స్వస్తికః	51
స్థూలకాటకః	66	స్థూ		స్వస్తిముఖః	80
స్థూలహస్తమ్	82	స్థూ		స్వస్వగృహీతనామా	74
స్థూ		స్థూ		స్వా	
స్థేయః	191	స్థూ		స్వాచ్ఛంద్యమ్	114
స్థూ		స్థూ		స్వాతిః	19, 229
స్థూ		స్థూ		స్వాదః	91
స్థూ		స్థూ		స్వాదుఫలా	46
స్థూ		స్థూ		స్వాద్విష్టుః	47
స్థూ		స్థూ		స్వాధ్యాయః	114
స్థూ		స్థూ		స్వాధ్యాయా	94
స్థూ		స్థూ		స్వాహః	181
స్థూ		స్థూ		స్వామి	11, 73, 179
స్థూ		స్థూ		స్వాహః	4, 14
స్థూ		స్థూ		స్వాహభుజః	2

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
స్వేచ్ఛామృత్యుః	78	హరిశ్చంద్రపురం	39	హింజీరః	83
స్వేదః	25, 165	హరిః	230	హిండి	10
హ		హరితకీ	161	హిండిరః	29
హండికానుతః	90	హర్ష స్వనః	114	హింతాలః	52
హంభా	93	హలభృతః	73	హింసారుః	53
హంసః	58, 222	హలాహలః	4, 27	హింసప్రళయః	53
హంసగద్గదా	59	హలిః	89	హిడింబజిత్	78
హంసరథః	5	హల్లిమం	25	హిడింబారమణః	77
హట్టః	39	హవసీ	70	హితం	107
హతః	141	హః	70, 222	హిమజా	136
హతపర్ణి	34	హవిష్యం	70	హిమద్రిః	36
హతకః	107	హసనీమణిః	13	హిమాలయః	42
హనుః	179	హస్తః	40, 64	హిమహ్వయః	67
హనుమాన్	76	హస్తపుష్పం	65	హిరణ్మయం	35
హనుమాత్	76	హస్తీకర్ణః	49	హిరణ్యం	94, 192
హనుషః	14	హస్తినాపురం	38	హిరణ్యనాభః	42
హయంకషః	11	హస్తీమల్లః	12, 212	హిరహిరణిః	27
హరణం	149	హస్తీ	81	హిరుక్	224
హరభీజం	95	హః		హిలమోదికా	50
హరిః	6, 11, 17, 19, 74	హః	224	హి	
హరిక్రాంతః	88	హః	65	హిరకం	95
హరిగృహం	37	హః	57	హిరకః	9
హరిణహృదయః	87	హః	126	హలు	
హరిత్	161	హః	81	హలం	225
హరితః	84	హః	7	హలుడు	93
హరితా	161	హః	27	హలుడుక్కః	126
హరితాలం	95	హః	27	హలుహలీ	75
హరితాలికా	52	హః	38	హలు	
హరిద్రవః	48	హః	226	హలారవః	5
హరిద్రా	48, 91	హః		హలూహలః	220
హరినామా	89	హి		హలు	
హరినేత్రః	55	హింగు	91, 227	హలుదయం	192
హరిహంభనః	31	హింగులం	96	హలుదయః	61
హరివర్షం	35	హింగులః	96		

పదము.	పుట.	పదము.	పుట.	పదము.	పుట.
హృదావర్తః	84	హేరంబః	5, 182	హో	
హృల్లభః	111	హేరుకః	5	హోదః	29
హృష్టః	140	హేలా	212	హోత్రం	70
హృష్టరోమః	106	హేల్లిః	19	హోమకుండం	70
హే		హేషీ	83	హోమధూమః	70
హేతుః	110	హే		హోమభస్మ	70
హేమ	18	హేమవశం	31	హోరా	57
హేమరాగిణీ	911	హేమవతీ	33, 161	హ్ర	
హేమశంఖః	6	హేమాయః	77	హ్రదగ్రహః	31
				హ్రస్వః	23

—

అష్టకవర్ణ, సాంధ్ర తాత్పర్యము, చక్కనిప్రతి			
ఆరూఢరత్నసిద్ధాంజనము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	
కాలామృతము	...	1	0
సృష్టవాస్తువు	...	0	8
రథప్రశ్నము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	3
గౌళికాస్త్రము, తెనుగు	...	0	2
చప్పన్నము, ప్రశ్నకాస్త్రము, ఆంధ్ర తాత్పర్యసహితము		0	6
జలార్థకాస్త్రము, ఆంధ్ర తాత్పర్యసహితము	...	0	4
జాతకచంద్రిక, గోపాలరత్నాకరము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	..	0	8
కక్షత్రమాడామణి, చక్కనిప్రతి	...	0	6
బృహజ్ఞానకము, ఆంధ్ర టీకాతాత్పర్యవివరణసహితము	...	2	0
బృహద్యోగరత్నాకరము	...	0	8
భృగుసూత్రములు, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	6
భావార్థచంద్రిక	...	0	8
మయవాస్తువు	...	0	3
ముహూర్తదర్పణము, సటిక, చక్కనిమూర్పు	...	0	12
రెట్టమతకాస్త్రము, తాత్పర్యసహితము	...	0	10
లఘుతాచకము, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	12
నవమాల (వర్ణ ఫణి), సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	3
వాస్తుసర్వస్వము	...	0	4
వృద్ధపారాశరము	...	0	10
శకునకాస్త్రము (శిఖనరసింహశతకము), తాత్పర్యసహితము	...	0	4
శ్రీవతి, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	1	8
సర్వార్థచింతామణి, మేలుప్రతి	...	0	12
సనత్కుమారగృహవాస్తువు, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	0	3
స్వప్నకాస్త్రము	...	0	3
సాముద్రికకాస్త్రము, సటిక	...	0	4
సాముద్రికకాస్త్రము, తెనుగు పద్యకావ్యము	...	0	6
సారావళి, సాంధ్ర తాత్పర్యము	...	3	0
షోడశప్రశ్నరత్నావళి, నెహాలియన్ అనుష్ఠించిన ప్రశ్నగ్రంథమునకు తెనుగు	...	0	3
హోరారత్నమాల	...	0	8

పుస్తకము	పుటలు	రూ.
...	...	0
...	...	0
అష్టాంగహృదయము, మాత్రసానము	...	6
డిటో చికిత్సాకల్పసానములు	...	5
డిటో శారీరనిదానసానములు	...	3
డిటో ఉత్తరసానము	...	6
ఇలాజుల్ గుర్బా, యూనానీవైద్యగ్రంథములలో మిక్కిలి		
యుక్తమమైనది, ఉద్బుటతర్జుమా, కాలికోబైండు	...	3
కాలజ్ఞానము, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0
కుమారతంత్రము, రావణకృతము	...	0
గదనిగ్రహము, సోధలకృతము, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	2
చక్రదత్త	...	3
చికిత్సాసారము	...	2
చికిత్సాసత్తము	...	1
సాడిజ్ఞానము, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0
సాడినక్షత్రమాల, ఆంధ్రటీకాసహితము	...	0
బసవరాజీయము, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము, క్రొత్తకూర్పు	...	7
భేషజకల్పము, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0
మాధవనిదానము, ఆంధ్రవ్యాఖ్యానసహితము	...	3
రసప్రదీపిక, ఆంధ్రతాత్పర్యసహితము	...	0
రాజమార్తాండము, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	0
లోలంబరాజీయము, సద్వైద్యజీవనము	...	0
వస్తుగుణమహోదధి, (తేనుగు)	...	5
విషవైద్యచింతామణి, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	2
వృక్షాయుర్వేదము	...	0
కార్జునసంహిత, క్రొత్తకూర్పు, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	3
కార్జునరత్నావళి,	...	0
మత్తుకశారీరము	...	2
షడ్రననిఘంటువు, అభిధానరత్నమాల	...	0
సహజేవవస్తువైద్యశాస్త్రము, తాత్పర్యసహితము	...	0
సర్వాపధిగుణకల్పము, సాంధ్రతాత్పర్యము	...	2

వావిళ్ల. రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్,

౪౧ 292, ఎన్.జే. రోడ్, చెన్నై.

